

Yrityssaneerauslain muuttaminen: maksukyvyttömyysdirektiivin täytäntöönpano

Työryhmän välimietintö

Yrityssaneerauslain muuttaminen: maksukyvyttömyysdirektiivin täytäntöönpano

Työryhmän välimietintö

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Oikeusministeriö

© 2021 tekijät ja oikeusministeriö

ISBN pdf: 978-952-259-817-2

ISSN pdf: 2490-1172

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2021

**Yrityssaneerauslain muuttaminen:
maksukyvyyttömyysdirektiivin täytäntöönpano
Työryhmän välimietintö**

Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2021:18		Teema	Mietintöjä ja lausuntoja
Julkaisija	Oikeusministeriö		
Yhteisötekijä	Yrityssaneeraustyöryhmä		
Kieli	suomi	Sivumäärä	251
Tiivistelmä	<p>Työryhmän välimietinnössä ehdotetuilla muutoksilla pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1023 (direktiivi uudelleenjärjestelystä ja maksukyvyyttömyydestä) yrityssaneerausta ja kaikkien maksukyvyyttömyysmenettelyiden tehostamista koskevilta osin.</p> <p>Hallituksen esityksen muotoon kirjoitetussa mietinnössä ehdotetaan, että yrityksen saneerauksesta annettuun lakiin luotaisiin uusi varhainen saneerausmenettely, joka täyttää direktiivin vaatimukset. Velallinen voisi hakeutua tähän menettelyyn, kun velallinen ei ole vielä maksukyvyn vaan vasta maksukyvyyttömyyden uhkaama. Myös nykyinen yrityssaneerausmenettely pysyisi voimassa ja sitä kutsuttaisiin jatkossa perusmuotoiseksi saneerausmenettelyksi. Se voitaisiin edelleen aloittaa, jos velallinen on maksukyvyn tai tietty määrä velkojia puoltaa hakemusta. Perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn tehtäisiin vastaavat muutokset kuin varhaiseen saneerausmenettelyyn siltä osin kuin muutosten katsotaan sujuvoittavan menettelyä. Lisäksi mietinnössä ehdotetaan muutamaa menettelyä sujuvoittavaa muutosta, jotka eivät johdu suoraan direktiivistä, mutta liittyvät kiinteästi direktiivin tavoitteisiin.</p> <p>Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2022, mutta kuitenkin viimeistään maksukyvyyttömyysdirektiivin täytäntöönpanon määräaikaan 17.7.2022 mennessä.</p>		
Asiasanat	maksukyvyyttömyys, maksukyvyyttömyysmenettely, yrityssaneeraus, konkurssi		
ISBN PDF	978-952-259-817-2	ISSN PDF	2490-1172
Hankenumero	OM018:00/2020		
Julkaisun osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-817-2		

**Ändring av företagssaneringslagen:
genomförande av insolvensdirektivet
Arbetsgruppens mellanbetänkande**

Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2021:18		Tema	Betänkanden och utlåtanden
Utgivare	Justitieministeriet		
Utarbetad av	Företagssaneringsarbetsgruppen		
Språk	finska	Sidantal	251
Referat	<p>De ändringar som föreslås i betänkandet syftar till att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1023 (rekonstruktions- och insolvensdirektivet) till den del det gäller företagssanering och effektivisering av alla insolvensförfaranden.</p> <p>I betänkandet som skrivits i form av en regeringsproposition föreslås att det i lagen om företagssanering intas ett nytt system för ett tidigt saneringsförfarande som uppfyller kraven i direktivet. Gäldenärer ska kunna söka sig till detta förfarande då de hotas av insolvens, det vill säga då de inte ännu är insolventa. Också det nuvarande företagssaneringsförfarandet ska förbli i kraft och det ska i fortsättningen kallas normalt saneringsförfarande. Ett normalt förfarande kan fortfarande inledas om gäldenären är insolvent eller om ett visst antal borgenärer förordar ansökan. I bestämmelserna om normalt saneringsförfarande görs de ändringar som föranleds av det nya tidiga saneringsförfarandet och som anses göra förfarandet smidigare. I betänkandet föreslås ytterligare några ändringar som gör förfarandet smidigare och som inte direkt föranleds av direktivet, men som har ett nära samband med direktivets mål.</p> <p>De föreslagna lagarna avses träda i kraft våren 2022, dock senast före den 17 juli 2022 som är tidsfristen för genomförande av insolvensdirektivet.</p>		
Nyckelord	insolvens, insolvensförfarande, företagssanering, konkurs		
ISBN PDF	978-952-259-817-2	ISSN PDF	2490-1172
Projektnr.	OM018:00/2020		
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-817-2		

Sisältö

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	9
PERUSTELUT	10
1 Asian tausta ja valmistelu	10
1.1 Tausta	10
1.2 Valmistelu	11
1.2.1 EU-säädöksen valmistelu	11
1.2.2 Hallituksen esitysluonnoksen valmistelu	11
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö	13
3 Direktiivin sisältö ja muutostarpeiden arviointi	15
4 Nykytila ja sen arviointi muilta osin	137
5 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	139
5.1 Keskeiset ehdotukset	139
5.1.1 Direktiivistä suoraan johtuvat muutokset	139
5.1.2 Muut ehdotetut muutokset	140
5.2 Pääasialliset vaikutukset	142
5.2.1 Taloudelliset vaikutukset	142
5.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	145
6 Muut toteuttamisvaihtoehdot	147
6.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	147
6.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnitelmat tai toteuttamat keinot	148
7 Säännöskohtaiset perustelut	156
7.1 Laki yrityksen saneerauksesta	156
7.2 Osakeyhtiölaki	186
7.3 Osuuskuntalaki	186
7.4 Konkurssilaki	187

7.5	Laki konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä	187
8	Voimaantulo	189
9	Toimeenpano ja seuranta	190
10	Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	191
	LAKIEHDOTUKSET	193
	LAGFÖRSLAG	210
	RINNAKKAISTEKSTIT	227

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Oikeusministeriö asetti 29.1.2020 työryhmän valmistelemaan EU:n maksukyvyttömyysdirektiivin edellyttämät ja hallitusohjelman tavoitteita toteuttavat muutokset yrityksen saneerausta koskevaan lainsäädäntöön sekä direktiivin edellyttämät, kaikkien maksukyvyttömyysmenettelyjen tehokkuutta koskevat toimenpiteet. Työn tavoitteeksi asetettiin erityisesti edistää yritysten mahdollisuutta päästä riittävän varhaisessa vaiheessa joutuisaan ja kustannuksiltaan kohtuulliseen saneerausmenettelyyn. Työryhmän toimeksiantoon ei kuulu niin sanottua velkakonversiota koskevien kysymysten arvioiminen. Työryhmän tuli laatia mietintönsä hallituksen esityksen muotoon. Työn määräajaksi asetettiin 30.4.2021.

Oikeusministeriö päätti 8.12.2020 jatkaa työryhmän toimikautta kansallisten muutostarpeiden arviointia varten 31.12.2021 saakka. Työryhmän toimikautta pidennettiin, koska vuoden 2020 koronavirusepidemian ja siihen liittyneiden kiireellisten lainsäädäntötoimenpiteiden johdosta työryhmä ei ehtinyt suunnitellulla tavalla käsittelemään laajaa toimeksiantoaan määräaikaan mennessä.

Työryhmän puheenjohtajaksi nimettiin lainsäädäntöneuvos Mari Aalto oikeusministeriöstä ja jäseniksi konkurssiasiamies Helena Kontkanen, käräjätuomari Hannele Piisi Helsingin käräjäoikeudesta, johtava perinnän asiantuntija Seija Kareinen Verohallinnosta, asianajaja Salla Suominen Suomen Asianajajaliitosta, asiantuntija Ilari Kallio Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:sta, johtava lakimies Antti Laitila Finanssiala ry:stä, lainsäädäntöasioiden päällikkö Tiina Toivonen Suomen Yrittäjät ry:stä ja lainsäädäntösihteeri Tuukka Vähätalo oikeusministeriöstä, joka toimi myös työryhmän sihteerinä (sijaisena 30.4.2020 asti erityisasiantuntija Markus Ingström). Työryhmän pysyvänä asiantuntijana toimi apulaisprofessori Tuomas Hupli.

Työryhmän kokoonpano on toimikauden aikana muuttunut siten, että syyskuussa 2020 työryhmän jäseneksi vaihtui asiantuntija Ilari Kallion tilalle asiantuntija Lauri Koskentausta. Tuukka Vähätalon siirryttyä elokuussa 2020 toisiin tehtäviin työryhmän jä-

seneksi ja sihteeriksi nimettiin hänen tilalleen erityisasiantuntija Katri Aho oikeusministeriöstä marraskuusta 2020 lukien. Työryhmän toisena sihteerinä toimii joulukuusta 2020 lukien erityisasiantuntija Johanna Mäkitalo oikeusministeriöstä.

Koronavirusepidemian vuoksi työryhmän kokoukset järjestettiin etäkokouksina maaliskuusta 2020 alkaen. Työryhmä kokoontui toimikautensa aikana yhteensä 22 kertaa. Työryhmän ehdotuksia käsiteltiin seurantaryhmän kokouksessa 18.1.2021.

Työryhmä ehdottaa, että yrityksen saneerauksesta annettuun lakiin luotaisiin uusi varhainen saneerausmenettely, joka täyttää direktiivin vaatimukset. Velallinen voisi hakeutua tähän menettelyyn, kun velallinen ei ole vielä maksukyvytön vaan vasta maksukyvyttömyyden uhkaama. Myös nykyinen yrityssaneerausmenettely pysyisi voimassa ja sitä kutsuttaisiin jatkossa perusmuotoiseksi saneerausmenettelyksi. Se voitaisiin edelleen aloittaa, jos velallinen on maksukyvytön tai tietty määrä velkojia puoltaa hakemusta. Perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn tehtäisiin vastaavat muutokset kuin varhaiseen saneerausmenettelyyn siltä osin kuin muutosten katsotaan sujuvoittavan menettelyä. Lisäksi tässä yhteydessä ehdotetaan muutamaa menettelyä sujuvoittavaa muutosta, jotka eivät johdu suoraan direktiivistä, mutta liittyvät kiinteästi direktiivin tavoitteisiin. Esityksessä esimerkiksi ehdotetaan, että päätöksen yrityksen saneeraukseen hakeutumisesta tekisi jatkossa osakeyhtiössä ja osuuskunnassa hallitus.

Saatuaan työnsä ensimmäisen osuuden päätökseen työryhmä luovuttaa kunnioittavasti välimietintönsä oikeusministeriölle.

Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 2021

Mari Aalto

Helena Kontkanen

Hannele Piisi

Seija Kareinen

Salla Suominen

Lauri Koskentausta

Antti Laitila

Tiina Toivonen

Katri Aho

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yrityksen saneerauksesta annettua lakia, osakeyhtiölakia, osuuskuntalakia, konkurssilakia sekä konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä annettua lakia. Esityksellä pantaisiin täytäntöön EU:n direktiivi uudelleenjärjestelystä ja maksukyvyttömyydestä.

Yrityksen saneerauksesta annettuun lakiin luotaisiin uusi varhainen saneerausmenettely, joka täyttää direktiivin vaatimukset. Velallinen voisi hakeutua tähän menettelyyn, kun velallinen ei ole vielä maksukyvytön vaan vasta maksukyvyttömyyden uhkaama. Myös nykyinen yrityssaneerausmenettely pysyisi voimassa ja sitä kutsuttaisiin jatkossa perusmuotoiseksi saneerausmenettelyksi. Se voitaisiin edelleen aloittaa, jos velallinen on maksukyvytön tai tietty määrä velkoja puoltaa hakemusta.

Perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn tehtäisiin vastaavat muutokset kuin varhaiseen saneerausmenettelyyn siltä osin kuin muutosten katsotaan sujuvoittavan menettelyä. Lisäksi tässä yhteydessä ehdotetaan muutamaa menettelyä sujuvoittavaa muutosta, jotka eivät johdu suoraan direktiivistä mutta jotka liittyvät kiinteästi direktiivin tavoitteisiin. Esityksessä esimerkiksi ehdotetaan, että päätöksen yrityksen saneeraukseen hakeutumisesta tekisi jatkossa osakeyhtiössä ja osuuskunnassa hallitus.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2022, mutta kuitenkin viimeistään 17.7.2022.

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1023 ennaltaehkäiseviä uudelleenjärjestelyjä koskevista puitteista, veloista vapauttamisesta ja elinkeinotoiminnan harjoittamiskiellosta sekä toimenpiteistä uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevien menettelyjen tehostamiseksi ja direktiivin (EU) 2017/1132 muuttamisesta (direktiivi uudelleenjärjestelystä ja maksukyvyttömyydestä), jäljempänä *direktiivi*, on annettu 20.6.2019 (<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/1023/oj>). Direktiivi koskee varhaisen vaiheen saneerausta (II osasto), konkurssin tehneiden yrittäjien uutta mahdollisuutta (III osasto) ja kaikkien maksukyvyttömyysmenettelyjen (konkurssi, yrityssaneeraus ja yksityishenkilön velkajärjestely) tehostamista (IV osasto).

Esityksessä ehdotetulla sääntelyllä on tarkoitus panna täytäntöön direktiivin vaatimukset muilta paitsi III osastoa (veloista vapauttaminen ja elinkeinotoiminnan harjoittamiskiello) koskevilta osin. Samalla yrityssaneerausmenettelyyn ehdotetaan tehtäväksi muutamia muita kuin suoraan direktiivistä johtuvia muutoksia. Näillä muutoksilla tähdätään ennen kaikkea saneerausmenettelyn tehostamiseen siten, että menettelyn kesto lyhenisi ja siitä aiheutuvat kustannukset pienenisivät, sekä eräiden käytännössä esiintyneiden epäkohtien poistamiseen. Näiltä osin esityksen taustana on pääministeri Marinin hallituksen ohjelma, jonka mukaan hallitus selvittää yksityishenkilön velkajärjestelyn ja yrityssaneerausta koskevien lakien muutostarpeet tavoitteena velkajärjestelyjen ja niiden kattavuuden parantaminen. Edelleen hallitusohjelman mukaan maksukyvyttömyyttä koskevan lainsäädännön uudistamista selvitetään, tavoitteina etenkin pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytysten vahvistaminen. Yrityssaneerausmenettelyn kansallisten muutostarpeiden kartoittamista jatketaan vuoden 2021 aikana, ja niistä on tarkoitus antaa erillinen esitys vuoden 2022 aikana.

1.2 Valmistelu

1.2.1 EU-säädöksen valmistelu

Komissio antoi 22.11.2016 ehdotuksen maksukyvyttömyysdirektiiviksi ([COM\(2016\) 723 final](#)). Direktiiviehdotuksen käsittely aloitettiin neuvoston työryhmässä tammi-kuussa 2017 ja neuvoston yleisnäkemyks hyväksyttiin lokakuussa 2018. Lopullinen direktiivi hyväksyttiin Euroopan parlamentin kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen 20.6.2019.

Suomi tuki neuvottelujen kuluessa direktiiviehdotuksen tavoitteita, mutta piti tärkeänä muun muassa sääntelyn tasapainoisuuden varmistamista sekä sitä, ettei direktiivi sisältäisi Suomen maksukyvyttömyys- tai prosessilainsäädännön peruseriaa- poikkeavia pakottavia säännöksiä. Suomen neuvottelutavoitteet ilmenevät tarkemmin valtioneuvoston kirjelmästä U 13/2017 vp sekä sen johdosta annetuista eduskunnan kannanotoista LaVL 5/2017 vp, TaVL 13/2017 vp ja SuVEK 33/2017 vp. Mainitut asiakirjat sekä neuvoston yleisnäkemyksen hyväksymiseen liittyvät asiakirjat (UJ 19/2018 vp, LaVL 19/2018 vp ja SuVEK 111/2018 vp) ovat ladattavissa sivulta https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/U_13+2017.aspx.

1.2.2 Hallituksen esitysluonnoksen valmistelu

Oikeusministeriö asetti 29.1.2020 työryhmän valmistelevaan direktiivin edellyttämät ja hallitusohjelman tavoitteita toteuttavat muutokset yrityksen saneerausta koskevaan lainsäädäntöön sekä direktiivin edellyttämät, kaikkien maksukyvyttömyysmenettelyjen tehokkuutta koskevat toimenpiteet. Työn tavoitteena oli erityisesti edistää yritysten mahdollisuutta päästä riittävän varhaisessa vaiheessa joutuisaan ja kustannuksiltaan kohtuulliseen saneerausmenettelyyn. Työryhmän toimeksiantoon ei kuulunut niin sanottua velkakonversiota koskevien kysymysten arvioiminen. Työryhmässä oli oikeusministeriön lisäksi edustus konkurssiasiamiehen toimistosta, Helsingin kärjäoikeudesta, Verohallinnosta, Suomen Asianajajaliitosta, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:sta, Finanssiala ry:stä sekä Suomen Yrittäjät ry:stä, minkä lisäksi apulaisprofessori Tuomas Hupli toimi työryhmän pysyvänä asiantuntijana. Työryhmä on kokoontunut tämän mietinnön valmistumiseen mennessä 22 kertaa. Työryhmällä sekä toisella samaan aikaan asetetulla, yksityishenkilön velkajärjestelyä käsitelleellä työryhmällä oli yhteinen seurantaryhmä. Seurantaryhmä on kokoontunut tämän mietinnön valmistumiseen mennessä yhden kerran.

Oikeusministeriö päätti 8.12.2020 jatkaa yrityssaneeraustyöryhmän ja seurantaryhmän toimikautta kansallisten muutostarpeiden arviointia varten 31.12.2021 saakka. Työryhmän toimikautta pidennettiin, koska vuoden 2020 koronavirusepidemian ja siihen liittyneiden kiireellisten lainsäädäntötoimenpiteiden johdosta työryhmä ei ehtinyt suunnitellulla tavalla käsittelemään laajaa toimeksiantoaan määräaikaan mennessä.

Oikeusministeriön edustaja osallistui työn kuluessa komission järjestämiin täytäntöönpanokokouksiin, jotka pidettiin 20.2.2020 ja 28.10.2020.

Esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://oikeusministerio.fi/hankkeet> tunnuksella [OM018:00/2020](#).

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

Direktiivillä pyritään muun muassa vähentämään rajat ylittävien investointien esteitä, edistämään elinkelpoisen liiketoiminnan jatkumista sekä parantamaan konkurssin tehneiden yrittäjien mahdollisuutta päästä uuteen alkuun. Direktiivin taustalla ovat ennen muuta pääomamarkkinaunionin tavoitteet. Direktiivi on ensimmäinen maksukyvyttömyysoikeutta minimiharmonisoiva EU-säädös. Lisäksi maksukyvyttömyysoikeuden alalla on voimassa maksukyvyttömyysmenettelyistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/848, jossa säädetään rajat ylittäviin menettelyihin liittyvistä kysymyksistä, kuten tuomioistuimen toimivallasta, päätösten tunnustamisesta ja lainvalinnasta.

Direktiivissä on seuraavat kolme pääkokonaisuutta: 1) varhaisen vaiheen saneeraus (II osasto), 2) konkurssin tehneiden yrittäjien uusi mahdollisuus (III osasto) ja 3) kaikkien maksukyvyttömyysmenettelyjen (konkurssi, yrityssaneeraus ja yksityishenkilön velkajärjestely) tehostamiseen tähtäävät toimenpiteet (IV osasto), minkä lisäksi V osastoon sisältyy tilastotietojen keräämiseen liittyviä velvoitteita. Tässä esityksessä ei käsitellä direktiivin III osastoa.

Direktiivin II osastoon sisältyvän 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun maksukyvyttömyys näyttää todennäköiseltä, velallisilla on käytettävissään ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteet, joiden avulla ne voivat toteuttaa uudelleenjärjestelyt välttääkseen maksukyvyttömyyden. Nämä puitteet voivat muodostua yhdestä tai useammasta menettelystä, toimenpiteestä tai säännöksestä, eivätkä direktiivin vaatimukset vaikuta mahdollisiin muihin kansallisissa järjestelmissä oleviin saneerauspuitteisiin tai -menettelyihin. Jäsenvaltio voi asettaa velallisyriityksen elinkelpoisuuden edellytykseksi menettelyyn pääsulle. Direktiivin 5 artiklaan sisältyy yleissäännös velallisen määräysvallasta saneerausmenettelyn aikana sekä yksityiskohtaiset säännökset siitä, milloin saneerausmenettelyyn voidaan tai tulee määrätä selvittäjä. Direktiivin 6 artiklassa annetaan yksityiskohtaista sääntelyä saneerausmenettelyn ajaksi myönnettävän täytäntöönpanotoimien keskeytyksen edellytyksistä ja keskeytystä. Direktiivin 7 artiklassa säädetään mainitun keskeytyksen vaikutuksista velallisen sopimuksiin ja konkurssin aloittamismahdollisuuksiin.

Direktiivin 8 artiklaan sisältyvät säännökset saneerausohjelmien vähimmäissisällöstä ja niiden valmistelua helpottavan tarkistuslistan tarjoamisesta. Direktiivin 9–11 artiklassa annetaan säännökset saneerausohjelmasta äänestämisestä ja sen vahvistamisesta joko kaikkien äänestysryhmien kannatuksella tai niin sanotulla ryhmäpakkovahvistamisella. Direktiivin 12 artiklassa on sääntelyä siitä, etteivät osakkeenomistajat

saa kohtuuttomalla tavalla estää saneerausohjelman hyväksymistä, vahvistamista tai toteuttamista. Direktiivin 13 artiklassa säädetään työntekijöiden asemasta ja 14 artiklassa eräistä arvonmäärityksistä. Direktiivin 15–16 artikla koskevat saneerausohjelman vahvistamisen vaikutuksia ja muutoksenhakua. Direktiivin 17 artiklan sääntelyllä suojataan uutta rahoitusta ja väliaikaista rahoitusta myöhempiä takaisinsaantikanteita vastaan. Vastaavasti 18 artiklan mukaan tulee suojata takaisinsaannilta eräitä muita liiketoimia. Lopuksi 19 artiklassa säädetään velallisyhtiön johdon velvollisuuksista, kun maksukyvyttömyys on todennäköinen.

Direktiivin IV osastoon sisältyy sääntelyä toimenpiteistä, joiden tavoitteena on edistää maksukyvyttömyysmenettelyiden tehokkuutta muun muassa varmistamalla tuomareiden ja selvittäjien riittävä koulutus ja asiantuntemus, selvittäjien valitsemisen avoimuus ja heidän toimiansa valvonta sekä riittävät mahdollisuudet sähköiseen asiointiin. Lisäksi IV osastoon sisältyvän 29 artiklan mukaan jäsenvaltioiden tulee kerätä tiettyjä lukumäärätilastotietoja maksukyvyttömyysmenettelyistä ja toimittaa ne komissiolle. Komissio vahvistaa tähän tiedonkeruuseen käytettävän tietolomakkeen täytäntöönpanosäädöksillä.

Direktiivi jättää jäsenvaltioille jonkin verran kansallista liikkumavaraa. Ensinnäkin jäsenvaltioiden valittavaksi jää, pannaanko saneerausta koskevan II osaston vaatimukset täytäntöön olemassa olevaa saneerausmenettelyä hyödyntäen vai esimerkiksi luomalla kokonaan uusi menettely. Toiseksi direktiivi jättää monissa yksityiskohdissa kansallista liikkumavaraa, mikä ei kuitenkaan poista haasteita sovitettaessa sääntelyä kansalliseen järjestelmään.

3 Direktiivin sisältö ja muutostarpeiden arviointi

Direktiivissä jätetään jäsenvaltioiden valittavaksi, pannaanko direktiivin vaatimukset täytäntöön olemassa olevaa saneerausmenettelyä hyödyntäen vai esimerkiksi luomalla kokonaan uusi menettely. Seuraavassa direktiivin aiheuttamia muutostarpeita arvioidaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993, jäljempänä *yrityssaneerauslaki*) säännöksiin vertaamalla, sillä tämä on havainnollisin tapa ilmaista direktiivin vähimmäisvaikutukset kotimaisen lainsäädännön kannalta. Tällä tavoin nähdään myös, miltä osin direktiivi edellyttää yrityssaneerauslaista poikkeavaa sääntelyä ottaen huomioon, että esityksessä ehdotetaan direktiivin täytäntöönpanoa luomalla yrityssaneerauslakiin uhkaavan maksukyvyttömyyden tilanteita varten direktiivin vaatimukset täyttävä varhainen saneerausmenettely.

I osasto. Yleiset säännökset.

1 artikla. Kohde ja soveltamisala (II osaston mukaista saneerausta koskevilta osin).

Artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan direktiivissä vahvistetaan säännöt ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteista, joita voidaan soveltaa taloudellisissa vaikeuksissa oleviin velallisiin, joita koskee todennäköinen maksukyvyttömyys, maksukyvyttömyyden estämiseksi ja velallisen elinkelpoisuuden varmistamiseksi.

Artiklan 2 kohdan mukaan direktiiviä ei sovelleta menettelyihin, jotka koskevat:

- a) direktiivin 2009/138/EY 13 artiklan 1 ja 4 alakohdassa määriteltyjä vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksiä;
- b) asetuksen (EU) N:o 575/2013 4 artiklan 1 kohdan 1 alakohdassa määriteltyjä luotolaitoksia;
- c) asetuksen (EU) N:o 575/2013 4 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa määriteltyjä sijoituspalveluyrityksiä tai 7 alakohdassa määriteltyjä yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä;
- d) asetuksen (EU) N:o 648/2012 2 artiklan 1 alakohdassa määriteltyjä keskusvastaupolia;

e) asetuksen (EU) N:o 909/2014 2 artiklan 1 alakohdassa määritellyjä arvopaperikeskuksia;

f) direktiivin 2014/59/EU 1 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa lueteltuja muita rahoituslaitoksia ja yhteisöjä;

g) kansallisen lainsäädännön mukaisia julkisyhteisöjä; ja

h) luonnollisia henkilöitä, jotka eivät ole yrittäjiä.

Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat jättää tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle 1 kohdassa tarkoitetut menettelyt silloin, kun ne koskevat velallisia, jotka ovat muita kuin 2 kohdassa tarkoitettuja rahoituspalveluja tarjoavia rahoitusyhteisöjä, joihin sovelletaan erityisiä järjestelyjä, joiden mukaan kansallisilla valvonta- tai kriisintarkaisuviranomaisilla on vastaavat laajat valtuudet puuttua niiden asioihin kuin ne valtuudet, joista säädetään unionin ja kansallisessa lainsäädännössä 2 kohdassa tarkoitettujen rahoitusyhteisöjen osalta. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava näistä erityisistä järjestelyistä komissiolle.

Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat ulottaa 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen menettelyjen soveltamisen koskemaan maksukyvyttömiä luonnollisia henkilöitä, jotka eivät ole yrittäjiä. Ne voivat rajata 1 kohdan a alakohdan soveltamisen koskemaan ainoastaan oikeushenkilöitä.

Edellä selostetut 1 artiklan 1–4 kohdan säännökset koskevat saneerauspuitteiston henkilöllistä soveltamisalaa. Yrityssaneerlauslain 2 §:n 1 momentin perusteella saneerausmenettelyn kohteena voi olla yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö, osuuskunta, asunto-osakeyhtiö tai taloudellista toimintaa harjoittava yhdistys tai säätiö. Elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan yrityssaneerlauslaissa myös ammatin taikka maatalouden tai kalastuksen harjoittajaa.

Yrityssaneerauslaki täyttää siten direktiivin säännöksistä ilmenevän vähimmäisvaatimuksen siitä, että muita kuin julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä on voitava saneerata. Yrityssaneerauslain rajausta, jonka mukaan yhdistyksen tai säätiön on harjoitettava taloudellista toimintaa, voidaan pitää direktiivin sallimana, sillä direktiivi ilmentää ajatusta nimenomaan taloudellisen toiminnan saneeraamisesta (esimerkiksi 2 artiklan 1 kohdan 1 alakohta, 4 artiklan 1 kohta ja 5 artiklan 1 kohta, joissa käytetään termiä liiketoiminta).

Siltä osin kuin kysymys on direktiivin ja yrityssaneerauslain mukaisten soveltamisalojen poikkeusten vertailusta, on lähtökohtana huomattava, että direktiivi on luonteeltaan

vähimmäisharmonisoiva. Tämän vuoksi direktiivi ei estä sitä, että jäsenvaltio päättää vapaaehtoisesti soveltaa samaa tai samankaltaista uudelleenjärjestelypuitteistoa myös direktiivin soveltamisalan ulkopuolisiin velallisiin. Sitä vastoin muutostarve seuraa päinvastaisesta tilanteesta, jossa jokin kansallisen lainsäädännön perusteella saneerauskelvoton taho olisi direktiivin mukaan voitava saneerata. Yrityssaneerauslain 2 §:n 2 momentin mukaisia soveltamisalapoikkeuksia arvioidaan seuraavassa yksitellen.

Luottolaitoksia koskeva soveltamisalapoikkeus vastaa direktiivin 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan säännöstä. Vakuutuslaitokset jäävät soveltamisalan ulkopuolelle 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla. Kun direktiivin soveltamisalan ulkopuolella ovat 1 artiklan 2 kohdan c alakohdan perusteella myös sijoituspalveluyritykset, ei myöskään yrityssaneerauslain 2 §:n 2 momentin 4 kohta ole direktiivin kannalta ongelmallinen.

Lähempää tarkastelua edellyttävät yrityssaneerauslain 2 §:n 2 momentin 2 kohdassa mainittu eläkelaitos sekä saman momentin 3 kohta, jonka mukaan soveltamisalan ulkopuolelle jää selvitystilassa oleva yhtiö, osuuskunta tai säätiö.

Eläkelaitosten osalta tarkasteluun on otettava erityisesti työntekijän eläkelain (395/2006) 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut työeläkevakuutusyhtiöt, eläkekassat ja eläkesäätiöt. Niiden voitaneen katsoa kuuluvan 1 artiklan 2 kohdan g alakohdan julkisyhteisöjä koskevan poikkeuksen piiriin, koska säännös jättää liikkumavaraa arvioida yhteisöjen asemaa kansallisen oikeuden valossa (public bodies under national law). Kaikki mainitut eläkelaitokset toteuttavat osaltaan lakisääteistä työntekijöiden eläketurvaa. Työeläkevakuutusyhtiöiden on yksityisoikeudellisesta organisaatiomuodostaan huolimatta katsottu Suomessa kuuluvan välillisen julkisen hallinnon piiriin (ks. esim. PeVL 45/1996 vp s. 3). Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 2 §:ssä säädetään työeläkevakuutusyhtiön tehtäväksi harjoittaa sosiaaliturvaan kuuluvaa lakisääteistä eläkevakuutusliikettä hoitamalla lakisääteisen eläketurvan toimeenpanoa. Myös esimerkiksi Tilastokeskuksen tulkinnan mukaan Suomen työeläkejärjestelmä on osa kollektiivista sosiaaliturvajärjestelmää, joka kuuluu luokitella julkisyhteisöihin.

Yrityssaneerauslain 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan saneerausmenettelyn kohteena ei voi olla selvitystilassa oleva yhtiö, osuuskunta tai säätiö.

Vaikka direktiivi ei sisällä selvitystilaa koskevaa soveltamisalapoikkeusta, on huomattava, ettei selvitystilan vireilläolo itsessään leimaa yritystä pysyvästi saneerauskelvottomaksi. Yhteisön oman toimielimen päätöksellä alkanut selvitystila voidaan lopettaa (avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain (389/1988) 5 luvun 14 §, osakeyhtiölain (624/2006, jäljempänä myös OYL) 20 luvun 19 §, osuuskuntalain (421/2013, jäljempänä myös OKL) 23 luvun 19 § ja säätiölain (487/2015) 12 luvun

18 §), minkä jälkeen saneerausmenettely voi jälleen tulla kysymykseen (ks. myös HE 182/1992 vp s. 27). Rekisteriviranomaisen määräämää selvitystilaa puolestaan edeltää korjauskehotus. Elinkelpoisilla yhteisöillä on siten omalla toiminnallaan mahdollisuus vaikuttaa siihen, että selvitystila voidaan välttää tai lopettaa ja yhteisön toimintaa jatkaa. Jos kuitenkin toiminnan jatkaminen ei esimerkiksi taloudellisista syistä tule kysymykseen tai selvitystila on jo edennyt osakeyhtiölain tai osuuskuntalain edellä mainituissa säännöksissä tarkoitettuun jako-osuuksien suorittamiseen asti, muun muassa direktiivin 4 artiklan 3 kohdan elinkelpoisuudesta sallineen selvitystilaa koskevan soveltamisalapoikkeuksen säilyttämisen.

Luonnollisia henkilöitä koskeva raja koskee yksityishenkilön velkajärjestelyä, joten sitä ei käsitellä yrityssaneerauksen yhteydessä.

Artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että seuraavat saatavat jätetään 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteiden soveltamisalan tai vaikutuksen ulkopuolelle:

- a) nykyisten ja entisten työntekijöiden maksamatta olevat nykyiset ja tulevat saatavat;
- b) elatusapusaatavat, jotka johtuvat perhe-, sukulaisuus-, avio- tai lankoussuhteesta; tai
- c) velallisen sopimussuhteen ulkopuolisesta vahingonkorvausvastuusta johtuvat saatavat.

Säännös antaa mahdollisuuden jättää siinä mainittuja saatavia niin saneerausohjelman vaikutuspiiriin kuin ylipäänsä direktiivin mukaisen saneerauspuitteiston, siis myös esimerkiksi 6 artiklassa tarkoitetun yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen, ulkopuolelle. Yrityssaneerauslaissa mainittuja saatavia ei ole suljettu saneerausohjelman vaikutuspiiriin ulkopuolelle, eikä direktiivi velvoita näin tekemäänkään. Perintäkiellon osalta yrityssaneerauslaissa on sen sijaan erityisiä työntekijöiden saatavia ja elatusapusaatavia koskevia säännöksiä, joiden suhdetta direktiiviin käsitellään jäljempänä 6 artiklan yhteydessä.

Artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteet eivät vaikuta kertyneisiin ammatillista lisäeläkettä koskeviin oikeuksiin.

Artiklasta johtuu, että ammatilliset lisäeläkkeet olisi maksettava myös siinä tapauksessa, että lisäeläkettä maksava yritys hakeutuu direktiivissä tarkoitettuun saneeraus-

menettelyyn. Yrityssaneerauslakiin ei sisälly ammatillisia lisäeläkkeitä koskevaa poikkeusta maksukieltoon, joten kansallista lainsäädäntöä olisi tältä osin muutettava. Hakemuksen vireilletulon jälkeen maksetut ammatilliset lisäeläkkeet ovat puolestaan uutta velkaa, jotka on maksettava yrityssaneerlauslain 32 §:n 1 momentin mukaan sitä mukaa kuin ne erääntyvät. Yrityssaneerauslakiin ei sisälly säännöksiä, joiden nojalla ammatillisia lisäeläkkeitä koskeviin oikeuksiin voitaisiin muutoin puuttua.

2 artikla. Määritelmät.

Direktiivin määritelmäsäännöksiä käsitellään pääsääntöisesti vasta jäljempänä asianomaisten artiklojen yhteydessä. Uudelleenjärjestelyn määritelmä on kuitenkin selkeyden vuoksi tarkoituksenmukaisempaa käsitellä jo tässä yhteydessä. Lisäksi tässä yhteydessä käsitellään mikro- sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmää.

Direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan mukaan uudelleenjärjestelyllä tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla pyritään velallisen liiketoiminnan uudelleenjärjestelyyn ja joihin kuuluu velallisen varojen (i) ja velkojen (ii) koostumuksen, ehtojen tai rakenteen tai velallisen pääomarakenteen minkä tahansa muun osan muuttaminen (iii), kuten varojen tai yrityksen osien myynti (i ja iv) ja, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, yrityksen myynti toimintaa jatkavana yrityksenä (iv) sekä tarvittavat toiminnalliset muutokset (v), tai näiden yhdistelmä.

Direktiivin johdanto-osan kappaleen 2 mukaan uudelleenjärjestelyn avulla taloudellisissa vaikeuksissa olevien velallisten olisi pystyttävä jatkamaan toimintaansa joko täysimittaisesti tai osittain muuttamalla omaisuutensa ja velkojensa tai pääomarakenteensa muun osan koostumusta, ehtoja tai rakennetta, myös myymällä yrityksen omaisuuseriä tai yrityksen osia taikka liiketoiminta kokonaisuutena, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, sekä toteuttamalla toiminnallisia muutoksia. Ellei kansallisessa lainsäädännössä erityisesti toisin säädetä, toiminnallisten muutosten, kuten sopimusten irtisanomisen tai muuttamisen taikka omaisuuserien myynnin tai muun luovutuksen, olisi oltava niiden yleisten vaatimusten mukaisia, joista säädetään näitä toimenpiteitä koskevassa kansallisessa lainsäädännössä, erityisesti yksityisoikeudessa ja työlainsäädännössä. Myös velan muuntamisen osakkeiksi olisi tapahduttava kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen takeiden mukaisesti.

Selostettu säännös on merkityksellinen saneerauskeinojen kannalta. Seuraavassa tarkastellaan yrityssaneerlauslain vastaavuutta edellä numeroitujen, direktiivin edellyttämien saneerauskeinojen kanssa.

(i) Yrityssaneerauslain 42 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan saneerausohjelmassa tulee määrätä velallisen varoja koskevista toimenpiteistä ja järjestelyistä, kuten varojen säilyttämisestä velallisella, niiden rahaksi muuttamisesta tai luovuttamisesta, rahaksimuutto- tai luovutustavasta sekä täten saaduista tai odotettavissa olevista tuotoista.

(ii) Yrityssaneerauslain 42 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan saneerausohjelmassa tulee määrätä saneerausvelkoja koskevista järjestelyistä.

(iii) Yrityssaneerauslain 42 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan saneerausohjelmassa tulee määrätä ohjelman rahoituksesta. Yrityssaneerauslain esitöiden mukaan yhtiön tervehdyttäminen saattaa vaatia muutoksia esimerkiksi yrityksen pääoma- tai rahoitusrakenteessa. Esimerkiksi velan muuntaminen osakkeiksi (velkakonversio) voidaan toteuttaa osakeyhtiölain säännösten mukaisesti. Direktiivistä ei voida johtaa jäsenvaltioille mitään erityisiä velvoitteita velkakonversion suhteen. Tämä johtuu osaltaan siitä, että osakkeenomistajat on 2 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan nojalla sallittua jättää niiden tahojen ulkopuolelle, joiden oikeuksiin saneerausohjelma vaikuttaa, ja toisaalta siitä, että osakkeenomistajien oikeuksiin vaikuttavat saneeraustoimenpiteet on 12 artiklan ja sen tulkintaa selostavan johdanto-osan kappaleen 57 viimeisen virkkeen nojalla sallittua säilyttää yhtiökokouksen päättävävallassa, kunhan päätöksentekoon ei sovelleta kohtuuttoman korkeita enemmistövaatimuksia. Lisäksi edellä selostetussa johdanto-osan kappaleessa 2 on selvennetty sitä, että velkakonversioon saadaan soveltaa kansallisia lisätakeita vastaavasti kuin esimerkiksi työoikeudellisten saneeraustoimenpiteiden osalta on sallittua soveltaa kansallisia työoikeuden vaatimuksia. Näin on siitä huolimatta, että pääomarakenteen muutokset ja toiminnalliset muutokset ovat sinänsä 2 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan mukaan sellaisia (ylätason) toimenpiteitä, jotka kuuluvat direktiivin mukaisen saneerauspuitteiston keinovalikoimaan.

(iv) Yrityssaneerauslain 42 §:n 4 momentissa todetaan, että jos ohjelman mukaan velallisyriitys, sen liiketoiminta tai varallisuus taikka osa näistä luovutetaan toiminnallisen kokonaisuutena, ohjelmasta tulee ilmetä luovutustapa, luovutusehdot ja luovutuksensaaja, mikäli tämä on tiedossa.

(v) Yrityssaneerauslain 42 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan saneerausohjelmassa tulee määrätä siitä, onko velallisen toimintaa tarkoitus jatkaa ja missä laajuudessa, sekä tähän mahdollisesti liittyvistä yritysmuodon, yhtiöjärjestyksen, sääntöjen tai yhtiösopimuksen taikka yrityksen organisaation muutoksista. Lisäksi 42 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan saneerausohjelmassa tulee määrätä henkilöstöä koskevista järjestelyistä.

Suomen yrityssaneerauslaki ja -käytäntö sisältävät siten direktiivissä mainitut saneerauskeinot. Jo yrityssaneerauslain esitöissä on tuotu esiin, ettei saneerauksessa voi

olla kysymys pelkästään yrityksen velkoja koskevista järjestelyistä, vaan niiden ohella toimenpiteistä, joilla puututaan vaikeuksien syihin ja pyritään luomaan yritykselle kestäviä toimintaedellytyksiä. Poissuljettua ei kuitenkaan ole, että velkajärjestely jää käytännössä ainoaksi saneerauskeinoksi, jos esimerkiksi liiketoiminnan uudelleen organisointi on toteutettu vapaaehtoisesti menettelyn ulkopuolella ja vain velkajärjestelyn toteuttaminen edellyttää tuomioistuimen päätöstä. Esitöiden mukaan yrityksen tervehdyttäminen saattaa vaatia muutoksia esimerkiksi yrityksen liiketoiminnan sisällössä tai laajuudessa, tuotantotavassa, investointisuunnitelmissa, henkilöstössä taikka pääoma- tai rahoitusrakenteessa. Myös yrityksen tai sen osan luovutus tai sulautuminen toiseen yritykseen voi tarjota ratkaisun ongelmiin. Esitöiden mukaan (HE 182/1992 vp s. 42) laissa ei ole mahdollista eikä tarpeellista pyrkiä yksilöimään sitä, minkälaiset toimenpiteet voivat tulla kysymykseen yrityksen perusongelmien ratkaisemiseksi. Käytävissä oleva keinovalikoima löytyy siksi vain osaksi yrityssaneerauslaista. Velkakonversiota koskevien kysymysten arvioiminen ei kuulu työryhmän toimeksiantoon. Nykytilaa on lyhyesti kuvattu jäljempänä direktiivin 12 artiklan yhteydessä. Työryhmä katsoo, että jatkossa tulisi edelleen selvittää velkakonversioon yrityssaneerauksen keinona liittyvää lainsäädäntötarvetta.

Direktiivin 2 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten ("mikro- ja pk-yritykset") käsite on ymmärrettävä siten, kuin ne on määritelty kansallisessa lainsäädännössä.

Johdanto-osan kappaleen 18 mukaan mikro- ja pk-yrityksiä määritellessään jäsenvaltiot voisivat ottaa asianmukaisesti huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU tai mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä 6 päivänä toukokuuta 2003 annetun komission suosituksen.

Johdanto-osan kappaleessa mainitun Euroopan parlamentin ja neuvoston tietäntyyppipisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta annetun direktiivin 2013/34/EU määritelmiä on Suomessa pantu täytäntöön kirjanpitolaille (1336/1997).

3 artikla. Varhaisvaroitusvälineet ja tiedonsaanti.

Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että velallisilla on käytettävissään ainakin yksi selkeä ja läpinäkyvä varhaisvaroitusväline, jonka avulla voidaan havaita maksukyvyttömyyden todennäköisyyteen mahdollisesti johtavia seikkoja ja joka voi ilmaista velallisille, että toimenpiteisiin on ryhdyttävä viipymättä. Jäsenvaltiot voivat hyödyntää ilmoituksissa ja viestinnässä ajantasaisia tietotekniikoita.

Artiklan 2 kohdassa annetaan esimerkkejä siitä, millaisia nämä varhaisvaroituvälit voivat olla. Ne voivat sisältää mekanisme, jotka varoittavat, jos velallinen ei ole suorittanut tiettyntyyppisiä maksuja, julkisten tai yksityisten organisaatioiden tarjoamia neuvontapalveluja taikka kansallisen oikeuden mukaisia kannustimia kolmansille osapuolille, joilla on hallussaan merkityksellistä tietoa velallisesta, kuten kirjanpitäjille sekä vero- ja sosiaaliturvaviranomaisille, joilla näitä kannustetaan ilmoittamaan velalliselle negatiivisesta kehityksestä.

Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että velallisilla ja työntekijöiden edustajilla on käytettävissään asianmukaiset ja ajantasaiset tiedot varhaisvaroituvälit ja uudelleenjärjestelyä ja veloista vapauttamista koskevien menetelyiden ja toimenpiteiden saatavuudesta.

Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että tiedot varhaisvaroituvälit ja saatavuudesta ovat julkisesti saatavilla verkossa ja että kyseiset tiedot ovat erityisesti mikro- ja pk-yritysten osalta saatavilla helposti ja että ne esitetään käyttäjäystävällisessä muodossa.

Artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat avustaa työntekijöiden edustajia velallisen taloudellisen tilanteen arvioinnissa.

Yritykset hakeutuvat yrityssaneeraukseen usein liian myöhään, kun liiketoimintaa ei kyetä enää tervehdyttämään. Tällöin yrityssaneerauksen onnistumisen edellytykset ovat heikommat. Varsinkin mikro- ja pk-yrityksillä arvioidaan olevan hankaluuksia tunnistaa ajoissa taloudelliseen tilanteeseensa liittyviä riskitekijöitä ja niihin saatavilla olevia apukeinoja. Direktiivissä tarkoitettuja varhaisvaroituvälineitä velallisten avuksi on siis tarpeen kehittää. Direktiivin 3 artikla pannaan täytäntöön vuoden 2021 aikana käynnistyvällä työ- ja elinkeinoministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten Early Warning -palvelulla.

Early Warning -toiminnan tavoitteena on, että kriisissä olevalle mikro- ja pk-yritykselle olisi tarjolla riippumatonta, luottamuksellista ja maksutonta apua ja tukea. Kannattavia mikro- ja pk-yrityksiä pyritään auttamaan talous- ja maksuvaikeuksien yli takaisin kasvupolulle tai vaihtoehtoisesti lopettamaan kannattamattomaksi todettu yritystoiminta nopeasti, tehokkaasti ja mahdollisimman pienin lisäkustannuksin. Palvelu auttaa yrityksen talouden suunnittelussa ja ongelmien ratkaisemisessa. Ennakoivalla toiminnalla pyritään ennaltaehkäisemään yritysten talous- ja maksuvaikeuksia tai ainakin auttamaan niitä tunnistamaan vaikeudet ajoissa ja hakemaan apua.

Palvelu muodostuu valtakunnallisesta puhelinpalvelusta ja siihen kiinteästi kytkeytyvistä alueellisista palveluista. Ne yhdessä muodostavat valtakunnallisesti kattavan talousneuvontaverkoston. Toiminnan tavoitteena on myös vaikuttaa konkursseihin liittyvään yleiseen asenneilmapiiriin hälventämällä niihin liittyvään häpeää. Työryhmä pitää Early Warning -toiminnan kehittämistä ja riittävää rahoitusta erittäin tärkeänä. Yritystoiminnan tervehdyttämismahdollisuuksien kannalta on olennaista, että yrityssaaneerausta haetaan niin aikaisin, että yritystoiminta on vielä mahdollista tervehdyttää. Early Warning -toiminta edesauttaa yritysten hakeutumista varhaiseen vaiheen sanerausmenettelyyn. Työryhmä katsoo, että tekoälyn hyödyntämismahdollisuuksia vaikeuksissa olevien yritysten tunnistamisessa olisi jatkossa tarpeen selvittää.

II osasto. Ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteet.

1 luku. Ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteiden saatavuus.

4 artikla. Ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteiden saatavuus.

Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun maksukyvyttömyys näyttää todennäköiseltä, velallisilla on käytettävissään ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteet, joiden avulla ne voivat toteuttaa uudelleenjärjestelyt välttääkseen maksukyvyttömyyden ja varmistaakseen elinkelpoisuutensa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita ratkaisuja maksukyvyttömyyden välttämiseksi ja näin suojella työpaikkoja ja jatkaa liiketoimintaa. Säännöksessä tarkoitettu maksukyvyttömyyden todennäköisyys saadaan 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla määrittää kansallisesti. Myös maksukyvyttömyyden käsite määräytyy saman kohdan b alakohdan mukaan kansallisesti.

Direktiivin johdanto-osan kappaleen 24 mukaan uudelleenjärjestelypuitteiden olisi oltava velallisten käytettävissä, mukaan luettuina oikeushenkilöt ja, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, luonnolliset henkilöt ja konsernit, jotta ne voivat puuttua taloudellisiin vaikeuksiinsa varhaisessa vaiheessa, kun on vielä todennäköistä, että maksukyvyttömyys voidaan välttää ja liiketoiminnan elinkelpoisuus voidaan varmistaa. Uudelleenjärjestelypuitteiden pitäisi olla käytettävissä, ennen kuin velallisesta tulee kansallisen lainsäädännön mukaan maksukyvytön eli ennen kuin velallinen täyttää kansallisessa lainsäädännössä säädetyt sellaisen velallisen kaikkia velkoja koskevan maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisen edellytykset, jossa velallisen on yleensä luovuttava omaisuudestaan kokonaan ja jossa määrätään selvittäjä. Jotta voidaan välttää uudelleenjärjestelyjen puitteiden väärinkäyttö, velallisen taloudellisten vaikeuksien olisi oltava sellaisia, että ne johtavat todennäköisesti maksukyvyttömyyteen, ja uudelleenjärjestelyohjelman olisi voitava estää velallisen maksukyvyttömyys ja varmistaa liiketoiminnan elinkelpoisuus.

Yrityssaneerauslain 1 §:n 1 momentin mukaan taloudellisissa vaikeuksissa olevan velallisen jatkamiskelpoisen yritystoiminnan tervehdyttämiseksi taikka sen edellytysten turvaamiseksi ja velkajärjestelyjen aikaansaamiseksi voidaan ryhtyä yrityssaneerauslain mukaiseen saneerausmenettelyyn. Menettelyssä voidaan tuomioistuimen vahvistamalla saneerausohjelmalla määrätä velallisen toimintaa, varallisuutta ja velkoja koskevista toimenpiteistä. Yrityssaneerauslain 6 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan saneerausmenettely voidaan aloittaa, jos velallista uhkaa maksukyvyttömyys. Uhkavalla maksukyvyttömyydellä tarkoitetaan 3 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan sitä, että velallinen on vaarassa tulla maksukyvyttömäksi. Lain esitöissä uhkaavaa maksukyvyttömyyttä on kuvattu muun muassa siten, että velallisen taloudellisen tilanteen ja siihen vaikuttavien seikkojen perusteella voidaan ennakoida, että velalliseen kohdistuu konkreettinen maksukyvyttömyyden riski jollakin näköpiirissä olevalla aikavälillä, jollei saneeraustoimenpiteisiin ryhdytä. (HE 182/1992 vp s. 21 ja 62)

Edellä mainitut säännökset täyttävät direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaiset vaatimukset siitä, että velallisella on oltava pääsy saneeraukseen, kun maksukyvyttömyys näyttää todennäköiseltä. Velallisen hakiessa saneerauksen aloittamista uhkaavan maksukyvyttömyyden perusteella ei 6 §:stä johdu menettelyn aloittamiselle lisäedellytyksiä. Yrityssaneerauslain 7 §:n mukaisia esteperusteita käsitellään seuraavassa erikseen.

Saneerauspuitteistoon pääsyn edellytykset ja esteet

Direktiivi sallii ainoastaan seuraavat rajoittimet II osaston mukaiseen saneerauspuitteistoon pääsulle:

- 1 artiklan mukaiset henkilöllistä soveltamisalaa koskevat rajoitukset, joita on käsitelty edellä
- 4 artiklan 1 kohdan säännös, jonka mukaan saneerauspuitteiston on oltava käytettävissä silloin, kun maksukyvyttömyys näyttää todennäköiseltä (likelihood of insolvency, jonka merkitys saadaan määrittää kansallisesti)
- 4 artiklan 2 kohdan jäsenvaltio-optio rajoittaa saneerauspuitteistoon pääsyä, jos velallinen on tuomittu kirjanpitovelvoitteiden vakavasta rikkomisesta
- 4 artiklan 3 kohdan jäsenvaltio-optio säättää elinkelpoisuustestistä

- 4 artiklan 4 kohdan jäsenvaltio-optio rajoittaa samaa velallista koskevien saneerausmenettelyjen lukumäärää
- 4 artiklan 7 kohta, jonka mukaan riittää, että saneerauspuutteisto on käytävissä velallisen hakemuksesta

Seuraavassa tarkastellaan yrityssaneerauslain 7 §:n mukaisia esteperusteita siitä näkökulmasta, löytyykö direktiivistä peruste niiden säilyttämiselle.

Yrityssaneerauslain 7 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan saneerausmenettelyä ei voida aloittaa, jos velallinen on maksukyvytön ja on todennäköistä, että maksukyvyttömyyttä ei saneerausohjelman avulla voida poistaa tai että sen uusiutumista ei voida torjua muuten kuin lyhytaikaisesti.

Direktiivi ei koske maksukyvyttömyystilanteessa aloitettavaa saneerausta (4 artiklan 1 kohta) eikä siten vaikuta yrityssaneerauslain 7 §:n 1 momentin 1 kohtaan.

Yrityssaneerauslain 7 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan saneerausmenettelyä ei voida aloittaa, jos on todennäköistä, että velallisen varat eivät riitä saneerausmenettelystä aiheutuvien kustannusten kattamiseen eikä kukaan muu ole sitoutunut vastaamaan näistä kustannuksista.

Yrityssaneerauslain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla menettelyä ei voida myöskään aloittaa, jos on todennäköistä, että velallinen ei kykene maksamaan menettelyn alkamisen jälkeen syntyviä velkoja.

Direktiivin 4 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säilyttää tai ottaa käyttöön kansallisen lainsäädännön mukaisen elinkelpoisuustestin edellyttäen, että testin tarkoituksena on sulkea menettelyn ulkopuolelle velalliset, joilla ei ole elinkelpoisuusnäkyä, ja että testi voidaan suorittaa ilman vahinkoa velallisen omaisuudelle. Mainitut yrityssaneerauslain 7 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan säännökset mahtuvat direktiivin salliman elinkelpoisuustestin piiriin, sillä säännösten tarkoituksena on sulkea menettelyn ulkopuolelle velalliset, joilla ei ole elinkelpoisuusnäkyä. Johdanto-osan kappaleen 26 mukaan vaatimus siitä, että testi on suoritettava ilman vahinkoa velallisen omaisuudelle, voisi tarkoittaa muun muassa yksittäisten täytäntöönpanotoimien väliaikaisen keskeytyksen myöntämistä tai testin suorittamista ilman aiheutonta viivytystä. On ilmeistä, että Suomen lainsäädäntö toteuttaa ainakin jommankumman näistä esimerkeistä, sillä yrityksen saneerausta koskeva asia on lain 68 §:n mukaan käsiteltävä asian edellyttämällä joutuisuudella ja myös väliaikainen kieltäminen on 22 §:n mukaan käytävissä, jos siihen harkitaan olevan tarvetta. Johdanto-osan kappaleen mukaan

vaatimus ei tarkoita sitä, ettei velalliselle saisi aiheutua kustannuksia elinkelpoisuutensa osoittamisesta. Yrityssaneerauksen hakija kantaa hakemuksesta aiheutuvat kulut, mukaan lukien hakemukseen tarvittavista yrityksen tilaa ja saneerauskelpoisuutta osoittavista selvityksistä aiheutuvat kustannukset. Direktiivistä ei aiheudu tälle estettä.

Yrityssaneerauslain 7 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan menettelyä ei voida aloittaa, jos on perusteltua syytä olettaa, että hakemuksen pääasiallisena tarkoituksena on velkojan perintätoimien estäminen tai muu velkojan taikka velallisen oikeuden loukkaaminen. Esitöiden mukaan säännöksen tarkoituksena on saneerausmenettelyn väärinkäytön torjuminen, millä tarkoitetaan sitä, että velallisen pääasiallisena tarkoituksena ei ole saneerausohjelman aikaansaaminen ja perintäkiellon voimaan saattaminen saneerausedellytysten turvaamiseksi, vaan nimenomaan velkojan perintätoimien estäminen ainakin tilapäisesti. Edelleen esitöiden mukaan velallisen ollessa hakijana voivat etenkin velallisen tai yrityksen omistajien tai johdon aikaisempi käyttäytyminen velkojia kohtaan tai näiden käyttäytyminen menettelyn aloittamisen jälkeen olla perusteena säännöksessä tarkoitettulle epäilylle siitä, että hakemuksen ensisijaisena motiivina on perintäkiellon aikaansaaminen eikä vakavamielinen pyrkimys yrityksen tervehtyttämiseen pitkän tähtäimen toimintaedellytysten turvaamiseksi. Esimerkiksi ilmeisen perusteeton velkojan saatavan kiistäminen tai muu hakemusta edeltänyt menettely, jolla velallinen on pyrkinyt välttämään velkojan oikeutettuja toimia selvän saatavan perimiseksi, voi olla riittävä syy olettaa, että hakemuksen pääasiallisena tarkoituksena on perintätoimien estäminen, varsinkin jos ei ole näyttöä siitä, että velallinen on jo uskottavalla tavalla valmistellut tai valmistelemassa suunnitelmallista ohjelmaa saneeraus- ja velkajärjestelyiksi. (HE 182/1992 vp s. 67)

Selostettu esteperuste on sekä sanamuodoltaan että esitöissä annettujen soveltamisesimerkkien valossa laaja. Direktiivistä ei löydy säännökselle sellaista vastinparia, joka oikeuttaisi saneerauspuutteistoon pääsyn epäämisen, sillä säännöksessä ei ole kysymys esimerkiksi elinkelpoisuusarviosta. Tältä osin direktiivi edellyttää lainsäädännön muuttamista varhaisen saneerausmenettelyn osalta.

Yrityssaneerauslain 7 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan saneerausmenettelyä ei voida aloittaa, jos on perusteltua syytä olettaa, että saneerausohjelman aikaansaamiselle tai vahvistamiselle ei ole edellytyksiä. Esitöiden mukaan tällainen tilanne voi olla käsillä esimerkiksi, jos jo ennalta on ilmeisen selvää, että velallinen perustellusta syystä ei nauti sellaista vähimmäisluottamusta velkojien taholta, joka olisi välttämätön saneerausohjelman vahvistamisedellytysten täyttymiseksi, taikka että saneerausohjelman vahvistamiselle on velallisen tai velallisyriksen omistajan tai johdon rikoksiin perustuva este (HE 182/1992 vp s. 68). Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että arvioitaessa, onko olemassa edellytyksiä vahvistamiskelpoisen saneerausohjelman aikaansaamiselle, ei voida suoraviivaisesti lähteä sellaisesta olettamuksesta, että menette-

lyn aloittamista vastustaneet tai puoltaneet velkojat tulisivat suhtautumaan samalla tavoin myös mahdollisesta saneerausohjelmasta äänestettäessä. Huomiota on kiinnitettävä lausumassa esitettyihin perusteisiin, joilla saneeraushakemusta on vastustettu (Pauliine Koskelo: Yrityssaneeraus, Helsinki 1994 s. 107–108).

Direktiivistä ei ole löydettävissä perustetta, jonka nojalla yrityssaneerlauslain 7 §:n 1 momentin 5 kohdan mukainen esteperuste voitaisiin pitää voimassa uhkaavan maksukyvyttömyyden tilanteessa. Siten direktiivi edellyttää tältäkin osin lainsäädännön muuttamista.

Yrityssaneerlauslain 7 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan menettelyä ei voida aloittaa, jos velallisen kirjanpito on olennaisesti puutteellinen tai virheellinen, paitsi jos osoitetaan, että kirjanpito voidaan vaikeuksista saattaa asianmukaiseen ja luotettavaan tilaan.

Direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että velalliset, jotka ovat saaneet tuomion kansallisen lainsäädännön mukaisten kirjanpitovelvoitteiden vakavasta rikkomisesta, saavat käyttää ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteita vasta sitten, kun kyseiset velalliset ovat toteuttaneet asianmukaiset toimenpiteet korjatakse seikat, jotka olivat tuomion perusteina, jotta velkojille voidaan antaa tarvittavat tiedot päätöksentekoa varten uudelleenjärjestelyä koskevien neuvottelujen aikana.

Johdanto-osan kappaleen 27 mukaan se, että jäsenvaltio voi rajoittaa uudelleenjärjestelyjen puitteisiin pääsyä niiden velallisten osalta, jotka ovat saaneet tuomion kirjanpitovelvoitteiden vakavasta rikkomisesta, ei saisi estää jäsenvaltioita rajoittamasta ennaltaehkäiseviin uudelleenjärjestelypuitteisiin pääsyä velallisilta, joiden kirjanpito on siinä määrin epätäydellistä tai puutteellista, että velallisten liiketoiminnan ja taloudellisen tilanteen todentaminen on mahdotonta.

Yrityssaneerlauslain 7 §:n 1 momentin 6 kohta on direktiivin mukainen, sillä johdanto-osan kappaleesta 27 ilmenevin tavoin mahdollisuudet evätä saneerauspuutteistoon pääsy kirjanpitovelvoitteiden rikkomisen perusteella eivät rajoitu pelkästään kapealaiseen 4 artiklan 2 kohdan säännökseen.

Yrityssaneerlauslain 7 §:n 2 momentin mukaan, ellei erityisiä vastasyitä ole, saneerausmenettelyä ei voida aloittaa, jos:

1) velallisen tai jonkun velallisen puolesta toimineen syyksi on luettu saneerausmenettelyn kohteena olevassa toiminnassa tehty rikoslain 39 luvun 1–3 tai 6 §:ssä tarkoi-

tettu velallisen rikos taikka kirjanpitorikos tai törkeä kirjanpitorikos taikka hän on syytteessä tällaisesta rikoksesta tai on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen tällaiseen rikokseen;

2) velallinen, velallisyhtiön henkilökohtaisesti vastuunalainen yhtiömies tai velallisyhteisön johtoon kuuluva henkilö on saneerausmenettelyn kohteena olevassa toiminnassa rikkonut liiketoimintakiellon tai on syytteessä tällaisesta rikoksesta taikka on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen tällaiseen rikokseen; tai

3) velallinen, velallisyhtiön henkilökohtaisesti vastuunalainen yhtiömies tai velallisyhteisön johtoon kuuluva henkilö on syyllistynyt tai on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen menettelyyn, jonka perusteella hänet voitaisiin määrätä liiketoimintakiellon.

Direktiivistä ei ole löydettävissä perustetta, jonka nojalla yrityssaneerauslain 7 §:n 2 momentin mukaiset esteperusteet voitaisiin pitää voimassa uhkaavan maksukyvyttömyyden tilanteessa.

Artiklan 2 ja 3 kohtia on jo käsitelty edellä asiayhteyksissään. Näistä 2 kohta ei ole Suomen kannalta käytännössä merkityksellinen, kun taas 3 kohta mahdollistaa eräiden esteperusteiden säilyttämisen.

Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat rajoittaa niiden kertojen määrää, jolloin velallinen voi käyttää tässä direktiivissä säädettyjä ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteita tietyn ajanjakson aikana.

Yrityssaneerauslaissa ei ole kyseisiä rajoituksia.

Artiklan 4 kohta ei velvoita jäsenvaltioita lainsäädännön muuttamiseen.

Artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan direktiivissä säädetyt ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteet voivat muodostua yhdestä tai useammasta menettelystä, toimenpiteestä tai säännöksestä, joista jotkin voidaan toteuttaa tuomioistuimen ulkopuolella, sanotun kuitenkin vaikuttamatta muihin kansallisen lainsäädännön mukaisiin uudelleenjärjestelyjen puitteisiin.

Artiklan 5 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että uudelleenjärjestelyn puitteissa annetaan velallisille ja asianosaisille osapuolille tässä osastossa säädetty oikeudet ja takeet johdonmukaisella tavalla.

Johdanto-osan kappaleen 29 mukaan kansallisten ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteiden olisi sisällettävä joustavia menettelyjä, jotta voitaisiin edistää tehokkuutta ja vähentää viiveitä ja kustannuksia. Jos direktiivi pannaan täytäntöön uudelleenjärjestelyjen puitteisiin sisältyvissä useammassa kuin yhdessä menettelyssä, velallisella pitäisi olla käytössään kaikki ennaltaehkäisevää uudelleenjärjestelyä koskevat oikeudet ja takeet, joista tässä direktiivissä säädetään tehokkaan uudelleenjärjestelyn saavuttamiseksi.

Artiklan 5 kohta antaa jäsenvaltiolle mahdollisuuden erilaisiin perusratkaisuihin direktiivin täytäntöön panemiseksi. Mahdollista on esimerkiksi muuttaa yrityssaneerauslaki kokonaisuudessaan vastaamaan direktiivin vaatimuksia taikka luoda kokonaan uusi menettely. Mahdollista on niin ikään lisätä direktiivin vaatimuksia toteuttavat erityissäännökset yrityssaneerauslakiin siten, että velallinen voi hakeutua saneerattavaksi joko voimassa olevien säännösten tai direktiivin vaatimukset toteuttavien täydentävien erityissäännösten mukaan.

Artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat antaa säännöksiä, joilla rajoitetaan lainkäyttö- tai hallintoviranomaisten osallistuminen ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteissa tilanteisiin, joissa se on välttämätöntä ja oikeasuhteista, kuitenkin siten, että turvataan asianosaisten osapuolten ja asiaankuuluvien sidosryhmien oikeudet.

Johdanto-osan kappaleessa 29 todetaan, että lukuun ottamatta tilanteita, joissa on kyse tässä direktiivissä säädetystä lainkäyttö- tai hallintoviranomaisten pakollisesta osallistumisesta, jäsenvaltioiden olisi voitava rajata tällaisten viranomaisten osallistuminen tilanteisiin, joissa se on tarpeen ja oikeasuhteista, ottaen muun muassa huomioon velallisten ja asianosaisten osapuolten oikeuksien ja etujen suojaamistavoite sekä menettelyjen viiveiden ja kustannusten vähentämistavoite.

Artiklan 6 kohta ei velvoita jäsenvaltioita lainsäädännön muuttamiseen.

Artiklan 7 kohdan mukaan direktiivissä säädettyjen ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteiden on oltava käytettävissä velallisten hakemuksesta.

Yrityssaneerlauslain 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan hakemuksen voi tehdä velallinen, eikä 6 §:ssä ole lisäedellytyksiä saneerausmenettelyn aloittamiselle silloin, kun velallinen hakee saneerausmenettelyn aloittamista uhkaavan maksukyvyttömyyden perusteella.

Voimassa oleva lainsäädäntö vastaa artiklan 7 kohtaa.

Artiklan 8 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat myös säätää, että direktiivin mukaiset ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteet ovat käytettävissä myös velkojen ja työntekijöiden edustajien pyynnöstä velallisen suostumuksella. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa tämän velallisen hyväksyntää koskevan vaatimuksen tilanteisiin, joissa velalliset ovat mikro- ja pk-yrityksiä.

Johdanto-osan kappaleessa 29 todetaan, että jos velkojat tai työntekijöiden edustajat voivat kansallisen lainsäädännön mukaan aloittaa uudelleenjärjestelymenettelyn ja jos velallinen on mikro- tai pk-yritys, jäsenvaltioiden olisi asetettava menettelyn aloittamisen edellytykseksi velallisen suostumus, ja niiden olisi voitava pystyä laajentamaan tämä vaatimus koskemaan myös velallisia, jotka ovat suuryrityksiä.

Yrityssaneerauslain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan hakemuksen saneerausmenettelystä voi tehdä velkoja tai useampi velkoja yhdessä, ei kuitenkaan velkoja, jonka saatava on riittainen perusteeltaan tai olennaiselta osin määrältään taikka muusta syystä epäselvä. Hakemuksen voi 1 momentin 3 kohdan mukaan tehdä myös se, jolle velallisen maksukyvyttömyys muun seikan kuin osakkuuden vuoksi todennäköisesti tulisi aiheuttamaan saamisoikeuteen perustuvia taloudellisia menetyksiä.

Yrityssaneerauslain 6 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla saneerausmenettely voidaan aloittaa normaalia lievemmin edellytyksin, jos vähintään kaksi velkojaa, joiden yhteenlasketut saatavat edustavat vähintään viidennestä velallisen tunnetuista veloista ja jotka eivät ole takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain (758/1991) 3 §:ssä tarkoitettuja velallisen läheisiä, tekevät velallisen kanssa yhdessä hakemuksen tai ilmoittavat puoltavansa velallisen hakemusta.

Yrityssaneerauslain 6 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan saneerausmenettely voidaan aloittaa, jos velallista uhkaa maksukyvyttömyys. Yrityssaneerauslain 6 §:n 2 momentin mukaan uhkaavan maksukyvyttömyyden perusteella saneerausmenettely voidaan velkojan tai todennäköisen velkojan hakemuksesta aloittaa kuitenkin vain, jos se on tarpeen hakijan huomattavan taloudellisen edun turvaamiseksi tai sen vaarantumisen torjumiseksi.

Yrityssaneerauslain 5 §:n 2 kohta, 6 §:n 1 momentin 2 kohta ja 6 §:n 2 momentti mahdollistavat yhdessä luettuina sen, että velkoja voi ilman velallisen suostumusta tehdä saneerausmenettelyn aloittamiseen johtavan hakemuksen uhkaavan maksukyvyttömyyden tilanteessa, kunhan saneerausmenettely on tarpeen hakijan huomattavan taloudellisen edun turvaamiseksi tai sen vaarantumisen torjumiseksi. Tämä on direktiivin vastaista, sillä direktiivi edellyttää, että velallinen joko tekee hakemuksen tai antaa aina vähintään suostumuksensa velkojan tekemälle hakemukselle.

Direktiivi edellyttää kansallisen lainsäädännön muuttamista varhaisen saneerausmenettelyn osalta joko siten, että hakijalegitimaatio on ainoastaan velallisella itsellään, tai siten, että velkojan hakijalegitimaatioon liitetään kaikissa tilanteissa vaatimus velallisen suostumuksesta.

Voimassa olevan lain mukaan työntekijöiden edustajalla ei ole oikeutta tehdä saneerushakemusta. Direktiivi ei velvoita jäsenvaltioita lainsäädännön muuttamiseen tältä osin.

2 luku. Ennaltaehkäiseviä uudelleenjärjestelyjä koskevien neuvottelujen helpottaminen.

5 artikla. Velallisen määräysvalta omaisuuteensa.

Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että velalliset, jotka aloittavat ennaltaehkäisevän uudelleenjärjestelymenettelyn, saavat pitää täydellisen tai ainakin osittaisen määräysvallan omaisuuteensa ja päivittäiseen liiketoimintaansa.

Johdanto-osan kappaleen 30 mukaan velallisten omaisuuserien ja päivittäisen liiketoiminnan olisi lähtökohtaisesti jäätävä velallisten määräysvaltaan, jotta voitaisiin välttää tarpeettomat kustannukset, ottaa huomioon ennaltaehkäisevän uudelleenjärjestelyn varhainen luonne ja kannustaa velallisia hakemaan ennaltaehkäisevään uudelleenjärjestelyyn taloudellisten vaikeuksiensa alkuvaiheessa.

Yrityssaneerauslain 29 §:n 1 momentin mukaan velallisella säilyy menettelyn alkamisen jälkeenkin valta lähtökohtaisesti määrätä omaisuudestaan ja toiminnastaan, mikäli yrityssaneerauslaissa ei toisin säädetä. Kyseiset poikkeukset eivät ole ristiriidassa direktiivin kanssa.

Yrityssaneerlauslaki vastaa artiklan 1 kohtaa.

Artiklan 2 kohdan mukaan lainkäyttö- tai hallintoviranomainen tarvittaessa päättää uudelleenjärjestelyselvittäjän määräämisestä tapauskohtaisesti, lukuun ottamatta tiettyjä olosuhteita, joissa jäsenvaltiot voivat edellyttää selvittäjän määräämistä aina.

Direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 12 alakohdan mukaan uudelleenjärjestelyselvittäjällä tarkoitetaan henkilöä tai elintä, jonka lainkäyttö- tai hallintoviranomainen on määrännyt toteuttamaan erityisesti yhden tai useamman seuraavista tehtävistä:

a) velallisen tai velkojien avustaminen uudelleenjärjestelyohjelman laatimisessa tai sitä koskevissa neuvotteluissa;

- b) velallisen toiminnan valvonta uudelleenjärjestelyohjelmaa koskevien neuvottelujen aikana ja siitä raportointi lainkäyttö- tai hallintoviranomaiselle;
- c) velallisen omaisuuserien tai liiketoiminnan ottaminen osittaiseen määräysvaltaan neuvottelujen ajaksi.

Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä, että uudelleenjärjestelyselvittäjä määrätään avustamaan velallista ja velkoja ohjelman laatimisessa ja sitä koskeissa neuvotteluissa ainakin seuraavissa tapauksissa:

- a) kun lainkäyttö- tai hallintoviranomainen on myöntänyt 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti yksittäisten täytäntöönpanotoimien yleisen keskeyttämisen ja lainkäyttö- tai hallintoviranomainen päättää, että tällainen uudelleenjärjestelyselvittäjä tarvitaan turvaamaan osapuolten edut;
- b) kun lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen on vahvistettava uudelleenjärjestelyohjelma menettelyllä, jossa eri mieltä olevat velkojaryhmät pakotetaan uudelleenjärjestelyyn 11 artiklan mukaisesti; tai
- c) kun velallinen tai velkojen enemmistö pyytää sitä edellyttäen, että viimeksi mainitussa tapauksessa velkojat huolehtivat uudelleenjärjestelyselvittäjän kuluista.

Johdanto-osan kappaleen 30 mukaan uudelleenjärjestelyselvittäjän määräämisen joko valvomaan velallisen toimintaa tai ottamaan osittain määräysvaltaansa päivittäinen liiketoiminta ei pitäisi olla pakollista kaikissa tapauksissa, vaan se olisi tehtävä tapauskohtaisesti asian olosuhteiden tai velallisen erityistarpeiden perusteella. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin voitava määrittää, että uudelleenjärjestelyselvittäjän määrääminen on aina tarpeen tietyissä olosuhteissa, kuten silloin, kun velallisen hyväksi on hyväksytty yksittäisten täytäntöönpanotoimien yleinen keskeyttäminen, kun uudelleenjärjestelyohjelma on tarpeen vahvistaa pakottamalla ohjelmaa vastustaneet velkojaryhmät uudelleenjärjestelyyn, kun uudelleenjärjestelyohjelma sisältää työntekijöiden oikeuksiin vaikuttavia toimenpiteitä tai kun velallinen tai velallisen johto on toiminut liikesuhteissaan rikollisesti, vilpillisesti tai vahingollisesti.

Johdanto-osan kappaleen 31 mukaan jäsenvaltioiden olisi säädettävä, että uudelleenjärjestelyselvittäjän määrääminen on pakollista osapuolten avustamiseksi uudelleenjärjestelyohjelman laatimisessa ja neuvottelemisessa, kun lainkäyttö- tai hallintoviranomainen myöntää velalliselle yksittäisten täytäntöönpanotoimien yleisen keskeyttämisen, edellyttäen, että tällaisessa tapauksessa selvittäjää tarvitaan turvaamaan osapuolten edut, kun lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen on vahvistettava uudelleenjärjestelyohjelma pakottamalla eri mieltä olevat velkojaryhmät uudelleenjärjestelyyn, kun velallinen on sitä pyytänyt tai kun velkojen enemmistö pyytää sitä, edellyttäen, että velkojat huolehtivat selvittäjän kustannuksista.

Yrityssaneerauslain 8 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimen on määrättävä selvittäjä. Lain 71 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan päättäessään saneerausmenettelyn aloittamisesta tuomioistuimen tulee määrätä selvittäjä siten kuin 83 §:ssä säädetään, jollei 90 §:stä johdu muuta. Lain 83 §:n mukaan selvittäjä määrätään saneerausmenettelyn aloittamisesta päätettäessä velkojan tai velallisen esityksestä. Jollei hyväksymiskelpoista esitystä ole, tuomioistuimen on määrättävä selvittäjäksi tehtävään soveltuva ja halukas henkilö. Lain 90 §:n 1 momentin mukaan kun velallinen on tehnyt hakemuksen saneerausmenettelyn aloittamisesta, selvittäjä voidaan jättää määräämättä, jos kukaan ei ole tehnyt esitystä selvittäjän määräämisestä tai muuten vaatinut sitä. Kun hakemuksen on tehnyt velkoja, selvittäjä voidaan jättää määräämättä, jos velallisen tunnetuille velkojille ennen menettelyn aloittamista koskevan päätöksen tekemistä varataan tilaisuus määrääjässä antaa asiassa kirjallinen lausuma eikä kukaan vaadi selvittäjän määräämistä. Menettelyn alettua selvittäjä voidaan määrätä velkojan tai velallisen vaatimuksesta. Lain 90 §:n 2 momentin mukaan tuomioistuin voi määrätä selvittäjän, vaikka sitä ei olisi vaadittu, jos se erityisestä syystä katsotaan tarpeelliseksi. Vaikka selvittäjän määräämistä olisi vaadittu, tuomioistuin voi jättää selvittäjän määräämättä, jos on erityisiä syitä katsoa, ettei selvittäjän määrääminen ole saneerausohjelman valmistelun tai velkojien edun valvomisen kannalta tarpeellista.

Yrityssaneerauslain 87 §:n 1 momentin mukaan selvittäjällä on oikeus saada tehtävästään kohtuullinen palkkio, joka maksetaan velallisen varoista. Kyseiseen säännöksen ei yrityssaneerauslaissa ole poikkeuksia, vaan palkkio maksetaan aina velallisen varoista.

Jos 5 artiklan 2 kohtaa, 5 artiklan 3 kohdan a alakohtaa ja johdanto-osan kappaletta 30 luetaan yhdessä, jäsenvaltio voi edellyttää uudelleenjärjestelyselvittäjän määräämistä aina, kun on määrätty yksittäisten täytäntöönpanotoimien yleinen keskeyttäminen. Toisaalta selvittäjän määrääminen on mainittujen säännösten perusteella jäsenvaltioille pakollista ainoastaan silloin, kun tuomioistuin katsoo, että selvittäjää tarvitaan turvaamaan osapuolten etuja 3 kohdan a alakohdan mukaisesti. Tältä osin kansallinen lainsäädäntö vastaa direktiiviä, sillä 90 §:n 1 ja 2 momentin mukaiset perusteet selvittäjän määräämättä jättämiseksi (kukaan ei ole ehdottanut selvittäjän määräämistä tai on erityisiä syitä katsoa, ettei selvittäjän määrääminen ole tarpeellista) eivät ole tilanteita, joissa selvittäjän määräämistä olisi 3 kohdan a alakohdan tarkoittamalla tavalla pidettävä tarpeellisenä osapuolten etujen turvaamiseksi.

Artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan uudelleenjärjestelyselvittäjä tulee määrätä avustamaan velallista ja velkoja ohjelman laatimisessa ja sitä koskevissa neuvotteiluissa myös, kun lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen on vahvistettava uudelleenjärjestelyohjelma menettelyllä, jossa eri mieltä olevat velkojaryhmät pakotetaan uudelleenjärjestelyyn 11 artiklan mukaisesti. Velkojien kannat ohjelmaehdotukseen eivät ole

selvillä vielä päätettäessä selvittäjän määräämisestä menettelyn alkuvaiheessa. Menettelyn alettua selvittäjä voidaan 90 §:n 1 momentin mukaan määrätä velkojan tai velallisen vaatimuksesta. Sellaista säännöstä laissa ei kuitenkaan ole, joka kaikissa tapauksissa varmistaisi, että menettelyssä on selvittäjä silloin, kun ohjelma tulee vahvistaa 54 §:n mukaisesti ilman kaikkien ryhmäenemmistöjen suostumusta. Siten artiklan 3 kohdan b alakohta edellyttää lainsäädännön muuttamista.

Artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan uudelleenjärjestelyselvittäjä tulee määrätä avustamaan velallista ja velkoja ohjelman laatimisessa ja sitä koskevissa neuvotteluissa myös, kun velallinen tai velkojen enemmistö pyytää sitä edellyttäen, että viimeksi mainitussa tapauksessa velkojat huolehtivat uudelleenjärjestelyselvittäjän kuluista.

Direktiivin mukaan velallisella on siten ehdoton oikeus saada menettelyyn selvittäjä. Koska yrityssaneerauslain 83 §:n 1 momenttia ja 90 §:n 1 momenttia täydennettiin vuoden 2007 uudistuksessa niin, että myös velallisella on mahdollisuus vaatia selvittäjän määräämistä aloittamisvaiheessa ja vielä menettelyn kuluessakin, kansallinen lainsäädäntö vastaa direktiiviä lukuun ottamatta sitä tilannetta, jossa tuomioistuin jättäisi velallisen vaatimuksesta huolimatta selvittäjän määräämättä 90 §:n 2 momentin nojalla.

Periaatteellisesti merkittävämpi muutostarve artiklan 3 kohdan c alakohdasta aiheutuu siltä osin kuin siinä säädetään, että velkojat joutuvat huolehtimaan selvittäjän palkkion velkojen enemmistön pyytäessä selvittäjän määräämistä. Tämä poikkeaa merkittävästi yrityssaneerauslaista.

6 artikla. Yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen.

Artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että velallisille voidaan myöntää yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen uudelleenjärjestelyohjelmaa koskevien neuvottelujen tukemiseksi ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteissa.

Artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että lainkäyttö- tai hallintoviranomaiset voivat kieltäytyä myöntämästä yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisestä, jos se ei ole välttämätön tai jos sillä ei saavutettaisi ensimmäisessä alakohdassa säädettyä tavoitetta.

Direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 4 alakohdan mukaan yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisellä tarkoitetaan tilannetta, jossa lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen hyväksynnällä tai lain nojalla pidätetään väliaikaisesti velkojan oikeus vaatia saatavaa

velalliselta ja, kansallisen lainsäädännön niin salliessa, ulkopuoliselta vakuudenantajalta oikeudellisessa, hallinnollisessa tai muussa menettelyssä taikka oikeus ulosmittata velallisen omaisuus tai liiketoiminta tai muuttaa se rahaksi tuomioistuinten ulkopuolella.

Johdanto-osan kappaleen 32 mukaan velallisen olisi voitava hyötyä joko lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen myöntämästä tai lain nojalla myönnetystä yksittäisten täytäntöönpanotoimien määräaikaaisesta keskeyttämisestä, jonka tarkoituksena on tukea uudelleenjärjestelyohjelmasta käytäviä neuvotteluja, jotta velallinen voi jatkaa toimintaansa tai ainakin säilyttää omaisuutensa arvon neuvottelujen ajan. Jäsenvaltioiden olisi voitava säätää, että lainkäyttö- tai hallintoviranomaiset voivat kieltäytyä myöntämästä yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisestä, jos keskeyttäminen ei ole välttämätöntä tai jos sillä ei saavutettaisi neuvottelujen tukemisen tavoitetta. Kieltäytymisperusteisiin saattaisi kuulua se, että vaadittujen velkojen enemmistöjen kannatus puuttuu tai, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, ettei velallinen tosiasiasa pysty maksamaan velkojaan niiden erääntyessä.

Johdanto-osan kappaleen 33 mukaan menettelyn helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava ottaa käyttöön kumottavissa olevia olettamia keskeyttämisen kieltäytymisperusteiden olemassaolosta esimerkiksi silloin, kun velallinen toimii sellaiselle velalliselle tyypillisellä tavalla, joka ei pysty maksamaan velkojaan niiden erääntyessä eli ei esimerkiksi hoida työntekijöihin, verotukseen tai sosiaaliturvaan liittyviä velvollisuuksiaan, tai kun velallinen tai yrityksen nykyinen johto on syyllistynyt talousrikokseen, minkä perusteella voidaan olettaa, ettei velkojen enemmistö kannattaisi neuvottelujen aloittamista.

Johdanto-osan kappaleen 39 mukaan direktiivissä ei olisi estettävä sitä, että velalliset voivat tavanomaisen liiketoimintansa puitteissa maksaa sellaisten velkojen saatavat, joihin täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen ei vaikuta, ja sellaisille velkojille, joihin se vaikuttaa, ne saatavat, jotka syntyvät yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen aikana. Sen varmistamiseksi, että velkojat, joiden saatavat syntyivät ennen uudelleenjärjestelymenettelyn aloittamista tai yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä, eivät painosta velallista maksamaan kyseisiä saatavia, joita muutoin leikattaisiin uudelleenjärjestelyohjelman toteuttamisen kautta, jäsenvaltioiden olisi voitava säätää kyseisiä saatavia koskevan velallisen maksuvelvoitteen lykkäämisestä.

Yrityssaneerauslain 17 §:n 1 momentin mukaan velallinen ei saa menettelyn alettua maksaa saneerausvelkaa eikä asettaa siitä vakuutta. Saneerausmenettelyn alettua velalliseen ei saa myöskään yrityssaneerauslain 19 §:n 1 momentin mukaan kohdistaa toimenpiteitä maksukiellon piiriin kuuluvan saneerausvelan perimiseksi tai sen suorittamisen turvaamiseksi. Jo aloitettuja toimenpiteitä ei saa jatkaa. Velalliseen ei

tällaisen velan osalta myöskään saa kohdistaa maksuviivästyksen seuraamuksia. Yrityssaneerauslain 21 §:n 1 momentin mukaan velallisen omaisuutta ei saa menettelyn alettua ulosmitata maksukiellon piiriin kuuluvasta saneerausvelasta. Kiellon vastainen ulosmittaus on tehoton. Ulosmittaushakemuksen käsittely keskeytetään. Jos ulosmittaus on jo toimitettu, täytäntöönpano on keskeytettävä ja ulosottomiehen on vaadittaessa luovutettava haltuun ottamansa omaisuus ja mahdollisesti kertyneet rahavarat selvittäjälle. Yrityssaneerauslain 23 §:n mukaan velalliseen ei saa menettelyn alettua saneerausvelan perusteella kohdistaa viranomaisen päätökseen perustuvaa turvaamistoimenpidettä.

Erityisesti 19 §:ssä tarkoitettu perintäkielto ja 21 §:ssä tarkoitettu ulosmittauksen sekä muiden täytäntöönpanotoimenpiteiden kiellokset täyttävät 2 artiklan 1 kohdan 4 artiklan määritelmän (pidättää väliaikaisesti velkojan oikeus vaatia saatavaa velalliselta tai oikeus ulosmitata velallisen omaisuus tai liiketoiminta tai muuttaa se rahaksi tuomioistuinten ulkopuolella).

Yrityssaneerauslain 17, 19, 21 ja 23 §:n mukaiset kiellot tulevat voimaan automaattisesti tuomioistuimen saneerausmenettelyn aloittamista koskevalla päätöksellä. Tuomioistuimella ei ole asiassa harkintavaltaa eli se ei voi määrätä menettelyä aloitettavaksi ilman yksittäisen tai kaikkien kieltojen voimaantuloa.

Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan täytäntöönpanon keskeytys ei ole automaatio, vaan velallisen käytettävissä oleva vapaaehtoinen elementti ("can benefit") saneerausneuvottelujen tukemiseksi. Tuomioistuin voi kieltäytyä myöntämästä yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä 6 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa mainituilla perusteilla. Keskeyttämisen epääminen ei kuitenkaan oikeuta epäämään pääsyä koko saneerauspuutteistoon, vaan puitteistoon pääsyä koskevat esteet määräytyvät 4 artiklan mukaan. Siten direktiivin tarkoittaman uudelleenjärjestelymenettelyn on oltava aloitettavissa ja loppuunsaattavissa ilman yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämistäkin, ja keskeyttämisen myöntämisen edellytyksistä ja esteistä on jatkossa säädettävä erikseen.

Direktiivi ei edellytä, että täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen tulisi olla myönnettävissä ilman menettelyn aloittamista. Direktiivi toisin sanoen mahdollistaa sen, että täytäntöönpanotoimet voidaan keskeyttää vain, jos menettely on aloitettu. Tämä johtuu siitä, että koko II osaston mukaiseen saneerauspuutteistoon pääsyn epääminen 4 artiklan sallimissa rajoissa oikeuttaa samalla epäämään pääsyn puitteiston osina oleviin elementteihin, kuten yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämiseen. Sanottu käy ilmi myös 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan sanamuodosta ("voidaan myöntää yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen uudelleenjärjestelyohjelmaa koskevien neuvottelujen tukemiseksi *ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteissa*").

Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta antaa jonkin verran liikkumavaraa jäsenvaltioille sen suhteen, milloin täytäntöönpanotoimien keskeytys voidaan olla myöntämättä. Edellä 4 artiklan yhteydessä on käynyt ilmi, ettei direktiivistä löydy perustetta 7 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa sekä saman pykälän 2 momentissa tarkoitettujen esteperusteiden säilyttämiselle koko menettelyyn pääsyä koskevina. Niiden soveltamisalaan kuuluvia tapauksia olisi kuitenkin ainakin osittain mahdollista säilyttää 6 artiklassa tarkoitetun yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen epäämisperusteina (ks. edellä mainitut 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta ja siihen liittyvät johdanto-osan kappaleet 32 ja 33). Erityisesti 7 §:n 1 momentin 5 kohta vastaa läheisesti niitä tavoitteita, joita direktiivin 6 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan säännöksellä on, kun taas 7 §:n 1 momentin 4 kohdan ja 2 momentin osalta kyse on ennemminkin siitä, että eräät niiden soveltamisalaan kuuluvista tapauksista mahtuisivat direktiivin säännöksen piiriin.

Johdanto-osan kappaleessa 32 todetaan, että jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, keskeyttämistä olisi voitava soveltaa myös ulkopuolisten vakuudenantajien, kuten takaajien ja pantin antajien, eduksi. Tämä vastaa 2 artiklan 1 kohdan 4 alakohdan ilmaisua ”ja, kansallisen lainsäädännön niin salliessa, ulkopuoliselta vakuudenantajalta”.

Yrityssaneerauslain 25 §:n 1 momentin mukaan saneerausmenettelyn alkaminen ei estä saneerausvelan perimistä takaajalta taikka kolmannen henkilön asettaman vakuuden arvosta eikä irtisanomasta tai muuten eräännyttämästä velkaa takaajan tai edellä tarkoitetun vakuuden asettajan osalta, jos takaussitoumus on annettu tai vakuus asetettu liike- tai siihen rinnastettavassa toiminnassa. Pykälän 2 momentin mukaan sääntö on päinvastainen, jos takaussitoumusta ei ole annettu tai vakuutta asetettu liike- tai siihen rinnastettavassa toiminnassa.

Edellä selostettu 2 artiklan 1 kohdan 4 alakohdan sanamuoto ja siihen liittyvä johdanto-osan kappale 32 mahdollistavat sen, että velkojan oikeutta periä saatava kolmannelta koskevat yrityssaneerauslain 25 §:n säännökset voidaan säilyttää.

Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen voi koskea kaiken tyyppisiä saatavia, myös vakuudellisia saatavia ja etuoikeutettuja saatavia, sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 ja 5 kohdan soveltamista.

Johdanto-osan kappaleen 25 mukaan jäsenvaltioiden olisi voitava määrittää, kuuluvatko saatavat, jotka erääntyvät tai syntyvät sen jälkeen, kun ennaltaehkäisevän uudelleenjärjestelymenettelyn aloittamista koskeva hakemus on jätetty tai menettely on aloitettu, ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelytoimenpiteiden tai yksittäisten täytän-

töönpanotoimien keskeyttämisen piiriin. Jäsenvaltioiden olisi voitava päättää, vaikuttaako yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen saatavista kertyvään korkoon.

Yrityssaneerauslain 3 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan saneerausvelalla tarkoitetaan kaikkia velallisen velkoja, jotka ovat syntyneet ennen hakemuksen vireilletuloa, mukaan luettuina vakuusvelat sekä velat, joiden peruste tai määrä on ehdollinen tai riittainen taikka muusta syystä epäselvä (saneerausvelkana ei kuitenkaan pidetä velallisen perustaman eläkesäätiön vastuuvajausta).

Yrityssaneerauslain 15 §:n 2 momentin mukaan menettelyn alkaminen keskeyttää viivästyskoron kertymisen saneerausvelalle. Lain 18 §:n 1 momentin mukaan vakuusvelkojalla on 17 §:ssä säädetyn kiellon estämättä oikeus saada maksu velan ehtojen mukaisista, hakemuksen vireilletulon jälkeen erääntyvistä koroista ja muista luottokustannuksista.

Artiklan 2 kohta itsessään ei edellytä lainsäädännön muuttamista, sillä yrityssaneerauslain mukaiset kiellot koskevat kaiken tyyppisiä saatavia, mukaan lukien vakuudelliset saatavat. Jäljempänä tulee kuitenkin arvioitavaksi, löytyykö kaikille yrityssaneerauslain mukaisista kielloista tehdyille poikkeuksille oikeutusperuste artiklan 4 kohdasta. Hakemuksen vireilletulon jälkeen syntyneet saatavat on johdanto-osan kappaleen 25 mukaisesti sallittua jättää pois kiellojen soveltamisalasta.

Artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen voi olla luonteeltaan yleinen, jolloin se koskee kaikkia velkoja, tai rajoitettu, jolloin se koskee yhtä tai useampaa yksittäistä velkojaa tai velkojaryhmää.

Artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa todetaan, että jos keskeyttäminen on rajoitettu, sitä sovelletaan vain velkoihin, joille on ilmoitettu kansallisen lainsäädännön mukaisesti 1 kohdassa tarkoitetuista uudelleenjärjestelyohjelmaa koskevista neuvotteluista tai keskeyttämisestä.

Johdanto-osan kappaleen 34 mukaan yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen voisi olla yleinen siten, että se koskee kaikkia velkoja, tai se voisi koskea vain joitakin yksittäisiä velkoja tai velkojaryhmiä.

Yrityssaneerauslain mukaiset kiellot ovat artiklan 3 kohdan kannalta aina yleisiä, vaikkakin niistä on eräiden saatavien osalta poikkeuksia. Näitä poikkeuksia on arvioitava artiklan 4 kohtaa vasten, kun taas 3 kohdassa mainittu rajoitettu kiello tarkoittaa sitä, että velalliselle räätälöitäisiin vain tiettyjä saatavien kategorioita kattava osittainen

kielto. Direktiivi ei velvoita ottamaan käyttöön tällaista rajoitettua kieltoa, joten 3 kohdasta ei johdu tarvetta muuttaa lainsäädäntöä.

Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat tarkkaan määritellyissä olosuhteissa jättää yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen ulkopuolelle tietyt saatavat tai saatavien tyypit, kun se on asianmukaisesti perusteltua ja kun

- a) täytäntöönpano ei todennäköisesti vaaranna liiketoiminnan uudelleenjärjestelyä; tai
- b) keskeyttäminen aiheuttaisi näiden saatavien velkojille kohtuutonta haittaa.

Johdanto-osan kappaleen 34 mukaan jäsenvaltioiden olisi voitava tarkkaan määritellyissä olosuhteissa jättää yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen ulkopuolelle tietyt saatavat tai saatavien tyypit, kuten saatavat, joiden vakuutena on omaisuususeriä, joiden poistaminen ei vaarantaisi liiketoiminnan uudelleenjärjestelyä, tai sellaisten velkojien saatavat, joille yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen aiheuttaisi kohtuutonta haittaa esimerkiksi aiheuttamalla korvauksettomia tappiota tai alentamalla vakuuden arvoa.

Seuraavassa tarkastellaan yrityssaneerauslain perintä- ja täytäntöönpanokielloista tehtyjen poikkeusten suhdetta direktiiviin. Koska maksukiellolla on lähtökohtaisesti sama ulottuvuus kuin perintä- ja täytäntöönpanokiellolla, tarkasteluun on otettava myös 18 §:n mukaiset maksukieltopoikkeukset siitä huolimatta, ettei direktiivissä sinänsä säädetä maksukiellosta.

Yrityssaneerauslain mukaisten perintä- ja täytäntöönpanokielloa koskevien poikkeusten suhde direktiiviin

A) Yrityssaneerauslain 18 §:n 1 momentin mukaan vakuusvelkojalla on 17 §:ssä säädetyn kiellon estämättä oikeus saada maksu velan ehtojen mukaisista, hakemuksen vireilletulon jälkeen erääntyvistä koroista ja muista luottokustannuksista. Velkoja ei voi saattaa voimaan ehtoa luottokustannusten ennenaikaisesta maksamisesta.

Johdanto-osan kappaleen 25 mukaan jäsenvaltioiden olisi voitava päättää, vaikuttaako yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen saatavista kertyvään korkoon.

Direktiivi ei siten ole esteenä yrityssaneerauslain 18 §:n 1 momentin säilyttämiselle.

B) Yrityssaneerauslain 20 §:n 1 kohdan mukaan tuomioistuin voi vakuusvelkojan vaatimuksesta selvittää kuultuaan myöntää velkojalle luvan 19 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen oikeuksien käyttämiseen, jos on ilmeistä, että vakuusoikeuden kohteena olevan omaisuuden säilyminen velallisella ei ole tarpeellista saneerausjärjestelyjen kannalta taikka velallisen tai hänen perheenjäsenensä kohtuullisten asuntopolojen tai elinkeinon turvaamiseksi.

Yrityssaneerauslain 20 §:n 1 kohtaa voidaan pitää direktiivin 6 artiklan 4 kohdan mukaisena, sillä ensin mainitussa on kysymys nimenomaan sellaisesta omaisuudesta, joka ei ole tarpeellista saneerausjärjestelyjen kannalta. Tämän johdosta voidaan 6 artiklan 4 kohtaa vastaten katsoa, että poikkeaminen on asianmukaisesti perusteltua eikä täytäntöönpano todennäköisesti vaaranna liiketoiminnan uudelleenjärjestelyä.

C) Yrityssaneerauslain 20 §:n 2 kohdan mukaan tuomioistuin voi vastaavasti myöntää kyseisen luvan selvittää kuultuaan, jos vaatimuksen perusteena on 18 §:n 1 momentissa tai 33 §:n 1 momentissa tarkoitettujen suoritusten taikka 33 §:n 2 momentin mukaisen vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönti, joka ei ole merkitykseltään vähäinen.

Yrityssaneerauslain 33 §:n 1 momentin mukaan vakuusvelkojalla on oikeus korvaukseen sellaisesta vakuusomaisuuden arvon alenemisesta velkojan vahingoksi, joka johtuu omaisuuden käyttämisestä velallisen toiminnassa 19 tai 22 §:ssä tarkoitettun kiellon voimassaoloaikana.

Yrityssaneerauslain 33 §:n 2 momentin mukaan velallisen on pidettävä saneerausvelan vakuutena oleva, perintäkiellon piiriin kuuluva omaisuus asianmukaisesti vakuutettuna vahingon varalta.

Johdanto-osan kappaleen 34 mukaan kohtuutonta haittaa voi aiheutua esimerkiksi korvauksettomien tappioiden muodossa tai vakuuden arvon alenemisena.

Johdanto-osan kappaleen 37 mukaan keskeyttämisen katsottaisiin aiheuttavan yksittäiselle velkojalle tai velkojaryhmälle kohtuutonta haittaa esimerkiksi, jos niiden saatavat joutuisivat keskeyttämisen seurauksena selvästi huonompaan asemaan kuin siinä tapauksessa, että sitä ei sovellettaisi, tai jos tietty velkoja joutuisi epäedullisempaan asemaan kuin muut vastaavassa tilanteessa olevat velkojat. Jäsenvaltiot voisivat säätää, että aina kun keskeyttämisen todetaan aiheuttavan yhdelle tai useammalle velkojalle tai yhdelle tai useammalle velkojaryhmälle kohtuutonta haittaa, se voidaan lopettaa näiden velkojien tai velkojaryhmien taikka kaikkien velkojien osalta.

Edelleen johdanto-osan kappaleen 37 mukaan direktiivin soveltamisalaan eivät kuulu säännökset korvauksista tai takauksista velkojille, joiden vakuuden arvo todennäköisesti alenee keskeyttämisen aikana.

Lähtökohtana yrityssaneerauslain 20 §:n 2 kohdan arvioinnissa on otettava huomioon, että direktiivi ei millään tavoin estä jäsenvaltiota vaatimasta siinä mainittuja toimia, siis 18 §:n 1 momentin mukaista korkojen ja luottokustannusten maksua taikka 33 §:ssä tarkoitettuja vakuuden arvoa suojaavia toimia. Tämä käy ilmi edellä mainituista johdanto-osan kappaleista, joissa myös mainitaan vakuuden arvon aleneminen yhtenä esimerkkitilanteena, johon voi liittyä direktiivin mukaista kohtuutonta haittaa. Tähänkin nähdessä olevia toimia voidaan pitää sillä tavoin direktiivin sallimina, että niiden laiminlyönnin sanktioimista realisointioikeuden myöntämisellä voidaan pitää 6 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tavalla asianmukaisesti perusteltuna. Lisäksi voidaan katsoa, että velkojalle aiheutuisi 6 artiklan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, jos vakuusomaisuutta ei saisi realisoida tilanteessa, jossa velallinen ei korvaa vakuuden arvon alenemista tai hoida sen vakuuttamista asianmukaisesti. Kyse on menettelyn aikaisen koron ohella menettelyn aikaisista velvollisuuksista, joihin niitä voitaneen pitää myös uusina vastuina, joihin yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä ei muutoinkaan tarvitse soveltaa.

D) Yrityssaneerauslain 18 §:n 2 momentin 1, 2 ja 2 a kohdan mukaan maksukiellon estämättä:

1) on maksettava työntekijöiden palkat ja työstä aiheutuneiden kustannusten korvaukset hakemuksen vireilletuloa edeltäneiltä kolmelta kuukaudelta, paitsi jos selvittäjä ilmoittaa pitävänsä tällaisen velan perustetta tai määrää riitaisena;

2) on maksettava ennen hakemuksen vireilletuloa kertyneet työntekijöiden lomapalkat ja -korvaukset;

2 a) on maksettava työnantajan huoltokonttoritoimintaan perustuvasta työntekijän saatavasta määrä, joka vastaa hakemuksen vireilletuloa edeltäneen kolmen kuukauden aikana työsuhteesta johtuneesta palkasta tai eläkkeestä erotettuja varoja.

Artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan artiklan 2 kohtaa ei sovelleta työntekijöiden maksamatta oleviin saataviin.

Artiklan 5 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat, poiketen siitä, mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, soveltaa 6 artiklan 2 kohtaa työntekijöiden

saataviin, jos ja siltä osin kuin jäsenvaltiot varmistavat, että tällaisten saatavien maksamiselle annetaan ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteissa saman tasoinen suoja.

Johdanto-osan kappaleessa 61 todetaan, että koska on tarpeen varmistaa työntekijöiden suojelun asianmukainen taso, jäsenvaltioita olisi vaadittava suojaamaan työntekijöiden maksamatta olevat saatavat kaikenlaiselta yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämiseltä riippumatta siitä, ovatko kyseiset saatavat syntyneet ennen keskeyttämisen myöntämistä vai sen jälkeen. Työntekijöiden maksamatta olevien saatavien täytäntöönpanon keskeyttäminen olisi sallittava vain niiden määrien ja ajanjaksojen osalta, joilta tällaisten saatavien maksu taataan tehokkaasti vastaavan suuruisena muiden kansallisen lainsäädännön mukaisten keinojen avulla. Jos kansallisessa lainsäädännössä rajoitetaan palkkaturvajärjestelmän vastuuta joko turvan keston tai työntekijöille maksettavan määrän osalta, työntekijöiden olisi voitava hakea vastuun ulkopuolelle jäävien saataviensa täytäntöönpanoa työnantajaa vastaan myös keskeyttämisen voimassaoloaikana. Vaihtoehtoisesti jäsenvaltioiden olisi voitava sulkea työntekijöiden maksamatta olevat saatavat ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteiden ulkopuolelle ja säätää niiden suojasta kansallisessa lainsäädännössä.

Direktiivi ei siis ainoastaan salli, vaan suorastaan velvoittaa sulkemaan työntekijöiden saatavat pois keskeyttämisen piiristä. Poissulku on laajempi kuin yrityssaneerauslain 18 §:n 2 momentin 1 kohdan mukainen rajoitus, jonka mukaan yhtiön on maksettava työntekijöiden palkat ja työstä aiheutuneiden kustannusten korvaukset vain hakemuksen vireilletuloa edeltäneiltä kolmelta kuukaudelta. Muilta osin palkkavelat ovat yrityssaneerauslain mukaisten kieltojen piirissä. Direktiivi edellyttää tältä osin lainsäädännön muuttamista, sillä 6 artiklan 5 kohdan toisen alakohdan mukaista ”samantasoista suojaa” ei voida katsoa olevan olemassa saneerausvelan asemaan jääville, aiemmin kuin kolme kuukautta ennen vireilletuloa syntyneille työntekijöiden saataville. Sama muutostarve koskee 18 §:n 2 momentin 2 a kohtaa. Sen sijaan 18 §:n 2 momentin 2 kohta ei ole direktiivin kanssa ristiriidassa, sillä kansallisessa laissa ole tältä osin ajallisia tai muita rajoituksia.

E) Yrityssaneerauslain 18 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan maksukiellon estämättä on maksettava velallisen lapselle suoritettava elatusapu siltä osin kuin elatusavulla olisi ollut etuoikeus hakemuksen vireille tullessa toimitetussa ulosmittauksessa.

Direktiivin 1 artiklan 5 kohdan b alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että elatusapusaatavat jätetään ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteiden soveltamisalan tai vaikutuksen ulkopuolelle.

Mainittu direktiivin säännös sallii yrityssaneerauslain 18 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisen elatusapua koskevan poikkeuksen.

F) Yrityssaneerauslain 18 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan maksukiellon estämättä voidaan selvittäjän päätöksellä suorittaa maksu velkojille, joiden saatavat ovat määrältään vähäisiä, jos se menettelyn kannalta on tarkoituksenmukaista, sekä käyttää velallisen saatava saneerausvelan kuittaukseen, jos velkojalla olisi kuittaukseen vastaava oikeus.

Johdanto-osan kappaleen 39 mukaan direktiivissä ei olisi estettävä sitä, että velalliset voivat tavanomaisen liiketoimintansa puitteissa maksaa sellaisten velkojien saatavat, joihin täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen ei vaikuta, ja sellaisille velkojille, joihin se vaikuttaa, ne saatavat, jotka syntyvät yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen aikana. Sen varmistamiseksi, että velkojat, joiden saatavat syntyivät ennen uudelleenjärjestelymenettelyn aloittamista tai yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä, eivät painosta velallista maksamaan kyseisiä saatavia, joita muutoin leikattaisiin uudelleenjärjestelyohjelman toteuttamisen kautta, jäsenvaltioiden olisi voitava säätää kyseisiä saatavia koskevan velallisen maksuvelvoitteen lykkäämisestä.

Vähäisten saatavien maksu ei vaaranna liiketoiminnan uudelleenjärjestelyä 6 artiklan 4 kohdan a alakohdan tarkoittamalla tavalla, ja selvittäjän hyväksymää vähäisten saatavien maksua voidaan pitää myös direktiivissä tarkoitetulla tavalla asianmukaisesti perusteltuna. Lisäksi direktiivi kieltää ainoastaan perintätoimet. Johdanto-osan kappaleen 39 mukaisesti kansallisen lainsäädännön määriteltäväksi jää, millaiset velat velallinen saa vapaaehtoisesti maksaa. Direktiivissä ei ole kuittausta koskevia säännöksiä.

G) Yrityssaneerauslain 18 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan maksukiellon estämättä voidaan, jollei selvittäjä toisin päättä, jatkaa pankissa olevan luotollisen maksuliikennetilin tilisuhdetta ja velalliselle tulevien maksujen ohjaamista tällaiselle tilille sekä lukea tilille kertyvät suoritukset pankin tiliin liittyvän luottosaatavan lyhennykseksi;

Direktiivi kieltää ainoastaan perintä- ja täytäntöönpanotoimet, ei velallisen omaa vapaaehtoista maksua johdanto-osan kappaleen 39 mukaisesti. Puheena olevalla säännöksellä ei voida katsoa olevan merkitystä perintä- ja täytäntöönpanokiellon kannalta.

H) Yrityssaneerauslain 18 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan maksukiellon estämättä on maksettava velallisen perustamalta eläkesäätiöltä otetun lainan lyhennykset ja korot sikäli kuin se on välttämätöntä säätiön maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Direktiivin 1 artiklan 6 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteet eivät vaikuta kertyneisiin ammatillista lisäeläkettä koskeviin oikeuksiin. Direktiivin säännöksen näkökulmana on työntekijöiden kertyneiden eläkkeiden turvaaminen, kun taas yrityssaneerauslain 18 §:n 2 momentin 6 kohdassa on kysymys eläkesäätiölle tehtävistä maksuista säätiön maksuvalmiuden

turvaamiseksi. Selvää on, että direktiivin säännös ei koske välittömästi samaa asiaa kuin mainittu kansallinen säännös. Toisaalta on mahdollista tulkita, että mainittu kansallinen säännös yhtenä kapea-alaisena osatekijänä turvaa osaltaan myös 1 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua tavoitetta, sillä eläkesäätiöiden maksuvalmiuden turvaamiseen tähtäävä säännös edesauttaa sen varmistamista, että saneerauspuitteisto ei vaikuta kertyneisiin eläkeoikeuksiin. Siten 1 artiklan 6 kohdan voi nähdä osaltaan perustele-
van 18 §:n 2 momentin 6 kohdan säilyttämismahdollisuutta. Toisena perusteena voidaan esittää se, että poikkeus on 6 artiklan 4 kohdan tarkoittamalla tavalla asianmu-
kaisesti perusteltua ja että ilmaus ”välttämätöntä säätiön maksuvalmiuden turvaa-
miseksi” pitää sisällään sen, että keskeyttäminen aiheuttaisi 6 artiklan 4 kohdan b ala-
kohdassa tarkoitettua kohtuutonta haittaa.

H) Yrityssaneerauslain 21 §:n 1 momentin viidennen virkkeen säännös voidaan säilyt-
tää samoin perustein kuin siinä viitattu 20 §:n 1 kohdan säännös, jota on käsitelty
edellä.

I) Yrityssaneerauslain 21 §:n 2 momentin mukaan menettelyn alettua ei saa panna
täytäntöön päätöstä velallisen häätämisestä hallinnassaan olevasta huoneistosta, jota
pääasiallisesti käytetään menettelyn kohteena olevassa toiminnassa, jos häädön pe-
rusteena on huoneistosta suoritettavan, ennen hakemuksen vireilletuloa erääntyneen
vuokran tai muun vastikkeen suorittamatta jättäminen. Sama koskee asunto-osakeyhtiö-
lain (1599/2009) nojalla tehtyä päätöstä mainittuun tarkoitukseen käytettävän huoneiston
ottamisesta yhtiön hallintaan. Tuomioistuimien voi kuitenkin velkojan vaatimuk-
sesta sallia täytäntöönpanon, jos sen estyminen olisi kohtuutonta ottaen huomioon
toimenpiteet, joihin velkoja on jo ryhtynyt huoneiston osalta. Esitöiden mukaan täytän-
töönpanon salliminen voisi tulla ajankohtaiseksi lähinnä siinä tapauksessa, että huoneisto
on jo myyty tai vuokrattu toiselle täytäntöönpanontoteutumiseen luottaen (HE
182/1992 vp s. 77).

Mainittu poikkeussäännös voidaan säilyttää, koska se on direktiivin 6 artiklan 4 koh-
dassa tarkoitettulla tavalla asianmukaisesti perusteltu ja siihen voidaan soveltaa maini-
tun kohdan b alakohdan säännöstä, jonka mukaan täytäntöönpanon keskeyttäminen
aiheuttaisi kohtuutonta haittaa velkojalle.

Artiklan 6 kohdan mukaan yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen alku-
peräinen kesto on rajoitettava enintään neljään kuukauteen.

Artiklan 7 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat sen estämättä, mitä 6 kohdassa sääde-
tään, sallia lainkäyttö- tai hallintoviranomaisten jatkaa yksittäisten täytäntöönpanotoi-
mien keskeyttämisen kestoa tai myöntää uuden yksittäisten täytäntöönpanotoimien
keskeyttämisen velallisen, velkojan tai tarvittaessa uudelleenjärjestelyselvittäjän pyyn-
nöstä. Tällainen yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen jatkaminen tai

uusi keskeyttäminen myönnetään vain tarkkaan määritellyissä olosuhteissa, kun tällainen jatkaminen tai uuden keskeyttämisen myöntäminen on asianmukaisesti perusteltua, kuten silloin kun

- a) uudelleenjärjestelyohjelmaa koskevissa neuvotteluissa on edistytty;
- b) yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen jatkaminen ei aiheuta kohtuutonta haittaa asianosaisten osapuolten oikeuksille tai eduille; tai
- c) maksukyvyttömyysmenettelyä, joka saattaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti johtaa velallisen likvidaatioon, ei vielä ole aloitettu velallisen osalta.

Artiklan 8 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen, sen jatkaminen ja uusiminen mukaan lukien, kokonaiskesto ei saa ylittää kahtatoista kuukautta.

Artiklan 8 kohdan toisessa alakohdassa todetaan, että jos jäsenvaltiot aikovat panna tämän direktiivin täytäntöön yhden tai useamman sellaisen menettelyn tai toimenpiteen avulla, joka ei täytä asetuksen (EU) 2015/848 liitteen A mukaisia ilmoittamisedellytyksiä, keskeyttämisen kokonaiskesto rajoitetaan enintään neljään kuukauteen, jos velallisen pääintressien keskus on siirretty toisesta jäsenvaltiosta ennaltaehkäisevän uudelleenjärjestelymenettelyn aloittamista koskevan pyynnön tekemistä edeltäneiden kolmen kuukauden aikana.

Johdanto-osan kappaleessa 35 todetaan, että jotta voitaisiin saada aikaan tasapaino velallisen ja velkojen oikeuksien välille, yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen olisi kestävä enintään neljä kuukautta. Monimutkaiset uudelleenjärjestelyt saattavat kuitenkin vaatia enemmän aikaa. Jäsenvaltioiden olisi voitava säätää, että lainkäyttö- tai hallintoviranomainen voi tällaisissa tapauksissa pidentää keskeyttämisen alkuperäistä kestoja. Jos lainkäyttö- tai hallintoviranomainen ei tee päätöstä keskeyttämisen jatkamisesta ennen sen päättymistä, keskeyttämisen vaikutuksen olisi lakattava keskeyttämisen voimassaolon päättyessä. Oikeusvarmuuden vuoksi keskeyttämisen kokonaiskesto olisi rajoitettava kahteentoista kuukauteen. Jäsenvaltioiden olisi voitava säätää määrittelemättömän ajan voimassa olevasta keskeyttämisestä, jos velallisesta tulee maksukyvytön kansallisen lainsäädännön nojalla. Jäsenvaltioiden olisi voitava päättää, sovelletaanko tämän direktiivin mukaisia määräaikoja lyhyeen väliaikaiseen yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämiseen, joka kestää siihen saakka, kunnes lainkäyttö- tai hallintoviranomainen tekee päätöksen ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteisiin pääsystä.

Johdanto-osan kappaleen 65 mukaan kansallisessa lainsäädännössä olisi voitava säätää mahdollisesta uudesta yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisestä tai keskeyttämisen jatkamisesta, jos lainkäyttöviranomaisen päättää antaa muutoksenhauille lykkäävän vaikutuksen.

Yrityssaneerauslaissa ei säädetä kieltojen enimmäisajoista eikä mahdollisuudesta pidentää kieltojen voimassaoloa. Artiklan 6, 7 ja 8 kohdat edellyttävät kokonaan uutta lainsäädäntöä. Artiklan 8 kohdan toinen alakohta ei edellytä lainsäädännön muuttamista, sillä yrityssaneeraus kuuluu EU:n maksukyvyttömyysasetuksen soveltamisalaan.

Artiklan 9 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että lainkäyttö- tai hallintoviranomaiset voivat lopettaa yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen seuraavissa tapauksissa:

- a) keskeyttäminen ei enää täytä neuvottelujen tukemisen tavoitetta esimerkiksi, jos käy ilmeiseksi, että sellainen osa velkojia, joka kansallisen lainsäädännön nojalla pystyisi estämään uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymisen, ei kannata neuvottelujen jatkamista;
- b) velallisen tai uudelleenjärjestelyselvittäjän pyynnöstä;
- c) kansallisen lainsäädännön niin salliessa, jos yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen aiheuttaa tai aiheuttaisi kohtuutonta haittaa yhdelle tai useammalle velkojalle tai yhdelle tai useammalle velkojaryhmälle; tai
- d) kansallisen lainsäädännön niin salliessa, jos keskeyttäminen johtaa velkojan maksukyvyttömyyteen.

Johdanto-osan kappaleessa 36 todetaan, että jotta voitaisiin varmistaa, että yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisestä ei aiheudu velkojille tarpeetonta vahinkoa, jäsenvaltioiden olisi säädettävä, että lainkäyttö- tai hallintoviranomaiset voivat lopettaa yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen, jos se ei enää täytä neuvottelujen tukemisen tavoitetta esimerkiksi tilanteessa, jossa ilmenee, ettei vaadittu velkojien enemmistö kannata neuvottelujen jatkamista. Keskeyttämistä ei myöskään olisi jatkettava, jos se aiheuttaa velkojille kohtuutonta haittaa, jos jäsenvaltiot säätävät tällaisesta mahdollisuudesta. Sen selvittämiseksi, aiheuttaako keskeyttäminen velkojille kohtuutonta haittaa, lainkäyttö- tai hallintoviranomaisten olisi voitava ottaa huomioon se, turvaisiko keskeyttäminen velallisen omaisuuden kokonaisarvon, ja se, toimiiko velallinen vilpillisessä mielessä tai vahingonaiheuttamistarkoituksessa tai yleensä vastoin velkojien oikeutettuja odotuksia.

Johdanto-osan kappaleen 37 mukaan keskeyttämisen katsottaisiin aiheuttavan yksittäiselle velkojalle tai velkojaryhmälle kohtuutonta haittaa esimerkiksi, jos niiden saatavat joutuisivat keskeyttämisen seurauksena selvästi huonompaan asemaan kuin siinä tapauksessa, että sitä ei sovellettaisi, tai jos tietty velkoja joutuisi epäedullisempaan asemaan kuin muut vastaavassa tilanteessa olevat velkojat. Jäsenvaltiot voisivat säätää, että aina kun keskeyttämisen todetaan aiheuttavan yhdelle tai useammalle velkojalle tai yhdelle tai useammalle velkojaryhmälle kohtuutonta haittaa, se voidaan lopettaa näiden velkojien tai velkojaryhmien taikka kaikkien velkojien osalta. Jäsenvaltiot voivat vapaasti päättää, kuka voi pyytää keskeyttämisen lopettamista.

Jos menettelyn aloittamisen jälkeen käy ilmi yrityssaneerauslain 7 §:n 1 tai 2 momentissa mainittu seikka, menettely voidaan yrityssaneerauslain 7 §:n 3 momentin mukaan selvittäjän taikka velkojan tai velallisen vaatimuksesta määrätä lakkaamaan. Tilanne, jota tarkoitetaan yrityssaneerauslain 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa, ei kuitenkaan estä menettelyn jatkamista, jos on todennäköistä, että yrityksen varallisuus tai olennainen osa siitä voidaan luovuttaa yrityssaneerauslain mukaisessa järjestyksessä yhtenä kokonaisuutena.

Yrityssaneerusalaki ei mahdollista kieltojen erillistä lopettamista ilman, että saneerausmenettely määrätään samalla lakkaamaan. Direktiivin mukaisessa menettelyssä sen sijaan sen, että täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen lopetetaan, ei tulisi automaattisesti johtaa siihen, että myös menettely lakkaa. Kansalliseen lainsäädäntöön tulee siten sisällyttää säännökset direktiivin mukaisista perusteista, joilla nimenomaan yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen voidaan lopettaa. Direktiivi ei kuitenkaan estä sitä, että edellä sanotun lisäksi kansallisessa lainsäädännössä säilytetään direktiivin valossa hyväksyttäviä perusteita koko menettelyn lopettamiseksi ja että tällaiset perusteet lopettavat samalla yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen. Täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen on nimittäin yksi saneerauspuitteiston osatekijöistä, jonka tarjoaminen käytettäväksi puitteiston piirissä riittää. Direktiivissä ei ole säännöksiä siitä, millä perusteilla saneerauspuitteiston käyttäminen lakkaa, mutta selvää on, että ne perusteet, joilla puitteistoon pääsy voidaan jo alun perin evätä, oikeuttavat myös puitteiston käytön ja siten saneerausmenettelyn keskeyttämiseen.

Artiklan 9 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat rajoittaa ensimmäisen alakohdan mukaisen yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen lopettamista koskevan toimivallan tilanteisiin, joissa velkojilla ei ole ollut mahdollisuutta tulla kuulluiksi ennen keskeyttämisen voimaantuloa tai ennen lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen myöntämää keskeyttämisen jatkamista. Artiklan 9 kohdan kolmannen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää vähimmäisajasta, joka ei ylitä 6 kohdassa tarkoitettua aikarajaa ja jonka kuluessa yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä ei voida lopettaa.

Yrityssaneerauslaissa ei tunneta erillistä täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen lopettamista edellä esitetyn mukaisesti.

Artiklan 9 kohdan toinen ja kolmas alakohta ovat jäsenvaltioille vapaaehtoisia, eivätkä näin ollen edellytä lainsäädännön muuttamista.

7 artikla. Yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen seuraukset.

Artiklan 1 kohdassa todetaan, että jos kansallisessa lainsäädännössä säädetty velallisen velvollisuus hakea sellaisen maksukyvttömyysmenettelyn aloittamista, joka voisi johtaa velallisen likvidaatioon, tulee ajankohtaiseksi yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen aikana, velvollisuuden soveltaminen keskeytyy kyseisen keskeyttämisen ajaksi.

Johdanto-osan kappaleen 38 mukaan yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisestä olisi myös seurattava, että keskeytetään velallisen velvollisuus hakea maksukyvttömyysmenettelyyn, joka voisi johtaa velallisen likvidaatioon, tai velkojan pyynnöstä tapahtuva maksukyvttömyysmenettelyn aloittaminen. Maksukyvttömyysmenettelyjen, joita rajataan lainsäädännössä siten, että niiden ainoana mahdollisena tuloksena on velallisen likvidatio, lisäksi tällaisiin maksukyvttömyysmenettelyihin olisi kuuluttava myös menettelyt, jotka voisivat johtaa velallisen uudelleenjärjestelyyn.

Ilmaisu ”maksukyvttömyysmenettely, joka voisi johtaa velallisen likvidaatioon” tarkoittaa Suomessa yksinomaan konkurssia. Osakeyhtiöllä on velvollisuus hakeutua konkurssiin ainoastaan osakeyhtiölain 20 luvun 7 §:n 2 momentin tarkoittamassa tilanteessa. Tämän lainkohdan mukaan selvitysmiesten on haettava yhtiön asettamista konkurssiin, jos selvitystilassa olevan yhtiön varat eivät riitä sen velkojen maksamiseen. Siten säännös soveltuu ainoastaan selvitystilassa olevaan yhtiöön. Selvitystila ja yrityssaneeraus eivät voi olla vireillä yhtäaikaaisesti.

Saneerausmenettelyssä oleva yritys voidaan hakea kesken yrityssaneerauksen selvitystilaan, jolloin yrityssaneerustilain 28 §:n 2 momentin mukaan saneerausmenettelyn oikeusvaikutukset lakkaavat selvitystilan alkaessa. Siten ei ole mahdollista, että osakeyhtiön velvollisuus hakeutua konkurssiin voisi aktualisoitua saneerausmenettelyn aikana. Oikeustila on sama myös säätiöiden ja osuuskuntien osalta.

Artiklan 1 kohta ei edellytä lainsäädännön muuttamista.

Artiklan 2 kohdan mukaan 6 artiklan mukainen yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen tarkoittaa sitä, ettei keskeyttämisen aikana voida aloittaa yhden tai

useamman velkojan pyynnöstä maksukyvyttömyysmenettelyä, joka voisi johtaa velallisen likvidaatioon.

Johdanto-osan kappaleen 38 mukaan velkojen pyynnöstä tapahtuva maksukyvyttömyysmenettelyn aloittaminen olisi voitava keskeyttää paitsi silloin, kun jäsenvaltio on säätänyt kaikkia velkoja koskevasta yksittäisten täytäntöönpanotoimien yleisestä keskeyttämisestä, myös silloin, kun jäsenvaltiot ovat säätäneet, että mahdollisuus keskeyttää yksittäiset täytäntöönpanotoimet koskee vain tiettyä määrää velkoja. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin voitava säätää, että maksukyvyttömyysmenettely voidaan aloittaa sellaisen viranomaisen pyynnöstä, joka ei toimi velkojan ominaisuudessa, vaan yleisen edun mukaisesti, kuten syyttäjä.

Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat poiketa 1 ja 2 kohdasta tilanteissa, joissa velallinen ei pysty maksamaan velkojaan niiden erääntyessä. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioiden on varmistettava, että lainkäyttö- tai hallintoviranomainen voi päättää pitää yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen voimassa, jos sellaisen maksukyvyttömyysmenettelyn aloittaminen, joka voisi johtaa velallisen likvidaatioon, ei olisi kyseisen tapauksen olosuhteiden perusteella velkojen yleisen edun mukaista.

Yrityssaneerauslain 24 §:n 4 momentin mukaan saneerausmenettelyn alettua velallinen voidaan velkojan hakemuksesta asettaa konkurssiin vain, jos velallinen menettelyn alkaessa oli maksukyvytön ja olosuhteet ovat sellaiset kuin yrityssaneerauslain 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitaan tai jos konkurssihakemus perustuu saneerahakemuksen vireilletulon jälkeen syntyneen velan maksun laiminlyöntiin. Jälkimmäisessä tapauksessa tuomioistuimen on kuultava selvittäjää, ja konkurssiin asettamista voidaan velallisen vaatimuksesta lykätä enintään kuukaudella, jos siihen on saneerausmenettelyn jatkamisen kannalta erityisen painava syy.

Ensin mainittu 24 §:n 4 momentin konkurssiperusteista ei ole ristiriidassa direktiivin 7 artiklan 2 kohdan kanssa ottaen huomioon, että direktiiviä ei sovelleta tilanteessa, jossa saneeraukseen hakeutuva velallinen on jo maksukyvytön.

Jälkimmäisenä mainittu konkurssiperuste (uuden velan maksun laiminlyönti) vastaa pitkälti 7 artiklan 3 kohdan sallimaa poikkeusta. Erityisen painavaa syytä koskeva 24 §:n 4 momentin edellytys olisi kuitenkin muutettava vastaamaan 7 artiklan 3 kohdan edellytystä, jossa käytetään ilmaisua velkojen yleisestä edusta. Mitään aikamäärää direktiivi ei aseta konkurssin lykkäämiselle, joten enintään yhden kuukauden lykkäämistä ei voida pitää direktiivin vastaisena.

Artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä säännöistä, joilla estetään velkoja, joita täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen koskee, pidättymästä suorituksesta tai irtisanomasta, nopeuttamasta tai millään muulla tavoin muuttamasta välttämättömiä täyttämättä olevia sopimuksia velallisen vahingoksi sellaisten velkojen vuoksi, jotka syntyivät ennen täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä, ainoastaan sillä perusteella, että velallinen ei ole maksanut niitä. Välttämättöminä täyttämättä olevina sopimuksina on pidettävä täyttämättä olevia sopimuksia, jotka ovat välttämättömiä päivittäisen liiketoiminnan jatkamisen kannalta, mukaan lukien kaikkia sellaisia toimituksia koskevat sopimukset, joiden keskeyttäminen johtaisi velallisen toiminnan keskeytymiseen.

Artiklan 4 kohdan toisen alakohdan mukaan ensimmäinen alakohta ei estä jäsenvaltioita antamasta tällaisille velkojille asianmukaisia takeita sen estämiseksi, että kyseinen alakohta aiheuttaa tällaisille velkojille kohtuutonta haittaa.

Artiklan 4 kohdan kolmannen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että tätä kohtaa sovelletaan myös täyttämättä oleviin sopimuksiin, jotka eivät ole välttämättömiä.

Johdanto-osan kappaleen 41 mukaan sopimusten ennenaikainen irtisanominen voi vaarantaa yrityksen liiketoiminnan jatkuvuuden uudelleenjärjestelyä koskevien neuvottelujen aikana, varsinkin silloin kun on kyse keskeisten perustarvikkeiden, kuten kaasun, sähkön ja veden sekä televiestintä- ja korttimaksupalvelujen, toimitusta koskevista sopimuksista. Jäsenvaltioiden olisi säädettävä, että yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen piiriin kuuluvat velkojat, joiden saatavat syntyivät ennen keskeyttämisen voimaantuloa ja joiden saatavia velallinen ei ole maksanut, eivät saa keskeyttämisen aikana pidätyä täyttämättä oleviin sopimuksiin perustuvista suorituksista tai irtisanoa, nopeuttaa tai millään muulla tavoin muuttaa tällaisia sopimuksia, edellyttäen että velallinen noudattaa velvollisuuksiaan, jotka perustuvat tällaisiin keskeyttämisen aikana erääntyviin sopimuksiin. Täyttämättä olevia sopimuksia ovat esimerkiksi vuokra- tai lisenssisopimukset, pitkäaikaiset toimitussopimukset ja franchisingsopimukset.

Direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 5 alakohdan mukaan täyttämättä olevalla sopimuksella tarkoitetaan velallisen ja yhden tai useamman velkojan välistä sopimusta, jonka nojalla osapuolilla on velvoitteita täyttämättä silloin, kun yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen myönnetään tai sitä sovelletaan.

Yrityssaneerauslain 15 §:n 1 momentin mukaan saneerausmenettelyn alkaminen ei vaikuta velallisen jo tekemiin sitoumuksiin, ellei jäljempänä yrityssaneerauslaissa toisin säädetä.

Yrityssaneerauslain 19 §:n 1 momentin mukaan menettelyn alettua velalliseen ei saa kohdistaa toimenpiteitä maksukiellon piiriin kuuluvan saneerausvelan perimiseksi tai sen suorittamisen turvaamiseksi. Jo aloitettuja toimenpiteitä ei saa jatkaa. Velalliseen ei tällaisen velan osalta myöskään saa kohdistaa maksuviivästyksen seuraamuksia.

Yrityssaneerauslain 19 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan kiellettyä on velan irtisanominen ja velan perustana olevan sopimuksen irtisanominen tai purkaminen maksuviivästyksen vuoksi, lukuun ottamatta tililuottoa tai muuta jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen irtisanomista tai purkamista uuden velan epäämiseksi. Hallituksen esityksessä (HE 182/1992 vp s. 75) on todettu, että säännökseen sisältyvällä kiellolla irtisanoa velan perustana oleva sopimus on merkitystä etenkin erilaisten kestopositivien osalta; maksun viivästymisen perusteella ei voitaisi irtisanoa esimerkiksi vuokra-, sähkö-, lämpö-, vesi-, puhelin- tai vakuutuspositivuksia. Direktiivin 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitetaan ainakin ensi sijassa juuri tällaisia positivuksia ottaen huomioon myös johdanto-osan kappaleessa 41 mainitut esimerkkipositivukset. Edelleen hallituksen esityksen mukaan säännöksestä ilmenee selvyyden vuoksi nimenomaisesti, että pykälässä tarkoitettu kieltö ei estäisi tililuottoa tai muuta jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen irtisanomista tai purkamista uuden velan epäämiseksi. Velkojalla on näin ollen oikeus kieltäytyä myöntämästä velalliselle lisää luottoa ja irtisanoa tai purkaa positivus sen ehtojen mukaisesti menettelyn alkamisen jälkeistä aikaa silmällä pitäen.

Yrityssaneerauslain 19 §:n 1 momentin 2 kohta vastaa direktiiviä. Tililuottoa tai muuta luottoa koskevan poikkeuksen ei voida katsoa olevan direktiivin vastainen, sillä kysymys on siitä, että velkojalle annetaan mahdollisuus olla myöntämättä velalliselle uutta luottoa. Direktiivistä ei ilmene, että velkojalla tulisi olla missään olosuhteissa velvollisuutta uuden luoton myöntämiseen velalliselle.

Yrityssaneerauslain 19 §:ssä mainittujen toimien luettelo ei ole tyhjentävä. Sen piiriin voidaan katsoa kuuluvan artiklan 4 kohdassa mainitut suorituksista pidättäytyminen ja positivien irtisanominen, nopeuttaminen tai muulla tavoin muuttaminen velallisen vahingoksi.

Artiklan 4 kohta koskee ainoastaan ennen täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä syntyneitä velkoja. Yrityssaneerauslain 32 §:n 1 momentin mukaan hakemuksen vireilletulon jälkeen syntyvät velat on maksettava sitä mukaa kuin ne erääntyvät. Sama koskee jatkuvaan positivussuhteeseen taikka jatkuvaan käyttö- tai hallintasuhteeseen perustuvia vastike- tai muita juoksevia maksuja, jotka kohdistuvat hakemuksen vireilletulon jälkeiseen aikaan.

Jatkuvaan positivussuhteeseen taikka jatkuvaan käyttö- tai hallintasuhteeseen perustuvien vastike- ja muiden juoksevien saatavien katsotaan syntyvän ajankohtana, jona saneerausvelallisen sopijakumppani on tehnyt suorituksensa. Saneeraushakemuksen

jättämistä edeltävään aikaan kohdistuvat saatavat ovat maksukiellon piirissä, eikä sopimuskumppani voi yrityssaneerauslain 19 §:n 1 momentin mukaan kieltäytyä täyttämästä sopimuksen mukaisia velvollisuuksiaan tai purkaa sopimusta tuollaisia saatavia koskevien aiempien maksulaiminlyöntien perusteella.

Jos 7 artiklan 4 kohdan tarkoituksena ei ole kattaa kertaluonteisia suorituksia, voimassa oleva lainsäädäntö vastaa direktiivin vaatimuksia jo edellä sanotun perusteella. Sikäli kuin artiklan 4 kohdan katsotaan kattavan myös kertaluonteiset suoritukset, on vielä arvioitava seuraavassa esitettäviä näkökohtia.

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että kotimaisessa yrityssaneerauksessa sopimusjatkuvuutta voidaan pitää yleisenä lähtökohtana. Tuomiston mukaan (Jarmo Tuomisto: Sopimus ja insolvenssi, Helsinki 2010 s. 245) sopimuskumppanin pysäyttämisen tai purkuoikeus toteutuneen sopimusrikkomuksen perusteella riippuu kertaluontoisten suoritusten osalta siitä, onko velallisen sopijakumppani täyttänyt oman suoritusvelvollisuutensa. Yrityssaneerauslain 19 §:n 1 momentin perintäkieltosäännöksen lienee hänen mukaansa ”katsottava rajoittavan sopimuksen purkamista tai muita sopimuskumppanin saatavan turvaamista tai varmistamista tarkoittavia toimenpiteitä vain sellaisten saneeraussaatavien osalta, joiden perustana olevan suoritusvelvollisuuden sopimuskumppani on täyttänyt omalta osaltaan”.

Yrityssaneerauslain 27 §:n 2 momentin mukaan se, joka on ennen menettelyn alkamista tehdyllä sopimuksella sitoutunut suoritukseen velalliselle mutta jonka suoritus on menettelyn alkaessa täyttämättä, on 17 §:n estämättä oikeutettu saamaan maksun suorituksestaan, jos suoritusta voidaan pitää velallisen toiminnan kannalta tavanomaisena. Hallituksen esityksessä (HE 182/1992 vp s. 80) todetaan, että esimerkiksi ennen menettelyn alkamista tilatut, velallisen normaaliin toimintaan tarvittavat tavarat tai muut suoritukset olisi maksettava sopimuksen ehtojen mukaisesti ja että toiminnan laatu ratkaisisi, minkälaisia sopimuksia kulloinkin voidaan pitää velallisen normaaliin toimintaan kuuluvina. Edelleen hallituksen esityksen mukaan säännöksen piiriin kuuluisivat myös tapaukset, joissa vastapuolen suoritusvelvollisuus on menettelyn alkaessa täyttämättä sen vuoksi, että kyseinen sopijapuoli on kieltäytynyt suorituksesta, koska ei ole saanut velalliselta maksua. Jos esimerkiksi myyjä tai joku hänen lukuunsa toimiva on pidättänyt velallisen tilaamien tavaroiden hallinnan itsellään, koska velallinen ei ole maksanut niitä sopimuksen mukaisesti, myyjällä olisi saneerausmenettelyn alettua oikeus maksun vaatimiseen ja saamiseen, mikäli kysymyksessä oleva tilaus on velallisen toiminnan kannalta tavanomainen.

Säännös sallii velkojan pidättäytymisen suorituksesta maksuviivästyksen perusteella. Siten ei ole poissuljettua, että säännös olisi ristiriidassa 7 artiklan 4 kohdan kanssa. On kuitenkin huomattava, että mainittu direktiivin säännös estää painostuskeinojen käyttämisen ”sellaisten velkojen vuoksi, jotka syntyivät ennen täytäntöönpanotoimien

keskeyttämistä” eikä direktiivissä ole tarkemmin määritelty tuota syntymishetkeä. Ilmaisun voitaisiin yhtäältä ajatella viittaavan siihen, että kielto koskisi velkoja, joiden perustana oleva sopimus on solmittu ennen täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä. Tällöin direktiivi saattaisi edellyttää kansallisen lainsäädännön muuttamista. Toisaalta johdanto-osan kappaleen 41 perusteella on mahdollista päätyä myös toisensuuntaiseen tulkintaan. Erityisesti maininta ”pitkäaikaisista toimitussopimuksista” lienee ymmärrettävä niin, että saatavan on tällaisten sopimusten yhteydessä tarkoitettu syntyvän vasta kunkin erän toimittamisen perusteella. Kun ”pitkäaikaiseen toimitussopimukseen” sidottu sopimuskumppani voi täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen jälkeisen toimituksen yhteydessä käyttää 7 artiklan 4 kohdassa mainittuja keinoja asemansa turvatakseen, lienee saman oikeuden katsottava olevan ainoastaan yhteen toimitukseen velvoittautuneella. Tätä tulkintaa tukee myös komission ehdotuksen maininta (ehdotuksen COM(2016) 723 final s. 23), jonka mukaan velallisen olisi myös voitava luottaa siihen, että tavarantoimittajien ja muiden velkojen kanssa tehtyjen sopimusten täytäntöönpano jatkuu, kunhan velallinen täyttää tällaisiin sopimuksiin perustuvat velvollisuutensa. Samoin sitä tukee 4 kohdan toisen alakohdan säännös, joka sallii jäsenvaltioiden antaa ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuille velkojille asianmukaiset takeet velkojille aiheutuvien kohtuuttomien haittojen estämiseksi. Siten 7 artiklan 4 kohdan ei ole katsottava vaativan lainsäädännön muuttamista.

Yrityssaneerauslain 27 §:n 3 momentissa todetaan, että jos joku on ennen menettelyn alkamista tehdyllä sopimuksella sitoutunut velalliselle muunlaiseen kuin 2 momentissa tarkoitettuun suoritusvelvollisuuteen ja jos velallinen ei menettelyn alkaessa ole täyttänyt sopimukseen perustuvaa maksuvelvollisuuttaan, selvittäjän on vastapuolen pyynnöstä ilmoitettava, pysykö velallinen sopimuksessa. Jos vastaus on kielteinen tai sitä ei anneta kohtuullisessa ajassa, vastapuoli saa purkaa sopimuksen. Tämänäyttöiset suoritusvelvollisuudet eivät kuulune 7 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin välttämättömiin sopimuksiin, joten direktiivistä ei johtune niitä koskevia velvoitteita. Joka tapauksessa velkojalla on oikeus purkaa sopimus vasta silloin, jos velallinen ilmoittaa, ettei pysy sopimuksessa. Säännöstä voidaan siten tässäkin mielessä pitää direktiivin sallimana.

Direktiivin 7 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä alakohdassa kielletään velkojaa pidätyksestä suorituksesta tai irtisanomasta, nopeuttamasta tai millään muulla tavoin muuttamasta välttämättömiä täyttämättä olevia sopimuksia velallisen vahingoksi ainoastaan maksuviivästyksen perusteella. Direktiivi ei sen sijaan rajoita velkojan oikeutta irtisanoa tai purkaa sopimusta taikka pidätyä suorituksesta jollain muulla perusteella. Sopimusosapuolella voi siten olla oikeus sopimuksen irtisanomiseen tai muuttamiseen muun sopimusehdon tai lain nojalla tilanteessa, jossa toimenpide perustuu muuhun seikkaan kuin maksuviivästykseen.

Artiklan 4 kohta ei edellytä lainsäädännön muuttamista.

Artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että velkojien ei anneta pidätyä suorituksesta tai irtisanoa, nopeuttaa tai millään muulla tavoin muuttaa tällaisia täyttämättä olevia sopimuksia velallisen vahingoksi sellaisen sopimuslausekkeen nojalla, jossa määrätään tällaisista toimenpiteistä, yksinomaan sillä perusteella että

- a) ennaltaehkäisevän uudelleenjärjestelymenettelyn aloittamista on pyydetty;
- b) yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä on haettu;
- c) ennaltaehkäisevä uudelleenjärjestelymenettely on aloitettu; tai
- d) yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen on myönnetty.

Johdanto-osan kappaleessa 40 todetaan, että kun velallinen joutuu maksukyvyttömyysmenettelyyn, joillakin tavaroiden tai palvelujen toimittajilla voi olla niin sanottujen ipso facto -lausekkeiden mukainen sopimukseen perustuva oikeus irtisanoa toimitus-sopimus yksinomaan maksukyvyttömyyden perusteella, vaikka velallinen on täyttänyt veloitteensa asianmukaisesti. Ipso facto -lausekkeet voisivat tulla sovellettaviksi, kun velallinen hakee ennalta ehkäisevää uudelleenjärjestelytoimenpiteitä. Jos tällaisiin lausekkeisiin vedotaan silloin, kun velallinen vasta neuvottelee uudelleenjärjestelyohjelmasta tai pyytää yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä, tai minkä tahansa muun täytäntöönpanotoimien keskeyttämiseen liittyvän toimen yhteydessä, ennenaikainen irtisanominen voi vaikuttaa kielteisesti velallisen liiketoimintaan ja sen pelastamismahdollisuuksiin. Tällaisissa tapauksissa on tärkeää säätää, että velkojilla ei ole mahdollisuutta vedota ipso facto -lausekkeisiin, joissa viitataan uudelleenjärjestelyohjelmaa koskeviin neuvotteluihin tai täytäntöönpanotoimien keskeyttämiseen tai mihinkään muuhun vastaavaan tapahtumaan, joka liittyy keskeyttämiseen.

Artiklan 5 kohta edellyttää, että lakiin otetaan nimenomainen säännös, jonka mukaan ipso facto -ehdoilla on sama merkitys uudelleenjärjestelymenettelyssä kuin konkurssissa. Velkoja ei siis voi vedota sopimuksessa olevaan ipso facto -ehtoon direktiivissä mainituilla perusteilla. Oikeustila on Suomessa tältä osin tällä hetkellä jossain määrin epäselvä.

Artiklan 6 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, ettei yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä sovelleta rahoitus-, energia- ja hyödykemarkkinoilla nettoutusjärjestelyihin, mukaan luettuna sulkeutuvan nettoutuksen järjestelyt, myöskään sellaisissa tilanteissa, joissa ei sovelleta 31 artiklan 1 kohtaa, jos tällaiset järjestelyt ovat täytäntöönpanokelpoisia kansallisen maksukyvyttömyyslainsäädännön mukaan. Keskeytystä sovelletaan kuitenkin velkojan velalliseen

kohdistaman sellaisen saatavan täytäntöönpanoon, joka on syntynyt nettoutusjärjestelyn toteuttamisen tuloksena.

Artiklan 6 kohdan toisen alakohdan mukaan ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta tavaroiden, palvelujen tai energian toimituksia koskeviin sopimuksiin, jotka ovat välttämättömiä velallisen liiketoiminnan jatkuvuuden kannalta, elleivät nämä sopimukset ole muodoltaan pörssissä tai muilla markkinoilla kaupankäynnin kohteena olevia sellaisia positioita, jotka voidaan milloin tahansa lunastaa niiden markkina-arvoon.

Johdanto-osan kappaleen 94 mukaan rahoitusmarkkinoiden vakaus riippuu suurelta osin rahoitusvakuusjärjestelyistä, erityisesti silloin kun vakuusjärjestelyjä tarjotaan yksilöityjen järjestelmien omistusosuuden tai keskuspankin liiketoimien yhteydessä ja kun marginaaleja tarjotaan keskusvastapuolille. Koska vakuudeksi annettujen rahoitusinstrumenttien arvo voi olla hyvin epävakaa, on olennaisen tärkeää realisoida niiden arvo, ennen kuin se laskee. Sen vuoksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 98/26/EY ja 2002/47/EY ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 säännöksiä olisi sovellettava riippumatta siitä, mitä tässä direktiivissä säädetään. Jäsenvaltioiden olisi voitava jättää nettoutusjärjestelyt, myös sulkeutuva nettoutus, yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen vaikutuspiirin ulkopuolelle silloinkin, kun ne eivät kuulu direktiivien 98/26/EY ja 2002/47/EY ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 soveltamisalaan, jos nämä järjestelyt ovat täytäntöönpanokelpoisia asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti myös silloin, kun maksukyvyttömyysmenettely aloitetaan.

Edelleen saman johdanto-osan kappaleen mukaan tämä voisi koskea huomattavaa määrää päänettoutussopimuksia, joita finanssialalla toimivat ja finanssialan ulkopuoliset vastapuolet käyttävät yleisesti rahoitus-, energia- ja hyödykemarkkinoilla. Tällaisilla järjestelyillä vähennetään järjestelmäriskkejä erityisesti johdannaismarkkinoilla. Kyseiset järjestelyt voitaisiin näin ollen vapauttaa rajoituksista, joita maksukyvyttömyyslainsäädännössä on asetettu täyttämättä oleville sopimuksille. Jäsenvaltioiden olisi vastaavasti voitava jättää yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen vaikutuspiirin ulkopuolelle myös lakisääteiset nettoutusjärjestelyt, mukaan lukien sulkeutuvan nettoutuksen järjestelyt, jotka toimivat maksukyvyttömyysmenettelyiden aloittamisen yhteydessä. Yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen olisi kuitenkin koskettava nettoutusjärjestelyjen, mukaan lukien sulkeutuvan nettoutuksen järjestelyt, toteuttamisen jälkeen jäljelle jäävää määrää.

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (348/2017) 25 §:n mukaan markkinarakennetoimija-asetuksen 48 artiklan mukaiset sopimukset keskusvastapuolen määräytösapuolen asiakkaille kuuluvan omaisuuden ja sopimusten siirtämisestä toiselle määräytösapuolelle voidaan toteuttaa ensiksi mainittua määräytösapuolta koskevan konkurssin, yrityksen saneerausmenettelyn, talletuspankin toiminnan väliaikaisen keskeyttämisen ja muun näihin verrattavan menettelyn estämättä.

Eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetun lain (1084/1999, myöhemmin *nettoutilaki*) 5 §:n 1 momentin mukaan velvoite voidaan nettouttaa yrityssaneerauslain 17 §:ssä tarkoitetun maksukiellon, 19 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun perintäkiellon sekä 22 §:n nojalla määrätyn väliaikaisen kiellon estämättä.

Nettoutilain 5 §:n 2 momentin mukaan vakuudellisen selvityssopimuksen mukaisesti annettuun vakuuteen perustuvat oikeudet voidaan toteuttaa yrityksen saneerauksesta annetun lain 19 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan sekä 22 §:n nojalla määrätyn väliaikaisen kiellon estämättä.

Nettoutilain 5 §:n 2 momentissa todetaan, että jos velallinen selvittäjän antaman suostumuksen mukaisesti jatkaa arvopaperi-, johdannais- tai valuuttakauppaa, saneerausmenettelyn aikana syntyvät velvoitteet voidaan saneerausmenettelyn estämättä nettouttaa velvoitteisiin, jotka ovat syntyneet ennen menettelyn aloittamista. Nettoutettavan veloitteen katsotaan tällöin kokonaan syntyneen saneerausmenettelyn aikana. Jollei selvittäjää ole määrätty, tuomioistuim voi antaa luvan tämän momentin mukaisen kaupankäynnin jatkamiseen.

Rahoitusvakuuslain (11/2004) 7 §:n 1 momentin mukaan osapuolet voivat sopia, että velan eräännyttyä kaikki osapuolten vastakkaiset velvoitteet välittömästi nettoutetaan tai että ne voidaan nettouttaa. Nettoutukseen voidaan ottaa vain tässä laissa tarkoitettuja vakuusvelkoja ja vastaavan omaisuuden palautusvelvoitteita.

Rahoitusvakuuslain 7 §:n 2 momentin mukaan ennen maksukyvyttömyysmenettelyn alkamista syntyneet velvoitteet saadaan nettouttaa maksukyvyttömyysmenettelyn estämättä.

Artiklan 6 kohta sallii laajasti sellaistenkin nettoutusjärjestelyjen suojaamisen, jotka eivät perustu direktiivin 31 artiklassa mainittuun EU-lainsäädäntöön. Säännöksen johdosta ei ole tarvetta muuttaa nettoutukseen liittyvää kansallista lainsäädäntöä.

Artiklan 7 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos uudelleenjärjestelyohjelmaa ei ole hyväksytty yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen päättyessä, tämä ei itsessään johda sellaisen maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamiseen, joka voisi johtaa velallisen likvidaatioon, paitsi jos muut kansallisessa lainsäädännössä säädetty edellytykset menettelyn aloittamiseksi täyttyvät.

Voimassa olevassa laissa ei ole säännöstä, jonka mukaan saneerausmenettelyn päättymisen saattaisi automaattisesti jonkin toisen maksukyvyttömyysmenettelyn viireille.

Artiklan 7 kohta ei edellytä lainsäädännön muuttamista.

3 luku. Uudelleenjärjestelyohjelmat.

8 artikla. Uudelleenjärjestelyohjelmien sisältö.

Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on vaadittava, että uudelleenjärjestelyohjelmissa, jotka on toimitettu hyväksyttäväksi 9 artiklan mukaisesti tai lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen vahvistettaviksi 10 artiklan mukaisesti, on ainakin seuraavat tiedot:

- a) velallisen henkilöllisyys; *(velallisen yksilöinti käy välillisesti ilmi yrityssaneerauslain säännöksistä)*
- b) velallisen varat ja velat uudelleenjärjestelyohjelman toimittamisen hetkellä, mukaan lukien varojen arvo, kuvaus velallisen taloudellisesta tilanteesta ja työntekijöiden asemasta ja kuvaus velallisen vaikeuksien laajuudesta ja syistä; *(yrityssaneerauslain 41 §:n 1 momentin 1 ja 7 kohdat, 42 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdat)*
- c) asianosaiset osapuolet, joko mainittuina nimeltä tai kuvailtuina velkatyypeittäin kansallisen lainsäädännön mukaisesti, sekä niiden saatavat tai edut, jotka sisältyvät uudelleenjärjestelyohjelmaan; *(yrityssaneerauslain 41 §:n 1 momentin 1 kohta)*
- d) tarvittaessa ryhmät, joihin asianosaiset osapuolet on jaoteltu uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymistä varten, ja kunkin ryhmän saatavien ja etujen arvot; *(yrityssaneerauslain 39 § ja 51 §)*
- e) tarvittaessa osapuolet, joihin uudelleenjärjestelyohjelma ei vaikuta, joko mainittuina nimeltä tai kuvattuina velkatyypeittäin kansallisen lainsäädännön mukaisesti, sekä kuvaus syistä, joiden vuoksi ehdotetaan, että ohjelma ei vaikuta niiden saataviin tai etuihin; *(yrityssaneerauslain 39 § ja 52 §)*
- f) tarvittaessa uudelleenjärjestelyselvittäjän henkilöllisyys *(selvittäjän henkilöllisyyttä ei ole yrityssaneerauslaissa nimenomaisesti mainittu saneerausohjelmaan kirjattavana tietona, vaikka tiedon ilmeneminen on itsestäänselvyys; selvittäjän nimi merkitään myös konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä annetun lain 6 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisesti laissa tarkoitettuun rekisteriin)*
- g) uudelleenjärjestelyohjelman ehdot, erityisesti seuraavat:
- i) edellä 2 artiklan 1 kohdan 1 alakohdassa tarkoitetut ehdotetut uudelleenjärjestelytoimenpiteet; *(yrityssaneerauslain 42 §:n 1 momentti)*

- ii) tarvittaessa ehdotettujen uudelleenjärjestelytoimenpiteiden ehdotettu kesto; *(yrittysaneerauslain 42 §:n 1 ja 2 momentti)*
- iii) järjestelyt, jotka koskevat työntekijöiden edustajille tiedottamista ja heidän kuulemistaan unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti; *(puuttuu)*
- iv) tarvittaessa yleiset kokonaisvaikutukset työpaikkoihin, kuten irtisanomiset, lyhennetty työaika tai muut vastaavat; *(yrittysaneerauslain 42 §:n 1 momentin 3 kohta)*
- v) velallisen arvioidut rahoitusvirrat, jos tästä säädetään kansallisessa lainsäädännössä; ja *(tämä luettelukohta ei luo jäsenvaltioille velvoitteita, mutta tiettyjä vastineita yrittysaneerauslaista on löydettävissä, erityisesti 41 §:n 7 kohta ja 42 §:n 1 momentin 6 kohta)*
- vi) uusi rahoitus, joka on tarkoitus saada uudelleenjärjestelyohjelman perusteella, ja syyt, joiden vuoksi uutta rahoitusta tarvitaan ohjelman toteuttamiseksi; *(yrittysaneerauslain 42 §:n 1 momentin 6 kohta, josta rahoituksen tarpeen syiden mainitseminen kuitenkin puuttuu; syiden mainitseminen saa merkitystä myös 10 artiklan 2 kohdan e alakohtaan sisältyvän vahvistamisedellytyksen kannalta)*
- h) perustelut, joissa selostetaan, miksi velallisen maksukyvyttömyyden välttäminen ja liiketoiminnan elinkelpoisuuden varmistaminen on ohjelman avulla kohtuudella odotettavissa, mukaan luettuina ohjelman onnistumisen kannalta välttämättömät ennakkoedellytykset. Jäsenvaltiot voivat edellyttää, että perustelut laatii tai hyväksyy joko ulkopuolinen asiantuntija tai uudelleenjärjestelyselvittäjä, jos tällainen selvittäjä on määrätty. *(yrittysaneerauslain 41 §:n 1 momentin 7 ja 9 kohta).*

Edellä olevan perusteella yrittysaneerauslaki täyttää 8 artiklan 1 kohdan vaatimukset kahta tietoa lukuun ottamatta.

Artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on asetettava saataville verkossa uudelleenjärjestelyohjelmien kattava tarkistuslista, joka on mukautettu mikro- ja pk-yritysten tarpeisiin. Tarkistuslistan on sisällettävä käytännön ohjeita siitä, miten uudelleenjärjestelyohjelma on laadittava kansallisen lainsäädännön mukaan.

Artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan tarkistuslista on asetettava saataville jäsenvaltion kaikilla virallisilla kielillä. Jäsenvaltioiden on harkittava tarkistuslistan asettamista saataville vähintään yhdellä muulla, erityisesti kansainvälisessä liiketoiminnassa käytettävällä kielellä.

Artiklan 2 kohta edellyttää toimenpiteitä. Kyseisiä listoja ei ole toistaiseksi saatavilla.

9 artikla. Uudelleenjärjestelyohjelmien hyväksyminen.

Artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että siitä riippumatta, kuka hakee ennaltaehkäisevän uudelleenjärjestelymenettelyn aloittamista 4 artiklan mukaisesti, velallisilla on oikeus toimittaa uudelleenjärjestelyohjelmia asianosaisten osapuolten hyväksyttäväksi.

Artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat myös säätää, että velkojilla ja uudelleenjärjestelyselvittäjillä on oikeus toimittaa uudelleenjärjestelyohjelmia, ja vahvistaa toimittamista koskevat edellytykset.

Yrityssaneerauslain 40 §:n 1 momentin mukaan selvittäjän on laadittava ehdotus saneerausohjelmaksi ja toimitettava se tuomioistuimelle tämän asettamassa määräajassa, joka ei ilman erityistä syytä saa olla pitempi kuin neljä kuukautta.

Yrityssaneerauslain 40 §:n 2 momentin mukaan saneerausohjelmaehdotuksen esittämiseen ovat selvittäjän lisäksi oikeutettuja myös velallinen sekä se, joka on henkilökohtaisesti vastuussa velallisen veloista. Lisäksi ohjelman voivat esittää ne, jotka omistavat vähintään viidenneksen velallisyhtiön osakkeista tai osuuksista sekä sellaiset vakuusvelkojat, joiden saatavat edustavat vähintään viidennestä kaikkien vakuusvelkojien yhteenlasketuista saatavista. Lopulta ohjelman voivat esittää velkojat, joiden saatavat edustavat vähintään viidennestä muiden kuin vakuusvelkojien yhteenlasketuista saatavista.

Voimassa oleva lainsäädäntö vastaan artiklan 1 kohtaa.

Artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että asianosaisilla osapuolilla on oikeus äänestää uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymisestä. Direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaan asianosaisilla osapuolilla tarkoitetaan velkojia, mukaan lukien soveltuvin osin kansallisen lainsäädännön mukaisesti työntekijät, tai velkojaryhmiä, joiden saataviin uudelleenjärjestelyohjelma suoraan vaikuttaa, ja soveltuvin osin kansallisen lainsäädännön mukaisesti sellaisia oman pääoman haltijoita, joiden etuihin uudelleenjärjestelyohjelma suoraan vaikuttaa.

Yrityssaneerauslain 76 §:n 3 momentin mukaan tuomioistuimen on kehotettava äänivaltaisia velkojia määräpäivään mennessä kirjallisesti ilmoittamaan tuomioistuimelle hyväksyvä tai hylkäävä kanta ohjelmaehdotukseen eli toimittamaan äänestyslausumansa.

Artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan osapuolilla, joihin uudelleenjärjestelyohjelma ei vaikuta, ei ole oikeutta äänestää sen hyväksymisestä.

Yrityssaneerauslain 52 §:n 2 momentin mukaan enemmistövaatimuksen täyttymistä arvioitaessa ei oteta huomioon velkojaa tai velkojaryhmää, joka ohjelmaehdotuksen mukaan on saava täyden suorituksen saatavastaan viimeistään kuukauden kuluessa ohjelman vahvistamisesta taikka jonka oikeusasema ei ohjelman vuoksi muutu tai muuttuu ainoastaan niin, että ennen menettelyn alkamista tapahtunut maksuviivästys oikaistaan ja velan ehdot säilyvät sellaisina kuin ne olivat ennen viivästystä.

Yrityssaneerlauslaki vastaa artiklan 2 kohtaa.

Artiklan 3 kohdassa todetaan, että sen estämättä, mitä 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat jättää äänioikeudetta seuraavat:

- a) oman pääoman haltijat;
- b) velkojat, joiden saatavat ovat tavallisten vakuudettomien velkojien saatavia huomonommassa asemassa likvidaatiomenettelyyn liittyvässä tavanomaisessa maksunsaantijärjestyksessä; tai
- c) velalliseen tai velallisen liiketoimintaan yhteydessä oleva osapuoli, joka on kansallisen lainsäädännön mukaisessa eturistiriitilanteessa.

Johdanto-osan kappaleen 43 mukaan velkojilla, joihin uudelleenjärjestelyohjelma vaikuttaa, työntekijät mukaan lukien, ja kansallisen lainsäädännön niin salliessa myös oman pääoman haltijoilla olisi oltava oikeus äänestää uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymisestä. Jäsenvaltioiden olisi voitava säätää rajoitetuista poikkeuksista tähän sääntöön. Osapuolilla, joihin uudelleenjärjestelyohjelma ei vaikuta, ei pitäisi olla oikeutta äänestää siitä, eikä niiden tukea pitäisi edellyttää minkään ohjelman hyväksymistä varten. Työntekijöiden olisi kuuluttava asianosaisten osapuolten käsitteeseen vain velkojien ominaisuudessa. Näin ollen, jos jäsenvaltiot päättävät jättää ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteiden ulkopuolelle työntekijöiden saatavat, työntekijöitä ei olisi pidettävä asianomaisina osapuolina.

Artiklan 3 kohta mahdollistaa poikkeamisen siitä 2 kohdan pääperiaatteesta, jonka mukaan kaikilla sellaisilla tahoilla, joiden oikeuksiin saneerausohjelma suoraan vaikuttaa (affected parties), on oltava oikeus äänestää. Näitä poikkeuksia käsitellään seuraavassa yksitellen.

A alakohta / oman pääoman haltijat

Direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan mukaan oman pääoman haltijalla tarkoitetaan henkilöä, jolla on omistusosuus velallisesta tai velallisen liiketoiminnasta, mukaan luettuna osakkeenomistaja, siltä osin kuin kyseinen henkilö ei ole velkoja.

Yrityssaneerauslaki ei anna osakkeenomistajille mahdollisuutta äänestää ohjelmasta. Osakkeenomistajat eivät myöskään lähtökohtaisesti ole direktiivissä tarkoitettuja asianosaisia osapuolia, koska saneerausohjelma ei 2 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitettulla tavalla välittömästi vaikuta heidän oikeuksiinsa. Saneerausohjelmaan voidaan kuitenkin ottaa esimerkiksi niin sanottua velkakonversiota koskeva ehto, joka on alisteinen yhtiökokouksen päätökselle. Saneerausohjelman vahvistaminen odottaa tällöin yhtiökokouksen päätöstä (yrityssaneerusalain 55 §:n 3 momentti). Jos katsotaan, että osakkeenomistajat voivat olla asianosaisia osapuolia jonkin niitä koskevan ohjelmakohdan perusteella, voidaan heidät a alakohdan perusteella jättää kuitenkin ilman äänioikeutta ja taata sen sijaan vaikutusmahdollisuus 12 artiklan ja johdanto-osan kappaleen 57 sallimin tavoin esimerkiksi yhtiöoikeudellisessa päätöksentekomenettelyssä. Osakkeenomistajien asemaa käsitellään tarkemmin 12 artiklan yhteydessä.

B alakohta / viimesijaiset saatavat

Yrityssaneerusalain 52 §:n 2 momentin mukaan viimesijaisen saatavan velkojaa ei oteta huomioon, jos paremmalla oikeudella suoritettavan saatavan velkoja ohjelman mukaan jää vaille täyttä suoritusta tai hänen oikeusasemansa muuten huononee.

B alakohta oikeuttaa säilyttämään tämän viimesijaisia velkojia koskevan poikkeuksen. Sillä, että 52 §:n 2 momentin poikkeus on sanamuodoltaan rajoitetumpi kuin b alakohdan säännös, ei ole merkitystä, koska jäsenvaltiot voivat käyttää jäsenvaltio-optioita myös direktiivin sanamuotoa rajoitetummin.

C alakohta / läheissuhde

Yrityssaneerauslaissa ei evätä äänivaltaa c alakohdassa tarkoitetuilta velallisen läheisen saatavilta, eikä direktiivi velvoita näin tekemäänkään.

Artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että asianosaiset osapuolet käsitellään eri ryhminä, jotka perustuvat todennettavissa oleviin riittävän yhteneviin etuihin kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Vähintäänkin vakuudellisten ja vakuudettomien saatavien velkojat on käsiteltävä erillisinä ryhminä uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymiseksi.

Johdanto-osan kappaleessa 44 todetaan, että jotta voidaan varmistaa, että olennaisilta osin samanlaisia oikeuksia kohdellaan yhdenmukaisesti ja että uudelleenjärjestelyohjelmat voidaan hyväksyä aiheuttamatta asianosaisten osapuolten oikeuksille kohutuuta haittaa, eri asianosaisten osapuolten saatavat olisi käsiteltävä erillisissä ryhmissä, jotka vastaavat kansallisen lainsäädännön mukaisia ryhmien muodostamiskriteerejä. Ryhmien muodostaminen tarkoittaa asianosaisten osapuolten ryhmittelyä siten, että hyväksyttävässä ohjelmassa asianosaisten osapuolten saatavat ja edut jaotellaan niihin liittyvien asianosaisten osapuolten oikeuksien ja etuoikeusaseman perusteella. Vähintäänkin vakuudellisten ja vakuudettomien velkojen saatavat olisi aina käsiteltävä erillisissä ryhmissä. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin voitava edellyttää, että muodostetaan enemmän kuin kaksi velkojaryhmää, mukaan lukien vakuudettomien ja vakuudellisten velkojen eri ryhmät ja velkojaryhmät, joiden saatavat ovat huomattavasti etuoikeusasemassa. Jäsenvaltioiden olisi voitava myös käsitellä eri ryhmissä sen tyyppiset velkojat, joiden edut eivät ole riittävän yhtenevät, kuten vero- tai sosiaaliturvaviranomaiset. Jäsenvaltioiden olisi voitava säätää, että vakuudelliset saatavat voidaan jakaa vakuuksien arvostuksen perusteella vakuudellisiin ja vakuudettomiin osiin. Jäsenvaltioiden olisi myös voitava vahvistaa erityiset säännöt, joilla tuetaan ryhmien muodostamista silloin, kun siitä olisi hyötyä velkojille, jotka eivät hajauta sijoitustaan tai jotka muutoin ovat muita haavoittuvammassa asemassa, kuten työntekijöille tai pienille tavarantoimittajille tai palvelujen toimittajille.

Yrityssaneerauslain 76 §:n 2 momentti velvoittaa tuomioistuimen päättämään ryhmäjaosta. Yrityssaneerauslain 51 §:n 2 momentin mukaan ohjelmaehdotuksen esittäjän on, jollei ohjelmaa vahvisteta kaikkien velkojen suostumuksella, tehtävä myös ehdotus velkojen jakamisesta ryhmiin.

Yrityssaneerauslain 51 §:n 3 momentin mukaan velkojat on jaettava ryhmiin, joita ovat:

- 1) vakuusvelkojat;
- 2) velkojat, joilla on vakuutena yrityskiinnitys;
- 3) muut kuin vakuusvelkojat niin, että näistä oman ryhmänsä muodostavat velkojat, joiden saatavat voidaan periä ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annetussa laissa säädetään; sekä
- 4) velkojat, joiden saatavat ovat velkojen maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 6 §:n mukaan viimeksi suoritettavia, omiin ryhmiinsä saatavien keskinäisen järjestyksen mukaan.

Artiklan 4 kohdan ensimmäinen alakohta ei edellytä lainsäädännön muuttamista.

Artiklan 4 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat myös säätää, että työntekijöiden saatavat on käsiteltävä omana ryhmänään.

Artiklan 4 kohdan kolmannen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että velalliset, jotka ovat mikro- ja pk-yrityksiä, voivat päättää olla käsittelemättä asianosaisia osapuolia erillisinä ryhminä.

Johdanto-osan kappaleen 45 mukaan jäsenvaltioiden olisi voitava säätää, että velalliset, jotka ovat mikro- ja pk-yrityksiä, voidaan suhteellisen yksinkertaisen pääomarakenteensa johdosta vapauttaa velvollisuudesta käsitellä asianosaisia osapuolia eri ryhmissä. Jos mikro- ja pk-yritykset ovat päättäneet luoda ainoastaan yhden äänestysryhmän ja kyseinen ryhmä äänestää ohjelmaa vastaan, velallisten olisi voitava tämän direktiivin yleisten periaatteiden mukaan toimittaa uusi ohjelma.

Yrityssaneerauslain 51 §:n 3 momentti ei salli harkinnanvaraisia velkojaryhmiä tai poikkeuksia ryhmäjakoon.

Artiklan 4 kohdan toinen ja kolmas alakohta ovat jäsenvaltioille vapaaehtoisia, eivätkä näin ollen edellytä muutoksia lainsäädäntöön.

Artiklan 4 kohdan neljännen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ryhmien muodostaminen tehdään ottaen erityisesti huomioon muita heikommassa asemassa olevien velkojen, kuten pienten toimittajien, suojele.

Tarkasteltaessa ainoastaan 4 kohdan neljännen alakohdan sanamuotoa vaikuttaa siltä, että se aiheuttaisi muutostarpeen lainsäädäntöön. Toisaalta saman kohdan ensimmäisessä alakohdassa todetaan nimenomaisesti vähimmäisvaatimukseksi se, että vakuudellisten ja vakuudettomien saatavien velkojat on käsiteltävä äänestyksessä erillisinä ryhminä. Suomessa julkisvelkojat muodostavat oman ryhmänsä, mikä parantaa pienvelkojen suhteellista asemaa omassa ryhmässään. Lisäksi yrityssaneerussalain 52 §:n mukaista enemmistöä määriteltäessä vaaditaan velkojen rahamäärän lisäksi myös velkojen pääluvun enemmistöä, mikä edelleen parantaa pienvelkojen suhteellista asemaa. Nämä seikat huomioon ottaen 4 kohdan neljännessä alakohdasta ei johdu välttämätöntä muutostarvetta.

Artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan lainkäyttö- tai hallintoviranomainen tutkii äänestysoikeudet ja ryhmien muodostamisen, kun uudelleenjärjestelyohjelman vahvistamista koskeva pyyntö on toimitettu.

Artiklan 5 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat edellyttää, että lainkäyttö- tai hallintoviranomainen tutkii ja vahvistaa äänestys oikeudet ja ryhmien muodostamisen aikaisemmin kuin ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetussa vaiheessa.

Johdanto-osan kappaleen 46 mukaan jäsenvaltioiden olisi joka tapauksessa varmistettava, että ryhmien muodostamisen kannalta erityisen merkittäviä seikkoja, kuten toisiinsa sidossuhteissa olevien osapuolten saatavat, käsitellään niiden kansallisessa lainsäädännössä asianmukaisella tavalla ja että niiden kansallisessa lainsäädännössä on säännöt, joita sovelletaan ehdollisiin ja riitautettuihin saataviin. Jäsenvaltioiden olisi voitava säännellä sitä, miten riitautetut saatavat on määrää käsitellä äänioikeuksien jakamisen näkökulmasta. Lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen olisi tutkittava ryhmien muodostus, myös niiden velkojen valinta, joihin ohjelma vaikuttaa, silloin kun uudelleenjärjestelyohjelma toimitetaan vahvistettavaksi. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin voitava säätää, että tällainen viranomainen voi tutkia ryhmien muodostuksen jo aiemmin, jos ohjelman ehdottaja pyytää sen vahvistamista tai neuvoja etukäteen.

Yrityssaneerauslain 76 §:n 2 momentin mukaan tuomioistuimen saatua lopullisen ohjelmaehdotuksen sen on päätettävä, miten velkojat on jaettava ryhmiin ja mitkä ryhmät ovat äänivaltaisia.

Yrityssaneerauslain 47 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimen on määrättävä, minkä suuruisena velka on otettava huomioon saneerausohjelmassa, jos saneerausvelka on määrältään tai perusteeltaan epäselvä. Sama koskee vastaavasti muuta velkojan oikeuteen liittyvää epäselvyyttä.

Artiklan 5 kohdan ensimmäinen alakohta ei edellytä muutoksia lainsäädäntöön.

Artiklan 5 kohdan toinen alakohta on jäsenvaltioille vapaaehtoinen, eikä näin ollen edellytä muutoksia lainsäädäntöön.

Artiklan 6 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan asianosaiset osapuolet ovat hyväksyneet uudelleenjärjestelyohjelman, kun sitä kannattaa kussakin ryhmässä saatavien tai etujen arvon perusteella määritelty enemmistö. Jäsenvaltiot voivat lisäksi edellyttää, että ohjelmaa kannattaa asianosaisten osapuolten lukumäärän perusteella määritelty enemmistö kussakin ryhmässä.

Artiklan 6 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on vahvistettava uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymistä varten vaaditut enemmistöt. Nämä enemmistöt eivät saa olla suurempia kuin 75 prosenttia kunkin ryhmän saatavien tai etujen arvosta tai tapauksen mukaan kunkin ryhmän asianosaisten osapuolten lukumäärästä.

Johdanto-osan kappaleen 47 mukaan kansallisessa lainsäädännössä olisi määriteltävä vaaditut enemmistöt, jotka vaaditaan sen varmistamiseksi, ettei eri ryhmien asianosaisten osapuolten vähemmistö pysty estämään sellaisen uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymistä, joka ei epäoikeudenmukaisesti heikennä niiden oikeuksia ja etuja. Monissa tapauksissa varhainen uudelleenjärjestely ei olisi mahdollinen ilman enemmistösääntöä, joka sitoo eri mieltä olevia vakuudellisia velkojia, esimerkiksi silloin kun yritys tarvitsee taloudellista uudelleenjärjestelyä mutta on muutoin elinkelpoinen. Jotta voidaan varmistaa, että osapuolet voivat ottaa kantaa uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymiseen sen mukaan, mikä on niiden panostus yrityksessä, vaaditun enemmistön olisi määräydyttävä kuhunkin ryhmään kuuluvien velkojien saatavien tai oman pääoman haltijoiden etujen arvon perusteella. Jäsenvaltioiden olisi lisäksi voitava edellyttää, että ohjelmaa kannattaa asianosaisten osapuolten lukumäärän perusteella laskettava enemmistö kussakin ryhmässä. Jäsenvaltioiden olisi voitava vahvistaa säännöt sellaisten äänioikeutettujen asianosaisten osapuolten osalta, jotka eivät käytä kyseistä oikeutta asianmukaisella tavalla tai jotka eivät ole edustettuina, kuten säännöt, joiden mukaan nämä asianosaiset osapuolet voitaisiin ottaa huomioon osallistumiskynnyksen määrittelyssä tai enemmistön laskennassa. Jäsenvaltioiden olisi myös voitava vapaasti säätää äänestyksen osallistumiskynnyksestä.

Yrityssaneerauslain 51 §:n mukaan saneerausohjelma voidaan vahvistaa, jos 52 §:n mukainen enemmistö kustakin yrityssaneerauslain 51 §:n 3 momentissa tarkoitetusta velkojaryhmästä on sen hyväksynyt. Yrityssaneerauslain 52 §:n mukaan ohjelman vahvistamiseksi vaadittava enemmistö on olemassa, jos ohjelman hyväksymistä on kussakin velkojaryhmässä puoltanut enemmän kuin puolet äänestykseen osallistuneista velkojista ja heidän yhteenlasketut saatavansa edustavat enempää kuin puolta ryhmään kuuluvien, äänestykseen osallistuneiden velkojien saatavien kokonaismäärästä.

Artiklan 6 kohta ei edellytä lainsäädännön muuttamista. Johdanto-osan kappale 47 mahdollistaa sääntelyn tulkitsemisen siten, että enemmistö määräytyy yrityssaneerauslain mukaisesti äänestäneistä velkojista eikä kaikista velkojista.

Artiklan 7 kohdan mukaan sen estämättä, mitä 2–6 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat säätää, että muodollinen äänestys uudelleenjärjestelyohjelmasta voidaan korvata vaaditun enemmistön kanssa tehdyllä sopimuksella.

Johdanto-osan kappaleen 43 mukaan äänestys uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymisestä voitaisiin toteuttaa joko virallisella äänestysmenettelyllä tai kuulemalla asianosaisia osapuolia, joista vaaditun enemmistön on hyväksyttävä uudelleenjärjestelyohjelma. Silloin kun äänestys tapahtuu vaaditun enemmistön antaman hyväksynnän muodossa, niille asianosaisille osapuolille, jotka eivät olleet osallisina hyväksynnässä, voitaisiin kuitenkin antaa mahdollisuus liittyä uudelleenjärjestelyohjelmaan.

Yrityssaneerauslain 76 §:n 5 momentin mukaan äänestysmenettely ei ole tarpeen, jos yrityssaneerauslain 52 §:ssä tarkoitettu enemmistö jokaisesta velkojaryhmästä on kirjallisesti hyväksynyt ohjelmaehdotuksen eikä kukaan velkojista ole kyseisen lain 72 §:ssä tarkoitettussa lausumassa vedonnut seikkaan, jonka perusteella saneerausohjelma olisi jätettävä vahvistamatta.

Yrityssaneerauslain 92 §:n 1 momentin mukaan ehdotus saneerausohjelmaksi voidaan 72 ja 74–76 §:n säännöksiä noudattamatta vahvistaa saneerausohjelmaksi, jollei yrityssaneerauslain 92 §:n 3 momentissa tarkoitettua estettä ole, jos on saatu kirjallinen hyväksyntä kaikilta sellaisilta tunnetuilta velkojilta, joiden saatavat ovat velkojien saatavien kokonaismäärästä yhteensä vähintään 80 prosenttia, ja jokaiselta velkojalta, jonka saatavan määrä on vähintään 5 prosenttia velkojien saatavien kokonaismäärästä. Lisäksi oikeudelle pitää toimittaa velallisen kirjallinen lausuma.

Yrityssaneerauslain 76 §:n 5 momentti vastaa jäsenvaltioille vapaaehtoista artiklan 7 kohtaa. Yrityssaneerauslain 92 §:n mukainen nopeutettu saneerausmenettely ei täysin vastaa artiklan 7 kohdan vaatimuksia. Direktiivistä ei kuitenkaan aiheudu tarvetta muuttaa yrityssaneerauslain 92 §:ää, sillä direktiivin täytäntöönpanemiseksi riittää, että on olemassa yksi direktiivin mukainen menettely. Direktiivissä velkojille ja velalliselle annetut oikeudet eivät vaarannu sillä, että käytettävissä on ylimääräinen 92 §:n mukainen vahvistamiskeino, jossa vaaditaan korkeampia vähimmäiskannatusvaatimuksia kuin direktiivissä sallitaan.

10 artikla. Uudelleenjärjestelyohjelmien vahvistaminen.

Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että ainakin seuraavat uudelleenjärjestelyohjelmat sitovat osapuolia vain, jos lainkäyttö- tai hallintoviranomainen on vahvistanut ne:

- a) uudelleenjärjestelyohjelmat, jotka vaikuttavat eri mieltä olevien asianosaisten osapuolten saataviin tai etuihin;
- b) uudelleenjärjestelyohjelmat, joihin sisältyy uutta rahoitusta;
- c) uudelleenjärjestelyohjelmat, joiden johdosta yli 25 prosenttia työvoimasta menettää työpaikkansa, jos tällainen menetys sallitaan kansallisessa lainsäädännössä.

Johdanto-osan kappaleen 48 mukaan lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen on vahvistettava uudelleenjärjestelyohjelma, jotta voidaan varmistaa, että velkojien oikeuksien tai pääoman haltijoiden etujen kaventaminen on oikeassa suhteessa uudelleenjärjestelyn tuomaan hyötyyn ja että niillä on käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot.

Vahvistus on erityisen tarpeellinen silloin, kun asianosaiset osapuolet ovat eri mieltä, uudelleenjärjestelyohjelma sisältää määräyksiä uudesta rahoituksesta tai ohjelman johdosta yli 25 prosenttia työvoimasta menettää työpaikkansa. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin voitava säätää, että lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen vahvistus tarvitaan myös muissa tapauksissa. Ohjelma, jonka johdosta yli 25 prosenttia työvoimasta menettää työpaikkansa, olisi vahvistettava vain, jos ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteissa voidaan kansallisen lainsäädännön mukaan toteuttaa suoraan työso-
pimuksiin vaikuttavia toimenpiteitä.

Yrityssaneerauslain 49 ja 92 §:n mukaan tuomioistuin vahvistaa aina saneerausohjelman. Lain 57 §:n 1 momentin mukaan saneerausvelkojen ja muiden ohjelmassa säänneltyjen oikeussuhteiden ehdot määräytyvät ohjelman mukaisesti sen jälkeen, kun saneerausohjelma on vahvistettu.

Artiklan 1 kohta ei edellytä lainsäädännön muuttamista.

Artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että edellytykset, joiden täytyessä lainkäyttö- tai hallintoviranomainen voi vahvistaa uudelleenjärjestelyohjelman, on määritetty selkeästi ja että niihin sisältyvät vähintään seuraavat:

a) uudelleenjärjestelyohjelma on hyväksytty 9 artiklan mukaisesti;

Direktiivin 9 artiklaa on käsitelty edellä.

b) samaan ryhmään kuuluvia velkojia, joiden edut ovat riittävän yhtenevät, kohdellaan yhdenvertaisesti ja tavalla, joka on niiden saatavien mukaisessa suhteessa;

Yrityssaneerauslain 46 §:n 1 momentin mukaan velkojat, joilla saneerausmenettelyn ulkopuolella olisi yhtäläinen oikeus saada suoritus saatavalleen, on saneerausohjelmaan sisältyvissä velkajärjestelyissä asetettava keskenään yhdenvertaiseen asemaan. Yrityssaneerauslain 53 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan saneerausohjelmaa ei voida vahvistaa, jos ohjelman sisältö ei täytä 46 §:ssä tarkoitettua yhdenvertaisuuden vaatimusta.

Yrityssaneerauslain 46 §:n 2 momentin mukaan saneerausohjelmassa voidaan kuitenkin 1 momentissa säädetyn estämättä määrätä, mikäli se katsotaan menettelyn kannalta tarkoituksenmukaiseksi, että velkojat, joiden saatavat ovat määrältään vähäisiä, saavat täyden suorituksen. Saneerausohjelmassa voidaan myös 1 momentin estämättä määrätä velallisen perustamalta eläkesäätiöltä otetun lainan maksamisesta

niin, että eläkesäätiön kattamatta olevan eläkevastuun määrä ei tällaista lainaa koskevan velkajärjestelyn vuoksi kasva.

Vähäisiä saatavia koskevan poikkeuksen voidaan katsoa olevan direktiivin sallima, sillä direktiivi sallii tiettyjen velkojen jättämisen koskemattomaksi ja siten asianosaisten osapuolten (affected parties) käsitteen ulkopuolelle, kunhan tämä perustellaan 8 artiklan 1 kohdan e alakohdassa mainitulla tavalla saneerausohjelmassa. Eläkesäätiöltä otetun lainan maksamista koskeva poikkeus vastaa tavoitteiltaan 1 artiklan 6 kohdan tavoitteita. Kansallinen säännös tähtää jo sanamuotonsa mukaan siihen, ettei eläkesäätiön kattamatta olevan eläkevastuun määrä kasva, minkä johdosta sen voidaan katsoa osaltaan turvaavan sitä, ettei saneerausmenettelyllä ole 1 artiklan 6 kohdassa tarkoitetuin tavoin vaikutusta ammatillista lisäeläkettä koskeviin oikeuksiin.

c) ilmoitus uudelleenjärjestelyohjelmasta on toimitettu kaikille asianosaisille osapuolille kansallisen lainsäädännön mukaisesti;

Direktiivin johdanto-osan kappaleen 51 mukaan yksi uudelleenjärjestelyohjelman vahvistamisen edellytyksistä olisi oltava, että siitä ilmoitetaan kaikille asianosaisille osapuolille. Jäsenvaltioiden olisi voitava määrittää ilmoituksen muoto, yksilöidä ajankohta, jolloin se on tehtävä, ja vahvistaa säännöksiä tuntemattomien saatavien käsittelystä ilmoittamisen osalta. Niiden olisi voitava säätää, että uudelleenjärjestelyohjelmasta on ilmoitettava myös muille kuin asianosaisille osapuolille.

Yrityssaneerlauslain 72 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimen on varattava muille asiaan osallisille kuin ehdotuksen laatijalle tilaisuus antaa ohjelmaehdotuksesta määräjassa kirjallinen lausuma tai kutsuttava asiaan osallinen kuultavaksi istuntoon, kun ehdotus saneerausohjelmaksi on toimitettu tuomioistuimelle. Kuultavaksi kutsutulle velkojalle voidaan varata mahdollisuus antaa istuntoon saapumisen sijasta kirjallinen lausuma.

Yrityssaneerlauslain 76 §:n 3 momentin mukaan tuomioistuimen on kehotettava ääni- valtaisia velkojia määräpäivään mennessä kirjallisesti ilmoittamaan tuomioistuimelle hyväksyvä tai hylkäävä kanta ohjelmaehdotukseen. Määräpäivän jälkeen annettu äänestyslausuma jätetään huomiotta. Kehotuksen sekä lopullisen ohjelmaehdotuksen ja käsittelystä laaditun pöytäkirjan tai asianosaisten kirjallisten lausumien tiedoksianta huolehtii selvittäjä.

Voimassa oleva laki vastaan artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan c alakohtaa.

d) eri mieltä olevien velkojien tapauksessa uudelleenjärjestelyohjelma on velkojien etua koskevan testin mukainen;

Direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 6 alakohdan mukaan velkojen etua koskevalla testillä tarkoitetaan testiä, joka suoritetaan hyväksytysti, jos eri mieltä oleva velkoja ei joutuisi uudelleenjärjestelyohjelman seurauksena huonompaan asemaan kuin asemaan, jossa tällainen velkoja olisi siinä tapauksessa, että sovellettaisiin likvidaatioon liittyvää kansallisen lainsäädännön mukaista tavanomaista maksunsaantijärjestystä, joko niin, että yrityksen toiminta likvidoitaisiin osina tai myymällä se toimintaa jatkavana yrityksenä, tai seuraavaksi parhaassa vaihtoehtoisessa skenaariossa, jos uudelleenjärjestelyohjelmaa ei vahvistettaisi.

Direktiivin johdanto-osan kappaleen 52 mukaan velkojen etua koskevan testin läpäisemisen olisi katsottava tarkoittavan, että yksikään eri mieltä oleva velkoja ei joutu uudelleenjärjestelyohjelman seurauksena huonompaan asemaan kuin joko siinä tapauksessa, että yritys likvidoitaisiin osina tai myymällä se toimintaa jatkavana yrityksenä, tai seuraavaksi parhaassa vaihtoehtoisessa skenaariossa, jos uudelleenjärjestelyohjelmaa ei vahvistettaisi. Jäsenvaltioiden olisi voitava valita jompikumpi kyseisistä vertailukohdista, kun ne täytäntöönpanevat velkojen etua koskevan testin kansallisessa lainsäädännössä. Testiä olisi joka tapauksessa sovellettava silloin, kun ohjelma on vahvistettava, jotta se voi sitoa eri mieltä olevia velkoja tai, tapauksen mukaan, eri mieltä olevia velkojaryhmiä.

Direktiivin johdanto-osan kappaleen 49 mukaan jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että lainkäyttö- tai hallintoviranomaiset voivat hylätä uudelleenjärjestelyohjelman, jos sen on todettu heikentävän sitä vastustavien velkojen tai oman pääoman haltijoiden oikeuksia joko alle tason, jonka ne kohtuudella voisivat olettaa saavansa siinä tapauksessa, että velallisen liiketoiminta likvidoitaisiin joko osina tai myymällä se toimintaa jatkavana yrityksenä kunkin velallisen erityisolosuhteista riippuen, tai alle tason, jonka ne kohtuudella voisivat olettaa saavansa seuraavaksi parhaassa vaihtoehtoisessa skenaariossa, jos uudelleenjärjestelyohjelmaa ei vahvisteta. Jos ohjelma vahvistetaan eri mieltä olevien velkojaryhmien uudelleenjärjestelyyn pakottamisella, olisi kuitenkin viitattava kyseisessä skenaariossa käytettävään suojamekanismiin. Jos jäsenvaltiot päättävät toteuttaa velallisen arvonmäärityksen toimivana yrityksenä, toimivan yrityksen arvossa (going concern -arvo) olisi otettava huomioon velallisen liiketoiminta pitkällä aikavälillä, toisin kuin likvidaatioarvoa määritettäessä. Toimivan yrityksen arvo on pääsääntöisesti suurempi kuin likvidaatioarvo, koska se perustuu oletukselle siitä, että yritys jatkaa toimintaansa mahdollisimman vähin häiriöin, säilyttää näin velkojen, osakkeenomistajien ja asiakkaiden luottamuksen, tuottaa edelleen tuloja, ja rajoittaa työntekijöihin kohdistuvia vaikutuksia.

Yrityssaneerauslain 53 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan muutoin vahvistamiskelpoista saneerausohjelmaa ei voida vahvistaa, jos ohjelman hyväksymistä vastaan äänestänyt muu kuin vakuusvelkoja saattaa todennäköiseksi, että hänelle ohjelman mu-

kaan tuleva suoritus olisi arvoltaan pienempi kuin mitä hän saisi velallisen konkurssissa ilman 32 §:n 2 momentin soveltamista. Vakuusvelkojan asema on puolestaan turvattu yrityssaneerauslain 45 §:ssä.

Voimassa oleva lainsäädäntö on artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan d alakohdan mukainen.

e) tapauksen mukaan uusi rahoitus on tarpeen uudelleenjärjestelyohjelman toteuttamiseksi eikä aiheuta velkojen eduille kohtuutonta haittaa.

Yrityssaneerauslain 42 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan ohjelmassa tulee määrätä muun muassa sen rahoituksesta. Rahoituksen vaikutuksia velkojen edulle ei kuitenkaan erikseen arvioida.

Artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan e alakohta edellyttää lainsäädännön tarkistamista.

Artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan lainkäyttö- tai hallintoviranomainen tutkii ensimmäisen alakohdan d alakohdan noudattamisen ainoastaan, jos uudelleenjärjestelyohjelma riitautetaan kyseisellä perusteella.

Yrityssaneerauslain 53 §:n 1 momentin 5 kohta on väitteenvaarainen eli sen olemassaolo tutkitaan vain velkojan väitteestä (HE 182/1992 vp s. 94). Lisäksi säännöksen soveltaminen edellyttää vastaan äänestämistä.

Voimassa oleva lainsäädäntö vastaa artiklan 2 kohdan toista alakohtaa.

Direktiivi antaa jäsenvaltioille laajan mahdollisuuden asettaa uudelleenjärjestelyohjelman vahvistamiselle lisäedellytyksiä, mikä ilmenee 10 artiklan 2 kohdan sanasta ”vähintään” sekä johdanto-osan kappaleesta 50. Siten direktiivi ei ole esteenä yrityssaneerauslain 8 luvusta ilmenevien saneerausohjelman vahvistamista koskevien lisäedellytysten tai -esteiden säilyttämiselle.

Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että lainkäyttö- tai hallintoviranomaiset voivat kieltäytyä vahvistamasta uudelleenjärjestelyohjelmaa, jos velallisen maksukyvyttömyyden välttäminen tai liiketoiminnan elinkelpoisuuden varmistaminen ei ole sen avulla kohtuudella odotettavissa.

Direktiivin johdanto-osan kappaleessa 50 todetaan, että vaikka lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen olisi tutkittava velkojen etua koskevan testin täyttyminen ainoastaan, jos uudelleenjärjestelyohjelma riitautetaan sillä perusteella, että arvonmääritystä

ei tarvitsisi tehdä jokaisessa tapauksessa, jäsenvaltioiden olisi voitava säätää, että muiden vahvistamisen edellytysten täyttyminen voidaan tutkia viran puolesta. Jäsenvaltioiden olisi voitava vapaasti lisätä muita edellytyksiä, joiden on täyttyttävä, jotta uudelleenjärjestelyohjelma voidaan vahvistaa, kuten oman pääoman haltijoiden riittävä suojaaminen. Lainkäyttö- tai hallintoviranomaisten olisi voitava kieltäytyä vahvistamasta sellaisia uudelleenjärjestelyohjelmia, joiden perusteella ei voida kohtuudella odottaa, että vältetään velallisen maksukyvyttömyys tai että liiketoiminnan elinkelpoisuus varmistetaan. Jäsenvaltioilta ei kuitenkaan olisi edellytettävä sen varmistamista, että tällainen arviointi suoritetaan viran puolesta.

Yrityssaneerauslain 50 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan saneerausohjelma on jätettävä vahvistamatta, vaikka kaikki tunnetut velkojat siihen suostuvat, jos ei ole esitetty riittävää selvitystä siitä, että ohjelman toteuttamiselle on edellytykset. Samalla perusteella ohjelmaa ei voida yrityssaneerauslain 53 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan vahvistaa myöskään ryhmäenemmistöpäätöksellä, eikä yrityssaneerauslain 54 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan myöskään 54 §:n tarkoittamassa järjestyksessä.

Artiklan 3 kohta ei edellytä lainsäädännön muuttamista.

Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos lainkäyttö- tai hallintoviranomaista vaaditaan vahvistamaan uudelleenjärjestelyohjelma, jotta siitä tulisi sitova, päätös on tehtävä tehokkaasti asian joutuisaa käsittelyä silmällä pitäen.

Yrityssaneerauslain 68 §:n 2 momentin mukaan yrityksen saneerausta koskeva asia on käsiteltävä asian edellyttämällä joutuisuudella.

Voimassa oleva lainsäädäntö vastaa artiklan 4 kohtaa.

11 artikla. Eri mieltä olevien velkojaryhmien pakottaminen uudelleenjärjestelyyn.

Artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että lainkäyttö- tai hallintoviranomainen voi vahvistaa uudelleenjärjestelyohjelman, jota asianosaiset osapuolet jokaisessa äänestysryhmässä eivät ole hyväksyneet 9 artiklan 6 kohdassa tarkoitetulla tavalla, joko velallisen ehdotuksesta tai velallisen hyväksynnällä, niin että ohjelma sitoo eri mieltä olevia äänestysryhmiä, edellyttäen että uudelleenjärjestelyohjelma täyttää ainakin seuraavat edellytykset (artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta antaa vähimmäissäännöksenä jäsenvaltioille mahdollisuuden asettaa tiukempiakin edellytyksiä):

a) se on 10 artiklan 2 ja 3 kohdan mukainen;

Direktiivin 10 artiklaa on käsitelty edellä. Myös yrityssaneerauslain 54 §:n 1 kohdassa säädetään yhdeksi pakkovahvistamisen edellytykseksi se, ettei käsillä ole 53 §:ssä tarkoitettua vahvistamisen estettä.

b) sen on hyväksynyt

i) asianosaisten osapuolten äänestysryhmien enemmistö edellyttäen, että ainakin yksi näistä ryhmistä on vakuudellisten velkojien ryhmä tai maksunsaantijärjestyksessä tavallisten vakuudettomien velkojien edellä, tai jos tämä ei toteudu,

ii) vähintään yksi asianosaisten osapuolten äänestysryhmistä, tai kansallisen lainsäädännön niin salliessa, sellaisten osapuolten äänestysryhmä, joihin ohjelma vaikuttaa kielteisesti ja joka on muu kuin oman pääoman haltijoista muodostuva ryhmä tai mikä tahansa muu ryhmä, joka velallisen toimivan yrityksen arvoon määrittämisen perusteella ei saisi mitään maksuja tai säilyttäisi mitään etuja tai, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, josta voitaisiin kohtuudella olettaa, ettei se saa mitään maksuja eikä säilytä mitään etuja, jos sovellettaisiin likvidaatiomenettelyyn liittyvää tavanomaista maksunsaantijärjestystä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat nostaa ohjelman hyväksymistä varten ensimmäisen alakohdan b alakohdan ii alakohdassa säädettyä tarvittavaa asianosaisten osapuolten ryhmien vähimmäismäärää tai, kansallisen lainsäädännön niin salliessa, niiden osapuolten ryhmien vähimmäismäärää, joihin uudelleenjärjestelyohjelma vaikuttaa kielteisesti.

Johdanto-osan kappaleessa 53 todetaan, että vaikka uudelleenjärjestelyohjelma olisi hyväksyttävä aina, jos sitä kannattaa vaadittu enemmistö kussakin sellaisessa ryhmässä, johon se vaikuttaa, lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen olisi silti voitava velallisen ehdotuksesta tai sen suostumuksella vahvistaa uudelleenjärjestelyohjelma, jolla ei ole takanaan vaadittua enemmistöä kussakin asianomaisessa ryhmässä. Jäsenvaltioiden olisi voitava oikeushenkilön tapauksessa päättää, pidetäänkö velallisena uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymistä tai vahvistamista varten oikeushenkilön johtokuntaa vai osakkeenomistajien tai oman pääoman haltijoiden tiettyä enemmistöä. Jotta ohjelma tulisi vahvistetuksi pakotettaessa eri mieltä olevia velkojaryhmiä uudelleenjärjestelyyn, sen olisi saatava asianosaisten osapuolten äänestysryhmien enemmistön kannatus. Ainakin yhden näistä ryhmistä olisi koostuttava vakuudellisista velkojista tai oltava maksunsaantijärjestyksessä tavallisten vakuudettomien velkojien edellä.

Johdanto-osan kappaleen 54 mukaan olisi oltava mahdollista, että jos äänestysryhmien enemmistö ei kannata uudelleenjärjestelyohjelmaa, ohjelma voidaan silti vahvistaa, jos sitä kannattaa ainakin yksi sellainen velkojaryhmä, johon ohjelma vaikuttaa tai vaikuttaa kielteisesti ja joka velallisen toimivan yrityksen arvoon määrittämisen perusteella saa maksuja tai säilyttää etuja, tai, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, jonka voidaan kohtuudella olettaa saavan maksuja tai säilyttävän etuja, jos kansallisen lainsäädännön mukaisesti sovelletaan likvidaatiomenettelyyn liittyvää tavanomaista maksunsaantijärjestystä. Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltioiden olisi voitava lisätä niiden ryhmien määrää, joiden on hyväksyttävä ohjelma. Niiden ei kuitenkaan tarvitse välttämättä vaatia, että kaikkien kyseisten ryhmien olisi saatava kansallisen lainsäädännön mukaisesti maksuja tai säilytettävä etuja arvostettaessa velallinen toimintaa jatkavana yrityksenä. Jäsenvaltioiden ei kuitenkaan olisi edellytettävä kaikkien ryhmien suostumusta. Näin ollen, jos velkojaryhmiä on ainoastaan kaksi, vähintään yhden ryhmän suostumus olisi katsottava riittäväksi, jos muut edellytykset eri mieltä olevien velkojaryhmien uudelleenjärjestelyyn pakottamiselle täyttyvät. Kielteinen vaikutus velkoihin olisi tulkittava niin, että velkojen saatavien arvo alenee.

Direktiivin 11 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohta ja siihen liittyvä 1 kohdan kolmannen alakohdan jäsenvaltio-optio koskevat siten saneerausohjelman pakkovahvistamisen edellyttämää vähimmäiskannatusta. Tältä osin on tarkasteltava yrityssaneerauslain 54 §:n 2 kohtaa, jonka mukaan pakkovahvistaminen edellyttää, että ainakin yksi velkojaryhmä on äänestänyt ohjelman hyväksymisen puolesta 52 §:n mukaisella enemmistöllä ja kaikkien puolesta äänestäneiden velkojen saatavat edustavat vähintään viidennestä kaikkien 52 §:n 2 momentin mukaan huomioon otettavien tunnettujen velkojen saatavista.

Mitä tulee ensiksi yrityssaneerauslain vaatimukseen siitä, että kaikkien puolesta äänestäneiden velkojen saatavat edustavat vähintään viidennestä kaikkien tunnettujen velkojen saatavista, lähtökohtana tulee huomata, että 11 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohta asettaa jäsenvaltioille vain vähimmäistason edellytyksistä, joilla uudelleenjärjestelyohjelma voidaan pakkovahvistaa. Tämä ilmenee muun muassa 1 kohdan johdantolauseen sanasta "ainakin". Tämän vuoksi yrityssaneerauslain 54 §:n 2 kohdan mukaista edellytystä siitä, että puolesta äänestäneiden velkojen saatavat edustavat vähintään viidennestä tunnettujen velkojen saatavista, ei voida pitää direktiivin kieltämänä.

Mitä tulee toiseksi 54 §:n 2 kohdan vaatimukseen ainakin yhden velkojaryhmän kannatuksesta, myös tämä edellytys on sinänsä direktiivin 11 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohtaan ii alakohtaan sallima. Kyseisessä direktiivin säännöksessä kuitenkin asetetaan laatuvaatimuksia ainoalle kannattajaryhmälle: se ei saa olla osakkaiden ryhmä (tämä rajausta on Suomen oikeustilassa merkityksetön, sillä osakkaat eivät muodosta äänestysryhmää) eikä se saa olla ns. "out of the money" -ryhmä,

jolle ei edes velallisyriksen going concern -arvostuksessa voitaisi olettaa jäävän mitään suorituksia, jos tämä going concern -arvoa vastaava rahamäärä hypoteettisesti jaettaisiin velkojille normaalin maksunsaantijärjestyksen mukaisesti.

Säännöksellä on perustavoitteidensa puolesta jonkin verran yhtymäkohtia yrityssaneerauslain 52 §:n 2 momentin säännökseen, jonka mukaan viimesijaisen saatavan velkojaa ei oteta huomioon, jos paremmalla oikeudella suoritettavan saatavan velkoja ohjelman mukaan jää vaille täyttä suoritusta tai hänen oikeusasemansa muuten huononee. Tällaisessa tilanteessa viimesijaisten velkojen ryhmä ei luonnollisesti kelpaa myöskään pakkovahvistamisen ainoaksi kannattajaryhmäksi, koska sitä ei ylipäänsä oteta äänestysmenettelyssä huomioon. Tämä kansallisen lain mukainen arviointi kuitenkin perustuu vain siihen, tuleeko ryhmälle saneerausohjelmassa suorituksia, mikä puolestaan perustuu ennen muuta velallisyriksen tulevaan arvioituun maksukykyyn eikä velallisyriksen arvonmäärittämiseen going concern- tai muulla perusteella. Näistä syistä kansallista lainsäädäntöä on muutettava siten, että toiselle velkojalle annetaan pakkovahvistamisen yhteydessä mahdollisuus väittää ja osoittaa, ettei ohjelmaa ole kannattanut yksikään sellainen velkojaryhmä, jolle jäisi suorituksia, jos velallisyriksen going concern -arvo jaettaisiin velkojille normaalin maksunsaantijärjestyksen mukaisesti.

Direktiivissä ei ole tarkemmin selostettu sitä, millaisen laskentaperusteen mukaan going concern -arvo olisi määritettävä (ks. kuitenkin johdanto-osan kappale 49, jossa esitetään joitakin yleisiä suuntaviivoja asiasta). Siten asia jää lähtökohtaisesti kansalliseen harkintavaltaan. Selvyyden vuoksi on todettava, että direktiivi ei joka tapauksessa millään tavoin koske yrityskiinnityksen arvonmäärittämistä (ks. tältä osin KKO 2015:2 ja 2015:3) eikä myöskään velvoita käyttämään going concern -arvoa missään muussa kuin direktiivin tarkoittamassa asiayhteydessä, jossa on kysymys saneerausohjelman pakkovahvistamisen edellytyksistä vähimmäiskannatuksen osalta. Direktiivin säännös ei esimerkiksi koske sitä, millaisten laskelmien pohjalta saneerausohjelma laaditaan.

c) siinä varmistetaan, että eri mieltä olevien asianosaisten velkojen äänestysryhmiä kohdellaan vähintään yhtä suotuisasti kuin mitä tahansa muuta samassa etuoikeusasemassa olevaa ryhmää ja suotuisammin kuin etuoikeusasemaltaan heikompia ryhmiä;

Artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan 1 kohdan c alakohdasta poiketen jäsenvaltiot voivat säätää, että eri mieltä olevaan äänestysryhmään kuuluvien asianosaisten velkojen saatavat suoritetaan täysimääräisesti samalla tavalla tai vastaavilla tavoilla, jos etuoikeusasemaltaan heikomman ryhmän on tarkoitus saada maksuja tai säilyttää etuja uudelleenjärjestelyohjelmassa.

Johdanto-osan kappaleessa 55 todetaan, että kun jäsenvaltiot käyttävät eri mieltä olevien velkojaryhmien uudelleenjärjestelyyn pakottamista, niiden olisi varmistettava, ettei ehdotettu ohjelma aiheuta kohtuutonta haittaa eri mieltä oleville asianosaisten velkojien ryhmille, ja jäsenvaltioiden olisi tarjottava näille eri mieltä oleville ryhmille riittävä suoja. Jäsenvaltioiden olisi voitava suojata eri mieltä olevaa asianosaisten velkojien ryhmää varmistamalla, että sitä kohdellaan vähintään yhtä suotuisasti kuin mitä tahansa muuta samassa etuoikeusasemassa olevaa ryhmää ja suotuisammin kuin etuoikeusasemaltaan heikompia ryhmiä. Vaihtoehtoisesti jäsenvaltiot voisivat suojata eri mieltä olevaa velkojaryhmää varmistamalla, että tällaisen eri mieltä olevan velkojaryhmän saatavat maksetaan täysimääräisesti, jos etuoikeusasemaltaan heikompi ryhmä saa suorituksia tai säilyttää etuja uudelleenjärjestelyohjelmassa, jäljempänä *ehdotonta etuoikeutta koskeva sääntö*. Jäsenvaltioilla olisi oltava harkintavaltaa niiden pannesaa täytäntöön täysimääräisen maksun käsitettä, mukaan luettuina maksun ajankohta, kunhan saatavan pääoma ja vakuudellisten velkojien tapauksessa vakuuden arvo on suojattu. Jäsenvaltioiden olisi voitava päättää myös vastaavista tavoista, joilla alkuperäinen saatava voitaisiin suorittaa täysimääräisesti.

Artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan c alakohta ja 2 kohdan ensimmäinen alakohta tarjoavat jäsenvaltioille kaksi vaihtoehtoa vastaan äänestäneiden velkojaryhmien suojaamiseksi. Ensinnäkin jäsenvaltiot voivat varmistaa, että vastaan äänestäneitä ryhmiä kohdellaan vähintään yhtä suotuisasti kuin muita samassa etuoikeusasemassa olevia ryhmiä ja suotuisammin kuin etuoikeusasemaltaan heikompia ryhmiä (niin sanottu relative priority rule 1 kohdan ensimmäisen alakohdan c alakohdassa). Toisena vaihtoehtona on, että vastaan äänestäneeseen äänestysryhmään kuuluvien velkojien saatavat suoritetaan täysimääräisesti, jos etuoikeusasemaltaan heikomman ryhmän on tarkoitus saada maksuja tai säilyttää etuja uudelleenjärjestelyohjelmassa (niin sanottu absolute priority rule eli ehdotonta etuoikeutta koskeva sääntö, 2 kohdan ensimmäinen alakohta).

Johdanto-osan kappaleen 55 mukaan täysimääräiseksi saatavien suoritukseksi riittää, että saatavan pääoma ja vakuudellisten velkojien tapauksessa vakuuden arvo on suojattu. Siten esimerkiksi korkoja voidaan leikata.

Ehdottoman etuoikeuden sääntö toteutuu Suomessa seuraavasti:

- Yrityssaneerauslain 45 §:n 1 momentin nojalla vakuusvelkojen, mukaan lukien yrityskiinnityksen haltijan vakuusvelkaosuus, osalta on sallittua toteuttaa esimerkiksi korkoihin ja maksuaikatauluun liittyviä järjestelyjä, mutta vakuudellisen velan pääoma on turvattu koko vakuuden arvoon asti kuten johdanto-osan kappaleessa 55 mainitaan. Johdanto-osan kappaleesta ilmenevin tavoin esimerkiksi korkoihin liittyvät järjestelyt ei-

vät loukkaa ehdottoman etuoikeuden sääntöä. Siten tilannetta, jossa direktiivin mukaista ehdottoman etuoikeuden sääntöä vakuudellisten saatavien vahingoksi loukattaisiin, ei voi Suomessa syntyä.

- Ehdottoman etuoikeuden säännöllä ei ole merkitystä tavallisten vakuudettomien saatavien keskinäisissä relaatioissa, sillä saatavat ovat maksusaantijärjestyksessä samalla etusijalla.
- Tavallisten vakuudettomien saatavien ja viimeksi suoritettavien saatavien välisessä relaatioissa ehdottoman etuoikeuden sääntö sisältyy yrityssaneerauslain 54 §:n 5 kohtaan.
- Etuoikeusasemaltaan erilaisten viimeksi suoritettavien saatavien keskinäisissä relaatioissa ehdottoman etuoikeuden sääntö ei näytä 54 §:n 5 kohdan sanamuodon valossa toteutuvan. Siten tältä osin lainsäädännössä on mahdollisesti tarve säätää ehdottoman etuoikeuden säännöstä (tai relative priority -säännöstä) etusijaltaan erilaisten takasijaisten saatavien välisissä relaatioissa, vaikkakin soveltamistilanteet voivat olla teoreettisia. Direktiivi ei tee näiden sääntöjen soveltamisessa takasijaisten saatavien osalta poikkeuksia, vaikka 9 artiklan 3 kohdan b alakohta toisaalta sallii tällaisten saatavien jättämisen äänioikeuden ulkopuolelle.

Artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön säännöksiä, jotka poikkeavat ensimmäisestä alakohdasta, jos ne ovat välttämättömiä uudelleenjärjestelyohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi ja jos ohjelma ei aiheuta kohtuutonta haittaa minkään asianosaisen osapuolen oikeuksille tai eduille.

Johdanto-osan kappaleen 56 mukaan jäsenvaltioiden olisi voitava poiketa ehdotonta etuoikeutta koskevasta säännöstä esimerkiksi silloin, kun pidetään oikeudenmukaisena, että oman pääoman haltijat säilyttävät tiettyjä etuja ohjelmaa toteutettaessa, vaikka maksusaantijärjestyksessä ylempänä oleva ryhmä joutuu hyväksymään saataviensa leikkaamisen, tai että yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä koskevan säännöksen soveltamisalaan kuuluville olennaisten tavaroiden tai palvelujen toimittajille maksetaan ennen maksusaantijärjestyksessä niitä edellä olevia velkojaryhmiä. Jäsenvaltioiden olisi voitava valita, kumman edellä mainituista suojamekanismeista ne ottavat käyttöön.

Artiklan 2 kohdan toinen alakohta mahdollistaa sen, että jäsenvaltioissa, joissa noudatetaan ehdottoman etuoikeuden sääntöä, voidaan siitä kuitenkin poiketa tietyissä tilanteissa.

Johdanto-osan kappaleen 57 mukaan jäsenvaltioilta, jotka jättävät oman pääoman haltijat ilman äänioikeutta, ei olisi edellytettävä ehdotonta etuoikeutta koskevan säännön soveltamista velkojen ja oman pääoman haltijoiden välisessä suhteessa.

Jätettäessä oman pääoman haltijat vallitsevan tilanteen mukaisesti ilman äänioikeutta ei tarvitse myöskään soveltaa ehdotonta etuoikeutta koskevaa sääntöä osakkeenomistajien ja velkojen välisessä suhteessa. Tällöin oman pääoman haltijoihin sovelletaan normaalisti 12 artiklan säännöksiä, joihin palataan kyseisen artiklan kohdalla jäljempänä. Sama pätee myös sovellettaessa relative priority -sääntöä, sillä 12 artiklan 1 kohdan sanamuodon mukaisesti osakkeenomistajat on tällöin suljettu paitsi äänioikeuden, myös ylipäänsä ”9–11 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle”. Niin absolute priority- kuin relative priority -säännöt ovat nimenomaan 9–11 artiklan, tarkemmin 11 artiklan, soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä. Sanottu on linjassa sen kanssa, että 2 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan nojalla oman pääoman haltijat on ylipäänsä sallittua jättää saneerausohjelman vaikutuspiirin ulkopuolelle.

d) uudelleenjärjestelyohjelman mukaan mikään asianosaisten osapuolten ryhmä ei voi saada tai pitää itsellään saataviensa tai etujensa yhteenlaskettua määrää enempää.

Säännös vastaa yrityssaneerlauslain 54 §:n 3 kohtaa, jonka mukaan ohjelma voidaan muiden edellytysten täytyessä pakkovahvistaa, jos kukaan velkojista ei ohjelman mukaan saa etua, joka arvoltaan ylittää hänen saatavansa määrän.

Artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan saneerausohjelman pakkovahvistaminen edellyttää joko velallisen ehdotusta tai velallisen hyväksyntää. Artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan ensimmäisestä alakohdasta poiketen jäsenvaltiot voivat rajata velallisen hyväksynnän saamista koskevan vaatimuksen niihin tapauksiin, joissa velalliset ovat mikro- ja pk-yrityksiä.

Yrityssaneerlauslain mukaan ohjelman pakkovahvistaminen ei edellytä velallisen hyväksyntää (johdanto-osan kappaleen 53 mukaan jäsenvaltiot voivat päättää, tarkoitetaanko velallisella yhtiökokousta vai yrityksen johtoa). Artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta edellyttää tältä osin lainsäädännön muuttamista.

12 artikla. Oman pääoman haltijat.

Artiklan 1 kohdassa todetaan, että jos jäsenvaltiot jättävät oman pääoman haltijat 9–11 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle, niiden on muilla keinoin varmistettava, että kyseiset oman pääoman haltijat eivät saa kohtuuttomalla tavalla estää tai haitata uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymistä ja vahvistamista.

Johdanto-osan kappaleessa 57 todetaan, että samalla kun olisi suojattava osakkeenomistajien ja muiden oman pääoman haltijoiden oikeutettuja etuja, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, etteivät ne voi kohtuuttomasti estää sellaisen uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymistä, jonka avulla voitaisiin palauttaa velallisen elinkelpoisuus. Jäsenvaltioiden olisi voitava käyttää eri keinoja kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi, esimerkiksi evätä oman pääoman haltijoilta oikeuden äänestää uudelleenjärjestelyohjelmasta ja päättää, ettei uudelleenjärjestelyohjelman hyväksyminen riipu sellaisten oman pääoman haltijoiden hyväksynnästä, jotka yrityksen arvonmäärityksen perusteella eivät saisi mitään maksuja tai muuta korvausta, jos sovellettaisiin likvidaatioon liittyvää tavanomaista maksunsaantijärjestystä. Jos oman pääoman haltijoilla on oikeus äänestää uudelleenjärjestelyohjelmasta, lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen olisi kuitenkin voitava vahvistaa ohjelma soveltamalla eri mieltä olevien velkojaryhmien uudelleenjärjestelyyn pakottamisen sääntöjä siitä huolimatta, että yksi tai useampi oman pääoman haltijoiden ryhmä ei hyväksy sitä. Jäsenvaltioilta, jotka jättävät oman pääoman haltijat ilman äänioikeutta, ei olisi edellytettävä ehdotonta etuoikeutta koskevan säännön soveltamista velkojien ja oman pääoman haltijoiden välisessä suhteessa. Toinen mahdollinen keino varmistaa, että oman pääoman haltijat eivät kohtuuttomasti estä uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymistä, olisi varmistaa, että uudelleenjärjestelytoimenpiteisiin, jotka vaikuttavat suoraan oman pääoman haltijoiden oikeuksiin ja jotka on tarpeen hyväksyä yhtiöoikeuden mukaan osakkeenomistajien yhtiökokouksessa, ei sovelleta kohtuuttoman korkeita enemmistövaatimuksia, ja että oman pääoman haltijoilla ei ole toimivaltaa sellaisten uudelleenjärjestelytoimenpiteiden osalta, jotka eivät vaikuta suoraan niiden oikeuksiin.

32 artikla. Direktiivin (EU) 2017/1132 muuttaminen.

Artiklan ensimmäisen alakohdan mukaan direktiivin (EU) 2017/1132 84 artiklaan lisätään kohta seuraavasti:

”4. Jäsenvaltioiden on poikettava siitä, mitä säädetään 58 artiklan 1 kohdassa, 68 artiklassa, 72, 73 ja 74 artiklassa, 79 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, 80 artiklan 1 kohdassa ja 81 artiklassa, siltä osin ja niin kauan kuin tällainen poikkeaminen on tarpeen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2019/1023 säädettyjen ennaltaehkäisevää uudelleenjärjestelyä koskevien puitteiden käyttöön ottamiseksi.”

Artiklan toisen alakohdan mukaan ensimmäinen alakohta ei rajoita osakkeenomistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteen soveltamista.

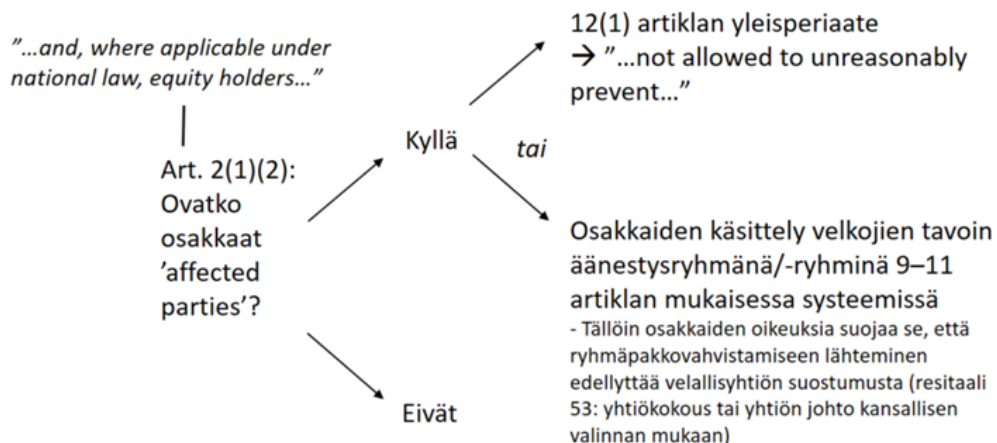
Johdanto-osan kappaleen 96 mukaan yhtiöoikeuden ei olisi vaarannettava uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymis- ja toteuttamisprosessien tehokkuutta. Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi voitava poiketa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2017/1132 vahvistetuista vaatimuksista, jotka koskevat velvollisuutta kutsua

koolle yhtiökokous ja tarjota osakkeita etuoikeuksin osakkeenomistajille, siltä osin ja niin kauan kuin on tarpeen sen varmistamiseksi, että osakkeenomistajat eivät estä uudelleenjärjestelyä käyttämällä väärin kyseiseen direktiiviin perustuvia oikeuksiaan. Edelleen johdanto-osan kappaleen mukaan jäsenvaltioiden saattaa esimerkiksi olla tarpeen poiketa velvollisuudesta kutsua koolle osakkeenomistajien yhtiökokous tai normaaleista määräajoista silloin, kun johdon on toteutettava pikaisia toimia yrityksen omaisuuden turvaamiseksi esimerkiksi pyytämällä yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä ja kun yritys menettää äkillisesti huomattavan osan merkitystä osakepääomastaan ja maksukyvyttömyys on todennäköinen. Yhtiöoikeudesta saattaa olla välttämätöntä poiketa myös silloin, jos uudelleenjärjestelyohjelmassa määrätään sellaisten uusien osakkeiden liikkeeseen laskusta, joita voitaisiin tarjota etuoikeutetusti velkojille muuntamalla velkaa osakkeiksi, tai merkityn osakepääoman alentamisesta siinä tapauksessa, että liiketoiminnan osia luovutetaan. Tällaisia poikkeuksia olisi rajoitettava ajallisesti, siltä osin kuin jäsenvaltiot pitävät tällaista poikkeusta välttämättömänä ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteiden käyttöön ottamiseksi. Jäsenvaltioita ei kuitenkaan olisi velvoitettava poikkeamaan yhtiöoikeudesta kokonaan tai osittain määräämättömäksi tai määrätyksi ajaksi, jos ne varmistavat, että niiden yhtiöoikeuden vaatimukset eivät vaaranna uudelleenjärjestelyprosessin tehokkuutta, tai jos jäsenvaltioilla on muita yhtä tehokkaita välineitä sen varmistamiseksi, että osakkeenomistajat eivät kohtuuttomalla tavalla estä sellaisen uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymistä tai toteuttamista, jonka avulla yrityksen elinkelpoisuus voitaisiin palauttaa. Tässä yhteydessä jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä erityistä huomiota niiden säännösten tehokkuuteen, jotka koskevat yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä ja uudelleenjärjestelyohjelman vahvistamista, sillä vaatimus osakkeenomistajien yhtiökokouksen koolle kutsumisesta tai yhtiökokouksen päätökset eivät saisi heikentää niitä epäasianmukaisesti. Direktiivi (EU) 2017/1132 olisi sen vuoksi muutettava vastaavasti. Jäsenvaltioilla olisi oltava harkintavaltaa niiden arvioidessa, mitkä poikkeukset ovat tarpeen kansallisen yhtiöoikeuden yhteydessä, jotta tämä direktiivi voidaan panna tehokkaasti täytäntöön, ja niiden olisi myös voitava säätää vastaavista poikkeuksista direktiivin (EU) 2017/1132 soveltamiseen tämän direktiivin soveltamisalaan kuulumattomissa maksukyvyttömyysmenettelyissä, joissa voidaan toteuttaa uudelleenjärjestelytoimenpiteitä.

Direktiivin systematiikka on osakkeenomistajien ja muiden oman pääoman haltijoiden (jäljempänä *osakkaat*) osalta seuraava. Direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 2 alakohdasta ilmenee jäsenvaltion valintavalta sen suhteen, kuuluvatko osakkaat ylipäänsä niiden tahojen piiriin, joiden oikeuksiin saneerausohjelmalla voidaan vaikuttaa ("and, where applicable under national law, equity holders"). Siltä osin kuin jäsenvaltio vastaa myönteisesti, valittavaksi tulee, sovelletaanko osakkaiden vaikutusmahdollisuuksiin ja niiden rajoittamiseen 9–11 artiklan vai 12 artiklan 1 kohdan mukaista järjestelmää. Näistä 12 artiklan 1 kohdan vaihtoehto on jäsenvaltioiden kannalta joustavampi, kun taas 9–11 artiklassa osakkaat olisi sijoitettava direktiivissä melko yksityiskohtaisesti

säädellyn saneerausohjelman hyväksymismenettelyn äänestysryhmäksi. Vaihtoehtoilta on myös yhtymäkohtia:

- Molemmissa vaihtoehtoilta pyritään varmistamaan osakkaiden vaikutusmahdollisuus mutta rajoittamaan sitä kohtuullisiin mittasuhteisiin.
- Molemmat vaihtoehtoilta sallivat painottaa pk-yritysten osakkaiden vaikutusmahdollisuuksia: 11 artiklassa tätä ilmentää se, että pk-yritysten osalta jäsenvaltioiden on pakko säätää siitä, että ryhmäpakkovahvistaminen (johon on saatettu päätyä osakkaiden äänestysryhmän vastustettua itselleen epämieluisaa saneerausohjelmaa) edellyttää velallisten suostumusta, kun taas suuryritysten osalta jäsenvaltio voi myös poiketa tästä vaatimuksesta. Vastaavasti direktiivin 12 artiklan 3 kohdassa yrityksen koko mainitaan yhtenä sellaisena arviointikriteerinä, jonka jäsenvaltio voi ottaa huomioon määrittäessään, mitä on pidettävä 12 artiklan 1 kohdan kieltämänä kohtuuttomana estämisenä.
- Molemmat vaihtoehtoilta sallivat päätöstoimivallan antamisen tai säilyttämisen yhtiökokouksella, kunhan päätöksiltä ei edellytetä kohtuuttoman korkeaa enemmistöä. Direktiivin 11 artiklan vaihtoehtoilta tämä ilmenee johdanto-osan kappaleesta 53 ("jäsenvaltioiden olisi voitava oikeushenkilöiden tapauksessa päättää, pidetäänkö velallisena uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymistä tai vahvistamista varten oikeushenkilön johtokuntaa vai osakkeenomistajien tai oman pääoman haltijoiden tiettyä enemmistöä") ja 12 artiklan 1 kohdan vaihtoehtoilta johdanto-osan kappaleesta 57 annetusta implementointiesimerkistä ("...varmistaa, että uudelleenjärjestelytoimenpiteisiin, jotka vaikuttavat suoraan oman pääoman haltijoiden oikeuksiin ja jotka on tarpeen hyväksyä yhtiöoikeuden mukaan osakkeenomistajien yhtiökokouksessa, ei sovelleta kohtuuttoman korkeita enemmistövaatimuksia").

Yrityssaneerauslaissa ei anneta osakkeenomistajille mahdollisuutta äänestää ohjelmasta. Toisaalta saneerausohjelmalla ei myöskään yleensä suoraan vaikuteta osakkeenomistajien oikeuksiin, joten Suomen nykyinen oikeustila sijoittuu suhteessa direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 2 alakohtaan siten, etteivät osakkeenomistajat ainakaan lähtökohtaisesti kuulu asianosaisten osapuolten käsitteen (affected parties) piiriin.

Saneerausohjelmaan voidaan kuitenkin sisällyttää saneerauskeinoja, joiden toteuttaminen edellyttää osakkaiden myötävaikutusta ja joiden voidaan katsoa vaikuttavan osakkaiden oikeuksiin direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitetulla tavalla. Saneerausohjelmaan voidaan ottaa esimerkiksi ehto, jonka mukaan osakkeenomistajien on osakeyhtiölaissa tarkoitetussa järjestyksessä hyväksyttävä velkakonversio, jonka myötä velkojille annetaan mahdollisuus muuttaa saatavansa yhtiön osakkeiksi. Velkakonversio edellyttää käytännössä velkojille suunnattua osakeantia velallisyhtiössä tai sen emoyhtiössä. Ohjelman lienee tällöin katsottava vaikuttavan osakkeenomistajien etuihin 2 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitetulla tavalla, koska velkakonversiossa osakkeenomistajan suhteellinen omistus vähenee. Saneerausohjelman vahvistaminen odottaa tällöin yleensä yhtiökokouksen päätöstä yrityssaneerauslain 55 §:n 3 momentin mukaisesti. Tällöin saneerausohjelma vaikuttaa osakkeenomistajiin, mutta itse ohjelmasta nämä eivät voi siis kuitenkaan äänestää.

Direktiivi ei ole esteenä sen enempää sille, että osakkaiden oikeuksiin ei voida lähtökohtaisesti vaikuttaa saneerauksessa (2 artiklan 1 kohdan 2 alakohta), kuin sillekään, että osakkaiden oikeuksiin kuitenkin vaikuttavat yksittäiset toimenpiteet säilytetään yhtiökokouksen toimivallassa (johdanto-osan kappale 57), kunhan enemmistövaatimukset eivät ole kohtuuttoman korkeita.

Esimerkiksi suunnatun osakeannin edellyttämää 2/3:n määränemmistöstä ei ole pidettävä direktiivin kannalta kohtuuttoman korkeana (vrt. analogisesti 9 artiklan 6 kohdan 2 alakohdassa sallittu 75 prosentin enemmistövaatimus, jos osakkaat sijoitettaisiin saneerausmenettelyssä omaksi äänestysryhmäkseen). Suunnatun osakeannin tai muiden toimenpiteiden aineellisia edellytyksiä ei sen sijaan ole tarpeen analysoida direktiiviä vasten. Johdanto-osan kappaleesta 2 ilmenevin tavoin esimerkiksi velkakonversioon on sallittua soveltaa kansallisen (yhtiö- tai muun) oikeuden mukaisia edellytyksiä vastaavasti kuin työoikeudellisiin toimenpiteisiin sovelletaan työoikeudessa säädettyjä edellytyksiä tai omaisuuserien myyntiin yksityisoikeuden säännöksiä. Lisäksi johdanto-osan kappale 57 ilmentää sitä, että 12 artiklan kannalta on sallittua arvioida osakkaiden syyksi luettavan estämisen kohtuuttomuutta nimenomaan yhtiökokouksen päätöksenteolle asetetun määränemmistön näkökulmasta.

Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että oman pääoman haltijat eivät saa kohtuuttomalla tavalla estää tai haitata uudelleenjärjestelyohjelman toteuttamista. Lähtökohtana on otettava huomioon, että yrityssaneerauslain

57 §:n 1 momentin mukaan saneerausvelkojen ja muiden ohjelmassa säänneltyjen oikeussuhteiden ehdot määräytyvät ohjelman mukaisesti, kun saneerausohjelma on vahvistettu. Saneerausohjelma sitoo myös velallisyhtiötä, jonka on noudatettava ohjelmaa uhalla, että ohjelmaan sisältyvä velkajärjestely tai koko saneerausohjelma voidaan 64 tai 65 §:n mukaisten edellytysten täytyessä määrätä raukeamaan. Edelleen voidaan viitata siihen, ettei lähtökohtaisesti voida pitää yhtiökokouksen ja johdon välisen toimivallanjaon mukaisena, että yhtiökokous määräisi johdon laiminlyömyään saneerausohjelman mukaisia suorituksia tai jättämään tekemättä ohjelmassa määrättyjä toimenpiteitä. Osakeyhtiölain 5 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan osakkeenomistajat tosin voivat yksimielisinä tehdä yksittäistapauksessa päätöksen hallituksen tai toimitusjohtajan yleistöimivaltaan kuuluvassa asiassa, mutta yksimielisyysvaatimus kaventaa tämän mahdollisuuden käytettävyyttä siinä määrin, ettei säännöksen voitane katsoa mahdollistavan sitä, että osakkeenomistajat voisivat kohtuuttomasti estää saneerausohjelman toteuttamista direktiivin kieltämällä tavalla. Eräät saneerauksen yhteydessä toteutettavat toimenpiteet, esimerkiksi yhtiöjärjestyksen muutos (ks. yrityssaneerailain 42 §:n 1 momentin 1 kohta), kuitenkin kuuluvat nimenomaan yhtiökokouksen toimivaltaan. Tällaisten toimien toteuttaminen saattaa ajoittua saneerausohjelman toteuttamisvaiheeseen, jolloin yhtiökokouksen toiminta voisi tulla arvioitavaksi 12 artiklan 2 kohtaa vasten. Tältä osin on huomattava, että osakeyhtiölaissa käytetään yleisenä määräenemmistövaatimuksena kahta kolmasosaa annetuista äänistä ja kokouksessa edustetuista osakkeista (osakeyhtiölain 5 luvun 27 §). Tämä vaatimus soveltuu esimerkiksi yhtiöjärjestyksen muuttamiseen ja suunnattuun osakeantiin. Kuten jo edellä on todettu, direktiivin systematiikassa tällainen enemmistövaatimus ei ole kohtuuttoman vaikeuttamisen kiellon vastainen (vrt. analogisesti 9 artiklan 6 kohdan toinen alakohta). Lisäksi jäljempänä selostettava 12 artiklan 3 kohta tarjoaa liikkumavaraa kohtuuttoman vaikeuttamisen kiellon tulkinnessa.

Siten 12 artiklan 2 kohdasta ei johdu tarvetta muuttaa lainsäädäntöä.

Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat mukauttaa sitä, mitä tarkoitetaan tämän artiklan mukaisella kohtuuttomalla tavalla estämisellä tai haittaamisella, ottaen huomioon esimerkiksi sen, onko velallinen mikro- ja pk-yritys vai suuryritys, oman pääoman haltijoiden oikeuksiin vaikuttavat ehdotetut uudelleenjärjestelytoimenpiteet, oman pääoman haltijan tyyppin, sen, onko velallinen oikeushenkilö vai luonnollinen henkilö, tai sen, onko yhtiömiesten vastuu rajoitettu vai rajoittamaton.

Johdanto-osan kappaleen 58 mukaan oman pääoman haltijat voi olla tarpeen jakaa useampaan ryhmään, jos on olemassa useita erilaisia osakeomistuksia, joihin liittyy erilaisia oikeuksia. Sellaiset mikro- ja pk-yritysten pääoman haltijat, jotka eivät ole pelkkiä sijoittajia vaan yrityksen omistajia ja jotka osallistuvat yrityksen toimintaan myös muulla tavoin, esimerkiksi tarjoamalla liikkeenjohdollista asiantuntemusta, eivät välttämättä olisi kiinnostuneita uudelleenjärjestelystä tällaisissa olosuhteissa. Sen

vuoksi eri mieltä olevien velkojaryhmien uudelleenjärjestelyyn pakottamisen olisi oltava vapaaehtoista niille velallisille, jotka ovat mikro- ja pk-yrityksiä.

Johdanto-osan kappaleen 59 mukaan uudelleenjärjestelyohjelman täytäntöönpanemiseksi ohjelmassa olisi annettava mikro- ja pk-yritysten oman pääoman haltijoille mahdollisuus avustaa uudelleenjärjestelyssä muuten kuin rahallisesti hyödyntämällä esimerkiksi kokemustaan, mainettaan tai liikesuhteitaan.

Direktiivin 12 artikla ei edellytä muutoksia lainsäädäntöön. Osakkeenomistajilla ei ole mahdollisuutta kohtuuttomalla tavalla estää tai haitata uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymistä, vahvistamista tai toteuttamista ottaen huomioon osakeyhtiölain mukaiset päätöksentekotavat ja se, ettei osakkeenomistajilla ole päätösvaltaa muiden kuin sellaisten saneerauskeinojen suhteen, jotka suoraan vaikuttavat heidän oikeuksiinsa.

Direktiivin 32 artiklan velvoittavuus rajautuu siihen, että II osaston mukainen saneerauspuiteisto on saatava perustetuksi säännöksessä mainittujen yhtiöoikeusdirektiivin (EU) 2017/1132 säännösten estämättä ("derogate...to the extent and for the period that such derogations are necessary for the establishment of the preventive restructuring frameworks"). Kyseiset yhtiöoikeusdirektiivin säännökset koskevat julkisia osakeyhtiöitä. Jos toimivan saneerauspuiteiston luominen on mahdollista ilman säännöksistä poikkeamista, poikkeamiseen ei ole velvollisuutta. Siten huomiota on kiinnitettävä ennen muuta siihen, missä määrin II osaston säännökset (erityisesti 12 artikla) sallivat käyttää yhtiöoikeudellisia menettelyjä saneerauksen yhteydessä, ja sen jälkeen on arvioitava, onko ja miltä osin viitatuissa yhtiöoikeusdirektiivin säännöksissä tarkoitetuista yhtiöoikeudellisista menettelyistä poikettava.

Direktiivin 32 artikla ei luo sellaisia velvoitteita, jotka olisivat yhtäläiset kaikille jäsenvaltioille, mikä on selvästi tuotu ilmi johdanto-osan kappaleessa 96.

Direktiivin 32 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on poikettava seuraavista yhtiöoikeusdirektiivin (1132/2017/EU) artikloista siltä osin ja niin kauan kuin poikkeaminen on tarpeen ennaltaehkäisevää uudelleenjärjestelyä koskevien puitteiden käyttöön ottamiseksi:

- 58 artikla – merkityn pääoman huomattava menettäminen: Artiklan mukaan, jos yhtiö menettää huomattavan osan merkitystä pääomasta, yhtiökokous on jäsenvaltion lainsäädännössä säädetyssä määräajassa kutsuttava koolle arvioimaan, olisiko yhtiö purettava vai ryhdyttävä muihin toimenpiteisiin. Jäsenvaltion lainsäädännössä ei saa asettaa menetyksen määrää, jota 1 kohtaa sovellettaessa pidetään huomattavana, suuremmaksi kuin puolet merkitystä pääomasta. Säännös on Suomessa pantu täytäntöön OYL 20 luvun 23 §:n 3 momentissa. Vaatimuksesta

poikkeamisen tarve voinee jäljempänä kuvatulla tavalla liittyä siihen, että saneerausmenettely saadaan riittävän ajoissa vireille.

- 68 artikla – yhtiökokouksen päätös pääoman korottamisesta: Artiklassa säädetään (osake)pääoman korottamista koskevan päätöksen tekemisestä yhtiökokouksessa (1 ja 3 kohta), päätöksen julkistamisesta (1 kohta), mahdollisuudesta valtuuttaa hallitus päättämään osakepääoman korottamisesta (2 kohta) sekä artiklan soveltamisesta pääoman korotuksiin muita osakkeeseen oikeuttavia yhtiön arvopapereita antamalla (4 kohta). Säännös on Suomessa pantu täytäntöön OYL 11 luvussa. Vaatimuksesta poikkeamisen tarve voinee jäljempänä kuvatulla tavalla liittyä erityisesti tilanteisiin, joissa osakkeenomistajat osallistuvat saneerausohjelman hyväksymistä koskevaan päätöksentekoon erillisenä ryhmänä direktiivin 9-11 artiklojen mukaisessa menettelyssä.
- 72 artikla – pääoman korottaminen rahana maksettavaa vastiketta vastaan: Artiklassa säädetään osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta (1 kohta), merkintäetuoikeudesta poikkeamista koskevista jäsenvaltio-optioista (2 kohta), merkintäetuoikeuden julkistamisesta ja käytön ehdoista (3 kohta), merkintäetuoikeudesta poikkeamisen, ts. suunnatun osakeannin, edellytyksistä (4 kohta), hallituksen valtuuttamisesta suunnattuun osakeantiin (5 kohta) sekä säännöksen soveltamisesta yhtiön osakkeeseen oikeuttavia yhtiön arvopapereita annettaessa (6 kohta). Säännökset on Suomessa pantu täytäntöön OYL 9–10 luvuissa (osakeannin osalta erit. OYL 9 luvun 2–4 §). Vaatimusten suhdetta saneerausmenettelyä koskeviin päätöksentekovaatimuksiin on käsitelty edellä ja jäljempänä (ks. erityisesti määräenemmistövaatimusten kohtuullisuudesta mainittu).
- 73–74 artikla, 79 artiklan 1 kohdan b alakohta, 80 artiklan 1 kohta ja 81 artikla – yhtiökokouksen päätös osakepääoman alentamisesta: Artikloissa säädetään yhtiökokouksen päätöksen tekemisestä ja päätösvaatimuksista osakepääomaa eri keinoin alennettaessa. Direktiivin vaatimukset on pantu täytäntöön OYL 14 (osakepääoman alentaminen) ja 15 (yhtiön omat osakkeet) luvuissa. Näistä vaatimuksista poikkeamisen tarve direktiivin täytäntöön panemiseksi tulee kyseeseen lähinnä tilanteissa, joissa osakkeenomistajat osallistuvat saneerausohjelman hyväksymistä koskevaan päätöksentekoon erillisenä ryhmänä direktiivin 9–11 artiklojen mukaisessa menettelyssä.

Edellä mainituista yhtiöoikeusdirektiivin säännöksistä poikkeamisen voidaan saneerausmenettelyn kulun kannalta paikantaa liittyvän yhtäältä menettelyn aloittamisen (täytäntöönpanotoimien keskeytyksen myöntämisen) turvaamiseen ja toisaalta sen varmistamiseen, etteivät yhtiöoikeudelliset menettelyt hankaloita saneerausohjelman

vahvistamista kohtuuttomasti. Myös johdanto-osan kappaleen 96 seuraava lausuma ilmentää tällaista kahtalaista tavoitteenasettelua: ”Tässä yhteydessä jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä erityistä huomiota niiden säännösten tehokkuuteen, jotka koskevat yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämistä ja uudelleenjärjestelyohjelman vahvistamista, sillä vaatimus osakkeenomistajien yhtiökokouksen koolle kutsumisesta tai yhtiökokouksen päätökset eivät saisi heikentää niitä epäasianmukaisesti.” Erityisesti 58 artiklasta poikkeaminen tuntuu kiinnittyvän tavoitteeseen siitä, ettei merkityn pääoman huomattavasta menettämisestä aiheutuva yhtiökokous kohtuuttomasti viivytä tai estä saneerauksen aloittamista (ks. myös johdanto-osan kappaleen 96 toinen virke), kun taas muut artikkelit vaikuttavat ainakin pääosin kiinnittyvän saneerausohjelman vahvistamiseen.

Mitä tulee saneerausmenettelyn aloittamiseen, on huomattava, ettei II osaston säännöksistä seuraa, ettei yhtiökokouksella saisi olla toimivaltaa päättää yhtiön hakeutumisesta saneeraukseen tai muuta roolia yhtiön taloudellisten vaikeuksien ratkaisemista koskevista valinnoista. Suomessa voimassa olevan lainsäädännön mukaan yhtiökokous päättää saneeraushakemuksen tekemisestä, mutta kiireellisessä tapauksessa myös hallitus voi tehdä hakemuksen, minkä jälkeen yhtiökokous on kutsuttava koolle käsittelemään hakemuksen jatkamista (OYL 20 luvun 24 §). Yhtiöoikeusdirektiivin 58 artiklan 1 kohdan säännös (”Jos yhtiö menettää huomattavan osan merkitystä pääomasta, yhtiökokous on jäsenvaltion lainsäädännössä säädetyssä määräajassa kutsuttava koolle arvioimaan, olisiko yhtiö purettava vai ryhdyttävä muihin toimenpiteisiin”) on pantu täytäntöön osakeyhtiölain 20 luvun 23 §:n 3 momentissa, jonka säännökset ilmentävät sitä, että yhtiökokouksen koollekutsuminen pyritään toteuttamaan viivytyksettä.

Loput viittaukset koskevat osakepääoman korottamista ja alentamista (yhtiöoikeusdirektiivin 68, 72, 73 ja 74 artikkelit, 79 artiklan 1 kohdan b alakohta, 80 artiklan 1 kohta ja 81 artikla). Ajatuksena lienee, ettei saneerauksen yhteydessä toteutettava osakepääoman korottaminen tai alentaminen saisi kohtuuttomasti vaikeutua yhtiöoikeudellisen menettelyn vuoksi esimerkiksi liian suuren enemmistövaatimuksen muodossa. Tätä tulkintaa tukee myös yllä kuvattu johdanto-osan kappale 96. Toisaalta yhtiökokouksen toimivallasta poikkeaminen voi tulla kyseeseen silloin, kun pääomarakenteen muuttamiseen liittyvistä toimenpiteistä päätetään direktiivin 9–11 artiklan mukaisesti saneerausmenettelyssä. Tältä osin keskeisenä vertailukohtana on se, missä laajuudessa II osaston säännökset (erityisesti 12 artikla) sallivat tai rajoittavat yhtiöoikeudellisten menettelyjen käyttämistä. Koska 12 artikla ja sitä selostava johdanto-osan kappale 57 sallivat yhtiöoikeudellisten menettelyn käyttämisen siltä osin kuin kysymys on osakkeenomistajien oikeuksiin suoraan vaikuttavista saneeraustoimenpiteistä, ei 32 artiklan sanamuodosta voida johtaa tulkintaa, jonka mukaan yhtiöoikeudellisen menettelyn käyttäminen muuttuisikin kielletyksi (32 artiklaa selostava johdanto-osan kappale 96 vaikuttaa lähes samastavan 32 artiklan ja 12 artiklan täytäntöönpanon: ”Jäsenvaltioita

ei kuitenkaan olisi velvoitettava poikkeamaan yhtiöoikeudesta..., jos ... jäsenvaltioilla on muita yhtä tehokkaita välineitä sen varmistamiseksi, että osakkeenomistajat eivät kohtuuttomalla tavalla estä sellaisen uudelleenjärjestelyohjelman hyväksymistä tai toteuttamista, jonka avulla yrityksen elinkelpoisuus voitaisiin palauttaa.”).

Sitä vastoin on jäsenvaltion kansallisesta lainsäädännöstä riippuen mahdollista, että esimerkiksi kohtuuttoman pitkät yhtiökokouksen kutsuajat tai kohtuuttoman korkeat enemmistövaatimukset muodostuisivat ongelmaksi tehokkaan saneerauspuitteiston kannalta. Direktiivin 32 artiklassa viitatuissa yhtiöoikeusdirektiivin 72 artiklan 4 kohdassa ja 73 artiklassa (merkintäetu-oikeudesta poikkeaminen; osakepääoman alentaminen) viitataan yhtiökokouksen enemmistön osalta 83 artiklaan, jonka mukaan ”jäsenvaltioiden lainsäädännössä on säädettävä, että [mainituissa säännöksissä] tarkoitetut päätökset on tehtävä enemmistöllä, joka ei saa olla pienempi kuin kaksi kolmasosaa edustettuina olevien arvopaperien tai edustettuna olevan merkityn pääoman äänimäärästä.” Näin ollen esimerkiksi suunnattu osakeanti voi joissakin jäsenvaltioissa edellyttää huomattavan korkeita enemmistöjä, ja tällaiset eroavaisuudet lienevät osaltaan direktiivin 32 artiklan taustalla. Suomessa suunnattu osakeanti edellyttää osakeyhtiölain 5 luvun 27 §:n mukaan 2/3 enemmistöä, eli Suomi ei ole ylittänyt yhtiöoikeusdirektiivin vähimmäisvaatimusta. Tällaista enemmistövaatimusta voidaan vielä pitää direktiivin 12 artiklan sallimana (vrt. edellä todetuin tavoin myös 9 artiklan 6 kohdan toinen alakohta).

Edellä 32 artiklasta esitetyn perusteella vaikuttaa siltä, ettei artikla velvoita lainsäädännön muutoksiin. Työryhmä katsoo kuitenkin, että menettelyn sujuvuuden ja nopeuden näkökulmasta on perusteltua, että ensisijaisesti yhtiön hallitus tekisi päätöksen saneeraushakemuksesta.

13 artikla. Työntekijät.

Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että ennaltaehkäisevää uudelleenjärjestelyä koskevat puitteet eivät vaikuta työntekijöiden yksilöllisiin ja kollektiivisiin oikeuksiin, jotka on vahvistettu unionin ja kansallisessa työlainsäädännössä, kuten seuraaviin oikeuksiin:

- a) kollektiivinen neuvotteluoikeus ja oikeus työtaistelutoimiin; ja
- b) oikeus saada tietoja ja tulla kuulluksi direktiivin 2002/14/EY ja direktiivin 2009/38/EY mukaisesti, erityisesti:
 - i) työntekijöiden edustajille tiedottaminen yrityksen tai laitoksen toiminnan ja taloudellisen tilanteen viimeaikaisesta ja oletettavissa olevasta kehityksestä, jotta he voivat

viestiä velalliselle liiketoiminnan tilanteeseen liittyvistä huolista ja tarpeesta harkita uudelleenjärjestelymekanismeja;

ii) työntekijöiden edustajille tiedottaminen mahdollisista ennaltaehkäisevistä uudelleenjärjestelymenettelyistä, joilla saattaa olla vaikutusta työpaikkoihin, kuten työntekijöiden mahdollisuuteen periä palkkasaataviaan ja kaikkia tulevia maksuja, myös ammatillisia lisäeläkkeitä;

iii) työntekijöiden edustajille tiedottaminen ja heidän kuulemisensa uudelleenjärjestelyohjelmista ennen niiden esittämistä hyväksyttäväksi 9 artiklan mukaisesti tai lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen vahvistettaviksi 10 artiklan mukaisesti;

c) direktiiveillä 98/59/EY, 2001/23/EY ja 2008/94/EY taatut oikeudet.

Johdanto-osan kappaleen 60 mukaan työntekijöillä olisi oltava ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelymenettelyjen aikana täysimääräinen työlaainsäädännön mukainen suoja. Tämän direktiivin ei pitäisi vaikuttaa varsinkaan niihin työntekijöiden oikeuksiin, jotka taataan neuvoston direktiiveillä 98/59/EY ja 2001/23/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveillä 2002/14/EY, 2008/94/EY ja 2009/38/EY. Työntekijöille tarkoitettua tiedottamista ja heidän kuulemistaan koskevat velvollisuudet, jotka perustuvat kyseisten direktiivien saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä, pysyvät voimassa sellaisinaan. Tämä koskee myös direktiivin 2002/14/EY mukaista velvollisuutta tiedottaa työntekijöiden edustajille ja kuulla heitä päätöksestä turvautua ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteisiin.

Johdanto-osan kappaleen 61 mukaan työntekijöille ja heidän edustajilleen olisi annettava ehdotettua uudelleenjärjestelyohjelmaa koskevat tiedot, siltä osin kuin tästä säädetään unionin lainsäädännössä, jotta heillä on mahdollisuus arvioida perusteellisesti mahdollisia eri skenaarioita. Työntekijät ja heidän edustajansa olisi lisäksi otettava mukaan, siltä osin kuin on tarpeen unionin lainsäädännössä säädettyjen kuulemisvelvoitteiden täyttämiseksi.

Johdanto-osan kappaleessa 62 todetaan, että jos uudelleenjärjestelyohjelma edellyttää yrityksen tai liiketoiminnan osan luovutusta, työntekijöiden työ sopimuksista tai työsuhteista johtuvat oikeudet ja erityisesti oikeus palkkasaatavaan olisi turvattava direktiivin 2001/23/EY 3 ja 4 artiklan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kyseisen direktiivin 5 artiklassa säädettyjen erityissääntöjen soveltamista maksukyvyttömyysmenettelyissä ja erityisesti kyseisen direktiivin 5 artiklan 2 kohdassa säädettyjä mahdollisuuksia. Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa direktiivillä 2002/14/EY taattuihin oi-

keuksiin saada tietoa ja tulla kuulluksi muun muassa päätöksistä, jotka todennäköisesti voivat huomattavasti muuttaa työjärjestelyjä tai sopimussuhteita, niin että tällaisista päätöksistä voitaisiin päästä yhteisymmärrykseen.

Mainitut direktiivit on pantu täytäntöön Suomen lainsäädännössä. Yrityssaneerauslaki ei rajoita niissä taattuja oikeuksia. Artiklan 1 kohta ei edellytä toimenpiteitä.

Artiklan 2 kohdassa todetaan, että kun uudelleenjärjestelyohjelma sisältää toimenpiteitä, jotka muuttavat työjärjestelyjä tai sopimussuhteita työntekijöiden kanssa, toimenpiteiden on saatava kyseisten työntekijöiden hyväksyntä, jos kansallisessa lainsäädännössä tai työehtosopimuksissa säädetään hyväksynnästä tällaisissa tapauksissa.

Työsopimuksen ehtojen muuttaminen on lähtökohtaisesti mahdollista vain sopimuksella, jollei laissa tai sovellettavassa työehtosopimuksessa tai itse työsopimuksessa toisin määrätä. Poikkeuksen muodostavat tilanteet, joissa työsopimuksen ehto on työnantajan yksipuolisesti muutettavissa vaihtoehtona sopimuksen irtisanomiselle (Kari-Pekka Tiitinen – Tarja Kröger: Työsopimusoikeus, Helsinki 2012 s. 822–828). Näin ollen esimerkiksi työsuhteisen johdon tai muun henkilöstön palkkojen alentaminen voi perustua joko työntekijöiden hyväksyntään tai se voidaan tietyin reunaehdoin tehdä irtisanomisaikaa noudattaen ilman hyväksyntää. Toimenpiteen perustuminen saneerausohjelmaan ei vapauta saneerauksen kohteena olevaa yritystä työntekijän hyväksynnän vaatimiselta tilanteessa, jossa sitä edellytetään työlainsäädännössä tai työehtosopimuksissa. Näin ollen Suomen lainsäädäntö täyttää 13 artiklan 2 kohdan vaatimukset.

14 artikla. Lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen suorittama arvonmääritys.

Artiklan 1 kohdan mukaan lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen on tehtävä päätös velallisen liiketoiminnan arvonmäärityksestä ainoastaan, jos eri mieltä oleva asianosainen osapuoli riitauttaa uudelleenjärjestelyohjelman joko sillä perusteella, että

a) edellä 2 artiklan 1 kohdan 6 alakohdassa säädettyä velkojen etua koskevaa testiä ei väitetyksi suoritettu hyväksytysti;

b) edellä 11 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdassa säädettyjä eri mieltä olevien velkojaryhmien uudelleenjärjestelyyn pakottamista koskevia edellytyksiä väitetyksi rikottiin.

Johdanto-osan kappaleen 63 mukaan lainkäyttö- tai hallintoviranomaisten olisi päätettävä yrityksen arvonmäärityksestä joko likvidaatiossa tai seuraavaksi parhaassa

vaihtoehtoisessa skenaariossa, jos uudelleenjärjestelyohjelmaa ei vahvistettaisi, vain jos eri mieltä oleva asianosainen osapuoli riitauttaa uudelleenjärjestelyohjelman. Tämän ei pitäisi estää jäsenvaltioita määrittämästä arvoa muussa yhteydessä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Tällaisen päätöksen olisi kuitenkin voitava muodostua myös siitä, että hyväksytään asiantuntijan toimittama arvonmääritys tai velallisen tai muun osapuolen menettelyn aiemmassa vaiheessa toimittama arvonmääritys. Kun päätös arvonmäärityksen suorittamisesta tehdään, jäsenvaltioiden olisi voitava säätää arvonmääritystä uudelleenjärjestelytapauksissa koskevista erityissäännöistä, jotka ovat yleisestä siviiliprosessioikeudesta erillisiä, sen varmistamiseksi, että arvostus suoritetaan joutuisasti. Mikään tässä direktiivissä ei saisi vaikuttaa kansallisen lainsäädännön mukaisiin todistustaakkaa koskeviin sääntöihin arvonmäärityksen yhteydessä.

Artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan sovellettaessa 1 kohtaa jäsenvaltioiden on varmistettava, että eri mieltä oleva asianosainen osapuoli voi esittää riitauttamisen lainkäyttö- tai hallintoviranomaiselle, jonka on määrä vahvistaa uudelleenjärjestelyohjelma.

Artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että tällainen riitauttaminen voidaan esittää uudelleenjärjestelyohjelman vahvistamispäätöstä koskevan muutoksenhaun yhteydessä.

Konkurssivertailu (velkojen etua koskeva testi)

Yrityssaneerauslain 53 §:n 1 momentin 5 kohdan (vastaa 2 artiklan 1 kohdan 6 alakohtaa) mukaan saneerausohjelmaa ei voida vahvistaa, jos ohjelman hyväksymistä vastaan äänestänyt muu kuin vakuusvelkoja saattaa todennäköiseksi, että hänelle ohjelman mukaan tuleva suoritus olisi arvoltaan pienempi kuin mitä hän saisi velallisen konkurssissa ilman 32 §:n 2 momentin soveltamista.

Yrityssaneerauslain 53 §:n 1 momentin 5 kohdan mukainen esteperuste (konkurssivertailu) on väitteenvaarainen, minkä lisäksi velkojan on aktiivisesti vastustettava ohjelmaehdotusta äänestämällä sitä vastaan.

Kotimaisessa lainsäädännössä ei ole erillisiä prosessuaalisia sääntöjä siitä, miten konkurssivertailun yhteydessä yhtiön realisaatioarvo tulisi määrittää. Tuomioistuin ratkaisee asian normaalien prosessuaalisten periaatteiden mukaisesti. Selvää on, että Suomen järjestelmä täyttää konkurssivertailun osalta artiklan 1 kohdan vaatimukset siitä, että 1) viime kädessä tuomioistuin ratkaisee konkurssivertailun edellyttämät arvonmäärityskysymykset ja että 2) tämä tapahtuu vain väitteen johdosta eikä viran

puolesta. Väite voidaan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan edellyttämin tavoin käsitellä siinä tuomioistuimessa, jonka on määrä vahvistaa saneerausohjelma.

Going concern -arvo (pakkovahvistamisen vähimmäiskannatusedellytys)

Yrityssaneerailain 52 §:n 2 momentin mukaan enemmistövaatimuksen täyttymistä arvioitaessa viimesijaisen saatavan velkojaa ei oteta huomioon, jos paremmalla oikeudella suoritettavan saatavan velkoja ohjelman mukaan jää vaille täyttä suoritusta tai hänen oikeusasemansa muuten huononee (vrt. 11 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdan ii alakohta).

Edellä 11 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdan ii alakohdan yhteydessä todetuin tavoin säännös ei riittävästi vastaa direktiivin vaatimuksia siitä, millainen ryhmä kelpaa pakkovahvistamisessa ainoaksi kannattajaryhmäksi. Direktiivissä nimittäin asetetaan raja sen mukaan, tulisiko tällaiselle velkojaryhmälle suorituksia, jos velallisyriityksen going concern -arvo hypoteettisesti jaettaisiin velkojille normaalin maksunsaantijärjestyksen mukaisesti. Nyt arvioitavana oleva 14 artikla puolestaan edellyttää mahdollisuutta riitauttaa tältä osin tehty arvio, jos riitauttajan käsityksen mukaan going concern -arvonmäärityksen olisi tullut johtaa toisenlaiseen lopputulokseen. Kun 11 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohta edellyttää lainsäädännön muuttamista siten, että pakkovahvistuksen kannattajaryhmäksi kelpaaminen määrittyy going concern -arvon perusteella, tällainen uusi säännös samalla perustaa 14 artiklan edellyttämän väitemahdollisuuden sekä merkitsee sitä, että viime kädessä tuomioistuin päättää arvonmäärityksestä.

Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että lainkäyttö- tai hallintoviranomaiset voivat nimittää asianmukaisen pätevyyden omaavia asiantuntijoita tai kuulla heitä tehdessään 1 kohdan mukaisen päätöksen arvonmäärityksestä.

Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 7 §:n mukaan asianosaisten on hankittava asiassa tarpeelliset todisteet. Asianosainen voi siten nimetä todistajan tai asiantuntijan (HE 46/2014 vp s. 34–35), jota tuomioistuin 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla kuulee esimerkiksi arvonmääritystä koskevasta kysymyksestä. Tuomioistuimella on myös asian laadusta riippumatta oikeus hankkia omasta aloitteestaan asiantuntijalausunto.

Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 34 §:n mukaan asiantuntijaa kuullaan erityisiä tietoja koskevista kokemussäännöistä sekä niiden soveltamisesta asiassa ilmenneisiin seikkoihin. Saman luvun 35 §:n mukaan asiantuntijan on oltava rehelliseksi ja alallaan tai tavaksi tunnettu eikä asiantuntijana saa toimia se, joka on asiaan tai asianosaiseen sellaisessa suhteessa, että hänen puolueettomuutensa vaarantuu. Luvun 36 §:n 1

momentin mukaan asiantuntija antaa lausuntonsa kirjallisesti. Asiantuntijaa on kuitenkin 2 momentin mukaan kuultava tuomioistuimessa suullisesti, jos se on tarpeen asiantuntijan lausunnon epäselvyyksien, puutteellisuuksien tai ristiriitaisuuksien poistamiseksi, tuomioistuin katsoo sen muusta syystä tarpeelliseksi, tai asianosainen sitä pyytää eikä kuuleminen ole ilmeisesti merkityksetöntä.

Direktiivi on joustava sen suhteen, onko tuomioistuimen voitava itse nimetä asiantuntija vai riittääkö asianosaisen nimeämän asiantuntijan kuuleminen. Edellä mainitut oikeudenkäymiskaaren säännökset täyttävät artiklan 2 kohdan vaatimukset.

15 artikla. Uudelleenjärjestelyohjelmien vaikutukset.

Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen vahvistamat uudelleenjärjestelyohjelmat velvoittavat kaikkia asianosaisia osapuolia, jotka on nimetty tai kuvattu 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti.

Yrityssaneerauslain 57 §:ssä todetaan, että kun saneerausohjelma on vahvistettu, saneerausvelkojen ja muiden ohjelmassa säänneltyjen oikeussuhteiden ehdot määräytyvät ohjelman mukaisesti. Tuntemattomat saneerausvelat lakkaavat, kun ohjelma vahvistetaan, mikäli ohjelmasta taikka 47 §:n 2–4 momentista ei johdu muuta.

Voimassa oleva lainsäädäntö vastaa artiklan 1 kohtaa.

Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että uudelleenjärjestelyohjelma ei vaikuta niihin velkoihin, jotka eivät osallistuneet sen hyväksymiseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Johdanto-osan kappaleen 64 mukaan uudelleenjärjestelyohjelman sitovat vaikutukset olisi rajattava koskemaan niitä asianosaisia osapuolia, jotka osallistuivat ohjelman hyväksymiseen. Jäsenvaltioiden olisi voitava määrittää, mitä tarkoitetaan velkojan osallistumisella, myös tilanteissa, joissa velkoja on tuntematon tai saatavia ei ole vielä syntynyt. Jäsenvaltioiden olisi esimerkiksi voitava päättää, kuinka toimitaan sellaisten velkojen tapauksessa, joille on ilmoitettu menettelyistä asianmukaisesti mutta jotka eivät ole osallistuneet niihin.

Yrityssaneerauslain 47 §:n 1 momentissa todetaan, että jos saneerausvelka on määrältään tai perusteeltaan epäselvä, tuomioistuimen on määrättävä, minkä suuruisena velka on otettava huomioon saneerausohjelmassa. Sama koskee vastaavasti muuta velkojan oikeuteen liittyvää epäselvyyttä.

Yrityssaneerauslain 47 §:n 2 momentin mukaan saneerausvelka, jota ei velallinen eikä 71 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesti velkoja itse ole menettelyssä ilmoittanut ja joka ei muuten ole tullut selvittäjän tietoon ennen saneerausohjelman vahvistamista, lakkaa, kun saneerausohjelma vahvistetaan, jollei ohjelmassa toisin määrätä. Velka ei kuitenkaan lakkaa, jos se ei ollut eikä sen pitänytkään olla velkojan tiedossa eikä velka ole tullut selvittäjän tietoon ennen ohjelman vahvistamista. Velkojalla, jolla on saatavastaan esinevakuus, on edellä sanotun estämättä oikeus periä saatavansa vakuuden arvosta.

Konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä annetun lain (137/2004) 1 §:n mukaan oikeusrekisterikeskus pitää yllä konkurssi- ja yrityssaneerausasioista yhteistä rekisteriä. Rekisterin tarkoituksena on varmistaa ajantasaisen tiedon saatavuus konkurssi- ja yrityssaneerausasioista tuomioistuini- ja viranomaistoimintaa, velkojen edunvalvontaa sekä sivullisten etujen ja oikeuksien turvaamista varten. Lain 6 §:n 2 momentin mukaan rekisteriin on muun ohessa merkittävä määräpäivä, johon mennessä velkojien on ilmoitettava selvittäjälle vaatimuksensa.

Artiklan 2 kohta ei edellytä lainsäädännön muuttamista ottaen huomioon erityisesti, että jäsenvaltioiden olisi voitava määrittää, mitä tarkoitetaan velkojan osallistumisella myös tilanteissa, joissa velkoja on tuntematon tai saatavia ei ole vielä syntynyt. Voidaan nimittäin katsoa, että tuntemattomillekin velkojille on konkurssi- ja yrityssaneerausrekisterin kautta ilmoitettu menettelystä johdanto-osan kappaleessa 64 tarkoitetulla tavalla.

16 artikla. Muutoksenhaku.

Artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa lainsäädännössä säädetyllä tavalla muutosta uudelleenjärjestelyohjelman vahvistamista tai hylkäämistä koskevaan lainkäyttöviranomaisen päätökseen haetaan ylemmältä lainkäyttöviranomaiselta.

Artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutosta uudelleenjärjestelyohjelman vahvistamista tai hylkäämistä koskevaan hallintoviranomaisen päätökseen haetaan lainkäyttöviranomaiselta.

Yrityssaneerauslain 96 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimen päätöksiin saneerausmenettelyä tai saneerausohjelmaa koskevassa asiassa saa hakea muutosta, jollei muutoksenhakua ole erikseen kielletty tai kysymys ole asian käsittelyä koskevista ratkaisusta.

Voimassa oleva lainsäädäntö vastaa artiklan 1 kohtaa.

Artiklan 2 kohdan mukaan muutoksenhaut on ratkaistava tehokkaasti joutuisaa käsittelyä silmällä pitäen.

Yrityssaneerauslain 68 §:n 2 momentin mukaan yrityksen saneerausta koskeva asia on käsiteltävä asian edellyttämällä joutuisuudella.

Voimassa oleva lainsäädäntö vastaa artiklan 2 kohtaa.

Artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan uudelleenjärjestelyohjelman vahvistamis päätöstä koskeva muutoksenhaku ei keskeytä ohjelman täytäntöönpanoa.

Johdanto-osan kappaleen 65 mukaan muutoksenhaun ei kuitenkaan säännönmukaisesti olisi lykättävä eikä näin ollen estettävä uudelleenjärjestelyohjelman täytäntöönpanoa, jotta voidaan varmistaa ohjelman tuloksellisuus, vähentää epävarmuutta ja välttää aiheettomat viivästykset. Jäsenvaltioiden olisi voitava määrittää muutoksenhaun perusteet ja rajoittaa niitä. Jos muutosta haetaan ohjelman vahvistamista koskevaan päätökseen, jäsenvaltioiden olisi voitava antaa lainkäyttöviranomaisen tehdä alustava päätös tai summaarinen päätös, jolla suojataan ohjelman toteutus ja täytäntöönpano vireillä olevan muutoksenhaun hyväksymisen vaikutuksilta.

Artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaan ensimmäisestä alakohdasta poiketen jäsenvaltiot voivat säätää, että lainkäyttöviranomaiset voivat keskeyttää uudelleenjärjestelyohjelman tai sen osien täytäntöönpanon, jos se on tarpeen ja asianmukaista tietyn osapuolen etujen suojaamiseksi.

Yrityssaneerauslain 77 §:n 3 momentin mukaan saneerausohjelmaa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei tuomioistuimissa, jossa asia on muutoksenhaun vuoksi vireillä, toisin määrää.

Mainitussa yrityssaneerauslain säännöksessä ei ole tarkemmin kuvattu perusteita, joilla muutoksenhakutuomioistuin voi määrätä siitä, ettei saneerausohjelmaa muutoksenhaun yhteydessä noudateta. Käytännössä keskeyttämismääräyksen antamiselle on kuitenkin asetettu erittäin korkea kynnyks. Keskeyttämismääräystä tuskin annettaisiin, jos se ei olisi tarpeen ja asianmukaista tietyn osapuolen etujen suojelemiseksi. Myös vuoden 2007 uudistuksen esitöistä ilmenee, että jo aiemmassa oikeustilassa yleensä annettiin määräys siitä, että ohjelmaa on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, ja ohjelman noudattamista pidettiin esitöissä tarkoituksenmukaisena (HE 152/2006 vp s. 71). Edelleen oikeuskirjallisuudessa keskeyttämismääräyksen antamiseen on suhtauduttu pidättyvästi ja katsottu, että keskeyttämismääräystä on syytä harkita vain, kun tuomioistuin pitää selvänä, että saneerausohjelman vahvistaminen tullaan

muutoksenhaun johdosta kumoamaan (Risto Koulumäki: Uudistettu yrityssaneeraus, Helsinki 2007, s. 270). Voimassa oleva lainsäädäntö ja sen soveltamiskäytäntö vastaavat siten artiklan 3 kohtaa, sillä ei ole mahdollista, että saneerausohjelman täytäntöönpano päätettäisiin keskeyttää tilanteessa, jossa keskeyttäminen ei ole tarpeen eikä asianmukaista jonkin osapuolen etujen suojelemiseksi.

Artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos 3 kohdan nojalla tehty muutoksenhaku hyväksytään, lainkäyttöviranomainen voi joko

a) kumota uudelleenjärjestelyohjelman; tai

b) vahvistaa uudelleenjärjestelyohjelman joko muutettuna, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, tai muutoksitta.

Johdanto-osan kappaleessa 65 todetaan, että jos muutoksenhaku hyväksytään, lainkäyttö- tai hallintoviranomaisten olisi voitava harkita, että vaihtoehtona ohjelman täytäntöönpanon kumoamiselle ohjelmaa voitaisiin muuttaa, jos jäsenvaltiot antavat tällaisen mahdollisuuden, ja ohjelma voitaisiin vahvistaa muutoksitta. Osapuolten olisi voitava ehdottaa ohjelmaan muutoksia tai äänestää niistä omasta aloitteestaan tai lainkäyttöviranomaisen pyynnöstä.

Hovioikeus voi muutoksenhaun menestyessä kumota käräjäoikeuden saneerausohjelman vahvistamista koskevan päätöksen ja tarvittaessa palauttaa asian käräjäoikeuteen. Hovioikeus ei voine itse vahvistaa sisällöltään muutettua saneerausohjelmaa, mutta direktiivi on joustava sen suhteen, minkälaisen prosessin myötä uusi muutettu saneerausohjelma voidaan laatia ja saattaa vahvistamisharkinnan kohteeksi. Tätä joustavuutta ilmentää osaltaan johdanto-osan kappaleen 65 viittaus saneerausohjelman kumoamisen ja uuden ohjelman välisenä aikana käytävään uuteen äänestysmenettelyyn. Direktiivi ei siten edellytä, että muutettu saneerausohjelma tulisi laatia hovioikeusmenettelyn puitteissa.

Artiklan 4 kohdan ensimmäinen alakohta ei edellytä lainsäädännön muuttamista.

Artiklan 4 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että jos ohjelma vahvistetaan ensimmäisen alakohdan b alakohdan mukaisesti, korvaus myönnetään osapuolelle, jolle on aiheutunut taloudellista tappiota ja jonka muutoksenhaku on hyväksytty.

Johdanto-osan kappaleen 65 mukaan jäsenvaltiot voisivat myös säätää osapuolelle, jonka muutoksenhaku on hyväksytty, aiheutuneiden taloudellisten tappioiden korvaamisesta.

Yrityssaneerauslaissa ei ole säännöksiä taloudellisten tappioiden korvaamisesta osapuolelle, jonka muutoksenhaku on hyväksytty.

Artiklan 4 kohdan toinen alakohta ei velvoita jäsenvaltioita, eikä näin ollen edellytä lainsäädännön muuttamista.

4 luku. Uuden rahoituksen, väliaikaisen rahoituksen ja muiden uudelleenjärjestelyyn liittyvien liiketoimien suojaaminen.

17 artikla. Uuden rahoituksen ja väliaikaisen rahoituksen suojaaminen.

Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että uutta rahoitusta ja väliaikaista rahoitusta suojataan asianmukaisella tavalla. Vähimmäisvaatimuksena on, että jos velallisesta tulee myöhemmin maksukyvytön,

a) uutta rahoitusta ja väliaikaista rahoitusta ei julisteta pätemättömäksi, mitätöitävissä olevaksi tai täytäntöönpanokelvottomaksi; ja että

b) tällaisen rahoituksen myöntäjille ei aiheudu siviili-, hallinto- tai rikosoikeudellista vastuuta sillä perusteella, että tällainen rahoitus on velkojille vahingollinen, paitsi jos muut kansallisessa lainsäädännössä säädetyt lisäperusteet ovat käsillä.

Väliaikainen rahoitus

Direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 8 alakohdan mukaan väliaikaisella rahoituksella tarkoitetaan olemassa olevan tai uuden velkojan antamaa uutta rahoitustukea, joka käsittää vähintään yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen aikana annetun kohtuullisen rahoitustuen, joka on välittömästi tarpeen, jotta velallisen liiketoiminta voi jatkua tai jotta voidaan säilyttää kyseisen liiketoiminnan arvo tai lisätä sitä.

Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että 1 kohtaa sovelletaan väliaikaiseen rahoitukseen ainoastaan, jos siihen on sovellettu ennakkovalvontaa.

Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat jättää 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle väliaikaisen rahoituksen, joka myönnetään sen jälkeen, kun velallisesta on tullut kyvytön maksamaan velkojaan niiden erääntyessä.

Johdanto-osan kappaleen 66 mukaan uudelleenjärjestelyohjelman onnistuminen riippuu usein siitä, tarjotaanko velalliselle rahoitustukea ensinnäkin yrityksen toiminnan tukemiseen uudelleenjärjestelyä koskevien neuvottelujen aikana ja toiseksi ohjelman toteuttamiseen sen jälkeen, kun se on vahvistettu. Rahoitustuki olisi ymmärrettävä laajassa merkityksessä siten, että se käsittää myös rahan tai kolmannen osapuolen takausten antamisen sekä varasto-, raaka-aine- ja hyödyketoimitukset esimerkiksi siten, että velalliselle myönnetään pidempi maksuaika. Väliaikainen rahoitus ja uusi rahoitus olisi sen vuoksi suojattava takaisinsaantikanteilta, joilla tällainen rahoitus pyritään myöhemmissä maksukyvyttömyysmenettelyissä julistamaan pätemättömäksi, mitätöitävissä olevaksi tai täytäntöönpanokelvottomaksi velkojia vahingoittavana toimenä.

Johdanto-osan kappaleen 67 mukaan kansalliset maksukyvyttömyyslait, joissa säädetään väliaikaista ja uutta rahoitusta koskevien takaisinsaantikanteiden nostamisesta tai siitä, että uusille lainanantajille voidaan määrätä siviili-, hallinto- tai rikosoikeudellisia seuraamuksia sillä perusteella, että ne myöntävät lainaa taloudellisissa vaikeuksissa oleville velallisille, voisivat vaarantaa uudelleenjärjestelyohjelman neuvottelamista ja toteuttamista varten tarvittavan rahoituksen saannin. Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa muihin perusteisiin, joilla uusi tai väliaikainen rahoitus julistetaan pätemättömäksi, mitätöitävissä olevaksi tai täytäntöönpanokelvottomaksi tai joilla tällaisen rahoituksen tarjoajien siviili-, hallinto- ja rikosoikeudellinen vastuu syntyy kansallisen lain-säädännön nojalla. Tällaisia muita perusteita voisivat olla muun muassa petos, vilpillinen mieli, osapuolten välinen tietyn tyyppinen suhde, joka voisi synnyttää eturistiriidan, kuten lähipiirin sisäiset tai osakkeenomistajien ja yrityksen väliset liiketoimet, ja liiketoimet, joissa osapuoli on saanut sellaista taloudellista hyötyä tai sellaisen vakuuden, johon sillä ei ollut oikeutta liiketoimen ajankohtana tai liiketoimen toteuttamistavan vuoksi.

Johdanto-osan kappaleen 68 mukaan väliaikaista rahoitusta myönnettäessä osapuolet eivät vielä tiedä, vahvistetaanko uudelleenjärjestelyohjelma lopulta vai ei. Näin ollen jäsenvaltioita ei olisi vaadittava rajoittamaan väliaikaisen rahoituksen suojaa tapauksiin, joissa velkojat hyväksyvät ohjelman tai joissa lainkäyttö- tai hallintoviranomainen vahvistaa sen. Mahdollisten väärinkäytösten välttämiseksi takaisinsaantikanteilta olisi suojattava ainoastaan rahoitus, jonka voidaan kohtuudella katsoa olevan välittömästi tarpeen, jotta velallisen liiketoiminta voi jatkua tai pelastua tai jotta voidaan säilyttää kyseisen liiketoiminnan arvo tai parantaa sitä siihen asti, että uudelleenjärjestelyohjelma vahvistetaan. Tämä direktiivi ei myöskään saisi estää jäsenvaltioita ottamasta käyttöön väliaikaisen rahoituksen ennakkovalvontamekanismeja. Jäsenvaltioiden olisi voitava rajata uuden rahoituksen suoja koskemaan ainoastaan tapauksia, joissa lainkäyttö- tai hallintoviranomainen on vahvistanut ohjelman, ja väliaikaisen rahoituksen suoja koskemaan niitä tapauksia, joissa rahoitukseen sovelletaan ennakkovalvontaa. Väliaikaisen rahoituksen tai muiden liiketoimien ennakkovalvonnan voisi

suorittaa uudelleenjärjestelyselvittäjä, velkojatoimikunta tai lainkäyttö- tai hallintoviranomainen. Suoja takaisinsaantikanteita vastaan ja suoja henkilökohtaista vastuuta vastaan ovat vähimmäistakeita, jotka olisi myönnettävä väliaikaiselle rahoitukselle ja uudelle rahoitukselle. Jotta uusia lainanantajia voitaisiin kannustaa ottamaan riski ja tekemään investointeja taloudellisissa vaikeuksissa oleviin mutta elinkelpoisiin velallisiin, saatetaan kuitenkin tarvita lisäkannustimia, kuten tällaisen rahoituksen asettaminen myöhemmissä maksukyvyttömyysmenettelyissä etusijalle ainakin vakuudettomiin saataviin nähden.

Yrityssaneerauslain 29 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan velallinen ei menettelyn alettua saa ilman selvittäjän suostumusta tehdä uutta velkaa, ellei kysymyksessä ole velallisen tavanomaiseen toimintaan liittyvä velka, joka ei määrältään tai ehtoiltaan ole epätavallinen. Kyseisen velan voidaan katsoa sisältyvän direktiivin mukaiseen velkaan, jonka voidaan ”kohtuudella katsoa olevan välittömästi tarpeen, jotta velallisen liiketoiminta voi jatkua tai pelastua tai jotta voidaan säilyttää kyseisen liiketoiminnan arvo tai parantaa sitä siihen asti, että uudelleenjärjestelyohjelma vahvistetaan”.

Selvittäjän suostumuksella (direktiivin mukaisesti ennakkovalvonnan alla) yhtiö voi velkaantua myös tavalla, joka ei ole yrityssaneerauslain 29 §:n 2 momentin 1 kohdan tarkoittamalla tavalla tavanomaista. Kirjallisuudessa on katsottu, että menettelynaikainen velkaantuminen saattaa olla ongelmallista, sillä se vaikuttaa saneerausvelkojen asemaan. Uudelle luotokselle ei lähtökohtaisesti ole katsottu olevan esteitä, jos sen käyttö on riskitöntä (esimerkiksi yhtiön varallisuus kasvaa vastaavasti). Jos sen sijaan velkarahaa käytetään selvän epäonnistumisen riskin omaavan strategiamuutoksen toteuttamiseen, riskinoton on katsottu tapahtuvan periaatteessa saneerausvelkojen kustannuksella.

Yhtiöllä on kuitenkin mahdollisuus hakea myös uutta menettelyn aikaista luottoa. Jotta uuden rahoituksen saanti olisi helpompaa, tuomioistuin voi yrityssaneerauslain 34 §:n mukaan selvittäjän hakemuksesta määrätä, että menettelyn aikana otettavalla, päätöksessä yksilöidyllä luotolla on sama tai parempi etuoikeus luoton vakuudeksi asetettavaan velallisen omaisuuteen kuin saneerausvelalla, josta sama omaisuus on vakuutena. Edellytyksenä on, että tällainen järjestely on menettelyn aikana tarvittavan rahoituksen saamiseksi välttämätön eikä merkittävästi lisää niiden velkojen riskiä, joiden etuoikeusasema heikentyisi. Järjestely ei vaikuta mainittujen velkojen asemaan vakuusvelkojina.

Suomessa rahoittavan yhtiön omien velkojen näkökulmasta on lähtökohtaisesti ongelmallista, jos yhtiö rahoittaa maksukyvyttömäksi tietämänsä yhtiötä ilman turvaavia vakuuksia. Taloudellisissa vaikeuksissa olevan yhtiön vilpittömässäkin mielessä tapahtuva rahoittaminen saattaa olla tällöin esimerkiksi osakeyhtiölain 1 luvun 8 §:n mu-

kaisen (rahoittavan yhtiön) johdon huolellisuusvelvollisuuden vastaista. Maksukyvyttömän yhtiön (vilpillisessä) rahoittamisessa saattaa pahimmillaan olla kyse rikoslaissa kriminalisoidusta teosta rahoittajan omien velkojen näkökulmasta.

Direktiivissä asiaa tarkastellaan kuitenkin velallisyhtiön velkojen näkökulmasta. Direktiivin mukaan ainut takaisinsaannin edellytys ei saa olla se, että rahoitustuki on velallisyhtiön velkojille vahingollinen. Myöskään siviili-, hallinto- tai rikosoikeudellista vastuuta ei synny rahoittajalle pelkästään tällä perusteella.

Laissa takaisinsaannista konkurssipesään (758/1991, myöhemmin *takaisinsaantilaki*) säädetään perusteista, joilla muutoin pätevät ja velkoja sitovat oikeustoimet voidaan peräyttää velallisen konkurssipesään. Takaisinsaannissa on lähes poikkeuksetta kyse tilanteesta, jossa konkurssipesään vaaditaan takaisin varoja, jotka ovat sieltä poistuneet siten, että niitä ei voida käyttää yleisen velkojatahon saatavien kattamiseen. Esimerkkeinä voidaan mainita 6 §:ssä tarkoitettu lahja ja 10 §:ssä tarkoitettu velanmaksu. Poikkeuksen muodostaa kuitenkin 5 §:n mukainen tilanne, jossa velallisen velkoja on sopimattomasti lisätty velkojen vahingoksi.

Takaisinsaantilain 5 §:n 1 momentin perusteella voidaan peräyttää oikeustoimi, jos sillä yksin tai yhdessä muiden toimenpiteiden kanssa on sopimattomasti suosittu velkojaa toisten velkojen kustannuksella, siirretty omaisuutta pois velkojen ulottuvilta tai lisätty velkoja velkojen vahingoksi. Peräytymisen edellytyksenä on, että velallinen oli oikeustointa tehtäessä maksukyvytön tai että oikeustoimi osaltaan johti velallisen maksukyvyttömyyteen. Lisäksi edellytetään, että toinen osapuoli tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää maksukyvyttömyydestä tai ylivelkaisuudesta taikka oikeustoimen merkityksestä velallisen taloudellisille oloille sekä seikoista, joiden vuoksi oikeustoimi oli sopimaton.

Hallituksen esityksen mukaan takaisinsaantilain 5 §:n mukaista sopimatonta velkojen lisäämistä voisi olla se, että velallinen heikossa taloudellisessa tilanteessa ilman täyttä vastiketta ottaa vastatakseen kolmannen henkilön velasta. Niin ikään lainan ottaminen epäedullisin ehdoin, esimerkiksi kohtuuttoman korkealla korolla, voi olla sopimatonta. Vastaavasti velkaantuminen ylellisyyskulutukseen olisi yleensä sopimatonta. Sopimatomana ei voitaisi kuitenkaan pitää välttämättömien kulutushyödykkeiden hankkimista luotolla tavanmukaisin lainaehdoin. Sopimattomana ei myöskään voitaisi pitää omaisuuden myymistä tällaisten hyödykkeiden hankkimiseksi, ellei omaisuutta ole ilman hyväksyttävää syytä myyty selvään alihintaan. (HE 102/1990 vp s. 49)

Hallituksen esityksessä todetaan, että takaisinsaantilain 5 §:n mukaan oikeustoimi voisi peräytyä myös silloin, kun sillä on vasta yhdessä muiden toimenpiteiden kanssa aiheutettu velkojille vahinkoa. Oikeustoimesta välillisesti aiheutunut vahinko olisi siis

riittävä. Näin vahinkoa voi aiheutua esimerkiksi, kun velallinen myy omaisuuttaan käypään hintaan, mutta käyttää kauppahinnan sellaisella tavalla, että se ei tule velkojen hyväksi, vaikkapa ylellisyyskulutukseen. Tällainen välillinen vahinko voi ilmetä myöhemminkin oikeustoimen tekemisen jälkeen. Oikeustoimi kuitenkin peräytyisi pykälän mukaan vain, jos velallisen sopimuskumppani tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää velallisen aikeista saattaa vastike velkojen ulottumattomiin. (HE 102/1990 vp s. 48)

Takaisinsaantilain 15 §:n 1 momentin mukaan oikeustoimen peräytyessä on velallista saatu omaisuus palautettava konkurssipesään. Saman lainkohdan 2 momentin mukaan konkurssipesän on palautettava 1 momentissa tarkoitetusta omaisuudesta velalliselle suoritettu vastike. Mikäli vastike on saatettu velkojen ulottumattomiin ja vastiketta suorittanut tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, että tämä oli velallisen tarkoitus, ei palautusvelvollisuutta kuitenkaan ole.

Takaisinsaantilain 5 §:n näkökulmasta rahoitustuki, jonka voidaan kohtuudella katsoa olevan välittömästi tarpeen, jotta velallisen liiketoiminta voi jatkua tai pelastua tai jotta voidaan säilyttää kyseisen liiketoiminnan arvo tai parantaa sitä siihen asti, että uudelleenjärjestelyohjelma vahvistetaan, lienee turvassa. Kyseisenlaisessa rahoituksessa ei voi olla kyse tilanteesta, jossa on sopimattomasti lisätty velkoja velkojen vahingoksi ottaen huomioon edellä esitetty esitöissä asiasta lausuttu.

Lisäksi direktiivin mukaan ainut takaisinsaannin edellytys ei saa edellä mainitusti olla, että rahoitus on velkojille vahingollinen. Takaisinsaantilain 5 §:n mukaan peräyttämisen edellyttää lisäksi, että rahoitustuki on ollut esimerkiksi sopimatonta, ja että rahoittaja on ollut vilpillisessä mielessä. Näin ollen takaisinsaantilain 5 § täyttää direktiivin edellytykset.

Takaisinsaantilain 6 §:n 1 momentin mukaan lahja peräytyy, jos se on täytetty myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää. Lahja, joka on täytetty tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää, peräytyy, jos se on annettu velallisen läheiselle eikä näytetä, ettei velallinen ollut ylivelkainen eikä lahjan vuoksi tullut ylivelkaiseksi. Takaisinsaantilain 6 §:n 3 momentin mukaan kauppa, vaihto tai muu sopimus peräytyy siten kuin 1 momentissa säädetään lahjasta, jos sopijapuolten suoritusten välinen epäsuhte sopimusta tehtäessä oli siinä määrin ilmeinen, että sopimusta osaksi on pidettävä lahjana.

Jos esimerkiksi rahoitussopimuksen mukainen korko on ilmeisessä epäsuhteessa markkinakoron kanssa, voidaan kyseinen ylisuuri korko peräyttää konkurssipesään muiden takaisinsaantilain 6 §:n 3 momentin mukaisten edellytysten täyttyessä. Kyseessä on objektiivinen takaisinsaantiperuste, joten peräyttäminen ei edellytä osapuolten vilpillistä mieltä.

Takaisinsaantilain 6 §:n 3 momentin täyttyminen edellyttää kuitenkin myös direktiivin mukaisia kansallisia lisäperusteita, joten se täyttää direktiivin edellytykset. Takaisinsaanti 6 §:n 3 momentin nojalla ei siis perustu pelkästään velkojille aiheutuneeseen vahinkoon eli esimerkiksi siihen, että korkoa on ylipäättään maksettu. Peräyttäminen perustuu siihen, että korko on ollut markkinakorkoa suurempi (ilmeisyys).

Suomen lainsäädännöstä ei löydy perusteita, joiden mukaan direktiivissä tarkoitettua väliaikaista rahoitusta koskeva sopimus voitaisiin julistaa pätemättömäksi tai mitättömäksi pelkästään sillä perusteella, että uusi rahoitus on olemassa oleville velkojille vahingollinen. Rahoituksen myöntäjille ei myöskään aiheudu siviili-, hallinto- tai rikosoikeudellista vastuuta pelkästään sillä perusteella, että rahoitus olisi annettu taloudellisissa vaikeuksissa olevalle yhtiölle ja se osoittautuisi sittemmin velallisyhtiön velkojille vahingolliseksi. Tällaisen vastuun syntyminen vaatii aina jonkin kansallisen lisäperusteen olemassaoloa (esimerkiksi rikossäännöksen koko tunnusmerkistön täyttymistä tai vahingonkorvausvastuun syntyedellytysten käsillä oloa, mukaan lukien yleensä tahallisuus tai tuottamus).

Uusi rahoitus

Direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 7 alakohdan mukaan uudella rahoituksella tarkoitetaan mitä tahansa olemassa olevan tai uuden velkojan uudelleenjärjestelyohjelman toteuttamiseksi antamaa uutta rahoitustukea, joka sisältyy kyseiseen ohjelmaan.

Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että 1 kohtaa sovelletaan uuteen rahoitukseen ainoastaan, jos lainkäyttö- tai hallintoviranomainen on vahvistanut uudelleenjärjestelyohjelman.

Yrityssaneerauslain 42 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan ohjelmassa tulee määrätä sen rahoituksesta. Tuomioistuimen vahvistamaan saneerausohjelmaan sisältyvä rahoitus ei aiheuta rahoittajalle siviili-, hallinto- tai rikosoikeudellista vastuuta yksin sillä perusteella, että rahoituksen myöntäminen on vahingollista rahoituksen saajan muiden velkojen kannalta (ks. myös edellä väliaikaisen rahoituksen osalta todettu).

Saneerausohjelmassa mainittu rahoitus ei voine olla myöskään esimerkiksi takaisinsaantilain 5 §:n tarkoittamaa sopimatonta velkojen lisäämistä velkojen vahingoksi. Joka tapauksessa peräyttäminen edellyttää tällöin kansallisia lisäperusteita.

Artiklan 1–3 kohdat eivät edellytä lainsäädäntötoimenpiteitä. Ulosmittauksella saadun maksun peräytymistä koskeva sääntely (takaisinsaantilain 12 §) ei myöskään ole jäljempänä erikseen selostetuista syistä direktiivin vastainen.

Rahoituksen etusija myöhemmässä konkurssissa

Artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että uuden tai väliaikaisen rahoituksen antajilla on myöhemmissä maksukyvyttömyysmenettelyissä etuoikeus maksunsaantiin muihin velkoihin nähden, joiden saatavat muutoin olisivat maksunsaantijärjestyksessä vahvemmassa tai samassa asemassa.

Yrityssaneerauslain 32 §:n 2 momentissa säädetään, että jos velallinen asetetaan konkurssiin hakemuksesta, joka on tehty ennen saneerausohjelman päättymistä, taikka, jos saneerausmenettely on lakannut ilman saneerausohjelman vahvistamista, sellaisesta hakemuksesta, joka on ollut vireillä saneerausmenettelyn aikana tai tehty kolmen kuukauden kuluessa menettelyn lakkaamisesta, menettelyn alkamisen ja lakkaamisen välisenä aikana syntyneet saatavat ja niille varojen tilittämiseen kertyvä korko maksetaan konkurssissa velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain tarkoitettujen saatavien jälkeen parhaalla etuoikeudella.

Yrityssaneerauslain 34 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuin voi selvittäjän hakemuksesta määrätä, että menettelyn aikana otettavalla, päätöksessä yksilöidyllä luotolla on sama tai parempi etuoikeus luoton vakuudeksi asetettavaan velallisen omaisuuteen kuin saneerausvelalla, josta sama omaisuus on vakuutena. Edellytyksenä on, että tällainen järjestely on menettelyn aikana tarvittavan rahoituksen saamiseksi välttämätön eikä merkittävästi lisää niiden velkojien riskiä, joiden etuoikeusasema heikentyisi. Järjestely ei vaikuta mainittujen velkojien asemaan vakuusvelkojina.

Artiklan 4 kohta ei ole jäsenvaltioita velvoittava. Väliaikaisen rahoituksen osalta yritysaneerauslain 32 §:n 2 momentti ja 34 § toteuttavat artiklan 4 kohdan tavoitetta.

18 artikla. Muiden uudelleenjärjestelyyn liittyvien liiketoimien suojaaminen.

Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos velallinen tulee myöhemmin maksukyvyttömäksi, liiketoimia, jotka ovat kohtuullisia ja välittömästi tarpeen uudelleenjärjestelyohjelman neuvottelemisen kannalta, ei julisteta pätemättömiksi, mitätöitäviksi tai täytäntöönpanokelvottomiksi sillä perusteella, että nämä liiketoimet ovat velkojille vahingollisia, paitsi jos muut kansallisessa lainsäädännössä säädetyt lisäperusteet ovat käsillä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 17 artiklan soveltamista.

Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että 1 kohtaa sovelletaan ainoastaan, jos lainkäyttö- tai hallintoviranomainen on vahvistanut ohjelman tai jos kyseisiin liiketoimiin on sovellettu ennakkovalvontaa.

Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat jättää 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle liiketoimet, jotka on toteutettu sen jälkeen, kun velallisesta on tullut kyvytön maksamaan velkojaan niiden erääntyessä.

Artiklan 4 kohdan mukaan edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin liiketoimiin kuuluvat vähintään seuraavat:

- a) uudelleenjärjestelyohjelman neuvottelemisesta, hyväksymisestä tai vahvistamisesta johtuvien maksujen ja -kustannusten maksaminen;
- b) uudelleenjärjestelyyn läheisesti liittyvän asiantuntijaneuvonnan hankkimisesta aiheutuvien maksujen ja kustannusten maksaminen;
- c) työntekijöille jo tehdystä työstä kuuluvien palkkojen maksaminen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta unionin tai kansallisessa lainsäädännössä säädettyä muuta suojaa;
- d) muut kuin a–c alakohdassa tarkoitetut tavanomaiseen liiketoimintaan liittyvät maksut ja suoritukset.

Johdanto-osan kappaleessa 69 todetaan, että jotta voitaisiin edistää kulttuuria, jossa kannustetaan varhaiseen ennaltaehkäisevään uudelleenjärjestelyyn, on suotavaa, että myöhemmissä maksukyvyttömyysmenettelyissä suojataan takaisinsaantikanteilta myös liiketoimet, jotka ovat kohtuullisia ja välittömästi tarpeen uudelleenjärjestelyohjelman neuvottelun tai toteuttamisen kannalta. Lainkäyttö- tai hallintoviranomaisten olisi voitava kustannusten ja maksujen kohtuullisuutta ja välitöntä tarpeellisuutta määrittäessään ottaa esimerkiksi huomioon ennusteet ja arviot, jotka on toimitettu asianosaisille osapuolille, velkojatoimikunnalle, uudelleenjärjestelyselvittäjälle tai lainkäyttö- tai hallintoviranomaiselle itselleen. Tätä varten jäsenvaltioiden olisi voitava myös edellyttää, että velalliset toimittavat asiaa koskevat arviot ja päivittävät niitä. Tällaisen suojelun olisi parannettava varmuutta liiketoimien toteuttamisessa sellaisten yritysten kanssa, joiden tiedetään olevan taloudellisissa vaikeuksissa, ja poistaisi velkojien ja sijoittajien pelon siitä, että kaikki tällaiset liiketoimet voitaisiin julistaa pätemättömiksi siinä tapauksessa, että uudelleenjärjestely epäonnistuu. Jäsenvaltioiden olisi voitava säätää ajankohdasta, joka edeltää ennaltaehkäisevän uudelleenjärjestelymenettelyn aloittamista ja yksittäisten täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen myöntämisestä ja josta lähtien uudelleenjärjestelyohjelman neuvottelemiseen, hyväksymiseen tai vahvistamiseen tai ohjelmaa koskevien asiantuntijaneuvojen hankkimisesta johtuvat kustannukset ja maksut suojataan takaisinsaantikanteilta. Muiden maksujen ja suoritusten ja työntekijöiden palkkojen maksun suojaamisen tapauksessa tällainen alkamisajankohta voisi olla myös keskeyttämisen myöntämispäivä tai ennaltaehkäisevän uudelleenjärjestelymenettelyn aloittamispäivä.

Takaisinsaantilaissa säädetään perusteista, joilla muutoin pätevät ja velkoja sitovat oikeustoimet voidaan peräyttää velallisen konkurssipesään. Oikeus- tai muu määräämistoimi voidaan peräyttää konkurssipesään takaisinsaantilain perusteella riippumatta siitä, onko se tehty ennen saneeraushakemuksen vireille tuloa vai saneerausmenettelyn aikana. Direktiivin mukaan ainut takaisinsaannin edellytys ei saa olla se, että maksu tai liiketoimi on velallisyhtiön velkojille vahingollinen.

Takaisinsaantilain 5 §:n 1 momentin perusteella voidaan peräyttää oikeustoimi, jos sillä yksin tai yhdessä muiden toimenpiteiden kanssa on sopimattomasti suosittu velkojaa toisten velkojen kustannuksella, siirretty omaisuutta pois velkojen ulottuvilta tai lisätty velkoja velkojen vahingoksi. Peräytymisen edellytyksenä on, että velallinen oli oikeustointa tehtäessä maksukyvytön tai että oikeustoimi osaltaan johti velallisen maksukyvyttömyyteen. Lisäksi edellytetään, että toinen osapuoli tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää maksukyvyttömyydestä tai ylivelkaisuudesta taikka oikeustoimen merkityksestä velallisen taloudellisille oloille sekä seikoista, joiden vuoksi oikeustoimi oli sopimaton.

Kaikki artiklan 1 ja 4 kohdan mukaiset maksut ja liiketoimet voivat peräytyä konkurssipesään, jos takaisinsaantilain 5 §:n mukaiset edellytykset täyttyvät. Ne eivät kuitenkaan täyty pelkästään sillä, että maksu tai liiketoimi on ollut direktiivin tarkoittamalla tavalla velallisyhtiön velkojille vahingollinen, minkä vuoksi takaisinsaantilain 5 § ei ole ristiriidassa direktiivin kanssa.

Takaisinsaantilain 6 §:n 1 momentin mukaan lahja peräytyy, jos se on täytetty myöhemmin kuin vuosi ennen määräpäivää. Lahja, joka on täytetty tätä aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kolme vuotta ennen määräpäivää, peräytyy, jos se on annettu velallisen läheiselle eikä näytetä, ettei velallinen ollut ylivelkainen eikä lahjan vuoksi tullut ylivelkaiseksi. Takaisinsaantilain 6 §:n 3 momentin mukaan kauppa, vaihto tai muu sopimus peräytyy siten kuin 1 momentissa säädetään lahjasta, jos sopijapuolten suoritusten välinen epäsuhte sopimusta tehtäessä oli siinä määrin ilmeinen, että sopimusta osaksi on pidettävä lahjana.

Takaisinsaantilain 7 §:n nojalla palkan, palkkion tai muun siihen rinnastettavan etuuden maksuun sovelletaan takaisinsaantilain 6 §:n 1 momentin säännöksiä lahjan peräytymisestä siltä osin kuin maksu on ilmeisessä epäsuhteessa siihen, mitä tehtyyn työhön ja muihin olosuhteisiin nähden voidaan pitää kohtuullisena.

Kaikki artiklan 1 ja 4 kohdan mukaiset maksut ja liiketoimet voivat peräytyä konkurssipesään, jos liiketoimi tai maksu on ollut ilmeisessä epäsuhteessa siitä saatuun vastikkeeseen nähden. Palkan, palkkion tai muun siihen rinnastettavan etuuden peräyttämisen edellyttää, että maksu on ollut ilmeisessä epäsuhteessa siihen, mitä tehtyyn työhön ja muihin olosuhteisiin nähden voidaan pitää kohtuullisena.

Näin esimerkiksi saneeraushakemuksen laadinnasta suoritettu maksu voidaan peräyttää konkurssipesään. Tällöin on kyse esimerkiksi tehtyyn työhön nähden kohtuuttomasta veloituksesta. Mahdollista on peräyttää konkurssipesään myös esimerkiksi tehtyyn työhön nähden kohtuuton työntekijän tai asiantuntijan palkka.

Takaisinsaantilain 6 tai 7 § eivät kuitenkaan sovellu ainoastaan sillä perusteella, että saneerausmenettelyyn hakeutumisesta ja siitä neuvottelemisesta on aiheutunut kuluja, mutta menettelyä ei koskaan aloitettu, saneerausohjelmaa vahvistettu tai sitä noudatettu. Toisin sanoen ei riitä, että maksu tai liiketoimi on ollut pelkästään direktiivin tarkoittamalla tavalla velallisyhtiön velkojille vahingollinen. Takaisinsaantilain 6 ja 7 § täyttävät direktiivin vaatimuksen.

Takaisinsaantilain 10 §:n perusteella velan maksu myöhemmin kuin kolme kuukautta ennen määräpäivää peräytyy, jos velka on maksettu epätavallisin maksuvälinein tai ennenaikaisesti taikka määrällä, jota pesän varoihin nähden on pidettävä huomattavana. Maksu ei kuitenkaan peräydy, jos sitä voidaan pitää olosuhteet huomioon ottaen tavanomaisena.

Kaikki artiklan 1 ja 4 kohdan mukaiset maksut voivat peräytyä konkurssipesään, jos takaisinsaantilain 10 §:n mukaiset edellytykset täyttyvät. Takaisinsaanti ei ole kuitenkaan mahdollista pelkästään sillä perusteella, että maksu on ollut velallisyhtiön velkojille vahingollinen direktiivin tarkoittamalla tavalla. Näin ollen takaisinsaantilain 10 § täyttää direktiivin vaatimuksen.

Takaisinsaantilaissa säädetään myös osituksen peräytymisestä (9 §), omaisuuden erottelun tai hyvityksen peräytymisestä (9 a §), vekselin tai shekin maksun peräytymisestä (11 §), ulosmittauksella saadun maksun peräytymisestä (12 §), kuittauksen peräytymisestä (13 §) ja vakuuden peräytymisestä (14 §).

Takaisinsaanti ei ole kyseisten perusteiden nojalla mahdollista pelkästään sillä perusteella, että oikeustoimet ovat olleet velallisyhtiön velkojille vahingollisia direktiivin tarkoittamalla tavalla.

Artiklan 1–4 kohdat eivät edellytä lainsäädännön muuttamista.

Artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos velallinen tulee myöhemmin maksukyvyttömäksi, liiketoimia, jotka ovat kohtuullisia ja välittömästi tarpeen uudelleenjärjestelyohjelman toteuttamiseksi ja jotka toteutetaan lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen vahvistaman uudelleenjärjestelyohjelman mukaisesti, ei julisteta pätemättömiksi, mitätöitäviksi tai täytäntöönpanokelvottomiksi sillä perus-

teella, että kyseiset liiketoimet ovat velkojille vahingollisia, paitsi jos muut kansallisessa lainsäädännössä säädetyt lisäperusteet ovat käsillä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 17 artiklan soveltamista.

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että saneerausohjelman perusteella ja sen mukaisesti tehdyt oikeustoimet ovat myös sellaisinaan takaisinsaannin piirissä (Sami Uoti: Yrityssaneerauksen vaikutus velkojen etuoikeusasemaan ja takaisinsaantiin. Defensor Legis 4/2005 s. 891). Koulun mukaan ohjelman toteuttamiseksi tehdyt maksut ovat periaatteessa peräytettävissä ennenaikaisina, jos ne on tehty ennen ohjelman mukaista eräpäivää. Toisaalta esimerkiksi sijaissuorituksin tehtyihin maksuihin saatetaan Koulun mukaan useinkin sisältyä piirteitä, joissa yhtä tai muutamaa velkojaa kohdellaan eri tavoin kuin muita velkojia. Tällaiset järjestelyt ovat normaalisti takaisinsaannin piirissä. (Risto Koulun: Saneerausohjelman toteuttaminen, Helsinki 1998, s. 277)

Takaisinsaanti ei ole kuitenkaan mahdollista pelkästään sillä perusteella, että oikeustoimi on ollut velallisyhtiön velkojille vahingollinen direktiivin tarkoittamalla tavalla.

Direktiivin tarkoittamia liiketoimia, jotka ovat kohtuullisia ja välittömästi tarpeen saneerausohjelman toteuttamiseksi ja jotka toteutetaan tuomioistuimen vahvistaman saneerausohjelman mukaisesti, ei voida voimassa olevan lain mukaan julistaa pätemättömmiksi, moitteenvaraisiksi tai täytäntöönpanokelvottomiksi ainoastaan sillä perusteella, että kyseiset liiketoimet ovat velkojille vahingollisia.

Artiklan 5 kohdasta ei aiheudu muutostarvetta voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Ulosmittauksella saadun maksun peräytyminen

Takaisinsaantilain 12 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan velkojan ulosmittauksella saama maksu peräytyy, jos ulosmittaus on toimitettu myöhemmin kuin kolme kuukautta ennen määräpäivää. Kysymys on ennen muuta yleistäytäntöönpanon periaatteiden turvaamisesta peräyttämällä sellaisia maksuja, joita tietyt velkojat ovat saaneet erillistäytäntöönpanon kautta ajallisesti lähellä konkurssia. Ulosmittausta ja sillä saatuja maksuja ei ole katsottava ”liiketoimiksi” (transaction) direktiivin 18 artiklan 1, 4 ja 5 kohdan tarkoittamassa merkityksessä. Kysymys on viranomaisen toteuttamasta pakotäytäntöönpanosta, joka edellyttää ulosottoperustetta. Lisäksi 12 §:n säännöstä voidaan 18 artiklan 1 ja 4 kohdan osalta perustella mainittujen säännösten soveltamisalaa rajoittavalla 3 kohdan säännöksellä, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat jättää 1 kohdan (ja sen vähimmäissisällön täsmentävän 4 kohdan) soveltamisen ulkopuolelle liiketoimet, jotka on toteutettu sen jälkeen, kun velallisesta on tullut kyvytön maksamaan velkojaan niiden erääntyessä. Ulosmittauksessa on yleensä kysymys

juuri siitä, ettei velallinen ole suorittanut maksujaan niiden erääntyessä. Direktiivin 17 artiklan 1 kohdan (uusi rahoitus ja välirahoitus) kannalta takaisinsaantilain 12 § ei vaikuta relevantilta. Direktiivin tarkoituksena näyttää olevan velalliselle tulevan uuden ja väliaikaisen rahoituksen suojaaminen takaisinsaantia vastaan. Direktiivi ei näin luetuna anna uuden rahoituksen antajalle suojaa päinvastaisessa asetelmassa, jossa uuden rahoituksen antaja joutuu perimään saatavaansa ulosoton kautta.

Momentin toisen virkkeen mukaan maksu peräytyy myös, jos ulosmittaus on toimitettu velallisen läheisen hyväksi sanottua aikaisemmin mutta myöhemmin kuin kaksi vuotta ennen määräpäivää, jollei näytetä, ettei velallinen ollut maksukyvyttömäksi eikä ulosmittauksen vuoksi tullut maksukyvyttömäksi. Mainittua säännöstä ei tarvitse erikseen arvioida, sillä direktiivin johdanto-osan kappaleen 67 mukaan läheissuhteet on sallittua ymmärtää sellaiseksi kansalliseksi lisäperusteeksi, jonka johdosta oikeustoimen peräyttäminen on sallittua.

19 artikla. Johtajien velvollisuudet, kun maksukyvyttömyys on todennäköinen.

Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos maksukyvyttömyys on todennäköinen, johtajat ottavat asianmukaisesti huomioon ainakin seuraavat seikat:

- a) velkojien, oman pääoman haltijoiden ja muiden sidosryhmien intressit;
- b) tarpeen toteuttaa toimenpiteitä maksukyvyttömyyden välttämiseksi; ja
- c) tarpeen välttää tahallista tai törkeän huolimattonta menettelyä, joka vaarantaa yrityksen elinkelpoisuuden.

Johdanto-osan kappaleessa 70 todetaan, että ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen edistämiseksi, on tärkeää varmistaa, ettei johtajia estetä tekemästä järkeviä liiketoimintaratkaisuja tai ottamasta kohtuullisia liiketoiminnallisia riskejä, etenkin silloin kun näin voitaisiin parantaa mahdollisesti elinkelpoisten yritysten edellytyksiä onnistua uudelleenjärjestelyssä. Jos yrityksellä on taloudellisia vaikeuksia, johtajien olisi toteutettava toimia tappioiden minimoimiseksi ja maksukyvyttömyyden välttämiseksi, kuten pyydettyä asiantuntijaneuvoja, myös uudelleenjärjestelyä ja maksukyvyttömyyttä koskeissa asioissa, esimerkiksi käyttäen tarvittaessa varhaisvaroitusvälineitä; suojattava yrityksen varat niin, että voidaan maksimoida niiden arvo ja välttää keskeisten omaisuuserien menettäminen; tarkasteltava yrityksen rakennetta ja toimintaa sen elinkelpoisuuden selvittämiseksi ja menojen vähentämiseksi; pitäydyttävä sitomasta yritystä sellaisiin liiketoimiin, joihin voidaan kohdistaa takaisinsaantikanteita, paitsi jos siihen on asianmukaiset liiketaloudelliset perusteet; jatkettava liiketoimintaa silloin, kun se on asianmukaista, jotta voidaan maksimoida yrityksen going concern

-arvo; neuvoteltava velkojen kanssa ja hakeuduttava ennaltaehkäisevään uudelleenjärjestelymenettelyyn.

Johdanto-osan kappaleessa 71 todetaan, että jos velallinen on lähellä maksukyvyttömyyttä, on myös tärkeää suojata velkojen oikeutettuja etuja sellaisilta johdon päätöksiltä, jotka voisivat vaikuttaa velallisen omaisuuden koostumukseen, etenkin jos päätökset voivat edelleen vähentää sen omaisuuden arvoa, joka on käytettävissä uudelleenjärjestelyä varten tai joka voidaan jakaa velkojille. Sen vuoksi on tarpeen varmistaa, että tällaisissa olosuhteissa johtajat välttävät tahallisia tai törkeän huolimattomia toimia henkilökohtaisen edun hankkimiseksi sidosryhmien kustannuksella, ja välttävät suostumista liiketoimiin markkina-arvoa alhaisempaan hintaan tai sellaisten toimien toteuttamista, joilla suositaan perusteettomasti yhtä tai useampaa sidosryhmää verrattuna muihin.

1. Oman pääoman haltijoiden intressit; tarve toteuttaa toimenpiteitä maksukyvyttömyyden välttämiseksi; tarve välttää elinkelpoisuuden vaarantavaa menettelyä

Osakeyhtiölain 1 luvun 8 §:ssä säädetään yhtiön johdon huolellisuusvelvollisuudesta. Yhtiön johdolla tarkoitetaan hallituksen jäseniä sekä mahdollisia toimitusjohtajaa ja hallintoneuvoston jäseniä. Johdolta edellytetään esimerkiksi yhtiön liiketoiminnallisten etujen suojelua, kuten saatavien perintää taikka ryhtymistä erilaisiin oikeudellisiin tai hallinnollisiin menettelyihin. Huolellisuus- ja lojaalisuusvelvollisuus kohdistuvat nimenomaan yhtiöön ja sen osakkeenomistajiin. Niillä on kiinteä liityntä yhtiön toiminnan tarkoituksen toteuttamiseen ja jatkuvuusperiaatteeseen. Osakeyhtiölain esitöiden mukaan yhtiön toiminnassa on kaikissa tilanteissa tavoiteltava laissa ja yhtiöjärjestyksessä määritellyn tarkoituksen toteuttamista sekä pyrittävä toiminnan jatkuvuuteen, mikä puolestaan turvaa myös velkojen oikeuksia (HE 109/2005 vp s. 39).

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että huolellisuusvelvollisuuden näkökulmasta riittävänä on pidettävä sitä, että hankitaan hyvän liiketavan edellyttämässä laajuudessa taustatietoa. On otettava huomioon, että yritystoimintaan kuuluu riskin ottaminen. Asianmukaista huolellisuutta on kaikissa tilanteissa arvioitava päätöksentekohetkellä käytössä olleiden tietojen ja mahdollisuuksien mukaan (Manne Airaksinen – Pekka Pulkkinen – Vesa Rasinaho: Osakeyhtiölaki I, Helsinki 2018 s. 51–52).

Osakeyhtiölain 22 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan hallituksen jäsenen, hallintoneuvoston jäsenen ja toimitusjohtajan on korvattava vahinko, jonka hän on tehtävässään 1 luvun 8 §:ssä säädetyn huolellisuusvelvoitteen vastaisesti tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut yhtiölle.

Osakeyhtiölaki toteuttaa direktiivin edellytykset siitä, että johtajien tulee ottaa asianmukaisesti huomioon oman pääoman haltijoiden intressit, tarpeen toteuttaa toimenpiteitä maksukyvyttömyyden välttämiseksi, sekä tarpeen välttää tahallista tai törkeän huolimattonta menettelyä, joka vaarantaa yrityksen elinkelpoisuuden.

2. Yhtiön muiden sidosryhmien intressit

Osakeyhtiölaissa säädetään yhtiön, sen johdon, osakkeenomistajien ja velkojien välisistä yhtiöoikeudellisista oikeussuhteista. Yhtiön johdon huolellisuusvelvollisuudesta ei voida suoraan johtaa velvollisuutta toimia yhtiön sidosryhmien, kuten sopimus-kumppaneiden, etujen mukaisesti. Yhtiöiden muiden sidosryhmien suoja perustuu läh-
tökohtaisesti muuhun erityislainsäädäntöön sekä siihen, että yhtiön osakkeenomista-
jat ovat maksunsaantijärjestyksessä viimeisenä (ns. residuaalissa) siten, että yhtiön
varoja voidaan jakaa osakkeenomistajille vain silloin, kun yhtiön toimintaan liittyvien
muiden (maksu)velvollisuuksien jälkeen tähän on käytettävissä jakokelpoisia varoja.
Lisäksi muut intressiryhmät huomioidaan muussa lainsäädännössä, esimerkiksi työ-,
ympäristö-, vero- ja rikoslainsäädännössä. Yhtiön ja sen johdon velvollisuudet muita
sidosryhmiä kohtaan on otettu yksityiskohtaisesti, tasapainoisesti ja ennakoitavalla ta-
valla huomioon erityislainsäädännössä. Suomen yhtiölainsäädännön yleisten periaat-
teiden mukaista on, että yhtiön hallitus ja toimitusjohtaja ovat yleistoi-
mivaltansa perusteella aina yhtiön puolesta vastuussa yhtiön toiminnan järjestämisestä siten, että
myös erityislainsäädännön asettamia vaatimuksia noudatetaan. Viimeksi sanotusta ei
tarvitse säätää Suomessa erikseen jokaisen velvollisuuden osalta. Mahdollinen muu-
tos nyky sääntelyyn edellyttäisi käytännössä hyvin laajaa ja kattavaa yhtiöoikeudellista
arviointia, johon nyt käsillä olevassa hankkeessa ei ole edellytyksiä. Elokuussa 2020
osakeyhtiölain muutostarpeista julkaistun selvityksen (Selvitys osakeyhtiölain velko-
jiensuojan selventämisestä ja suojamenettelyjen helpottamisesta. Valtioneuvoston
selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 37:2020) mukaan ei ole perusteita muuttaa
yhtiön johdon tehtävää koskevaa sääntelyä eikä muutenkaan yhtiölain sääntelytapaa
(ts. yhtiöoikeudellisten oikeussuhteiden sääntely). Velkojien intressien suojaamista
käsitellään erikseen seuraavassa.

3. Velkojien intressit

Velkojien intressejä turvataan ennen muuta maksunsaantijärjestystä ja yhtiön varojen
jakoa koskevalla (velkojansuoja)sääntelyllä. Yhtiöoikeuden velkojiensuojasäännösten
rikkomisen seurauksena voi olla mm. varojen palautusvelvollisuus tai varojenjakopäät-
öksen tekemisestä ja/tai täytäntöönpanosta seuraava vahingonkorvausvastuu. Joh-
don yleinen tehtävä korostaa yhtiön toimintaedellytysten jatkuvuuden turvaamista,
mikä yleensä on myös yhtiön velkojan etujen mukaista. Toisaalta johdon tehtävän on
em. ”välillisen vaikutuksen” ohella oikeuskirjallisuudessa katsottu ainakin jossakin

määrin kohdistuvan myös suoraan velkojien etuun yhtiön maksukyvyttömyystilanteessa tai sellaisen uhatessa (Kari Lautjärvi: Vääpäämarahoitusinstrumentit, Helsinki 2015). Tiedossa ei kuitenkaan ole oikeuskäytäntöä, jossa mainitun velvollisuuden laiminlyönti olisi todettu esim. vahingonkorvausvastuun perusteeksi suhteessa yhtiön velkoihin. Osakeyhtiölain velkojien suojajärjestelmän toimivuutta on arvioitu edellä mainitussa elokuussa 2020 julkaistussa selvityksessä.

Konkurssipesä voi toisaalta yhtiön konkurssissa vaatia johdolta vahingonkorvausta yhtiölle aiheuttamastaan vahingosta. Näin ollen osakeyhtiölain 1 luvun 8 §:n mukainen huolellisuusvelvollisuus tulee tällöin välillisesti myös velkojien suojaksi.

Osakeyhtiölain 20 luvun 23 §:n 1 momentin mukaan yhtiön hallituksen on puolestaan viipymättä tehtävä osakepääoman menettämisestä rekisteri-ilmoitus, jos yhtiön hallitus havaitsee, että yhtiön oma pääoma on negatiivinen. Osakeyhtiölain 22 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan hallituksen jäsenen, hallintoneuvoston jäsenen ja toimitusjohtajan korvattava vahinko, jonka hän on tehtävässään osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä rikkomalla tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut yhtiölle, osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle. Näin ollen yhtiön johto voi puuttuvan ilmoituksen johdosta joutua vahingonkorvausvastuuseen esimerkiksi sellaista velkojaa kohtaan, joka ei olisi rahottanut yhtiötä tietäessään yhtiön oman pääoman menetetyksi.

Takaisinsaantilain tarkoituksena on peräyttää yleistä velkojatarhaa loukanneita oikeustoimia, jotka itsessään ovat siviilioikeudellisesti päteviä ja velkojia sitovia. Takaisinsaantilain yhtenä tarkoituksena on pidetty sen preventiivistä funktiota eli sitä, että yhtiön johto ei ryhdy velkojia loukkaaviin toimiin, koska ne voidaan kuitenkin peräyttää konkurssipesään.

Rikoslain 39 luvussa säädetään velallisen rikoksista, joista tässä voidaan erikseen mainita esimerkiksi 39 luvun 1 §:n mukainen velallisen epärehellisyys. Kyseisen lainkohdan mukaan velallinen, joka 1) hävittää omaisuuttaan, 2) ilman hyväksyttävää syytä lahjoittaa tai muuten luovuttaa omaisuuttaan, 3) siirtää omaisuuttaan ulkomaille saattaakseen sen velkojien ulottumattomiin taikka 4) lisää perusteettomasti velvoitteitaan ja siten aiheuttaa maksukyvyttömäksi tulemisensa tai oleellisesti pahentaa maksukyvyttömyytään, on tuomittava velallisen epärehellisyydestä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Rikoslain 39 luvun 6 §:n mukaan velallinen on tuomittava velkojansuosinnasta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi, jos velallinen, joka tietää itsensä kyvyttömäksi täyttämään velvoitteensa, suosiakseen tiettyä velkojaa muiden velkojien kustannuksella 1) maksaa ennen aikaisesti velan olosuhteissa, joissa maksu ei ole tavallinen, 2) antaa velkojan saatavasta vakuuden, josta ei ollut sovittu tai jota velallinen ei ollut luvannut velkasuhteen syntyessä, 3) käyttää velvoitteen täyttämiseen

epätavallista maksuvälinettä olosuhteissa, jotka huomioon ottaen maksua ei voida pitää tavanomaisena, taikka 4) ryhtyy muuhun sellaiseen velkojan asemaa parantavaan järjestelyyn.

Vaikka laissa ei ole erillistä (yleis)säännöstä velkojien intressien huomioon ottamisesta, osakeyhtiölaki, takaisinsaantilaki ja rikoslaki toteuttavat kokonaisuutena arvioiden direktiivin edellytyksen siitä, että johtajien tulee ottaa asianmukaisesti huomioon velkojien intressit, kun maksukyvyttömyys on todennäköinen.

Johdanto-osan kappaleessa 71 todetaan aluksi mainitun lisäksi, että jäsenvaltioiden olisi voitava panna tämän direktiivin vastaavat säännökset täytäntöön varmistamalla, että arvioidessaan, onko johtajan katsottava rikkoneen huolenpitovelvollisuuttaan, lainkäyttö- tai hallintoviranomaiset ottavat huomioon tässä direktiivissä säädetyt johtajien velvollisuuksia koskevat säännöt. Tällä direktiivillä ei ole tarkoitus asettaa tärkeysjärjestykseen eri osapuolia, joiden edut on otettava asianmukaisesti huomioon. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin voitava päättää tällaisen tärkeysjärjestyksen käyttöönottamisesta. Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa jäsenvaltioiden kansallisiin sääntöihin, jotka koskevat päätöksentekoa yrityksissä.

Kyseinen johdanto-osan lausuma tuo osaltaan liikkumavaraa 19 artiklan täytäntöönpanoon. Siinä esimerkiksi sallitaan jäsenvaltioille harkintavaltaa sen suhteen, missä määrin ne painottavat osakkaiden ja missä määrin velkojien intressejä.

IV osasto. Toimenpiteet uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevien menettelyjen tehostamiseksi.

25 artikla. Lainkäyttö- ja hallintoviranomaiset.

Artiklan a alakohdan mukaan, jollei oikeuslaitoksen riippumattomuudesta ja sen organisaation mahdollisista eroavuuksista eri puolilla unionia muuta johdu, jäsenvaltioiden on varmistettava, että lainkäyttö- ja hallintoviranomaisten edustajat, jotka hoitavat uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevia menettelyjä, saavat asianmukaisen koulutuksen ja että heillä on tarvittava asiantuntemus tehtäviensä hoitamiseen.

Johdanto-osan kappaleen 85 mukaan on tarpeen pitää yllä ja parantaa menettelyjen läpinäkyvyyttä ja ennustettavuutta, jotta voidaan edistää yritysten säilyttämistä ja antaa yrittäjille uusi mahdollisuus tai mahdollistaa elinkelvottomien yritysten tehokas likvidaatio. Monissa jäsenvaltioissa on myös tarpeen lyhentää maksukyvyttömyysmenettelyjen liian pitkää kestoa, joka aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta velkojille ja sijoittajille ja alentaa takaisinperintäastetta. Kun otetaan huomioon asetuksen (EU)

2015/848 mukaisesti käyttöön otetut tuomioistuinten ja selvittäjien tehostetut yhteistyömekanismit rajat ylittäviä tapauksia varten, kaikkien osallistuvien toimijoiden toiminnan ammattimaisuus on nostettava yhtä korkealle tasolle kaikkialla unionissa. Kyseisten tavoitteiden saavuttamista varten jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että lainkäyttö- ja hallintoviranomaisten edustajilla, jotka hoitavat ennaltaehkäiseviä uudelleenjärjestelyjä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevia menettelyjä, on asianmukainen koulutus ja tarvittava asiantuntemus tehtäviensä hoitamiseen. Tällainen koulutus ja asiantuntemus voitaisiin hankkia myös lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen jäsenen tehtävissä tai muissa asiaan liittyvissä tehtävissä ennen nimitystä tällaisiin tehtäviin.

Johdanto-osan kappaleen 86 mukaan tällaisen koulutuksen ja asiantuntemuksen olisi mahdollistettava päätösten, joilla on kenties huomattavia taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia, tekeminen tehokkaasti, eikä se saisi tarkoittaa, että lainkäyttöviranomaisen jäsenten on käsiteltävä yksinomaan uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevia asioita. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevat menettelyt voidaan toteuttaa tehokkaasti ja nopeasti. Tehokas tapa saavuttaa oikeusvarmuuden saavuttamista ja menettelyjen tehokkuutta koskevat tavoitteet voisi olla erityistuumioistuinten tai tuomioistuinten erityisjaostojen perustaminen tai erikoistuneiden tuomarien nimittäminen kansallisen lainsäädännön mukaisesti sekä lainkäyttövalan keskittäminen rajoitetulle määrälle lainkäyttö- tai hallintoviranomaisia.

Koulutus

Tuumioistuinlain (673/2016) 10 luvun 1 §:n mukaan tuomariksi voidaan nimittää oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut oikeamielinen Suomen kansalainen, joka aikaisemmalla toiminnallaan tuomioistuimessa tai muussa tehtävässä on osoittanut, että hänellä on täytettävänä olevan viran menestyksellisen hoitamisen edellyttämä perehtyneisyys viran tehtäväalaa sekä tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet.

Tuumioistuinlain 9 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan tuomari on velvollinen ylläpitämään ja kehittämään laintuntemustaan, oikeudellista osaamistaan ja ammattitaitoaan. Saman pykälän 2 momentin mukaan tuomareille on oltava tarjolla riittävästi koulutusta ja heillä on oltava mahdollisuus osallistua siihen.

Tuumioistuinlain 21 luvun 1 §:n 1 kohdan mukaan tuomarinkoulutuslautakunnan tehtävänä on huolehtia tuomioistuinten jäsenille, esittelijöille, valmistelijoille, käräjänotareille ja muulle henkilöstölle järjestettävän koulutuksen suunnittelusta yhteistyössä Tuomioistuinviraston ja tuomioistuinten kanssa.

Tuomioistuinvirasto järjestää vuosittain tuomareille koulutusta konkurssi-, yrityssaneeraus- tai velkajärjestelyasioissa. Koulutuksen sisällön suunnittelevat ja kouluttamisen toteuttavat kyseisiin oikeudenaloihin erikoistuneet tuomarit, sidosryhmien edustajat sekä yliopistojen edustajat. Konkurssiasiamiehen toimisto on ollut myös aktiivisesti koulutusasioissa mukana.

Normaalin valtakunnallisen suunnitteluprosessin yhteydessä tehdään koulutustarvekartoitus virastoille. Lisäksi seurataan asiamääriä ja muuta toimintaympäristön kehitystä. Tämän jälkeen valtakunnallinen koulutustarvearviointi käsitellään yhteistyössä tuomarinkoulutuslautakunnan kanssa.

Asiantuntemus

Suomessa yrityssaneerauksia ei käsitellä kaikissa kärjäoikeuksissa, vaan niiden käsittely on keskitetty tiettyihin kärjäoikeuksiin yrityssaneerauslain 67 §:n mukaisesti. Yrityssaneerausten käsittely vaatii erityisosaamista, jonka saavuttaminen edellyttää, että henkilöstö voi erikoistua näiden asioiden käsittelyyn. Keskittäminen edistää tällaisen erityisosaamisen syntymistä ja kehittämistä. (HE 270/2016 vp s. 27).

Konkurssi- ja velkajärjestelyasioita ei ole keskitetty tiettyihin kärjäoikeuksiin, vaan niitä käsitellään suurimpien kärjäoikeuksien tietyillä osastoilla ja pienemmissä kärjäoikeuksissa keskitetysti samojen tuomareiden toimesta. Joidenkin kärjäoikeuksien tuomiopiiri kattaa kuitenkin suuren maantieteellisen alueen eikä pitkälle menevä erikoistuminen insolvenssiasioihin ole mahdollista ottaen huomioon tuomareiden ja insolvenssiasioden lukumäärä yksittäisessä kärjäoikeudessa.

Tuomarin viran lakisääteisten edellytysten ja tuomareiden koulutusjärjestelmän voidaan katsoa täyttävän direktiivin 25 artiklan a alakohdan vaatimukset tuomareiden asianmukaisesta koulutuksesta ja tarvittavasta asiantuntemuksesta. Direktiivi ei velvoita jäsenvaltioita erityistuomioistuinten tai tuomioistuinten erityisjaostojen perustamiseen taikka siihen, että tuomarit käsittelevät yksinomaan maksukyvyttömyysasioita. Yrityssaneerausasiat on Suomessa keskitetty tietyille tuomioistuimille. Muilta osin tuomareiden asiantuntemusta tukeva erikoistuminen on Suomessa mahdollistettu tuomioistuinlaitoksen ja tuomiopiirien erityispiirteiden sallimissa rajoissa.

Artiklan b alakohdan mukaan, jollei oikeuslaitoksen riippumattomuudesta ja sen organisaation mahdollisista eroavuuksista eri puolilla unionia muuta johdu, jäsenvaltioiden on varmistettava, että uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevat menettelyt hoidetaan tehokkaasti asian käsittelyn jouduttamiseksi.

Johdanto-osan kappaleessa 86 mainitaan edellä todetusti muun muassa lainkäyttövallan keskittäminen ja tuomareiden erikoistuminen mahdollisina keinoina myös menettelyjen tehokkuutta koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi. Jäsenvaltioita ei olisi kuitenkaan veloitettava vaatimaan, että uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevat menettelyt on asetettava etusijalle muihin menettelyihin nähden.

Konkurssilain (120/2004) 7 luvun 4 §:n 2 momentin mukaan konkurssia koskeva asia on käsiteltävä asian edellyttämällä joutuisuudella. Vuonna 2019 voimaan tulleiden konkurssilain muutosten tavoitteena on osaltaan nopeuttaa konkurssimenettelyä (HE 221/2018 vp s. 39–40).

Yrityssaneerauslain 68 §:n 2 momentin mukaan yrityksen saneerausta koskeva asia on käsiteltävä asian edellyttämällä joutuisuudella. Säännös on yleinen ja koskee kaikkia oikeusasteita. (HE 152/2006 vp s. 42)

Yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993, jäljempänä *velkajärjestelylaki*) ei ole erillistä säännöstä menettelyn joutuisuudesta. Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n 2 momentin nojalla tuomarilla on kuitenkin yleinen velvollisuus ratkaista hänen käsiteltäväkseen jaettu asia joutuisasti. Velkajärjestelytyöryhmä ehdottaa mietinnössään (oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2021:14), että myös velkajärjestelylakiin otettaisiin vastaava käsittelyn joutuisuutta edellyttävä säännös. Velkajärjestelyjen osalta olennaista on kehittää tuomioistuinten menettelytapoja siten, että asiat saadaan ratkaistua mahdollisimman tehokkaasti ja joutuisasti.

Voimassa olevat säännökset asioiden joutuisasta käsittelystä vastaavat 25 artiklan b alakohdan vaatimuksia. Menettelyjen tehokkuutta direktiivissä tarkoitetulla tavalla edistävät osaltaan myös yrityssaneerausasioiden käsittelyn keskittäminen tiettyihin tuomioistuimiin sekä muut kansallisten puitteiden sallimissa rajoissa toteutetut erikoistumiseen tähtäävät toimet.

26 artikla. Uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevia menettelyjä hoitavat selvittäjät.

Artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että lainkäyttö- tai hallintoviranomaisen uudelleenjärjestelyjä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskeviin menettelyihin määräämät selvittäjät saavat asianmukaisen koulutuksen ja että heillä on tarvittava asiantuntemus tehtäviensä hoitamiseen.

Johdanto-osan kappaleen 87 mukaan jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että lainkäyttö- tai hallintoviranomaisten määräämät uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä

ja veloista vapauttamista käsittelevät selvittäjät ovat saaneet asianmukaisen koulutuksen tehtävänsä. Selvittäjät voisivat hankkia asianmukaisen koulutuksen, pätevyyden ja kokemuksen myös ammatiaan harjoittaessaan. Jäsenvaltioita ei olisi veloitettava tarjoamaan heille tarvittavaa koulutusta, vaan sitä voisivat tarjota esimerkiksi ammatilliset yhdistykset tai muut elimet. Direktiivin soveltamisalaan olisi sisällytettävä asetuksessa (EU) 2015/848 määriteltyt selvittäjät.

Suomen osalta asetusta (EU) 2015/848 sovelletaan konkurssiin, yrityssaneeraukseen ja yksityishenkilön velkajärjestelyyn. Asetuksessa määritellyt selvittäjiä ovat pesänhoitaja ja selvittäjä. (ks. asetuksen liitteet A ja B)

Konkurssilain 8 luvun 5 §:n mukaan pesänhoitajaksi määrätään suostumuksensa perusteella henkilö, jolla on tehtävän vaatima kyky, taito ja kokemus sekä joka on muutoinkin tehtävään sopiva. Vaadittavalla kyvyllä, taidolla ja kokemuksella tarkoitetaan tehtävän edellyttämää koulutuksella ja kokemuksella hankittua ammattitaitoa. Suurin osa pesänhoitajista on lakimiehiä, mutta mitään erityistä koulutusta pesänhoitajan tehtävään ei ole. Tarvittava kokemus voi olla peräisin esimerkiksi aiemmista tehtävistä pesänhoitajana tai pesänhoitajan avustajana taikka konkursseihin liittyvistä tehtävistä esimerkiksi velkojan palveluksessa. Ammattitaidon riittävyyttä harkittaessa on luonnollisesti otettava huomioon kyseessä olevan pesän laajuus ja laatu. (HE 26/2003 vp s. 96)

Yrityssaneerauslain 8 §:n 4 momentin mukaan selvittäjällä tulee olla tehtävän edellyttämä kyky, taito ja kokemus. Näiden seikkojen osalta vaatimustaso riippuu kulloisestakin tapauksen laajuudesta ja vaikeusasteesta. (HE 182/1992 vp s. 69) Tapauskohtaisesti ratkaistaan, minkälaista osaamista tehtävä kulloinkin vaatii. Yleensä tarvitaan sekä liiketaloudellista että oikeudellista asiantuntemusta. Käytännössä saneerausmenettelyt ovat usein juristivetoisia, vaikka laki ei sinänsä tätä vaadi eikä lakimieskoulutusta ole kelpoisuusehdoissa asetettu etusijalle. (Pauliine Koskelo: Yrityssaneeraus, Helsinki 1994 s. 211)

Velkajärjestelylain 65 §:n 1 momentin mukaan selvittäjällä tulee olla tehtävän edellyttämä kyky, taito ja kokemus. Asian laatu huomioon ottaen oikeustieteellisen tutkinnon suorittanutta henkilöä voidaan yleensä pitää kykenevänä hoitamaan selvittäjän tehtävää. Muun henkilön kykenevyyteen tehtävän hoitamiseen vaikuttaa se, missä määrin asiassa on oikeudellista asiantuntemusta vaativia kysymyksiä. (Pauliine Koskelo – Liisa Lehtimäki: Yksityishenkilön velkajärjestely, Helsinki 1997 s. 375)

Konkurssipesien pesänhoitajina sekä yrityssaneeraus- ja velkajärjestelyasioiden selvittäjinä toimivat yleensä kyseisiin asiaryhmiin perehtyneet asianajajista annetun lain

(496/1958, jäljempänä *asianajajalaki*) tarkoittamat asianajajat tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain (715/2011, jäljempänä *oikeudenkäyntiavustajalaki*) tarkoittamat oikeudenkäyntiavustajat.

Asianajajalain 3 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan asianajajaksi voidaan hyväksyä 25 vuotta täyttänyt henkilö, joka on muiden kyseisessä pykälässä mainittujen edellytysten lisäksi saavuttanut asianajajan toimen harjoittamiseen tarvittavan taidon sekä sellaisen käytännöllisen kokemuksen kuin asianajajayhdistyksen säännöissä määrätään. Hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden kohdan 4.2. mukaan asianajaja on velvollinen ylläpitämään ja kehittämään ammattitaitoaan sekä seuraamaan oikeuskehitystä erityisesti niillä oikeudenaloilla, joilla hän toimii. Asianajajien täydennyskouluttamista koskevien ohjeiden kohdan 1. mukaan asianajaja on velvollinen ottamaan osaa täydennyskoulutukseen vähintään 18 tuntia kalenterivuodessa.

Oikeudenkäyntiavustajalain 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan lupa oikeudenkäyntiasiamiehenä ja -avustajana toimimiseen myönnetään muiden samassa laissa mainittujen edellytysten täytyessä toistaiseksi henkilölle, joka on suorittanut Suomessa oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon taikka ulkomailla vastaavan oikeustieteen tutkinnon, joka on tunnustettu Suomessa sen mukaan kuin erikseen säädetään. Lisäksi asiamiehen tulee 2 kohdan mukaan olla saavuttanut riittävän perehtyneisyyden oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävään. Oikeudenkäyntiavustajalain 8 §:ssä säädetään oikeudenkäyntiavustajan velvollisuuksista, joita tämän tulee noudattaa oikeudenkäyntiavustajan tehtäviä hoitaessaan. Lain esitöiden mukaan kyseiset velvollisuudet vastaavat asiallisesti hyvää asianajotapaa. (HE 318/2010 vp s. 19). Oikeudenkäyntiavustajalain 8 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan avustajalla on velvollisuus ylläpitää ja kehittää ammattitaitoaan sekä seurata oikeuskehitystä erityisesti niillä oikeudenaloilla, joilla hän toimii. Oikeudenkäyntiavustajalain 8 §:n 5 momentin mukaan avustajan tulee noudattaa samoja velvollisuuksia myös muussa tehtävässä, jonka hän on saanut tuomioistuimen määräyksen perusteella.

Suomessa monet ammatilliset yhdistykset ja kaupalliset toimijat tarjoavat laaja-alaista ja monipuolista koulutusta pesähoitajille ja selvittäjille. Esimerkiksi Insolvenssioikeudellinen Yhdistys ry:n tavoitteena on luoda jäsenilleen edellytyksiä oman ammattitaitonsa kehittämiseksi ja muodostaa neutraali forum, jossa voidaan kehittää käytäntöjä, vaalia hyvää insolvenssitapaa ja jakaa kokemuksia ja tuoretta tietoa. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys muun muassa järjestää jäsenilleen seminaareja ja muita koulutustilaisuuksia. Koulutusta tarjoavat myös esimerkiksi Suomen Asianajajaliitto ja Suomen Lakimiesliitto.

Maksukyvyttömyyslainsäädäntöön ei sisälly nimenomaisia pesänhoitajien tai selvittäjien koulutusta koskevia edellytyksiä, vaikka käytännössä mainituissa tehtävissä toimivilla henkilöillä on pääsääntöisesti oikeustieteellinen koulutus. Voimassa oleva lainsäädäntö vastaa 26 artiklan 1 kohdan a alakohdan vaatimuksia ottaen erityisesti huomioon, että johdanto-osan kappaleen 87 mukaan selvittäjät voivat hankkia asianmukaisen koulutuksen, pätevyyden ja kokemuksen myös ammattiaan harjoittaessaan.

Artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että selvittäjien kelpoisuusedellytykset sekä määräämis-, erottamis- ja eroamisenettely ovat selkeät, läpinäkyvät ja oikeudenmukaiset.

Kelpoisuusedellytykset

Konkurssilain 8 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan pesänhoitajaksi määrätään suostumuksensa perusteella henkilö, jolla on tehtävän vaatima kyky, taito ja kokemus sekä joka on muutoinkin tehtävään sopiva. Pesänhoitaja ei saa olla velalliseen eikä velkojaan sellaisessa suhteessa, joka on omiaan vaarantamaan hänen riippumattomuuttaan velalliseen nähden tai tasapuolisuuttaan velkojia kohtaan taikka kykyään muuten hoitaa asianmukaisesti tehtävänsä. Sen, joka on antanut suostumuksensa pesänhoitajan tehtävään, tulee saman pykälän 2 momentin mukaan ilmoittaa tuomioistuimelle kaikki ne seikat, jotka voivat olla omiaan vaarantamaan hänen tasapuolisuuttaan ja riippumattomuuttaan pesänhoitajana tai aiheuttamaan perusteltuja epäilyksiä hänen tasapuolisuudessaan ja riippumattomuudessaan pesänhoitajana.

Yrityssaneerauslain 8 §:n 4 momentin mukaan selvittäjän on oltava rehelliseksi tunnettu täysi-ikäinen henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hänellä tulee olla tehtävän edellyttämä kyky, taito ja kokemus. Hän ei saa olla velalliseen eikä keneenkään velkojaan sellaisessa suhteessa, joka voi olla omiaan vaarantamaan hänen riippumattomuuttaan velalliseen nähden tai hänen tasapuolisuuttaan velkojiin nähden, ellei yrityssaneerauslain 83 §:n 4 momentista johdu muuta. Sen, joka on suostunut selvittäjäksi, tulee ilmoittaa tuomioistuimelle kaikki ne seikat, jotka voivat olla omiaan vaarantamaan hänen tasapuolisuuttaan ja riippumattomuuttaan selvittäjänä tai aiheuttamaan perusteltuja epäilyksiä hänen tasapuolisuudesta ja riippumattomuudesta selvittäjänä.

Velkajärjestelylain 65 §:n 1 momentin mukaan selvittäjäksi on määrättävä täysi-ikäinen ja rehelliseksi tunnettu henkilö, joka ei ole konkurssissa, jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu ja joka suostuu tehtävään. Selvittäjällä on oltava tehtävän edellyttämä kyky, taito ja kokemus. Hän ei saa olla velalliseen tai keneenkään velkojaan sellaisessa suhteessa, joka voi olla omiaan vaarantamaan hänen riippumattomuuttaan velalliseen nähden tai hänen tasapuolisuuttaan velkojiin nähden.

Säännökset pesänhoitajan tai selvittäjän kelpoisuusedellytyksistä sisältyvät maksukyvyyttömyysmenettelyjä koskevaan lainsäädäntöön. Säännöksiä voidaan pitää selkeinä, läpinäkyvinä ja oikeudenmukaisina.

Määräämismenettely

Johdanto-osan kappaleen 87 mukaan jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että lainkäyttö- tai hallintoviranomaisten määräämät uudelleenjärjestelyä, maksukyvyyttömyyttä ja veloista vapauttamista käsittelevien selvittäjien määrääminen tapahtuu läpinäkyvällä tavalla ottaen asianmukaisesti huomioon tarve varmistaa tehokkaat menettelyt.

Johdanto-osan kappaleen 88 mukaan direktiivi ei saisi estää jäsenvaltioita säätämästä siitä, että velallinen, velkojat tai velkojatoimikunta valitsee selvittäjän luettelosta tai ryhmästä, jonka lainkäyttö- tai hallintoviranomainen on ennakolta hyväksynyt. Jäsenvaltioita ei saisi estää säätämästä siitä, että selvittäjä valitaan muilla valintamenetelmillä, esimerkiksi niin, että ohjelmisto valitsee selvittäjän satunnaisvalinnalla, edellyttäen, että käyttämällä kyseisiä menetelmiä selvittäjän kokemus ja asiantuntemus otetaan asianmukaisesti huomioon.

Konkurssilain 8 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan pesänhoitajan määrää tuomioistuimien konkurssin alkaessa. Pesänhoitajia voidaan määrätä useampia kuin yksi, jos se on tarpeen tehtävän laajuuden tai muun syyn vuoksi. Hallinto voidaan jakaa pesänhoitajien kesken tuomioistuimen määräämällä tavalla. Pykälän 2 momentissa todetaan, että ennen pesänhoitajan määräämistä tuomioistuimen on varattava suurimmille velkojille ja pesänhoitajaksi esitetyille sekä harkintansa mukaan velalliselle, muille velkojille ja palkkaturvaviranomaiselle tilaisuus tulla kuulluksi. Velkojan pyynnöstä tuomioistuimien voi kehottaa pesänhoitajaksi esitettyä selvittämään palkkiovaatimuksensa perusteita.

Tuomioistuimien harkitsee itsenäisesti sen, kenet pesänhoitajaksi valitaan. Velkojat ja velallinen voivat esittää jotakin henkilöä pesänhoitajaksi ja lausua ehdotettujen henkilöiden kelpoisuudesta, mutta tuomioistuimien ei ole sidoksissa näihin kannanottoihin. Kun kuitenkin konkurssipesää hoidetaan velkojien lukuun, velkojien mielipiteillä on merkityksensä. Pesänhoitajaksi määrätyn tulisi nauttia velkojien yleistä luottamusta. (HE 26/2003 vp s. 93, Mikko Könkkölä – Tuula Linna: Konkurssioikeus, Helsinki 2013 s. 663).

Yrityssaneerauslain 83 §:n 1 momentin mukaan selvittäjä määrätään saneerausmenettelyn aloittamisesta päätettäessä velkojan tai velallisen esityksestä. Jollei hyväksymiskelpoista esitystä ole, tuomioistuimen on määrättävä selvittäjäksi tehtävään soveltuva ja halukas henkilö.

Velkajärjestelylain 64 §:n 1 momentin mukaan selvittäjä voidaan määrätä, jos se on velallisen taloudellisen aseman selvittämiseksi, omaisuuden rahaksimuuton vuoksi tai muuten velkajärjestelyn toteuttamiseksi tarpeen. Käytännössä selvittäjä määrätään suurimmassa osassa velkajärjestelyitä. Jos velallisen hakemukseen on liitetty ehdotus maksuohjelmaksi, selvittäjä voidaan määrätä vain, jos se on asian riittaisuuden tai epäselvyyden vuoksi tarpeen. Selvittäjä voidaan määrätä myös takaus- ja vakuusvastuun järjestelyssä. Lisäsuoritusten vahvistamista koskevassa asiassa selvittäjä voidaan määrätä, jos se on asian riittaisuuden tai epäselvyyden vuoksi taikka muusta erityisestä syystä tarpeen.

Velkajärjestelylain 64 §:n 2 momentin nojalla tuomioistuin määrää selvittäjän velkajärjestelyn aloittamisesta päätettäessä. Selvittäjä voidaan määrätä muunakin ajankohdaksi, jos siihen on aihetta. Selvittäjä voidaan määrätä myös laatimaan ehdotus maksuohjelman muuttamiseksi. Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että selvittäjä voidaan määrätä velallisen, velkojan tai tuomioistuimen aloitteesta. Velallinen voi liittää hakemukseensa ehdotuksen selvittäjäksi. Velkojat, joita tuomioistuin on kuullut ennen velkajärjestelyn aloittamista, voivat ehdottaa selvittäjän määräämistä. (Pauliine Koskelo – Liisa Lehtimäki: Yksityishenkilön velkajärjestely, Helsinki 1997 s. 374).

Säännöksiä pesänhoitajan ja selvittäjän määräämismenettelyistä voidaan pitää lähtökohtaisesti selkeinä, läpinäkyvinä ja oikeudenmukaisina. Johdanto-osan kappaleen 88 perusteella direktiivin on katsottava sallivan, että velallinen tai velkoja esittää tai valitsee pesänhoitajan tai selvittäjän. Voimassa olevat menettelyt perustuvat siihen, että tuomioistuin nimittää selvittäjän, mutta velkojen ja velallisen esityksellä on valinnassa ratkaiseva merkitys. Pesänhoitajien tai selvittäjien valikoituminen tehtävänsä perustuu käytännössä yleensä harvojen institutionaalisten velkojen esitykseen. Institutionaaliset velkojat käyttävät usein sellaista pesänhoitajaa tai selvittäjää, josta heillä on aiempia hyviä kokemuksia. Tuomioistuin käyttää tosiasiallista harkintavaltaa lähinnä vain silloin, kun on esitetty useampaa vaihtoehtoa pesänhoitajaa tai selvittäjää. Tällöin tuomioistuin vertaa esitettyjen henkilöiden kokemusta, asiantuntemusta ja kykyä toimia pesänhoitajana tai selvittäjänä kyseissä menettelyissä. Tuomioistuimen edellytyksiä tehdä tällainen arvio ehdotetaan parannettavaksi muuttamalla lakia siten, että esitetyn henkilön on liitettävä suostumukseensa selvitys kokemuksestaan, asiantuntemuksestaan ja kyvystään toimia kyseisen konkurssipesän pesänhoitajana tai yrityssaneerauksen selvittäjänä.

Jos velallinen tai velkojat eivät esitä pesänhoitajaa tai selvittäjää, tuomioistuinten käytännöt eroavat siinä, kuinka soveltuvia ja halukkaita pesänhoitaja- tai selvittäjäehdokkaita kartoitetaan. Yleensä tällaisessa tilanteessa käytössä on lista henkilöistä, jotka ovat ilmoittaneet kiinnostuksensa hoitaa tällaisia konkurssipesiä. Tuomioistuin valitsee listalta seuraavan henkilön, jos hän on tehtävään sopiva. Velalliselle ja velkojille annetaan mahdollisuus lausua ehdokkaasta.

Vaikka nykyinen oikeustila edellä esitetyllä tavalla täydennettynä täyttää työryhmän arvion mukaan direktiivin vaatimukset, työryhmä pitää tarpeellisena sitä, että jatkossa selvitettäisiin mahdollisuutta luoda erillinen rekisteri, johon pesänhoitajan ja yrityssaneerausmenettelyssä sekä mahdollisesti myös yksityishenkilön velkajärjestelyssä määrättävän selvittäjän kelpoisuusedellytykset täyttävät ja tehtäviin nimitettävissä olevat henkilöt merkittäisiin. Rekisteriin merkitseminen olisi siten edellytys sille, että henkilö voidaan määrätä pesänhoitajaksi tai selvittäjäksi. Rekisterin myötä velkojien ja tuomioistuimen tietoon tulisi, montako konkurssipesää tai yrityssaneerausta kullakin henkilöllä on hoidettavanaan. Rekisteri saattaisi myös helpottaa uusien alalle tulevien henkilöiden pääsyä tehtäviin ja estää tilanteita, joissa pesänhoitajaksi tai selvittäjäksi esitettäisiin henkilöitä, joilta puuttuu riittävä asiantuntemus. Tehtävien laiminlyömisestä voisi seurata määräaikainen poistaminen rekisteristä. Tällaisen rekisterin luomiseen liittyy monia kysymyksiä, eikä sitä voida toteuttaa yrityssaneeraustyöryhmän nyt käynnissä olevan työn yhteydessä. Työryhmä katsoo, että asiaa olisi perusteltua selvittää lisää erillisenä hankkeena. Ensivaiheessa tulisi hankkia tietoa EU:n jäsenvaltioissa käytössä olevista järjestelmistä.

Erottamis- ja eroamismenettelyt

Konkurssilain 8 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan pesänhoitaja voidaan vapauttaa tehtävästään, jos: 1) hän ei ole tehtävään kelpoinen tai hän on esteellinen, 2) hän laiminlyö huolehtia tehtävistään taikka menettelee lain tai hyvän pesänhoitotavan vastaisesti niin, ettei häntä voida pitää tehtävään sopivana taikka 3) hänen vapauttamiseensa on muu painava syy. Omasta pyynnöstään pesänhoitaja voidaan vapauttaa tehtävästään, jos siihen on pätevä syy. Konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun lain (109/1995, jäljempänä *valvontalaki*) 7 §:n 2 momentin mukaan tuomioistuin voi konkurssiasiamiehen hakemuksesta vapauttaa pesänhoitajan tehtävästään konkurssilain 8 luvun 6 §:n 1 momentissa säädetyllä perusteella.

Yrityssaneerailain 86 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuin voi omasta aloitteestaan taikka velkojatoimikunnan tai velkojan vaatimuksesta sekä varattuaan selvittäjälle ja harkintansa mukaan muille asiaan osallisille tilaisuuden tulla kuulluksi erottaa selvittäjän toimestaan, jos hän olennaisesti laiminlyö velvollisuuksiaan tai erottamiseen on muu painava syy. Tuomioistuin voi myös pätevästä syystä vapauttaa selvittäjän tehtävästään, jos tämä sitä pyytää.

Velkajärjestelylain 69 §:n mukaan tuomioistuin voi omasta aloitteestaan taikka velkojan tai velallisen vaatimuksesta sekä varattuaan selvittäjälle tilaisuuden tulla kuulluksi vapauttaa selvittäjän toimestaan, jos hän olennaisesti laiminlyö velvollisuuksiaan tai vapauttamiseen on muu painava syy. Tuomioistuin voi pätevästä syystä vapauttaa selvittäjän toimestaan, jos selvittäjä sitä pyytää.

Säännökset selvittäjän erottamis- ja eroamismenettelyistä (vapauttamismenettelyistä) ovat direktiivin edellyttämällä tavalla selkeät, läpinäkyvät ja oikeudenmukaiset.

Artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että määrittäessä selvittäjä tiettyä tapausta varten, mukaan lukien tapaukset, joihin liittyy rajat ylittäviä tekijöitä, on otettava asianmukaisella tavalla huomioon selvittäjän kokemus ja asiantuntemus sekä tapauksen erityispiirteet.

Johdanto-osan kappaleen 88 mukaan selvittäjää valitessaan velallisella, velkojilla tai velkojatoimikunnalla voisi olla harkintavaltaa päättää, minkälaista asiantuntemusta ja kokemusta selvittäjillä on oltava yleisesti ja mitä tietyssä yksittäistapauksessa vaaditaan. Velalliset, jotka ovat luonnollisia henkilöitä, voitaisiin vapauttaa tästä tehtävästä kokonaan. Kun kyse on rajat ylittävistä tilanteista, selvittäjän määrittämisessä olisi otettava huomioon muun muassa, pystyykö selvittäjä noudattamaan asetuksen (EU) 2015/848 mukaisia velvoitteita kommunikoida ja tehdä yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden selvittäjien ja lainkäyttö- tai hallintoviranomaisten kanssa ja riittävätkö selvittäjän henkilöstö- ja hallintoresurssit mahdollisesti monimutkaisten tapausten käsittelyyn.

Konkurssilain 8 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan pesänhoitajaksi määrätään suostumuksensa perusteella henkilö, jolla on tehtävän vaatima kyky, taito ja kokemus sekä joka on muutoinkin tehtävään sopiva. Yrityssaneerauslain 8 §:n 4 momentin mukaan selvittäjällä tulee olla tehtävän edellyttämä kyky, taito ja kokemus. Velkajärjestelylain 65 §:n 1 momentin mukaan selvittäjällä on oltava tehtävän edellyttämä kyky, taito ja kokemus.

Edellä kuvattu pesänhoitajan tai selvittäjän kelpoisuusedellytyksiä sekä määrittämismenettelyjä koskeva lainsäädäntö mahdollistaa direktiivin edellyttämän tapauskohtaisen harkinnan. Käytännössä valinnat perustuvat usein suurimpien velkojien esitykseen tai myötävaikutukseen. Erityisesti institutionaalisilla velkojilla on luotettava tieto tietyllä alueella toimivien pesänhoitajien ja selvittäjien ammattitaidosta ja kokemuksesta hoitaa esimerkiksi rajat ylittäviä toimeksiantoja. Lisäksi ehdotus siitä, että pesänhoitajan ja selvittäjän on liitettävä suostumukseensa selvitys hänellä olevasta tehtävän edellyttämästä kyvystä, taidosta ja kokemuksesta sekä sopivuudesta juuri kyseiseen tehtävään edesauttaa direktiivin tavoitteiden toteutumista. Voimassa oleva lainsäädäntö vastaa direktiivin 26 artiklan 1 kohdan c alakohdan vaatimuksia.

Artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että eturistiriitojen välttämiseksi velallisilla ja velkojilla on mahdollisuus joko vastustaa selvittäjän valintaa tai määräämistä taikka vaatia selvittäjän korvaamista.

Johdanto-osan kappaleen 88 mukaan jäsenvaltioiden olisi voitava päättää, millä tavoin selvittäjän valintaa tai määräämistä voidaan vastustaa tai selvittäjän korvaamista pyytää esimerkiksi velkojatoimikunnan kautta.

Konkurssilain 8 luvun 1 §:n 2 momentissa todetaan, että ennen pesähoitajan määräämistä tuomioistuimen on varattava suurimmille velkojille ja pesähoitajaksi esitellylle sekä harkintansa mukaan velalliselle, muille velkojille ja palkkaturvaviranomaiselle tilaisuus tulla kuulluksi. Pesähoitajan määräämistä koskevaan päätökseen voidaan hakea muutosta (HE 26/2003 vp s. 95).

Pesähoitajan vapauttamista tehtävästään on käsitelty edellä 26 artiklan 1 kohdan b alakohdan yhteydessä. Konkurssilain 8 luvun 6 §:n 3 momentin mukaan jos pesähoitaja on vapautettu tehtävästään, hänen tilalleen on määrättävä uusi pesähoitaja, jollei se ole tarpeetonta. Pykälän 4 momentin mukaan pesähoitajan vapauttamista tehtävästään voi hakea velallinen tai velkoja.

Yrityssaneerauslaissa ei ole säännöstä, joka velvoittaisi kuulemaan velkojia selvittäjän henkilön osalta. Kuulemisen tarve on tuomioistuimen harkinnassa. (HE 152/2006 vp s. 70) Jos velallinen on esittänyt selvittäjää saneeraushakemuksessa, soveltuvat säännökset hakemuksen tiedoksiannosta ja sitä koskevasta kuulemisesta. Yrityssaneerusrain 70 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimen on annettava velallisen hakemus tiedoksi saataviensa suuruuden perusteella merkittävänä pidettävälle velkojille sekä muillekin velkojille, joita tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi kuulla hakemuksesta, sekä varattava näille tilaisuus antaa määräpäivään mennessä kirjallinen lausuma. Jos velallisen hakemus on 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuilla tavoin tehty yhdessä velkojien kanssa tai velkojat ovat puoltaneet velallisen hakemusta, saneerausmenettely voidaan aloittaa muita velkojia kuulematta. Velkojan tai todennäköisen velkojan hakemus on puolestaan annettava tiedoksi velalliselle sekä varattava tälle tilaisuus antaa määräpäivään mennessä kirjallinen lausuma. Näin ollen velallista kuullaan aina velkojan hakemuksessa esitetyn selvittäjän henkilöstä. Yrityssaneerusrain 96 §:n nojalla selvittäjän määräämistä koskevaan tuomioistuimen päätökseen voidaan hakea muutosta.

Yrityssaneerusrain 83 §:n 2 momentin mukaan velkojatoimikunnan vaatimuksesta 1 momentin nojalla määrätyn selvittäjän tilalle tai lisäksi voidaan määrätä velkojatoimikunnan esittämä selvittäjä. Tähän momenttiin perustuva vaatimus selvittäjän vaihtamisesta on tehtävä kuukauden kuluessa velkojatoimikunnan asettamisesta. Yrityssaneerusrain 83 §:n 3 momentissa todetaan, että jos vähintään puolet johonkin 51 §:n 3

momentissa tarkoitettuun velkojaryhmään kuuluvista tunnetuista velkojista sitä vaatii, 1 momentin nojalla määrätyn selvittäjän tilalle tai lisäksi voidaan määrätä näiden esittämä selvittäjä. Edellytyksenä on, että esitystä kannattaa vähintään puolet kuhunkin edellä tarkoitettuun velkojaryhmään kuuluvista tunnetuista velkojista. Tähän momenttiin perustuva vaatimus selvittäjän vaihtamisesta on tehtävä kuukauden kuluessa saneerausmenettelyn alkamisesta.

Yrityssaneerauksen selvittäjän vapauttamista toimestaan on käsitelty edellä artiklan 1 kohdan b alakohdan yhteydessä. Yrityssaneerainlain 86 §:n 3 momentin mukaan uuden selvittäjän määräämiseen tehtävästään vapautetun tilalle sovelletaan, mitä 83 §:ssä säädetään.

Velkajärjestelylain 52 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuin voi ennen kuin se päättää velkajärjestelyn aloittamisesta varata yhdelle tai useammalle velkojalle tilaisuuden määrääjässä lausua kirjallisesti hakemuksesta. Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että velkojien kuuleminen erikseen velallisen ehdottamasta velkajärjestelyselvittäjän henkilöstä on tarpeen vain, jos on syytä epäillä hänen olevan tehtävään esteellinen. Henkilöstä, jonka tuomioistuin määrää selvittäjäksi, ei ole katsottu olevan tarpeen kuulla velallista tai velkojaa (Pauliine Koskelo – Liisa Lehtimäki: Yksityishenkilön velkajärjestely, Helsinki 1997 s. 375). Velkajärjestelylain 64 §:n 3 momentin mukaan päätökseen, jolla selvittäjä on määrätty, ei saa erikseen hakea muutosta.

Velkajärjestelyselvittäjän vapauttamista tehtävästään on käsitelty edellä artiklan 1 kohdan b alakohdan yhteydessä. Vapauttaminen voidaan tehdä muun muassa velkojan tai velallisen vaatimuksesta. Tilalle voidaan määrätä uusi selvittäjä velkajärjestelylain 64 §:n 2 momentin nojalla.

Direktiivin kannalta riittävää on, että velallisilla ja velkojilla on mahdollisuus joko vastustaa pesänhoitajan tai selvittäjän määräämistä taikka vaatia pesänhoitajan tai selvittäjän vapauttamista. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan velallisilla ja velkojilla on aina vähintään toinen mainituista oikeuksista. Sääntelyä voidaan pitää direktiivin mukaisena ottaen erityisesti huomioon, että johdanto-osan kappaleen 88 perusteella jäsenvaltio voi päättää niistä tavoista, joilla määräämistä voi vastustaa tai vapauttamista vaatia.

Artiklan 2 kohdan mukaan komissio edistää parhaiden käytäntöjen vaihtamista jäsenvaltioiden välillä koulutuksen laadun parantamiseksi kaikkialla unionissa, myös kokemusten vaihdon sekä valmiuksien kehittämisvälineiden avulla.

Artiklan 2 kohta ei edellytä jäsenvaltioilta täytäntöönpanotoimia.

27 artikla. Selvittäjien valvonta ja palkkio.

Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on otettava käyttöön asianmukaiset valvonta- ja sääntelymekanismit sen varmistamiseksi, että selvittäjien toimintaa valvotaan tehokkaasti; tavoitteena on varmistaa, että he tarjoavat palvelujaan tehokkaasti ja pätevästi ja että se tapahtuu puolueettomasti ja riippumattomasti suhteessa asianosaisiin. Näiden mekanismien on käsitettävä myös toimenpiteet niiden selvittäjien vastuun osalta, jotka ovat laiminlyöneet velvollisuutensa.

Johdanto-osan kappaleen 87 mukaan jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että selvittäjien työskentelyä valvotaan ja että he hoitavat tehtävänsä rehellisesti. On tärkeää, että selvittäjät noudattavat tällaisia tehtäviä koskevia vaatimuksia, kuten ammatillisen vastuuvakuutuksen vaatimusta.

Johdanto-osan kappaleen 89 mukaan selvittäjiin olisi sovellettava valvonta- ja sääntelymekanismeja, joihin olisi kuuluttava tehokkaita toimenpiteitä sellaisten selvittäjien vastuuvelvollisuuden osalta, jotka ovat laiminlyöneet tehtävänsä, kuten selvittäjän palkkion alentaminen, selvittäjän poistaminen niiden selvittäjien luettelosta tai yhteenliittymästä, joita voidaan määrätä maksukyvyttömyystapauksiin, sekä tilanteen mukaan asianmukaiset kurinpidolliset, hallinnolliset tai rikosoikeudelliset seuraamukset. Nämä valvonta- ja sääntelymekanismit eivät saisi vaikuttaa kansallisen lainsäädännön säännöksiin siviilioikeudellisesta vahingonkorvausvastuusta sopimukseen perustuvien tai sopimukseen perustumattomien velvoitteiden laiminlyöntitapauksissa. Jäsenvaltioilta ei saisi vaatia erityisten viranomaisten tai elinten perustamista. Tällaiset standardit olisi voitava lähtökohtaisesti saavuttaa ilman tarvetta ottaa käyttöön uusia kansallisen lainsäädännön mukaisia ammatti- tai pätevyysvaatimuksia. Jäsenvaltioiden olisi voitava ulottaa nämä selvittäjien koulutusta ja valvontaa koskevat säännökset koskemaan myös muita selvittäjiä, jotka eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan. Jäsenvaltioita ei olisi veloitettava säätämään, että selvittäjien palkkioita koskevat riidat on asetettava etusijalle muihin menettelyihin nähden.

Pesänhoitajien ja selvittäjien toimintaa valvovat useat eri tahot. Ensinnäkin toimintaa valvovat velalliset ja velkojat, joilla on edellä esitetysti esimerkiksi mahdollisuus vaatia pesänhoitajan tai selvittäjän vapauttamista tehtävästään. Pesänhoitajat ja selvittäjät ovat usein asianajajia tai luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia. Asianajajien toiminnan yleinen valvonta kuuluu Suomen Asianajajaliitolle, jonka yhteydessä toimivat riippumattomat valvontalautakunta ja valvontayksikkö. Myös oikeuskanslerilla on oikeus panna vireille valvonta-asia. Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja on tehtävissään oikeuskanslerin, edellä mainitun valvontalautakunnan ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnan valvonnan alainen. Konkurssiasiamies valvoo erityisesti pesänhoitajien toimintaa sekä tarpeellisessa laajuudessa saneerausselvittäjien toimintaa.

Valvontalain 1 §:n 1 momentin mukaan konkurssipesien hallinnon valvontaa varten on oikeusministeriön yhteydessä konkurssiasiamies. Valvontalain 1 §:n 2 momentin mukaan konkurssiasiamiehen tehtävänä on esimerkiksi: 1) seurata konkurssipesien toimintaa sekä aloittein, neuvoin ja ohjein edistää sekä kehittää hyvää pesänhoitotapaa, 2) valvoa, että konkurssipesiä hoidetaan lain ja hyvän pesänhoitotavan mukaisesti ja että pesänhoitajat asianmukaisesti hoitavat heille kuuluvat tehtävät; ja 3) huolehtia tarvittaessa velallisen tilien ja toiminnan tarkastamisesta.

Jos pesänhoitaja laiminlyö hänelle kuuluvan tehtävän tai velvollisuuden, valvontalain 7 §:n 1 momentin nojalla tuomioistuin voi konkurssiasiamiehen hakemuksesta velvoittaa hänet suorittamaan sen määräajassa ja asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Valvontalain 7 §:n 2 momentin mukaan tuomioistuin voi konkurssiasiamiehen hakemuksesta vapauttaa pesänhoitajan tehtävästään konkurssilain 8 luvun 6 §:n 1 momentissa säädetyllä perusteella.

Valvontalain 7 §:n 3 momentin mukaan tuomioistuin voi konkurssiasiamiehen vaatimuksesta alentaa velkojen pesänhoitajalle määräämää palkkiota konkurssilain 8 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla perusteilla taikka jos palkkio selvästi ylittää sen, mitä voidaan pitää kohtuullisena. Konkurssiasiamiehen on esitettävä vaatimuksensa 30 päivän kuluessa siitä, kun velkojen päätöksen sisältävä asiakirja on saapunut konkurssiasiamiehen toimistoon.

Jos pesänhoitaja laiminlyö hänelle konkurssilain mukaan kuuluvan tehtävän tai velvollisuuden, konkurssilain 8 luvun 10 §:n nojalla tuomioistuin voi velkojan tai velallisen vaatimuksesta ja varattuaan pesänhoitajalle tilaisuuden tulla kuulluksi velvoittaa hänet suorittamaan sen määräajassa ja asettaa velvoitteen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon.

Pesänhoitajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään konkurssilain 20 luvun 1 §:ssä. Pesänhoitaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän tai hänen avustajansa on tehtävänsä hoitaessaan tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut konkurssipesälle. Sama koskee vahinkoa, joka on konkurssilakia rikkomalla aiheutettu velkojalle, velalliselle tai jollekulle muulle. Yhteisö, jonka lukuun pesänhoitaja suorittaa pesänhoitoon kuuluvia tehtäviä, vastaa yhteisvastuullisesti siitä vahingosta, jonka pesänhoitaja tai hänen avustajansa on tehtävänsä hoitaessaan aiheuttanut.

Valvontalain 1 §:n 3 momentin mukaan konkurssiasiamiehen tulee tarpeellisessa laajuudessa seurata myös yrityksen saneerausmenettelyjen toimeenpanoa sekä valvoa, että selvittäjät hoitavat tehtävänsä asianmukaisesti. Valvontalain 11 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuin voi konkurssiasiamiehen vaatimuksesta: 1) yrityssaneerailain 85 §:n mukaisesti velvoittaa selvittäjän täyttämään tälle tämän tai muun lain mukaan kuuluvan tehtävän tai velvollisuuden; 2) yrityksen saneerauksesta annetun lain 86 §:n

mukaisesti erottaa selvittäjän toimestaan; sekä 3) alentaa velkojatoimikunnan selvittäjälle määräämää palkkiota, jos selvittäjä on olennaisesti laiminlyönyt hänelle tämän tai muun lain mukaan kuuluvan tehtävän tai velvollisuuden taikka jos palkkio selvästi ylittää sen, mitä yrityksen saneerauksesta annetun lain 87 §:n 1 momentin mukaan voidaan pitää kohtuullisena.

Jos yrityssaneerauksen selvittäjä laiminlyö hänelle yrityssaneerauslain mukaan kuuluvan tehtävän tai velvollisuuden, tuomioistuin voi lain 85 §:n nojalla velvoittaa hänet suorittamaan sen määräajassa ja asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon.

Saneerausselvittäjän vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään yrityssaneerauslain 94 §:ssä. Selvittäjä on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on tehtävänsä hoitaessaan virheellä tai laiminlyönnillä aiheuttanut velalliselle tai velkojalle taikka takaajalle tai vakuuden asettajalle. Työnantajana selvittäjä vastaa edellä mainituille henkilöille aiheutetusta vahingosta siten kuin vahingonkorvauslain (412/1974) 3 luvussa säädetään.

Jos velkajärjestelyn selvittäjä laiminlyö hänelle velkajärjestelylain mukaan kuuluvan tehtävän tai velvollisuuden, velkajärjestelylain 68 §:ssä nojalla tuomioistuin voi velvoittaa hänet suorittamaan sen määräajassa ja asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Velkajärjestelylain 69 §:n mukaan tuomioistuin voi omasta aloitteestaan taikka velkojan tai velallisen vaatimuksesta sekä varattuaan selvittäjälle tilaisuuden tulla kuulluksi vapauttaa selvittäjän toimestaan, jos hän olennaisesti laiminlyö velvollisuutensa tai vapauttamiseen on muu painava syy. Muu painava syy voi olla esimerkiksi se, että selvittäjä osoittautuu kykenemättömäksi suorittamaan tehtävää tai esteelliseksi. Jos esimerkiksi selvittäjän laatima maksuohjelmaehdotus ei täytä alkuunkaan ohjelmalle laissa asetettuja vaatimuksia, selvittäjän vapauttaminen voi tulla ajankoh- taiseksi. (Pauliine Koskelo – Liisa Lehtimäki: Yksityishenkilön velkajärjestely, Helsinki 1997 s. 385–386)

Velkajärjestelyselvittäjän vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään velkajärjestelylain 71 §:ssä. Selvittäjä on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on tehtävänsä hoitaessaan virheellä tai laiminlyönnillä aiheuttanut velalliselle tai velkojalle taikka takaajalle tai vakuuden asettajalle. Jos selvittäjänä on yleinen oikeusavustaja, vastaavat valtio ja yleinen oikeusavustaja vahingosta sen mukaan kuin vahingonkorvauslain 3 ja 4 luvussa säädetään.

Valvontalakia ei sovelleta velkajärjestelyselvittäjiin.

Asianajajien vastuuvakuutusta koskevien ohjeiden 3 §:n mukaan asianajajalla tulee olla vakuutusmäärältään vähintään 200 000 euron suuruinen vastuuvakuutus. Oikeudenkäyntiavustajalain 8 §:n 2 momentin mukaan ammattimaisesti oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtäviä harjoittavalla luvan saaneella oikeudenkäyntiavustajalla tulee olla mainitussa tehtävässä toiselle aiheutuvien varallisuusvahinkojen varalta riittävä vastuuvakuutus. Selvittäjiltä ei erikseen edellytetä vastuuvakuutusta. Direktiivi ei velvoita tällaista velvollisuutta säätämään, koska johdanto-osa ei velvoita jäsenvaltioita.

Voimassa oleva lainsäädäntö täyttää artiklan 1 kohdan mukaiset edellytykset.

Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että tiedot niistä viranomaisista tai elimistä, jotka huolehtivat selvittäjien valvonnasta, ovat julkisesti saatavilla.

Johdanto-osan kappaleen 89 mukaan jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tiedot niistä viranomaisista tai elimistä, jotka huolehtivat selvittäjien valvonnasta, ovat julkisesti saatavilla. Pelkän viittauksen esimerkiksi lainkäyttö- tai hallintoviranomaiseen olisi riitettävä.

Konkurssiasiamiehen tehtävät ovat esillä konkurssiasiamiehen toimiston verkkosivuilla www.konkurssiasiamies.fi.

Asianajajien ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien toimintaa valvovan valvontalautakunnan verkkosivut ovat osoitteessa www.valvontalautakunta.fi.

Ajantasainen lainsäädäntö on julkaistu verkko-osoitteessa www.finlex.fi.

Pesänhoitajien ja selvittäjien valvontaa koskevat tiedot ovat direktiivin edellyttämällä tavalla julkisesti saatavilla.

Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kannustaa selvittäjiä laatimaan käytäntöjä ja noudattamaan niitä.

Konkurssiasiaain neuvottelukunta julkaisee pesänhoitajia ja saneerausselvittäjiä koskevia suosituksia. Asianajajilla on neuvottelukunnassa oma edustajansa.

Artiklan 3 kohta ei velvoita jäsenvaltioita, eikä näin ollen edellytä täytäntöönpanotoimia.

Artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että selvittäjien palkkioihin sovelletaan sääntöjä, jotka ovat johdonmukaiset menettelyjen tehokkaan toteuttamisen tavoitteen kanssa.

Konkurssilain 8 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan pesänhoitajalla on oikeus saada tehtävästään konkurssipesän varoista työn vaativuuteen, tehtyyn työhön, pesän laajuuteen ja muihin seikkoihin nähden kohtuullinen palkkio sekä korvaus hänelle aiheutuneista, pesänhoidon kannalta tarpeellisista kustannuksista. Pesänhoitaja ei saa tämän palkkion lisäksi ottaa muuta etua itselleen eikä läheiselleen.

Konkurssilain 8 luvun 7 §:n 3 momentin mukaan palkkion ja korvauksen tarkemmista perusteista päättävät velkojat pesänhoitajaa kuultuaan viipymättä pesänhoitajan tultua määrättyksi tehtävänsä ja tarvittaessa myöhemminkin. Palkkio ja kustannusten korvaus maksetaan tehtävän aikana kohtuullisin väliajoin. Velkojat voivat päättää, että osa palkkiosta maksetaan pesänhoitajan tehtävän päättyessä. Palkkion ja korvauksen maksamisesta päättävät velkojat pesänhoitajan esitettyä selvityksen maksamisen perusteena olevista toimenpiteistä. Jos konkurssi peruuntuu tai menettely muuten lakkaa ennen kuin velkojat ovat päättäneet pesänhoitajan palkkiosta, tuomioistuin päättää pesänhoitajan palkkion suuruuden konkurssilain 8 luvun 8 §:n 1 momentin nojalla.

Konkurssilain 8 luvun 7 §:n 2 momentin mukaan pesänhoitajan palkkiota voidaan alentaa, jos pesänhoitaja on vapautettu tehtävästään 6 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdan perusteella taikka jos hän on olennaisesti laiminlyönyt hänelle kuuluvia tehtäviä tai velvollisuuksia. Esitöiden mukaan olennainen laiminlyönti voi olla esimerkiksi se, että pesänhoitaja ei huolehdi hänelle lain mukaan kuuluvista tehtävistä tai olennaisesti pitkittää menettelyä jättämällä ilman perusteltua syytä noudattamatta esimerkiksi 9 luvun 1 ja 2 §:n, 10 luvun 2 §:n, 12 luvun 5 §:n tai 13 luvun 2 §:n määräaikasääntelyä. (HE 221/2018 vp s. 62)

Konkurssiasiaain neuvottelukunta on antanut pesänhoitajan palkkiota koskevan suosituksen 13. Suosituksen kohdan 1.3 mukaan menettelyssä tulee pyrkiä siihen, että pesän varoja ei käytetä esimerkiksi pesän hallinnon kuluihin enempää kuin välttämätön määrä. Pesänhoito on tehotonta esimerkiksi silloin, kun pesänhoitaja tekee tarpeettomia tai päällekkäisiä toimenpiteitä, pesänhoitaja itse tekee tarpeettomasti rutiinitoimenpiteitä tai toimenpiteitä, jotka olisi taloudellisempaa tai tehokkaampaa ulkoistaa, tai pesänhoitajan toimenpiteistä aiheutuu saatuun hyötyyn nähden kohtuuttomasti kustannuksia. Pesänhoitaja voi veloittaa vain sellaisista toimenpiteistä, jotka ovat olleet tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia konkurssipesän hoitamiseksi hyvän pesänhoitotavan mukaisesti. Suositus käsittää palkkiotaulukot, joiden mukaisten vertailupalkkioiden avulla pesänhoitajan palkkion kohtuullisuutta voidaan arvioida.

Valvontalain 7 §:n 3 momentin mukaan tuomioistuin voi konkurssiasiamiehen vaatimuksesta alentaa velkojien pesähoitajalle määräämää palkkiota konkurssilain 8 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla perusteilla taikka jos palkkio selvästi ylittää sen, mitä voidaan pitää kohtuullisena.

Yrityssaneerauslain 87 §:n 1 momentin mukaan selvittäjällä on oikeus saada tehtävästään kohtuullinen palkkio, joka maksetaan velallisen varoista. Palkkiota määrättäessä on otettava huomioon velallisyriityksen arvo menettelyn alkaessa, tehtävän vaikeus ja sen vaatimien toimenpiteiden laajuus, selvittäjän työn tulokset sekä muut seikat. Pykälän 3 momentin mukaan selvittäjän on liitettävä palkkiota tai kustannusten korvausta koskevaan vaatimukseensa selvitys suoritetuista toimenpiteistä sekä erittely, josta ilmenevät palkkion ja kustannusten perusteet. Palkkion ja kustannusten korvauksen määrän vahvistaa 4 momentin nojalla velkojatoimikunta taikka, jos sellaista ei ole, tuomioistuin. Tuomioistuimen on ratkaistava palkkiota tai korvausta koskeva asia myös, jos palkkion moittimista koskeva vaatimus on pantu vireille.

Yrityssaneerauslain 11 §:n 2 momentin mukaan velallisen tai velkojan pyynnöstä selvittäjän on selvitettävä palkkiovaatimuksensa perusteita sekä esitettävä arvionsa saneerausmenettelyn kokonaiskustannuksista. Jos arvion perusteena olleet seikat muuttuvat myöhemmin olennaisesti, selvittäjän on esitettävä velalliselle ja velkojille uusi arvio.

Valvontalain 11 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan tuomioistuin voi konkurssiasiamiehen vaatimuksesta alentaa velkojatoimikunnan selvittäjälle määräämää palkkiota, jos selvittäjä on olennaisesti laiminlyönyt hänelle tämän tai muun lain mukaan kuuluvan tehtävän tai velvollisuuden taikka jos palkkio selvästi ylittää sen, mitä yrityksen saneerauslaista annetun lain 87 §:n 1 momentin mukaan voidaan pitää kohtuullisena.

Velkajärjestelylain 70 §:n 1 momentin mukaan selvittäjällä on oikeus saada tehtävästään kohtuullinen palkkio sekä korvaus hänelle aiheutuneista tehtävän kannalta tarpeellisista kustannuksista. Jos selvittäjänä on toiminut julkinen oikeusavustaja, palkkio ja korvaus suoritetaan valtion oikeusaputoimistolle. Pykälän 6 momentin mukaan tarkempia säännöksiä selvittäjän palkkiosta ja kustannusten korvauksesta annetaan oikeusministeriön asetuksella (1212/2001, jäljempänä *palkkioasetus*).

Palkkioasetuksen 1 §:ssä säädetään selvittäjän palkkion perusteista. Palkkio määräytyy taulukon mukaan sillä perusteella, montako velkojaa menettelyssä on osallisena. Jos asia on kuitenkin erityisen vaikea tai työmäärältään erityisen laaja, selvitystehtävästä 1 §:n mukaan määrättävää palkkiota voidaan tuomioistuimen harkinnan mukaan korottaa 2 §:n mukaan enintään 50 prosentilla. Jos korottamiseen kuitenkin on erittäin painava syy, korotus voi olla suurempi. Palkkion korottaminen on erikseen perusteltava. Asetuksessa määrätään palkkiosta myös esimerkiksi tilanteessa, jossa selvittäjä

määrätään ennen velkajärjestelyn aloittamista, tai jos selvittäjä huolehtii omaisuuden rahaksimuutosta, varojen tilittämisestä ja muista rahaksimuuttoon liittyvistä tehtävistä.

Pesänhoitajan ja selvittäjän palkkiota koskevan sääntelyn tarkoituksena on osaltaan varmistaa menettelyjen tehokkuus. Sääntelyä voidaan pitää 27 artiklan 4 kohdan edellyttämällä tavalla johdonmukaisena tehokkuustavoitteen kanssa.

Artiklan 4 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että käytettävissä on asianmukaiset menettelyt palkkiota koskevien kiistojen ratkaisemiseksi.

Konkurssilain 8 luvun 7 §:n 4 momentin mukaan palkkiota ja korvausta koskevan riidan ratkaisee pesänhoitajan, velallisen tai velkojan hakemuksesta tuomioistuin. Hake-mus on tehtävä kuukauden kuluessa palkkiosta ja korvauksesta tehdystä velkojen päätöksestä.

Yrityssaneerauslain 87 §:n 4 momentin mukaan tuomioistuimen on ratkaistava selvittäjän palkkiota tai korvausta koskeva asia, jos selvittäjä, velallinen tai velkoja haluaa moittia velkojatoimikunnan päätöstä ja panee vaatimuksen vireille 14 päivän kuluessa siitä, kun hän sai tiedon velkojatoimikunnan päätöksestä, kuitenkin viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun päätös tehtiin.

Velkajärjestelylain 63 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimen päätökseen velkajärjestelyä koskevassa asiassa saa hakea muutosta, jollei muutoksenhakua ole erikseen kielletty tai kysymys ole asian käsittelyä koskevasta ratkaisusta. Selvittäjän palkkion osalta muutoksenhaku on mahdollista. Myös selvittäjä voi hakea muutosta maksuohjelmaan siltä osin kuin on kysymys hänen palkkiostaan tai kulujen korvaamisesta. (Pauliine Koskelo – Liisa Lehtimäki: Yksityishenkilön velkajärjestely, Helsinki 1997 s. 368)

Voimassa oleva sääntely takaa direktiivin edellyttämät asianmukaiset menettelyt palkkiota koskevien kiistojen ratkaisemiseksi.

28 artikla. Sähköisten viestintävälineiden käyttö.

Artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevissa menettelyissä menettelyn osapuolet, selvittäjä ja lainkäyttö- tai hallintoviranomainen voivat suorittaa sähköisiä viestintävälineitä käyttäen, myös rajat ylittävissä tilanteissa, vähintään seuraavat toimet:

a) saatavien ilmoittaminen;

b) uudelleenjärjestely- tai takaisinmaksuohjelmien toimittaminen;

c) ilmoitusten toimittaminen velkojille;

d) riitauttamisten esittäminen ja muutoksenhaku.

Johdanto-osan kappaleen 90 mukaan jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön säännökset, joiden perusteella velalliset, velkojat, selvittäjät ja lainkäyttö- ja hallintoviranomaiset voivat käyttää sähköisiä viestintävälineitä, jotta voitaisiin edelleen nopeuttaa menettelyjä, helpottaa velkojen osallistumista uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskeviin menettelyihin ja turvata velkojille yhdenmukaiset edellytykset kaikkialla unionissa. Sen vuoksi sellaiset menettelylliset toimet kuin velkojen ilmoitus saatavasta, ilmoitusten toimittaminen velkojille tai riitauttamisten esittäminen ja muutoksenhaku voidaan toteuttaa sähköisillä viestintävälineillä. Jäsenvaltioiden olisi voitava säätää siitä, että ilmoitukset voidaan toimittaa velkojalle sähköisesti vain, jos kyseinen velkoja on ennakolta antanut suostumuksensa sähköiseen viestintään.

Johdanto-osan kappaleen 91 mukaan uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevan menettelyn osapuolia ei olisi velvoitettava käyttämään sähköisiä viestintävälineitä, jos tällainen käyttö ei ole pakollista kansallisen lain säädännön nojalla, tämän kuitenkin vaikuttamatta jäsenvaltioiden mahdollisuuteen ottaa käyttöön pakollinen sähköistä hakemusten tekemistä ja asiakirjojen tiedoksianto koskeva järjestelmä uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevilla menettelyillä. Jäsenvaltioiden olisi voitava valita sähköiset viestintävälineet. Tällaisia välineitä voisivat olla esimerkiksi tiettyyn tarkoitukseen rakennettu, tällaisten asiakirjojen sähköiseen siirtoon tarkoitettu järjestelmä tai sähköpostin käyttö, ilman, että jäsenvaltioita estetään ottamasta käyttöön sähköisen allekirjoituksen kaltaisia toimintoja, joilla varmistetaan sähköisten siirtojen turvallisuus, tai luottamuspalveluja, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014 mukaiset sähköiset rekisteröidyt jakelupalvelut.

a) saatavien ilmoittaminen ja d) riitautusten esittäminen ja muutoksenhaku

Konkurssilain 22 luvun 7 §:n 3 momentin mukaan velkojat ja velallinen voivat toimittaa pesähoitajalle konkurssilaissa tarkoitetut lausumat, vastineet ja ilmoitukset tallentamalla ne konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden asianhallintajärjestelmään taikka toimittamalla ne pesähoitajalle sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä.

Yrityssaneerauslain 81 §:n 4 momentin mukaan velkojat ja velallinen voivat toimittaa selvittäjälle yrityssaneerauslaissa tarkoitetut lausumat, vastineet ja ilmoitukset tallentamalla ne konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden asianhallintajärjestelmään taikka toimittamalla ne selvittäjälle sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä.

Velkajärjestelylain 62 a §:n 2 momentin mukaan velkajärjestelylaissa tarkoitetut ilmoitukset ja tiedoksiannot voidaan toimittaa sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä, jollei tiedoksianto ole tarpeen toimittaa vastaanottotodistusta tai saantitodistusta vastaan taikka muuta riita-asioita varten säädettyä tiedoksiantotapaa käyttäen.

Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 9 §:n mukaan vireillepanossa ja asian muussa käsittelyssä vaatimuksen kirjallisesta muodosta täyttää myös viranomaiselle toimitettu sähköinen asiakirja.

Voimassa olevan lainsäädännön nojalla saatavien ilmoittaminen ja riitautusten esittäminen on mahdollista tehdä sähköisesti. Myös maksukyvyttömyysmenettelyihin liittyvä muutoksenhaku voidaan tehdä sähköisesti.

b) uudelleenjärjestely- tai takaisinmaksuohjelmien toimittaminen ja c) ilmoitusten toimittaminen velkojille

Konkurssilain 22 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan pesänhoitaja voi toimittaa konkurssilaissa tarkoitetut ilmoitukset, kutsut ja muut tiedoksiannot sekä asiakirjat sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä (1 kohta), tallentamalla ne konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden asianhallintajärjestelmään edellyttäen, että vastaanottajalle on myönnetty pääsy järjestelmään (2 kohta), tai tallentamalla ne muuhun sähköiseen järjestelmään, johon vastaanottajalla on pääsy ja jonka käyttämisen vastaanottaja on hyväksynyt (3 kohta).

Yrityssaneerauslain 81 §:n 2 momentin mukaan selvittäjä voi toimittaa yrityssaneerauslaissa tarkoitetut ilmoitukset, kutsut ja muut tiedoksiannot sekä asiakirjat sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä (1 kohta), tallentamalla ne konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden asianhallintajärjestelmään edellyttäen, että vastaanottajalle on myönnetty pääsy järjestelmään (2 kohta), tai tallentamalla ne muuhun sähköiseen järjestelmään, johon vastaanottajalla on pääsy ja jonka käyttämisen vastaanottaja on hyväksynyt (3 kohta).

Yrityssaneerauslain 81 §:n 3 momentissa säädetään, että jos selvittäjä toimittaa tiedoksiannon 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla, hänen on ilmoitettava tiedoksiannon vastaanottajalle sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä tämän ilmoittamaan osoitteeseen asiakirjan tallentamisesta konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden

asianhallintajärjestelmään tai muuhun sähköiseen järjestelmään, jollei vastaanottajan kanssa ole muuta sovittu.

Yrityssaneerauslain 81 §:n 1 momentin mukaan myös tuomioistuिन voi toimittaa yritys-saneerauslaissa tarkoitetut tiedoksiannot sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä, jollei tiedoksianto ole tarpeen toimittaa vastaanottotodistusta tai saantitodistusta vastaan taikka muuta riita-asioita varten säädettyä todisteellista tiedoksiantotapaa käyttäen.

Velkajärjestelylain 62 a §:n 2 momentin mukaan velkajärjestelylaissa tarkoitetut ilmoitukset ja tiedoksiannot voidaan toimittaa sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä, jollei tiedoksianto ole tarpeen toimittaa vastaanottotodistusta tai saantitodistusta vastaan taikka muuta riita-asioita varten säädettyä tiedoksiantotapaa käyttäen. Velkojan prosessiosoitteena voidaan käyttää sähköpostiosoitetta tai muuta sähköisen tiedonsiirron osoitetta taikka postiosoitetta, jonka velkoja on velkajärjestelylain 11 b §:ssä tarkoitetussa velkaselvityksessä ilmoittanut velalliselle.

Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia sovelletaan muun muassa tuomioistuinasian sähköiseen vireillepanoon, käsittelyyn ja päätöksen tiedoksi-antoon, jollei muualla laissa toisin säädetä. Sitä sovelletaan esimerkiksi silloin, kun tuomioistuin toimittaa asiakirjan asianosaisille tai selvittäjälle. Lain 18 §:n 1 momentin mukaan asiakirja, joka lain mukaan toimitetaan postitse saantitodistusta vastaan tai muuten todisteellisesti, voidaan asianosaisen suostumuksella antaa tiedoksi myös sähköisenä viestinä, ei kuitenkaan telekopiona tai vastaavalla tavalla. Viranomaisen on tällöin ilmoitettava, että asiakirja on asianosaisen tai tämän edustajan noudettavissa viranomaisen osoittamalta palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta. Lain 19 §:n 1 momentin mukaan muu kuin 18 §:ssä tarkoitettu todisteellisesti tiedoksi-annettava asiakirja voidaan antaa tiedoksi asianomaiselle sähköisenä viestinä hänen suostumuksellaan.

Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 9 §:n mukaan vireillepanossa ja asian muussa käsittelyssä vaatimuksen kirjallisesta muodosta täyttää myös viranomaiselle toimitettu sähköinen asiakirja. Selvittäjä voi siten toimittaa ehdotuksen saneerausohjelmaksi tai velkajärjestelyn maksuohjelmaksi tuomioistuimelle sähköisesti.

Saneerausohjelmien ja velkajärjestelyn maksuohjelmien sekä muiden ilmoitusten toimittaminen velkojille voidaan tehdä sähköisesti. Myös selvittäjä voi toimittaa ohjelmaehdotukset tuomioistuimelle sähköisesti. Yrityssaneerauksen ja velkajärjestelyn osalta sähköistä tiedonsiirtomenetelmää voidaan käyttää, jollei ole tarpeen käyttää todisteellista tiedoksiantoa. Viranomaistoiminnassa postitse saantitodistusta vastaan tai muuten todisteellisesti toimitettava asiakirja voidaan asianosaisen suostumuksella antaa

tiedoksi myös sähköisenä viestinä. Voimassa olevaa lainsäädäntöä voidaan pitää direktiivin kannalta riittävänä ottaen huomioon, että johdanto-osan kappaleen 91 perusteella menettelyn osapuolia ei ole velvoitettava käyttämään sähköisiä viestintävälineitä.

V osasto. Uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevien menettelyjen seuranta.

29 artikla. Tiedonkeruu.

Artiklan 1 kohdassa on lueteltu tiedot, jotka jäsenvaltioiden on kerättävä ja koottava vuosittain. Tiedot on kerättävä ja koottava kansallisella tasolla uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevista menettelyistä jaoteltuina menettelytyypin mukaan.

- a) *haettujen tai aloitettujen menettelyjen lukumäärä, jos aloittamisesta säädetään kansallisessa lainsäädännössä, ja vireillä olevien tai lopetettujen menettelyjen määrä;*
- b) *menettelyjen keskimääräinen kesto hakemuksen jättämisestä tai menettelyn aloittamisesta, jos aloittamisesta säädetään kansallisessa lainsäädännössä, menettelyn lopettamiseen saakka;*

Vaaditut tiedot käsittävät siis kunakin vuonna aloitetut, vireillä olevat ja lopetetut konkurssi-, yrityssaneeraus- ja velkajärjestelymenettelyt sekä menettelyjen keskimääräisen keston aloittamisesta lopettamiseen. Nämä tiedot ovat saatavissa Tilastokeskuksesta. Vireillä olevia asioita koskevien tietojen osalta on kuitenkin selvitettävä, onko tieto saatavissa muista lähteistä helpommin (konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteri tai konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden asiankäsitteilyjärjestelmä Kosti), kun selviää, mitä vireilläololla tässä yhteydessä käsitetään.

- c) *muiden kuin d alakohdan mukaisesti vaadittujen menettelyjen lukumäärä jaoteltuina tulosten tyyppin mukaan;*

Konkurssin osalta myönteistä aloittamispäätöstä seuraavat pääasialliset päättymistavat ovat jakoluettelon vahvistaminen ja konkurssin raukeaminen. Lisäksi alakohdassa tarkoitettuja tulosten tyypejä ovat julkisselvitykseen siirtyminen ja konkurssin peruuntuminen. Yrityssaneerauksen osalta alakohdassa tarkoitettuja tulosten tyypejä ovat saneerausohjelman vahvistaminen, menettelyn lakkaaminen konkurssin vuoksi ja menettelyn lakkaaminen muusta syystä. Velkajärjestelyn osalta alakohdassa tarkoitettuina tuloksina voidaan pitää ohjelman vahvistamista ja ohjelmaehdotuksen hylkäämistä. Tiedot ovat saatavissa Tilastokeskuksesta.

- d) *niiden uudelleenjärjestelymenettelyjä koskevien hakemusten lukumäärä, joita ei otettu käsiteltäviksi, jotka hylättiin tai jotka peruutettiin ennen menettelyn aloittamista.*

Yrityssaneerauksen osalta tulisi toimittaa myös tieto siitä, että hakemus on jätetty tutkimatta, hylätty tai peruutettu. Tieto on saatavissa Tilastokeskuksesta.

Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kerättävä ja koottava vuosittain kansallisella tasolla tiedot niiden velallisten lukumäärästä, joihin sovellettiin uudelleenjärjestelymenettelyjä tai maksukyvyttömyysmenettelyjä ja joilla oli kolmen vuoden aikana ennen hakemuksen toimittamista tai tällaisten menettelyjen aloittamista, jos tällaisesta aloittamisesta säädetään kansallisessa lainsäädännössä, uudelleenjärjestelyohjelma, joka oli vahvistettu II osaston täytäntöönpaneuvassa aiemmassa uudelleenjärjestelymenettelyssä.

Tieto siitä, monelleko konkurssiin asetetulle velalliselle oli vahvistettu saneerausohjelma varhaisessa saneerausmenettelyssä, on mahdollista yhdistellä Tilastokeskuksen keräämistä tiedoista. Tämä vaatii erillisiä yrityskohtaisia hakuja.

Artiklan 3 kohdassa on lueteltu tiedot, joita jäsenvaltiot voivat kerätä ja koota vuosittain. Tiedot koskisivat kunkin tyyppisen menettelyn keskimääräisiä kustannuksia, keskimääräistä takaisinperintäastetta vakuusvelkojen ja vakuudettomien velkojen osalta ja tilanteen mukaan muun tyyppisten velkojen osalta, niiden yrittäjien lukumäärää, jotka direktiivin 1 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisen menettelyn läpi käytyään ovat perustaneet uuden yrityksen sekä uudelleenjärjestely- ja maksukyvyttömyysmenettelyihin liittyvien menetettyjen työpaikkojen lukumäärää.

Kohta ei ole jäsenvaltioita velvoittava, vaan jäsenvaltiot voivat vapaaehtoisesti toimittaa komissiolle myös nämä tiedot. Kohdassa luetellut tiedot ovat sellaisia, että Tilastokeskuksella ei ole niitä suoraan saatavilla. Esimerkiksi keskimääräisen takaisinperintäasteen tarkastelu vaatisi hyvin tarkkaa lainakohtaista tietoa. Näiden tietojen kerääminen vaatisi lisäselvitystä ja todennäköisesti lisärahoitusta Tilastokeskukselle tai muulle tehtävään osoitetulle viranomaiselle.

Artiklan 4 kohdan mukaan 1 kohdan a–c kohdassa ja, mikäli jäsenvaltio päättää toimittaa niitä, 3 kohdassa tarkoitetut tiedot on jaoteltava sen mukaan, ovatko velalliset luonnollisia vai oikeushenkilöitä, koon mukaan niiden velallisten osalta, jotka eivät ole luonnollisia henkilöitä, ja sen mukaan koskeeko veloista vapauttamiseen johtava menettely ainoastaan yrittäjiä vai kaikkia luonnollisia henkilöitä.

Velkajärjestelylain 1 §:n 1 momentin mukaan laki koskee maksukyvyttömiä yksityishenkilöitä. Tämä kattaa kaikki luonnolliset henkilöt. Konkurssin ja yrityssaneerauksen

osalta tiedot on jaoteltava sen mukaan, koskeeko menettely luonnollista vai oikeushenkilöä. Vaadittu jaottelu yritysten koon mukaan voidaan tehdä yritysten työntekijöiden määrän mukaan (johdanto-osan kappale 93). Tämä tieto Tilastokeskuksella on.

Tilastokeskuksesta annetun lain (48/1992) 1 §:n mukaan Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja ja selvityksiä sekä huolehtia valtion tilastoimen yleisestä kehittämisestä yhteistyössä muiden valtion viranomaisten kanssa. Lisäksi Tilastokeskus suorittaa sille erikseen säädetyt tai määrätyt muut tehtävät.

Tilastokeskus julkaisee tilastoja sekä konkurssseista, yrityssaneerauksista että velkajärjestelyistä. Tilastokeskus saa tiedot käräjäoikeuksien asiankäsittelyjärjestelmästä. Tilastokeskuksessa konkurssiin tai yrityssaneeraukseen haettuun yritykseen tai yrittäjään yhdistetään Tilastokeskuksen yritysrekisteristä sitä kuvaavat taustatiedot, kuten toimipaikka, toimiala ja henkilökunnan määrä.

Artiklassa edellytetty tiedonkeruu ja -raportointivelvollisuus sopisi luontevasti Tilastokeskuksen tehtäviin. Tilastokeskus tilastoi jo nykyään 29 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tietoja, joten lainsäädäntöä ei ole tarpeen muuttaa eikä uusia järjestelmiä luoda artiklassa vaadittujen tietojen keräämiseksi. Osa vaadituista tiedoista edellyttää kuitenkin, että Tilastokeskuksessa tietoja yhdistellään uudella tavalla.

Artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat kerätä ja koota tietoja otantatekniikalla, jossa on varmistettu, että otokset ovat edustavia koon ja monipuolisuuden näkökulmasta. Suomessa ei ole olemassa olevien rekisterien ja tilastojen johdosta tarpeen käyttää otantaa.

Artiklan **6 kohdan** mukaan jäsenvaltioiden on kerättävä ja koottava tiedot kokonaisilta kalenterivuosilta, jotka päättyvät kunakin vuonna 31 päivänä joulukuuta, 7 kohdassa tarkoitettujen täytäntöönpanosäännösten soveltamispäivää seuraavasta ensimmäisestä kokonaisesta kalenterivuodesta alkaen. Tiedot on toimitettava komissiolle vakio-
muotoisella tietolomakkeella vuosittain viimeistään sitä kalenterivuotta seuraavan vuoden 31 päivänä joulukuuta, jolta tiedot on kerätty. Artiklan **7 kohdan** mukaan komissio vahvistaa 6 kohdassa tarkoitetun tietolomakkeen täytäntöönpanosäädöksillä. Artiklan **8 kohdan** mukaan komissio julkaisee tiedot verkkosivustollaan niin, että ne ovat saatavilla helposti ja käyttäjäystävällisesti.

Artiklan 5–8 kohta eivät vaadi jäsenvaltioilta täytäntöönpanotoimenpiteitä. Mietinnön julkaisemispäivään mennessä komissio ei ole antanut 6 ja 7 kohdassa tarkoitettua täytäntöönpanosäädöstä tietolomakkeesta, mikä hankaloittaa tietovaatimusten tar-

kempaa arviointia. Lisäksi tässä vaiheessa ei kyetä arvioimaan, millä tavalla Tilastokeskus tiedot komissiolle toimittaa. Aikaisintaan tiedot tulisi artiklan 6 kohdassa todetun johdosta kerätä vuodelta 2022.

30 artikla. Komiteamenettely.

VI osasto. Loppusäännökset.

31 artikla. Suhde muihin säädöksiin ja kansainvälisiin välineisiin.

32 artikla. Direktiivin (EU) 2017/1132 muuttaminen.

33 artikla. Uudelleentarkastelu.

34 artikla. Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä.

35 artikla. Voimaantulo.

Direktiivin 30–36 artikla eivät edellytä kansallisia täytäntöönpanotoimenpiteitä ja sisältävät direktiiveille tavanomaiset loppusäännökset. Niitä on käsitelty olennaisilta osiltaan muualla mietinnössä, kuten 32 artiklaa 12 artiklan yhteydessä ja 33 artiklaa jakosssa Toimeenpano ja seuranta.

Direktiivin 34 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on pantava direktiivi täytäntöön ja sitä on sovellettava viimeistään 17.7.2021. Artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot, joilla on erityisiä vaikeuksia direktiivin täytäntöönpanossa, voivat pidentää täytäntöönpanojaksoa enintään yhdellä vuodella. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle siitä, että niiden on turvauduttava mahdollisuuteen pidentää täytäntöönpanojaksoa, viimeistään 17.1.2021. Suomi on toimittanut komissiolle 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vedoten koronaviruspandemiaan ja siihen liittyneiden kiireellisten lainsäädäntötoimenpiteiden aiheuttamaan viivästykseen. Näin ollen täytäntöönpanon määräpäivä Suomessa on 17.7.2022.

4 Nykytila ja sen arviointi muilta osin

Yrityssaneerausten määrä on Suomessa yrityskantaan nähden vähäinen. Usein yrityssaneeraukseen hakeudutaan liian myöhäisessä vaiheessa, kun liiketoimintaa ei kyetä enää tervehdyttämään. Yrityssaneeraukset jakaantuvat Suomen yrityskannan mukaisesti, eli suurin osa saneerauksista kohdistuu pieniin ja keskisuuuriin yrityksiin.

Konkurssien tavoin saneeraustapausten määrä riippuu keskeisesti yleisestä taloudellisesta kehityksestä. Yrityssaneeraushakemusten määrä on Tilastokeskuksen tietojen mukaan vähentynyt joka vuosi vuosina 2014–2020. Tilastokeskuksen tietojen mukaan tammi–joulukuussa 2020 pantiin vireille 336 yrityssaneerausta, mikä on 30 yrityssaneerausta (8,2 prosenttia) vähemmän kuin vuonna 2019. Henkilökunnan määrä yrityssaneeraukseen vuonna 2020 haetuissa yrityksissä oli kaikkiaan 6 640, mikä on 3 521 henkilöä (112,9 prosenttia) enemmän kuin edellisvuonna. Vuonna 2019 pantiin vireille yhteensä 366 yrityssaneerausta ja käräjäoikeuksissa käsiteltiin loppuun yhteensä 441 yrityssaneerausasiaa. Vuonna 2019 saneerausmenettelyhakemuksista maksuohjelma vahvistettiin 133 tapauksessa. Vuonna 2018 pantiin vireille yhteensä 408 yrityssaneerausta ja käräjäoikeuksissa käsiteltiin loppuun 533 yrityssaneerausasiaa. Vuonna 2018 saneerausmenettelyhakemuksista maksuohjelma vahvistettiin 179 tapauksessa. Henkilökunnan määrä yrityssaneeraukseen vuonna 2019 haetuissa yrityksissä oli kaikkiaan 3 119, kun taas vuonna 2018 määrä oli 3 483 ja vuonna 2017 4 876.

Yrityssaneeraushakemuksella voidaan myös pyrkiä viivyttämään konkurssiin asettamista. Konkurssi-asiamiehen toimisto julkaisi maaliskuussa 2021 selvitysraportin viivytelyluonteisista yrityssaneeraushakemuksista ja -menettelyistä sekä selvittäjälle mahdollisesti asetettavasta rikosilmoitusvelvollisuudesta. Selvityksessä havaittiin 48 viivytelyluonteista yrityssaneerausta vuonna 2019. Näistä valtaosassa (77 prosenttia) oli tapahtunut väärinkäytöksiä joko ennen yrityssaneerausmenettelyyn hakeutumista tai sen jälkeen. Velallinen on saanut viivytettyä konkurssia yrityssaneeraushakemuksella tai -menettelyllä noin 6–7 kuukautta. Väärinkäytöksillä aiheutettujen vahinkojen keskiarvoksi arvioitiin noin 220 000 euroa ja yrityssaneerauksen ja konkurssiin asettamisen välisenä aikana velallisen varallisuus väheni keskimäärin 56 000 euroa. Osana selvitystä toteutettiin myös kyselytutkimus, johon vastasi 51 yrityssaneerausmenettelyiden parissa työskentelevää henkilöä eri ammattiryhmistä. Kyselytutkimuksen mukaan ilmiö viivytelyluonteisista yrityssaneerausmenettelyistä oli tuttu pääosalle (82,4 prosenttia) vastaajista. Valtaosan (75 prosenttia) mielestä viivytelyyn tulisi puuttua nykyistä aiemmin. Yli puolet (60,7 prosenttia) vastaajista katsoi, että saneeraus selvit-

täjälle tulisi asettaa rikosilmoitusvelvollisuus. Selvityksen lainopillisessa osuudessa todettiin, että rikosilmoituksen tekeminen on lähtökohtaisesti velkojien edun mukaista, mikäli rikosilmoitus sidottaisiin tilanteeseen, jossa saneerausmenettely ei jatku.

Tämä esitys keskittyy direktiivin täytäntöönpanoon eikä kansallisista syistä johtuvia tarpeita muuttaa lainsäädäntöä ole tämän esityksen yhteydessä arvioitu täysimääräisesti. Tässä esityksessä arvioidaan jäljempänä muutamaa muutostarvetta, jotka liittyvät kiinteästi direktiiviin, mutta eivät välttämättä ole suoraan direktiivin edellyttämiä. Menettelyn tehostamiseen ja kattavuuden laajentamiseen tähtääviä muutoksia on tarkoitus arvioida laajemmin vuoden 2021 aikana.

5 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

5.1 Keskeiset ehdotukset

5.1.1 Direktiivistä suoraan johtuvat muutokset

Esityksessä ehdotetaan, että yrityssaneerauslain sisälle luotaisiin uusi, direktiivin mukainen ja voimassa olevalle yrityssaneerausmenettelylle vaihtoehtoinen uhkaavan maksukyvyttömyyden menettelyväylä (*varhainen saneerausmenettely*). Velallinen voisi hakeutua tälle menettelyväylälle varhaisessa vaiheessa, jossa velallinen ei ole vielä maksukyvytön vaan vasta maksukyvyttömyyden uhkaama. Esityksellä ei muutettaisi koko yrityssaneerausmenettelyn edellytyksiä tai menettelyyn oikeutettujen velallisten joukkoa, vaan hakemukset ja niiden johdosta aloitetut saneerausmenettelyt jakautuisivat kahteen eri menettelyväylään.

Uusi varhainen saneerausmenettely sisältäisi direktiivin vaatimusten mukaiset voimassa olevasta sääntelystä osittain poikkeavat säännökset. Saneerausmenettelyyn pääseminen olisi nykyistä helpompaa, sillä uudessa menettelyväylässä olisi nykyistä vähemmän esteperusteita menettelyn aloittamiselle. Maksu-, perintä- ja muut kiellot eivät tulisi sovellettavaksi automaattisesti, vaan tuomioistuimen päätöksellä. Kiellot voitaisiin määrätä aluksi vain kolmeksi kuukaudeksi, minkä jälkeen niitä jatkettaessa kielloilla olisi direktiivin vaatima 12 kuukauden enimmäisaika. Saneerausmenettelyn alkamisen oikeusvaikutuksiin tehtäisiin myös muita kieltojen voimassaoloon sidoksissa olevia muutoksia. Myös saneerausohjelman vahvistamista ilman kaikkien ryhmäenemmistöjen suostumusta koskevat säännökset poikkeaisivat voimassa olevista säännöksistä. Jos menettelyn aikana kävisi ilmi, että velallinen on maksukyvytön, velallisella olisi mahdollisuus siirtyä varhaisesta saneerausmenettelystä perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn. Selvittäjän määräämistä koskevat säännökset kirjoitettaisiin loogisemmaksi kokonaisuudeksi. Ne poikkeaisivat varhaisessa saneerausmenettelyssä voimassa olevasta lainsäädännöstä, kun taas muilta osin säännöksiä ei ole tarkoitus muuttaa sisällöllisesti.

Toinen menettelyväylä (*perusmuotoinen saneerausmenettely*) vastaisi pääpiirteissään voimassa olevaa yrityssaneerausmenettelyä. Siihen voisi jatkossa hakeutua maksukyvytön velallinen tai velkojen puolloilla tai yhdessä velkojen kanssa hakemuksen tekävä velallinen. Muutosten johdosta velkoja tai todennäköinen velkoja voisi jatkossa

ilman velallisen myötävaikutusta hakea ainoastaan perusmuotoista saneerausmenettelyä.

Siltä osin kuin direktiivin mukaisten säännösten katsotaan sujuvoittavan myös voimassa olevaa menettelyä, yrityssaneerauslakiin tehtäisiin molempia menettelyväyliä koskevia tarkennuksia. Lakiin lisättäisiin säännökset saneerauksen varalta laadittujen sopimusehtojen ja muiden sitoumusten, järjestelyjen ja toimenpiteiden pätemättömyydestä. Lisäksi saneerausohjelman sisältöä sekä selvittäjän ja konkurssin pesänhoitajan määräämistä koskeviin säännöksiin tehtäisiin tarkennuksia.

5.1.2 Muut ehdotetut muutokset

Yrityssaneerausta koskevaan lainsäädäntöön tehtäisiin tässä yhteydessä kaksi muutosta, joita direktiivi ei välttämättä edellytä, mutta jotka liittyvät kiinteästi direktiivin tavoitteisiin. Muutokset koskisivat molempia menettelyväyliä.

Ensinnäkin yrityssaneerauslakiin otettaisiin säännökset konsernitilin käyttöä koskevista poikkeuksista maksuikieltoon. Maksuikiellon voimaantulo voi konsernitiliä käytössä yrityksessä aiheuttaa sen, että velallinen voi siirtymäaikana jäädä ilman käyttö-pääomaa, mikä vaarantaa saneerausmenettelyn onnistumisen. Esityksessä ehdotetaan, että konsernitilin käyttöä voitaisiin jatkaa tietyn aikaa, jotta konsernitilijärjestelmä ehditään purkaa ja luoda tilalle korvaava järjestely.

Toiseksi esityksessä ehdotetaan, että osakeyhtiössä ja osuuskunnassa toimivalta päättää yrityssaneeraushakemuksen tekemisestä olisi yhtiökokouksen sijasta ensisijaisesti hallituksella. Voimassa olevan lain mukaan yhtiökokous päättää osakeyhtiön hakeutumisesta yrityssaneeraukseen. Vastaavasti osuuskunnan kokous päättää osuuskunnan hakeutumisesta yrityssaneeraukseen. Hallitus voi kuitenkin tehdä hakemuksen, jos asia on kiireellinen. Tällöin hallituksen on viipymättä kutsuttava yhtiökokous tai osuuskunnan kokous koolle käsittelemään hakemuksen jatkamista.

Osakeyhtiölain yleisen toimivallanjaon mukaisesti osakeyhtiön hallituksella on yhtiön hallinnon ja toiminnan asianmukaisen järjestämiseen liittyvä yleistoimivalta päättää kaikista muista kuin nimenomaisesti yhtiökokoukselle osoitetuista asioista (OYL 6 luvun 2 §). Hallituksen on huolellisesti toimien edistettävä yhtiön etua (OYL 1 luvun 8 §). Yhtiökokouksella taas on päätösvalta osakkeenomistajan oikeusasemaan keskeisesti vaikuttavissa, laissa nimenomaan yhtiökokouksen päätösvaltaan osoitetuissa asioissa (esimerkiksi OYL 5 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan varsinaisessa yhtiökokouksessa päätettävät asiat, OYL 9 luvun 2 §:n mukainen osakeanti, OYL 16 luvun 9 §:n 1 mo-

mentin mukainen sulautumispäätös sulautuvassa yhtiössä, OYL 17 luvun 9§:n 1 momentin mukainen jakautumispäätös jakautuvassa yhtiössä sekä OYL 20 luvun 3 §:n mukainen päätös yhtiön asettamisesta selvitystilaan). Osuuskunnassa hallituksella on vastaava yleistoimivalta (OKL 6 luvun 2 §).

Yhtiökokouksen tai osuuskunnan kokouksen päätöksen edellyttäminen kaikissa tilanteissa hidastaa yrityssaneerausasian käsittelyä ja aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia. Käytännössä on usein niin, että hallitus tekee päätöksen saneeraukseen hakemisesta, minkä jälkeen on kuitenkin kutsuttava yhtiökokous tai osuuskunnan kokous päättämään asiasta. Saneeraushakemuksen tekeminen sopisi paremmin hallituksen tehtäviin. Hallituksella on toimivalta päättää myös osakeyhtiön ja osuuskunnan hakeemisesta konkurssiin.

Esityksessä ehdotetaan, että hallitus voisi myös päättää kutsua yhtiökokouksen tai osuuskunnan kokouksen koolle päättämään hakemuksen tekemisestä. Näin ollen toimivalta jakautuisi jatkossa samoin kuin hallituksen yleistoimivaltaan kuuluvissa asioissa. Tämä voi käytännössä olla tarpeen esimerkiksi tilanteessa, jossa hallitus haluaa varmistua osakkeenomistajien tai jäsenten enemmistön kannatuksesta saneeraukseen hakeutumiselle.

Ehdotettu muutos ei vaikuttaisi yhtiökokouksen tai jäsenten rooliin saneerausmenettelyssä muutoin. Yhtiökokous tai osuuskunnan kokous tekee edelleen osakkeenomistajien tai jäsenten oikeuksiin vaikuttavat yrityssaneeraukseen liittyvät päätökset, kuten päättää mahdollisesta velkojille suunnatusta osakeannista. Selvityksessä osakeyhtiölain muutostarpeista kilpailukykytekijänä (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:39) on esitetty muutosta liittyen hallituksen ja yhtiökokouksen toimivaltaan päättää konkurssiin asettamisesta (OYL 20 luvun 25 §). OYL 20 luvun 25 §:n mukaan vain hallitus tai selvitysmiehet voivat päättää yhtiön asettamisesta konkurssiin. Selvityksen mukaan yhtiökokoukselle tulisi antaa rinnakkainen päätösvalta konkurssiin asettamisesta. Valmistelussa katsottiin tarpeelliseksi selvittää tarkemmin tämän muutosehdotuksen vaikutuksia. Tähän esitykseen ei sisälly asiaa koskevaa selvitystä.

Työryhmä arvioi, että toimivallanjaon eroavaisuuksista johtuen asunto-osakeyhtiölain vastaavaa säännöstä 20 luvun 8 §:ssä ei ole perusteltua muuttaa. Hallituksella on asunto-osakeyhtiössä lain 7 luvun 2 §:n 2 momentin johdosta rajatumpi toimivalta kuin osakeyhtiössä ja osuuskunnassa.

5.2 Pääasialliset vaikutukset

5.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Yritysvaikutukset

Usein yrityssaneeraukseen hakeudutaan liian myöhäisessä vaiheessa, kun liiketoimintaa ei kyetä enää tervehdyttämään. Jos uuden varhaisen menettelyväylän myötä velalliset hakeutuvat yrityssaneeraukseen yhä enenevässä määrin jo maksukyvyttömyyden uhkaamina, paranevat saneerauksen onnistumisen mahdollisuudet. Saneerauskelpoisuuden arvioinnin tehostuminen ja aikaistuminen vähentävät velkojille epäonnistuneista saneerausmenettelyistä aiheutuvia tappioita. Riittävän aikaisen saneeraushakemuksen voidaan myös arvioida nopeuttavan saneerausmenettelyä, koska yrityksen taloudellinen tilanne on vielä helpommin selvitettävissä ja korjattavissa.

Erot voimassa olevan lainsäädännön ja uuden varhaisen saneerausmenettelyväylän välillä ovat kuitenkin sekä velallisen että velkojan näkökulmasta melko vähäisiä eivätkä erot kaikilta osin ole uuden menettelyväylän eduksi. Myös voimassa oleva lainsäädäntö mahdollistaa yrityssaneeraukseen hakeutumisen varhaisessa vaiheessa maksukyvyttömyyden uhkaamana. Näin ollen yksistään esityksen mukaisen uuden menettelyväylän luomisen ei arvioida merkittävästi vaikuttavan yrityssaneeraushakemusten tai tuloksellisten yrityssaneerausten määrään. Lähtökohtaisesti hakemukset jatkossa jakautuisivat näihin kahteen eri menettelyväylään. Kaksi eri menettelyväylää voi lisätä velallisen tarvetta asiantuntijatukeen jo saneeraushakemusta laadittaessa, mikä voi kasvattaa saneerauksen kustannuksia velallisen näkökulmasta.

Jossain määrin hakemusten ja aloitettavien saneerausmenettelyiden kokonaismäärää voi lisätä se, että uuteen varhaiseen saneerausmenettelyyn pääsee nykyistä saneerausmenettelyä helpommin, koska este- ja keskeyttämisperusteita on nykyistä vähemmän. Varhaisen saneerausmenettelyn aloittamiselle ei ole esteenä esimerkiksi se, että on perusteltua syytä olettaa, että hakemuksen pääasiallisena tarkoituksena on velkojan perintätoimien estäminen tai muu velkojan taikka velallisen oikeuden loukkaaminen (voimassa olevan lainsäädännön 7 §:n 1 momentin 4 kohta). On kuitenkin mahdollista, että niissä tilanteissa, joissa saneerausmenettelyä ei ole aloitettu tämän esteperusteen takia, käsillä olisi myös joku toinen, myös varhaisessa saneerausmenettelyssä sovellettava esteperuste, kuten se, että velallinen on maksukyvytön (ehdotetun 4 c §:n 1 momentin 1 kohta).

Lisäksi varhaisessa saneerausmenettelyssä maksu-, perintä- ja muille kielloille asetetaan enimmäisaikarajat. Varhainen saneerausmenettely olisi mahdollista käynnistää myös ilman näitä kielloja, mutta yleisesti mahdollisuutta keskeyttää velkojen perintätoimet pidetään saneerauksen onnistumiselle olennaisena seikkana. Muutoksen tavoitteena on varmistaa, että saneerausmenettelyt kestäisivät enimmillään 12 kuukautta. Konkurssiasiamiehen toimistossa tehdyn, vuosina 2015 ja 2016 alkaneita saneerausmenettelyjä koskevan selvityksen mukaan menettelyt kestivät keskimäärin kauemmin, jos ohjelmaehdotus hyväksyttiin tai hylättiin kuin jos menettely määrättiin lakkaamaan. Menettelyn kesto aloittamisesta ohjelmaehdotuksen hyväksymiseen oli selvityksen mukaan keskimäärin 268 päivää vuonna 2015 ja 239 päivää vuonna 2016. Pisimmillään ohjelmaehdotuksen hyväksymisessä meni 628 päivää vuonna 2015 ja 494 päivää vuonna 2016. Ohjelmaehdotuksen hyväksymisessä kesti yli 360 päivää vuonna 2015 tarkastelluissa menettelyissä 26 tapauksessa 173:sta ja vuonna 2016 tarkastelluissa menettelyissä 14 tapauksessa 150:stä. Mikäli ohjelmaehdotus hylättiin, oli keskimääräinen kesto hiukan pidempi (296 päivää vuonna 2015 ja 300 päivää vuonna 2016). Pisimmillään hylkäämisessä kesti 480 päivää vuonna 2015 ja 349 päivää vuonna 2016. Menettelyissä, joissa menettely määrättiin lakkaamaan, kesti keskimäärin 194 päivää vuonna 2015 ja 156 päivää vuonna 2016. Lakkaamaan määrättyissä menettelyissä kesti yli 360 päivää 10 tapauksessa 145:stä vuonna 2015 ja kahdessa tapauksessa 97:stä vuonna 2016. Enimmäisaikarajalla ei näin ollen arvioida olevan merkittävää lyhentävää vaikutusta menettelyiden keskimääräisiin kestoihin, mutta joissain menettelyissä 12 kuukauden aikaraja voi tulla vastaan. Huomionarvoista on kuitenkin, että jos menettelyn aikana kävisi ilmi, että velallinen on maksukyvytön, olisi menettelyä mahdollista jatkaa perusmuotoisena saneerausmenettelynä, jossa kielloille ei asetettaisi vastaavaa enimmäisaikaa.

Konsernitilin käyttöä sekä osakeyhtiön ja osuuskunnan hallituksen päätösvaltaa koskevien muutosten arvioidaan nopeuttavan ja sujuvoittavan varsinkin keskisuurten ja suurten yritysten hakeutumista yrityssaneeraukseen. Sillä, ettei yhtiökokousta tarvitse järjestää saneeraukseen hakeutumisiksi, on näissä yrityksissä kustannuksia alentava vaikutus.

Yrityssaneeraukseen hakeutumista pyritään aikaistamaan erityisesti direktiivin 3 artiklan täytäntöönpanevalla työ- ja elinkeinoministeriön sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten Early Warning -palvelulla, joka käynnistyy vuonna 2021. Hankkeen tavoitteena on auttaa mikro- ja pk-yrityksiä tunnistamaan maksuvaikeuksiaan sekä löytämään ja käyttämään saatavilla olevia apukeinoja jo varhaisessa vaiheessa. Tiedon lisääminen ja neuvonta edistävät riittävän aikaista hakeutumista yrityssaneeraukseen, mikä parantaa saneerauksen onnistumisen edellytyksiä. On myös mahdollista, että saneeraushakemusten määrä voi tietoisuuden ja tarjottavan palvelun johdosta kasvaa. Kun yritykset reagoivat maksuvaikeuksiin riittävän aikaisin, saattaa se mahdollistaa konkurssin sijasta yrityssaneerauksen.

Tuloksellisten yrityssaneerausten määrän kasvulla, ja sillä, että yhä useampi yritys välttäisi konkurssin, olisi myönteisiä vaikutuksia yksittäisille yrityksille, niiden yhteistyökumppaneille ja työntekijöille. Yhden yrityksen maksukyvyttömyys voi aiheuttaa ketjureaktiona maksuvaikeuksia tai jopa maksukyvyttömyyden toiselle yritykselle. Onnistunut saneeraus voi jopa merkitä sitä, että konkurssin välttää saneerausyrityksen sopimuskumppani, joka on oman toimintansa kannattavuuden kannalta tärkeässä yhteistyösuhteessa saneerattavaan yritykseen.

Onnistunut saneeraus voi merkitä myös velkojalle taloudellista etua sen vuoksi, että liikesuhde velallisen kanssa voi jatkua. Tästä koituva hyöty saattaa pitkällä aikavälillä olla suurempi kuin velkojan saatavan määrän alentaminen saneerausohjelmassa. Tunnetusti tehokkaan ja selkeän yrityssaneerauksen on katsottu myös edistävän investointeja yrityksiin valtioiden rajojen yli. Esitys ei nykyiseen verrattuna kuitenkaan suoraan muuta yritysten mahdollisuuksia välttää maksukyvyttömyyttä ja konkurssia, koska se ei itsessään vaikuta yritysten kannattavuuteen.

Velkojen asema pysyisi pääpiirteissään samana menettelyväylästä riippumatta. Jos tuomioistuimien uudessa menettelyväylässä päätäisi olla määräämättä maksu- ja perintäkieltoja, olisi velkojilla nykyistä laajemmat mahdollisuudet periä saataviaan myös yrityssaneerausmenettelyn aikana. Toisaalta velkojat voisivat uudessa direktiivin mukaisessa menettelyväylässä tietyissä erittäin poikkeuksellisissa tilanteissa joutua maksamaan selvittäjän kustannukset. Myös selvittäjien tehtävät ja asema pysyisivät pääpiirteissään samoina, vaikka joitain rajattuja tarkennuksia lainsäädäntöön tehdäänkin. Tuomioistuimien voisi edelleen myös jättää selvittäjän määräämättä.

Vaikutukset kansantalouteen ja julkiseen talouteen

Kansantalouden näkökulmasta toimivan yrityssaneerailainsäädännön merkitys kasvaa laskusuhdanteessa. Konkurssien tavoin saneeraustapausten määrä riippuu keskeisesti yleisestä taloudellisesta kehityksestä. Koronaviruspandemia on vuosina 2020 ja 2021 johtanut arvion mukaan Suomen talouden supistumiseen ja sen jälkeen hitaaseen talouskasvuun. Valtiovarainministeriö arvioi joulukuussa 2020, että bruttokansantuote supistuu 3,3 prosenttia vuonna 2020 ja sen jälkeen kasvaa 2,5 prosenttia vuonna 2021. Kasvun arvioidaan jatkuvan 2,0 prosenttia vuonna 2022 ja 1,4 prosenttia vuonna 2023. Yleinen taloudellinen tilanne näkyy yrityssaneeraushakemusten määrässä viiveellä. Yrityssaneeraushakemusten määrä tulee todennäköisesti kasvamaan, mutta syyt siihen liittyvät vain vähäisessä määrin tässä esityksessä ehdotettuihin toimiin. Esityksellä ei siten ole vaikutusta esimerkiksi tuomioistuinten määräraha-tarpeeseen.

Taloudellisten voimavarojen järkevä käyttö ja kestävä elinkeinotoiminnan rakenteen kehitys edellyttävät, että elinkelpoisten yritysten konkurssit voidaan torjua. Kannattamaton yritystoiminta on toisaalta voitava saada ajoissa päättymään. Yrityssaneeraukset ehkäisevät konkurssisiin liittyvää tuotantokapasiteetin purkautumista ja työpaikkojen menettämistä. Toimivalla ja tehokkaalla yrityssaneerauksella on olennaisia työllisyysvaikutuksia. Yrityssaneeraukseen haetuissa yrityksissä työskentelee vuosittain tarkasteltuna useita tuhansia ihmisiä. Konkurssikaan ei kuitenkaan aina johda yrityksen toiminnan loppumiseen, vaan yrityksen liiketoiminta voidaan myydä, jolloin toimintaa voidaan jatkaa.

Kansantalouden kannalta konkurssi on tarpeellinen keino siirtää tehottomassa käytössä olleita resursseja tehokkaampaan käyttöön. Konkurssit aiheuttavat tunnetusti myös yhteiskunnallisia haittoja, joiden määrä riippuu suhdannetilanteesta. Korkeasuhdanteessa konkurssihaittojen voidaan olettaa jäävän pienemmäksi, koska esimerkiksi työntekijät työllistyvät paremmin ja velallisen omaisuus saadaan realisoiduksi hyvään hintaan. Matalasuhdanteessa konkurssihaitat korostuvat ja konkurssit voimistavat kansantalouden vaikeuksia, ja tällöin toimivan ja tehokkaan yrityssaneerauksen merkitys voimistuu.

Tarpeettomien konkurssien välttämisellä on myös välillisiä, valtiontaloudellisesta näkökulmasta myönteisiä vaikutuksia muun muassa verotuloihin sekä yritysten että niiden työntekijöiden kautta.

Uuden menettelyväylän luominen edellyttää, että konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä annettuun lakiin tehdään muutoksia. Tästä aiheutuu arvion mukaan noin 7 000–11 000 euron suuruiset menot momentille 25.01.05 Oikeusrekisterikeskuksen toimintamenot ja noin 9 000 euron suuruiset menot momentille 25.10.03 Muiden tuomioistuinten toimintamenot. Kustannukset katetaan valtiontalouden kehysmäärärahojen sekä vuosittaisten talousarvioiden puitteissa.

5.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esitykseen ei sisälly ehdotuksia, jotka muuttaisivat tuomioistuimen asemaa saneerausmenettelyssä.

Uuden varhaisen saneerausmenettelyväylän tavoitteena on vaikuttaa siihen, että yritykset hakeutuisivat saneerausmenettelyyn riittävän ajoissa. Lisäksi uuden menettelyväylän tavoitteena on mahdollisimman lyhytkestoinen saneerausmenettely. Toisaalta esityksestä johtuu, että tuomioistuinten tulisi nykyistä useammin arvioida velallisen uhkaavaa maksukyvyttömyyttä tai toteutunutta maksukyvyttömyyttä, koska monissa

tilanteissa menettelyväylän määräytyminen riippuisi tästä arviosta. Tämä voi näkyä tuomioistuimissa uudenaikaisina näyttökysymyksinä ja siten kasvattaa tuomioistuinten työmäärää. Tuomioistuimen tehtäväksi tulisi myös uudenaikaisia päätöksiä, sillä myös kieltojen jatkaminen ja määrääminen päättyneiksi, samoin kuin siirtyminen menettelyväylästä toiseen tapahtuisi tuomioistuimen päätöksellä.

Lisäksi direktiivistä johtuu, että maksukyvyttömyysmenettelyistä tulee kerätä yhä enemmän tilastotietoa ja toimittaa tiedot komissiolle vuosittain. Tiedot ovat saatavilla nykyisistä rekistereistä, mutta niitä pitää yhdistellä uudella tavalla. Tämä olisi uusi tehtävä Tilastokeskukselle.

6 Muut toteuttamisvaihtoehdot

6.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Direktiivin II osaston täytäntöönpanemiseksi on arvioitu kolmea ylätasoa vaihtoehtoa:

1) yrityssaneerauslain muuttaminen kaikilta osin vastaamaan direktiivin vaatimuksia; 2) kokonaan uuden, nykyistä vapaamuotoisemman menettelyn luominen; 3) direktiivin vaatimukset toteuttavien erityissäännösten lisääminen yrityssaneerauslakiin uudeksi, voimassa olevalle menettelylle vaihtoehtoiseksi menettelyväyläksi.

Vaihtoehdon 1 vahvuutena olisi saneerauslainsäädännön säilyminen yhtenä selkeänä kokonaisuutena, mutta heikkoutena on pidettävä sitä, että eräät direktiivin sisältämät elementit (esimerkiksi rauhoitusajan edellytyksiä ja kestoja koskeva sääntely, selvittäjää koskeva sääntely sekä pakkovahvistamisen edellytykset) ovat Suomen järjestelmälle vieraita eikä niiden soveltuvuutta, vaikutuksia ja toimivuutta kotimaisessa ympäristössä ole mahdollista etukäteen luotettavasti arvioida. Riskinä voisi tällöin olla kansallisen järjestelmän tosiasiallinen heikentäminen, kun voimassa olevan lain mukainen saneerausmenettely ei enää olisi käytettävissä.

Vaihtoehdon 2 osalta valmistelussa on keskusteltu erityisesti vaihtoehdosta, jossa tuomioistuimen rooli olisi nykyistä pienempi ja menettely mahdollisesti luottamuksellinen ja jossa velallinen voisi itse valita ne velkojat, joiden kanssa saneerausneuvotteluja rauhoitusajan turvin käydään. Tällainen malli voisi kannustaa ongelmien varhaiseen ratkaisemiseen ja sopia erityisen hyvin sellaisiin rahoitusrakenteeltaan kehittyneisiin velallisyrittäisiin, joilla on aito tarve neuvotella vain tiettyjen velkojien kanssa. Toisaalta vaihtoehto voi sisältää riskejä muun muassa velkojien yhdenvertaisuuteen liittyen ja joissakin tapauksissa jopa lisätä väärinkäyttömahdollisuuksia esimerkiksi siten, että elinkelvoton velallinen viivyttäisi konkurssin aloittamista pyrkimällä hakeutumaan ensin kokonaan uuteen menettelyyn ja sen jälkeen vielä yrityssaneerausmenettelyyn. Käytännössä voisi olla vaikeaa toteuttaa rauhoitusaikaa, erityisesti ulosoton keskeyttämistä, velallisen räätälöimälle velkojapiirille. Tuomioistuimen ulkopuolinen ja ei-julkinen menettely ei myöskään voisi kuulua maksukyvyttömyysasetuksen soveltamisalaan, jolloin saneerauksella ei olisi oikeusvaikutuksia Suomen ulkopuolella. Myös direktiivi tukeutuu monissa kohdin tuomioistuimeen (esimerkiksi rauhoitusajan myöntäminen ja keskeyttäminen; saneerausohjelman vahvistaminen ja pakkovahvistaminen; muutoksenhaku; tiettyjen saneeraukseen liittyvien oikeustoimien suojaaminen myöhempiä takaisinsaantikanteita käsiteltäessä).

Siten valmistelussa on päädytty vaihtoehtoon 3 eli direktiivin vaatimukset toteuttavien erityissäännösten lisäämiseen yrityssaneerauslakiin uudeksi, voimassa olevalle menettelylle vaihtoehtoiseksi menettelyväyläksi. Velallinen voisi halutessaan hakeutua tälle menettelyväylälle varhaisessa vaiheessa, jossa velallinen ei ole vielä maksukyvytön vaan vasta maksukyvyttömyyden uhkaama. Vaihtoehto lisäisi yritysten käytössä olevia vaihtoehtoja estämättä kuitenkin myöskään perinteiseen perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn hakeutumista. Kun uusi menettelyväylä pohjautuisi monessa suhteessa nykyiseen yrityssaneerausmenettelyyn, sen ei voida olettaa lisäävän väärinkäyttömahdollisuuksia eikä toisaalta jäävän yrityksille tuntemattomaksi. Lisäksi valmistelussa päädyttiin mahdollistamaan maksukyvyttömän velallisen siirtyä uudesta varhaisesta saneerausmenettelyväylästä perusmuotoiseen menettelyväylään. Näin ollen velallisen ratkaisu hakeutua direktiivin mukaiseen uuteen varhaiseen saneerausmenettelyväylään ja esimerkiksi siitä johtuvat kieltojen enimmäisaikarajat eivät sulkisi pois mahdollisuutta jatkaa menettelyä perusmuotoisena saneerausmenettelynä, jos saneerauksen onnistumiselle on edellytyksiä.

Voimassa olevaan saneerausmenettelyyn on päädytty valmistelussa ehdottamaan direktiivin mukaisia muutoksia siltä osin kuin niiden on katsottu sujuvoittavan nykyistä menettelyä. Yllä kuvattu direktiivin täytäntöönpanon perusratkaisu mahdollistaa tämän harkintavallan käytön.

6.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnitelmat tai toteuttamat keinot

Ruotsi

Ruotsin hallituksen asettama erityisselvittäjä työryhmineen julkaisi 3.3.2021 mietintönsä yrityssaneerailain uudistamisesta (*Andra chans för krisande företag – En ny lag om företagsrekonstruktion* SOU 2021:12; <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2021/03/sou-202112/>). Ehdotusten sisältö saat-
taa muuttua ennen varsinaisten lakimuutosesitysten laatimista. Uudet lait tulisivat työryhmän ehdotuksen mukaan voimaan 1.7.2022.

Työryhmä ehdottaa, että Ruotsin yrityksen saneerauksesta annettu laki (*lag om företagsrekonstruktion*) annetaan kokonaan uudelleen, koska siihen ehdotetaan lukuisia rakenteellisia ja toimituksellisia muutoksia. Uuden lain mukainen saneerausmenettely olisi direktiivin mukainen. Samalla ehdotetaan kuitenkin useita direktiiviä pidemmälle meneviä kansallista menettelyä sujuvoittavia muutoksia. Merkittävimpana ehdottamaan uudistuksena työryhmä pitää sitä, että saneerausohjelmaan voitaisiin jatkossa

kirjata aiempaa enemmän sitovia toimenpiteitä. Aiemmin saneerausohjelmaan on osapuolia sitovana toimenpiteenä kirjattu vain ns. akordi eli velkajärjestely. Tämän uskotaan joustavoittavan yrityssaneerausta ja toimenpiteet voidaan aiempaa paremmin sovittaa kunkin yrityksen tilanteeseen.

Yrityssaneerausmenettelylle asetettaisiin 12 kuukauden enimmäisaikaraja, jollei tuomioistuimien ole sitä ennen päättänyt saneerausohjelman käsittelystä. Tällöin menettelyllä olisi 15 kuukauden enimmäisaikaraja. Maksu- ja täytäntöönpanokielloilla (ns. stay) olisi kuitenkin aina 12 kuukauden enimmäisaikaraja.

Työryhmä ehdottaa, että yritysten elinkelpoisuustestiä saneeraukseen pääsyn edellytyksenä tiukennetaan. Aiemmin saneerausmenettelyä ei ole voinut aloittaa, jos ei ole perusteltua syytä olettaa, että saneerauksen tavoitteet voidaan saavuttaa. Jatkossa yrityssaneerausmenettely saataisiin aloittaa vain, jos on perusteltua syytä olettaa, että saneeraus palauttaa liiketoiminnan elinkelpoisuuden.

Työryhmä ehdottaa, että velallisen tulisi menettelyn aikana hakea selvittäjältä suostumus tiettyihin oikeustoimiin, jotka eivät kuulu yrityksen päivittäiseen liiketoimintaan. Lisäksi selvittäjä voisi peräyttää ennen yrityssaneerauksen alkua tehtyjä oikeustoimia. Työryhmä esittää muutoksia myös siihen, miten velallisen sopimuksia kohdellaan saneerauksessa. Sopimuksen toinen osapuoli saisi irtisanoa sopimuksen, jos velallinen ei täytä suoritusvelvollisuuttaan, eikä anna tiedoksi toiselle osapuolelle, että ei aio näin tehdä. Jos velallinen päättää toteuttaa suoritusvelvollisuutensa, katsotaan sen jälkeen syntyvät saatavat saneerauksen aikana syntyneeksi, jolloin sopimusta ei voisi järjestellä osana velkajärjestelyä. Lisäksi työryhmä ehdottaa muun muassa velalliselle laajempaa oikeutta irtisanoa pitkäkestoisia sopimuksia ja ns. ipso facto -lausekkeiden kiellon yrityssaneerauksen osalta. Tietyille saneerauksen aikana tehdyille sopimuksille ja niistä johtuville saataville annettua etusijaa konkurssissa rajattaisiin riippuen menettelyn lopputuloksesta. Lisäksi etusijan tulisi käydä ilmi saneerausohjelmasta.

Yrityssaneeraukseen liittyvä työntekijöiden oikeus irtisanoutua ilman irtisanomisaikaa säilyisi, jos työnantaja lopettaa palkanmaksun. Mahdolliset saneerausohjelman mukaisiin toimenpiteisiin liittyvät irtisanomistoimenpiteet olisi edelleen tehtävä työlainsäädännön ja työehtosopimusten mukaisesti.

Työryhmä esittää myös uutta menettelyä, jossa taloudellisissa vaikeuksissa olevien yritysten velkoja voidaan järjestellä yrityssaneerauksen ulkopuolella. Menettelyä kutsutaan julkiseksi velkajärjestelyksi (*offentlig skulduppgörelse*). Menettelyä haettaisiin tuomioistuimissa. Menettely olisi tarkoitettu sellaisille yrityksille, jotka eivät tarvitse muita tervehdyttämistoimenpiteitä kuin velkajärjestelyn, ja näin ollen yrityssaneeraus olisi tarpeettoman raskas ja laaja toimenpide. Menettely kestäisi enintään kaksi kuukautta. Velallinen ei saisi samanlaista suojaa kuin yrityssaneerauksessa (esimerkiksi

maksu- ja täytäntöönpanokieltoja), mutta velallista ei kuitenkaan saisi asettaa konkurssiin velkojan vaatimuksesta menettelyn aikana. Menettelyn edellytyksenä olisi sama uusi elinkelpoisuustesti kuin täydessä yrityssaneerauksessa.

Työryhmän näkemyksen mukaan uudistukset ja erityisesti se, että saneerausohjelmassa päätettäisiin muistakin toimenpiteistä kuin velkajärjestelystä, johtaisi nykyistä vaikeampiin ratkaisutilanteisiin tuomioistuimissa. Näin ollen yrityssaneerausmenettelyt ja myös uudet julkiset velkajärjestelyt keskitettäisiin yhteen tuomioistuimeen lääninä kohden tuomarien erikoistumisen mahdollistamiseksi. Lisäksi työryhmä ehdottaa, että selvittäjien vaatimuksia tiukennettaisiin. Ruotsissa tehdyn tutkimuksen mukaan saneerauksen onnistuminen riippuu merkittävästi selvittäjästä ja erityisesti siitä, toimiiko tämä myös konkurssien pesähoitajana. Näin ollen selvittäjien vaatimuksia muutettaisiin siten, että jatkossa erityisesti perähoitajanakin toimivat valikoituisivat selvittäjiksi. Selvittäjille ehdotetaan myös uutta valvontaa, joka rahoitettaisiin valvontamaksuilla. Valvojana toimisi Kronofogdemyndigheten.

Ns. Early Warning -toiminnan osalta työryhmä katsoo, että Ruotsissa olisi tarpeen perustaa pysyvä ja valtakunnanlaajuinen yritysneuvontapäivystys, joka auttaisi erityisesti mikro- ja pk-yrityksiä. Tällä hetkellä Ruotsissa arvioidaan olevan alueita, joissa riittävää neuvontaa ei välttämättä ole saatavilla varsinkaan sitten, kun koronaviruspandemian johdosta perustetut erikoisneuvonnat lakkaavat toimimasta. Työryhmä esittää, että neuvonta perustettaisiin taloudellisen kasvun viraston yhteyteen (Tillväxtverket), jolla on yhteensä yhdeksän paikallistoimistoa Ruotsissa.

Saksa

Saksan direktiivin täytäntöönpanevat lakimuutokset hyväksyttiin joulukuussa 2020 ja ne tulivat olennaisilta osiltaan voimaan 1.1.2021 (https://www.bmjv.de/Shared-Docs/Gesetzgebungsverfahren/DE/Fortentwicklung_Insolvenzrecht.html).

Saksassa säädettiin uusi laki yrityksen vakauttamisesta ja uudelleenjärjestelystä (*Gesetz über den Stabilierungs- und Restrukturierungsrahmen für Unternehmen*). Myös konkurssilain (*Insolvenzordnung*) sisältämä vuonna 2012 uudistettu saneerausmenettely pysyy voimassa. Uuden menettelyn on tarkoitus olla vanhaa menettelyä vapaa-
muotoisempi ja muodollisempien maksukyvyttömyysmenettelyiden ulkopuolella tapahtuva menettely, jossa kuitenkin pystytään järjestelemään velallisyriityksen toimintaa myös yksittäisen velkojan tahdon vastaisesti.

Uusi saneerausmenettely on tarkoitettu maksukyvyttömyyden uhkaamille velallisille. Uhkaava maksukyvyttömyys määritellään siten, että velallinen ei todennäköisesti kykene maksamaan velkojaan niiden erääntyessä seuraavan 24 kuukauden aikana.

Uusi menettely ei ole käytettävissä, jos yrityksen odotetaan olevan maksukykyinen lyhyemmän ajan kuin 12 kuukautta tai jos yritys on jo ylivelkaantunut. Tällaisessa tapauksessa yrityksellä on kuitenkin saneerausmahdollisuuksia konkurssilain piirissä.

Uudessa menettelyssä saneerausohjelman lähtökohtaisesti laatii ja toteuttaa velallisyritys itse. Velallisyrittäjän johdolla on menettelyn alusta saakka velvollisuus suojella velkojien etua. Velkojat äänestävät saneerausohjelmasta ryhmissä vähintään 75 prosentin enemmistöllä kussakin velkojaryhmässä. Ohjelma voidaan hyväksyä tietyin edellytyksin yhden velkojaryhmän vastustuksesta huolimatta. Jos ohjelmaa ei silti saada hyväksyttyä, tulee se hyväksyä tuomioistuimessa, jotta se tulisi voimaan. Velallisen pyynnöstä tuomioistuimella olisi menettelyssä suurempi rooli. Tuomioistuin myös määräisi perintä- ja maksukiellot. Kielloilla olisi direktiivin vaatimat enimmäisaikarajat. Tietyissä tilanteissa menettelyyn voitaisiin myös määrätä selvittäjä.

Viro

Virossa on käynnissä laaja maksukyvyyttömyyslainsäädännön uudistamishanke. Hankkeen ensimmäiseen vaiheeseen kuuluneet konkurssilain uudistukset tulivat voimaan vuoden 2021 alussa ja hankkeen toiseen vaiheeseen kuuluvat saneeraus-, velkajärjestely- ja veloistavapauttamislainsäädännön uudistamista koskevat ehdotukset julkaistiin maaliskuussa 2021 (<https://www.just.ee/et/eesmargid-tegevused/oiguspoliitika/parem-oigusloome/maksejouetusoiiguse-revisjon>). Esitysluonnoksessa ehdotetaan sekä direktiivin edellyttämiä että kansallisista lähtökohdista tarpeelliseksi katsottuja muutoksia, ja sen valmistelussa on hyödynnetty Viron oikeusministeriön asettaman ulkopuolisen asiantuntijaryhmän laatimaa muistiota maksukyvyyttömyyslainsäädännön kehittämisvaihtoehdoista. Muutokset muun muassa Viron saneerauslakiin (saneerimisseadus, 4.12.2008), konkurssilakiin (pankrotiseadus, 22.01.2003) ja kauppalakiin (äriseadustik, 5.2.1995) tulisivat esitysluonnoksen mukaan voimaan 1.1.2022.

Saneeraukseen hakeutumista koskevinä muutoksina esitetään, että jatkossa velallisen ohella myös velkoja voisi tehdä saneeraushakemuksen. Velkojan hakemukseen tarvittaisiin kuitenkin aina velallisen suostumus. Saneerausmenettelyn aloittaminen edellyttäisi riittävää selvitystä ensinnäkin siitä, että velallinen ei ole pysyvästi maksukyvytön, mutta maksukyvyyttömyyteen ajautuminen on tulevaisuudessa todennäköistä. Lisäksi edellytetään selvitystä siitä, että velallisyritys tarvitsee saneerausta ja että yritystoiminnan kestävä jatkaminen on mahdollista saneerauksen jälkeen.

Saneerausmenettely estyisi, jos velallista koskien vireille tulleessa konkurssiasianssa on asetettu väliaikainen pesähoitaja, jos velallinen on asetettu selvitystilaan tai jos velalliselle aiemmin vahvistetun saneerausohjelman toteuttamisesta on kulunut vähemmän kuin kaksi vuotta. Jos tuomioistuin saneerauksen edellytyksiä arvioidessaan

katsoo, että saneerausta hakeva yritys on pysyvästi maksukyvytön eikä saneeraus sitten ole mahdollista, tuomioistuimen tulisi esitysluonnoksen mukaan ehdottaa yritykselle konkurssimenettelyä. Jos velallinen myöntyy ehdotukseen, saneeraushakemus käsiteltäisiin suoraan konkurssihakemuksena, jolloin menettelyjen välinen siirtymä yksinkertaistuisi. Päinvastaista tilannetta koskevat säännökset lisättäisiin vastaavasti konkurssilakiin.

Esitysluonnoksen mukaan velallisen olisi jatkossa otettava saneeraushakemuksessa kantaa siihen, mitkä täytäntöönpanotoimenpiteet on saneerausmenettelyn vuoksi keskeytettävä. Velallisen omaisuuteen kohdistuva täytäntöönpano keskeytyisi suoraan saneerausmenettelyn alkamisen yhteydessä työsuhteen perusteella syntyneisiin saattaviin liittyvää täytäntöönpanoa lukuun ottamatta, mutta mikäli velallinen katsoo tarvitsevänsä saneerausmenettelyn ajaksi myös muunlaista suojaa, tämä tarve olisi kirjattava hakemukseen. Tuomioistuin voisi aloittamispäätöksensä yhteydessä joko myöntää tai evätä pyydetyn suojan riippuen siitä, katsotaanko suoja saneerausmenettelyn kannalta tarpeelliseksi. Suoja voitaisiin aluksi myöntää enintään neljän kuukauden ajaksi, mutta määräaika voitaisiin hakemuksesta myös pidentää. Suoja voitaisiin myös purkaa, jos se osoittautuu menettelyn kuluessa tarpeettomaksi tai perusteettomaksi.

Velallisyrittäjien ja sen velkojien välisiin sopimussuhteisiin liittyvää sääntelyä ehdotetaan esitysluonnoksessa täydennettäväksi. Sopimusosapuolen saneeraukseen sidotut irtisanomisehdot ovat jo voimassa olevan sääntelyn mukaan pääsääntöisesti pätemättömiä, ja esityksen mukaan pätemättömiksi katsottaisiin jatkossa myös sellaiset ehdot, joiden mukaan sopimusta voitaisiin velallisen saneerauksen johdosta muuttaa tämän kannalta vahingollisella tavalla.

Tämän lisäksi lakiin lisättäisiin uudet säännökset, joilla estetään velkojia, joita saneerauksesta johtuva täytäntöönpanotoimien keskeyttäminen koskee, pidättymästä välttämättömien täyttämättä olevien sopimusten mukaisista suorituksista sekä irtisanomasta tai muulla velallisen kannalta vahingollisella tavalla muuttamasta kyseisiä sopimuksia. Uudet säännökset koskisivat direktiivin mukaisesti sopimuksia, jotka ovat välttämättömiä velallisen päivittäisen liiketoiminnan kannalta ja jotka koskevat sellaisia tavaroiden, palveluiden tai muiden hyödykkeiden toimituksia, joiden keskeyttäminen johtaisi velallisen toiminnan pysähtymiseen. Jatkossa velallisen tulisi saneeraushakemuksensa yhteydessä ilmoittaa, mitkä sopimukset se katsoo toimintansa kannalta välttämättömiksi, ja tuomioistuin vahvistaisi välttämättömät sopimukset saneerauksen aloittamispäätöksen yhteydessä. Välttämättömiin sopimuksiin liittyvistä uusista vaatimuksista voitaisiin velkojan pyynnöstä myös poiketa, jos sopimuksen täyttäminen olisi velkojan kannalta kohtuutonta. Luotto- ja rahoitussopimukset rajattaisiin nimenomaisesti uuden sääntelyn ulkopuolelle.

Määräaika, jonka kuluessa saneerausohjelmaehdotus on toimitettava tuomioistumelle, on voimassa olevan lain mukaan 60 päivää saneerauksen aloittamisesta lukien. Esitysluonnoksen mukaan kyseistä määräaikaa voitaisiin jatkossa perustelluista syistä pidentää enintään 90 päivään. Saneerauksen joustavuuden ja käytettävyyden edistämiseksi luonnoksessa ehdotetaan saneerausohjelman muuttamisen mahdollistamista niin menettelyn kuluessa kuin menettelyn jälkeenkin, jos se on muuttuneiden olosuhteiden vuoksi tarpeen.

Saneerausohjelmaehdotuksen sisällöllisiin vaatimuksiin tehtäisiin useita direktiivistä johtuvia tarkennuksia. Samalla myös velkojaryhmien muodostamiseen liittyviä sääntöjä tarkennettaisiin, sillä voimassa olevan lainsäädännön mukaan velkojen ryhmäjako perusteluineen on sisällytettävä saneerausohjelmaehdotukseen. Näin toimittaisiin myös jatkossa, mutta lakiin sisällytettäisiin uusia ryhmäjaon tekemistä koskevia vähimmäisvaatimuksia, minkä lisäksi myös velallisyriityksen omistajille ja tarvittaessa myös lähipiirille olisi luotava omat ryhmänsä. Saneerausohjelman vahvistamismenettelyyn tehtäisiin laaja uudistus, jolla tavoitellaan muun muassa sitä, ettei yksikään ryhmä voisi perusteettomasti estää saneerauksen etenemistä.

Saneerauksessa velkaa voidaan järjestellä pidentämällä velan maksuaikaa, lisäämällä velalle useampia maksueriä, alentamalla velan määrää tai korvaamalla velka velallisyriityksen osakkein. Esitysluonnoksen mukaan kyseistä saneerauskeinoiniin liittyvää sääntelyä täydennettäisiin siten, että sellaiselta velkojalta, jonka saatava saneerausohjelman mukaan korvattaisiin velallisyriityksen osakkeilla, tarvitaan suostumus kyseiseen toimenpiteeseen, sillä kyseessä on velkojan maksunsaantiaseman kannalta riskialtis päätös. Velallisyriityksen tai sen yhtiökokouksen suostumusta ei tarvittaisi, mutta toimenpide voitaisiin tehdä ainoastaan silloin, kun se on tarpeen saneerauksen toteuttamiseksi.

Selvittäjäinstituution osalta lakiin tehtäisiin useita selvittäjien kelpoisuutta, koulutusta, rekisteröintiä, tehtävään nimittämistä ja tehtävästä vapauttamista sekä valvontaa koskevia muutoksia. Selvittäjän korvaus voisi jatkossa perustua osittain tulospalkkioon, jolloin saneerausohjelman toteuttamisen eteneminen ja saneerauksen onnistuminen vaikuttaisivat osaltaan palkkion suuruuteen ja maksamisajankohtaan.

Viron saneerausmenettely ei nykyisessä muodossaan kuulu EU:n maksukyvyttömyysasetuksen soveltamisalaan, mikä vaikuttaa muun muassa saneeraukseen liittyvien päätösten tunnustamiseen ja täytäntöönpanokelpoisuuteen muissa jäsenvaltioissa. Esitysluonnoksen mukaan etenkin menettelyn julkisuutta lisättäisiin ja jatkossa esimerkiksi saneerauksen alkamisesta, saneerausohjelman vahvistamisesta tai vahvistamatta jättämisestä sekä saneerauksen päättymisestä tulisi ilmoittaa virallisessa lehdessä. Muutoksia ehdotetaan sen varmistamiseksi, että menettely voitaisiin nostaa

maksukyvyttömyysasetuksen soveltamisalan piiriin ja että menettely olisi jatkossa tehokkaampi myös kansainvälisestä näkökulmasta.

Alankomaat

Alankomaissa hyväksyttiin syksyllä 2020 uutta saneerausohjelman vahvistamismenettelyä koskevat lakimuutokset (*Wet homologatie onderhands akkoord, Act on court confirmation of extrajudicial restructuring plans*), joilla direktiivi pannaan täytäntöön yritysten osalta. Lakimuutokset tulivat voimaan 1.1.2021 (<https://wetgevingskalender.overheid.nl/regeling/WGK005179>).

Lain tarkoitus on mahdollistaa tuomioistuimen ulkopuolella laadittu saneerausohjelma, joka sitoo tuomioistuimen vahvistamispäätöksen jälkeen kaikkia yhtiön velkojia ja osakkeenomistajia, joiden oikeuksiin se vaikuttaa. Myös ohjelmaa vastustaneet velkojat saattavat olla siihen sidottuja tiettyjen edellytysten täytyessä. Menettely on tarkoitettu velallisille, joiden osalta voidaan kohtuullisesti olettaa, että he eivät tulevaisuudessa kykene maksamaan velkojaan niiden erääntyessä. Säännöksiä ei sovelleta luonnollisiin henkilöihin, jotka eivät ole elinkeinon- tai ammatinharjoittajia.

Laki mahdollistaa sekä ei-julkisen että julkisen saneerausmenettelyn. Julkinen menettely on tarkoitus lisätä maksukyvyttömyysasetuksen liitteeseen A.

Velallinen voi ehdottaa ohjelmaa kaikille velkojille ja osakkeenomistajille tai vain tietyille velkoja- tai osakkeenomistajaryhmälle. Jos jokin velkojaryhmä jätetään saneerausohjelman ulkopuolelle, tulee kyseisten velkojien saatavat maksaa normaalisti ja täysimääräisesti entisten ehtojensa mukaisesti. Lisäksi ohjelman laatimista voivat ehdottaa velkojat, osakkeenomistajat tai esimerkiksi työntekijät. Velallisen suostumus menettelyyn hakeutumiseen tarvitaan vain pk-yrityksiltä. Pk-yritykseltä tarvitaan suostumus myös selvittäjän laatimaan saneerausohjelmaan, jos selvittäjän nimittämistä ovat vaatineet velkojat tai työntekijät.

Velkojat, osakkeenomistajat tai työntekijät voivat vaatia selvittäjän nimittämistä. Selvittäjä nimitetään, jollei sitä pidetä yleisen velkojatahon edun vastaisena. Selvittäjän ainoa tehtävä on suunnitella ja neuvotella saneerausohjelma. Saneerausohjelma voi sisältää muutoksia kaikkien velkoja- ja osakkeenomistajaryhmien oikeuksiin. Osana saneerausohjelmaan voidaan esimerkiksi laskea liikkeeseen uusia osakkeita ilman yhtiökokouksen päätöstä.

Velallisen tai selvittäjän pyynnöstä tuomioistuin voi päättää yleisestä tai tiettyjä saattavia koskevasta enimmillään neljä kuukautta kerrallaan kestävästä perintä- ja maksukiellosta (stay). Perintä- ja maksukiellot voivat yhteensä kestää enintään kahdeksan

kuukautta. Kiellot voidaan määrätä, jos velallinen aikoo toimittaa saneerausohjelman kahden kuukauden kuluessa tai ohjelmaa laatimaan on nimitetty selvittäjä. Lisäksi tuomioistuin voi päättää olla asettamatta velallista konkurssiin, jos velallinen aikoo toimittaa ohjelman kahden kuukauden kuluessa ja tämä on yleisen velkojatahon edun mukaista.

Saneerausohjelmasta äänestetään kussakin velkoja- ja osakkeenomistajaryhmässä, ja ryhmän hyväksyntä vaatii kahden kolmasosan määräenemmistön. Velallinen tai selvittäjä voi toimittaa saneerausohjelman tuomioistuimen hyväksyttäväksi, jos vähintään yksi velkojaryhmä on hyväksynyt sen. Jos ohjelma vaikuttaa sellaisten velkojien oikeuksiin, jotka saisivat konkurssissa vähintään osittaisen maksun saatavalleen, tulee saneerausohjelma hyväksyä tässä velkojaryhmässä. Tällöin ei tarvita muiden velkojien tai osakkeenomistajien hyväksyntää.

Vaikka kaikki velkoja- tai osakkeenomistajaryhmät olisivat hyväksyneet ohjelman, tuomioistuin voi silti olla vahvistamatta sitä eräissä tilanteissa. Yhden tai useamman vastustaneen velkojan tai osakkeenomistajan pyynnöstä tuomioistuin ei vahvista ohjelmaa, jos ilmenee, että ohjelma asettaisi tietyt velkojat tai osakkeenomistajat merkittävästi huonompaan asemaan kuin mikä niiden asema konkurssimenettelyssä olisi. Jos kaikki ryhmät eivät ole hyväksyneet ohjelmaa, tuomioistuin ei vahvista sitä, jos ohjelmasta johtuvaa arvonlisää ei jaeta lakisääteisen tai sopimukseen perustuvan järjestyksen mukaisesti niiden velkojien ja osakkeenomistajien kesken, joihin ohjelma vaikuttaa, paitsi jos poikkeamiselle on perusteltu syy ja se ei ole vastoin kyseisten velkojien ja osakkeenomistajien etuja. Lisäksi ohjelma voidaan jättää vahvistamatta, jos velkojat, jotka ovat pk-yrityksiä, eivät saisi vähintään 20 prosentin suoritusta elinkeinotoimintaansa liittyvälle saatavalleen tai tietyille ammattimaisille vakuusvelkojille tarjottaisiin ohjelmassa vain osakkeita. Tuomioistuimella on laaja harkintavalta olla vahvistamatta saneerausohjelmaa myös muusta syystä.

Laki antaa velalliselle mahdollisuuden yksipuolisesti muuttaa tai päättää muut kuin työsopimukset. Jos velallisen sopijakumppani ei kuitenkaan suostu vapaaehtoiseen sopimuksen muuttamiseen, velallinen voi päättää sen tuomioistuimen luvalla. Lupapyyntö voidaan evätä vain, jos velallista ei uhkaa maksukyvyttömyys menettelyn edellyttämällä tavalla.

Tuomioistuimen saneerausohjelman vahvistamispäätöksestä ja siihen liittyvistä päätöksistä ei lähtökohtaisesti voi valittaa. Uuteen menettelyyn liittyvät päätökset on tarkoitus keskittää tietyille siihen erikoistuville tuomareille.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki yrityksen saneerauksesta

1 a luku Varhaisen saneerausmenettelyn aloittaminen, keskeyttäminen ja jatkaminen

4 a §. *Vireillepanoon oikeutettu varhaisessa saneerausmenettelyssä.* Uusi 1 a luku olisi direktiivin 4 artiklaan perustuvaa sääntelyä. Tämä luku, samoin kuin eräät myöhemmät uudet luvut ja säännökset, koskisivat yrityssaneerausmenettelyn piirissä väylää, joka olisi velallisen käytettävissä direktiivin soveltamisalaan kuuluvassa uhkaavan maksukyvyttömyyden tilanteessa ja joka toteuttaisi direktiivin vaatimukset. Tätä uutta väylää kutsutaan varhaiseksi saneerausmenettelyksi. Jo maksukyvyttömäksi tulleen velallisen käytettävissä taas olisi toinen väylä, joka lähtökohtaisesti vastaisi nykyistä sääntelyä. Toista väylää kutsutaan perusmuotoiseksi saneerausmenettelyksi. Kysymys olisi kahdesta erilaisesta tavasta toteuttaa yrityssaneerausmenettely.

Uudessa 4 a §:ssä säädettäisiin siitä, kuka on oikeutettu panemaan hakemuksen viireille uhkaavan maksukyvyttömyyden perusteella aloitettavassa varhaisessa saneerausmenettelyssä. Direktiivin 4 artiklan 7 ja 8 kohdan sääntelystä johtuu, että velallisen on kaikissa tilanteissa annettava vähintään suostumuksensa direktiivin mukaisen saneerauspuitteiston käyttämiselle. Tämä edellyttää uutta sääntelyä, sillä voimassa olevan sääntelyn mukaan myös velkojat voivat tietyin edellytyksin tehdä menettelyn aloittamiseen johtavan hakemuksen ilman velallisen myötävaikutusta myös uhkaavan maksukyvyttömyyden tilanteessa. Direktiivin 4 artiklan 8 kohdan viimeisen virkkeen mahdollisuutta edellyttää velallisen suostumusta direktiivin mukaisen saneerauspuitteiston käyttämiselle vain pk-yritysten kohdalla ei otettaisi käyttöön, sillä velallisten erottelua yrityksen koon perusteella ei pidetä tässä yhteydessä perusteltuna ottaen huomioon yrityssaneerailain kokonaisuus.

Joissakin tapauksissa velallinen voi pitää tarkoituksenmukaisena molempien menettelyväylien hakemista samalla hakemuksella. Näin voidaan välttää tarpeettomat viiveet menettelyn aloittamisessa esimerkiksi silloin, kun vasta maksukyvyttömyyden uhkaamana itseään pitävä velallinen osoittautuu aloittamisharkinnassa kuitenkin maksukyvyttömäksi. Hakemuksen yksilöintivelvollisuudesta ehdotetaan säädettäväksi jäljempänä 69 §:ssä.

4 b §. *Varhaisen saneerausmenettelyn aloittamisen edellytykset.* Pykälässä säädettäisiin edellytyksistä, joilla voidaan aloittaa varhainen saneerausmenettely, jossa noudatetaan uhkaavaa maksukyvyttömyyttä koskevia osin uudenlaisia säännöksiä. Aloittamisperusteena olisi se, että velallista uhkaa maksukyvyttömyys. Direktiivissä maksukyvyttömyyden ja uhkaavan maksukyvyttömyyden käsitteet on nimenomaisesti jätetty määrittämään kansallisen oikeuden mukaan (2 artiklan 2 kohdan a ja b alakohta), eikä näiden käsitteiden tulkintaa muutoinkaan ole tarkoitus muuttaa ehdotetulla pykälällä.

Yrityssaneerlauslain 3 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan uhkaavalla maksukyvyttömyydellä tarkoitetaan sitä, että velallinen on vaarassa tulla maksukyvyttömäksi. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan tällainen vaara on käsillä, jos velallisen taloudellisen tilanteen ja siihen vaikuttavien seikkojen perusteella voidaan ennakoida, että velalliseen kohdistuu konkreettinen maksukyvyttömyyden riski jollakin näköpiirissä olevalla aikavälillä, jollei saneeraustoimenpiteisiin ryhdytä. Kysymyksessä on siten ennusteen luonteinen arviointi, jonka aikaperspektiivi voisi vaihdella riippuen siitä, minkälaisella varmuudella kulloinkin kysymyksessä olevan velallisen taloudellisen tilanteen kehitystä olosuhteet huomioon ottaen on mahdollista ennakoida. Maksukyvyttömyyden uhan ei siten tarvitsisi olla akuutti, vaan pidemmän aikavälin maksukyvyttömyysriski riittäisi, edellyttäen että riskiarvio perustuu liiketaloudellisessa tarkastelussa hyväksyttyihin lähtökohtiin ja periaatteisiin. (HE 182/1992 vp s. 21)

Hallituksen esityksessä todetaan myös, että arvioinnissa olisi otettava huomioon velallisen vallitseva taloudellinen tilanne sekä siihen vaikuttavat seikat ja niiden odotettavissa oleva kehitys. Sitä aikaväliä, jota maksukyvyttömyysriskin ennuste voi koskea ja jonka kuluessa maksukyvyttömyyden siis voidaan ennakoida olevan odotettavissa, ei lakiehdotuksessa ole erikseen määriteltä. Ratkaisevaa on se, että maksukyvyttömyyden vaaran tulee olla todennäköinen, kun otetaan huomioon vallitsevat olosuhteet ja niiden todennäköinen kehitys. Aikaperspektiivi voi vaihdella riippuen siitä, minkälaisella todennäköisyydellä asiaan vaikuttavia seikkoja kulloinkin on mahdollista ennakoida. Maksukyvyttömyyden vaaran ei siten tarvitse olla akuutti. Toisaalta pelkkä abstrakti maksukyvyttömyyden vaara ei myöskään riitä. Tietyillä oletuksilla yrityksellä kuin yrityksellä saatetaan katsoa olevan määrätyn suuruinen riski tulla maksukyvyttömäksi. Tässä yhteydessä tarkoitettun maksukyvyttömyyden vaaran arvioinnin tulee kuitenkin perustua sellaisiin seikkoihin, joiden toteutumista voidaan pitää todennäköisinä. Esitettävästä selvityksestä tulisi kuitenkin ilmetä, minkälaisella aikaperspektiivillä maksukyvyttömyyden vaara on olemassa. (HE 182/1992 vp s. 62)

Kun uhkaavan maksukyvyttömyyden perusteella aloitettavaan varhaiseen saneerausmenettelyyn sovelletaan osittain eri säännöksiä kuin maksukyvyttömyyden perusteella aloitettavaan saneerausmenettelyyn, uhkaavan maksukyvyttömyyden ja maksukyvyttömyyden välinen rajanveto saa merkityksen, jota sillä ei saneerausmenettelyssä ole aiemmin ollut. Muutosten myötä jatkossa on odotettavissa enemmän tulkintatilanteita

siitä, onko velallinen uhkaavasti maksukyvytön vai jo maksukyvytön. Jälkimmäisessä tilanteessa velallisen tulisi hakeutua 6 §:n nojalla aloitettavaan perusmuotoiseen menettelyyn.

Maksukyvyttömyyden arviointi on tuomioistuimelle esitettyyn selvitykseen perustuvaa kokonaisarviointia. Lain 3 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan maksukyvyttömyys tarkoittaa, että velallinen on muuten kuin tilapäisesti kykenemätön maksamaan velkojaan niiden erääntyessä. Määritelmä vastaa konkurssilain määritelmää. Maksukyvyttömyysmenettelyjen yksinkertaisuuden, ennakoitavuuden ja vertailtavuuden vuoksi maksukyvyttömyyttä olisi yrityssaneerauksessa arvioitava lähtökohtaisesti samoin kuin konkurssissa. Maksukyvyttömyyden määrittelyn näkökulmasta 6 §:n nojalla aloitettu saneerausmenettely olisi siten vaihtoehto konkurssille, kunhan maksukyvyttömyys ei ole niin syvää, että se muodostuisi 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuksi saneerausmenettelyn esteeksi.

Toisin kuin konkurssilakiin, yrityssaneerauslakiin ei kuitenkaan sisälly maksukyvyttömyysolettamia. Maksukyvyttömyysolettamien on tarkoitus auttaa hakijan todistelua velallisen maksukyvyttömyydestä – kun hakija on näyttänyt olettaman toteen, on vastapuolen osoitettava, ettei velallinen ole maksukyvytön. Konkurssilain 2 luvun 3 §:n maksukyvyttömyysolettamia ei sovelleta yrityssaneerausmenettelyssä olettamina velallisen maksukyvyttömyydestä, mutta olettamissa tarkoitetuilla tosiseikoilla, kuten tuloksettomalla ulosotolla, voi olla merkitystä maksukyvyttömyyttä arvioitaessa.

Voimassa olevassa 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään mahdollisuudesta aloittaa saneerausmenettely velkojien puollon tai velkojien yhdessä velallisen kanssa tekemän hakemuksen perusteella. Tällöin aloittamispäätös on tehtävissä ilman selvitystä velallisen taloudellisesta asemasta, ja siis myös ilman selvitystä maksukyvyttömyydestä tai sen uhasta, koska yhteishakemuksen on katsottu antavan riittävät takeet siitä, että hakemuksen tarkoituksena ei ole saneerausmenettelyn väärinkäyttö (HE 182/1992 vp s. 66 ja 103; ks. esitettävän selvityksen kannalta myös HE 152/2006 vp s. 70). Yrityksen saneerauksesta annetun asetuksen (55/1993) 3 §:n 1 kohdasta ilmenee, ettei puolto- tai yhteishakemukseen tarvitse liittää asetuksen 1 a §:ssä tarkoitettua tilintarkastajan selvitystä.

Mainittua aloittamisperustetta vastaavaa perustetta ei ehdoteta säädettäväksi varhaisen saneerausmenettelyn osalta. Saneerausmenettelyn hakeminen on velallisen ja muun asianosaisen näkökulmasta yksinkertaisempaa, jos velallisen ei pidä valita kahden osittain erilaisen säännösten väliltä. Direktiivin mukaiseen, vähemmän esteperusteita sisältävään menettelyyn velallinen pääsisi hakemuksesta ennen maksukyvyttömyyttä. Perusmuotoisen saneerausmenettelyn puitteistoon ohjattaisiin maksukyvyttömät velalliset ja velalliset, joilla on velkojien puolto saneerausmenettelyn aloittami-

selle. Tilannetta, jossa velkojien puolto johtaisi siihen, että velallinen ja velkojat yhdessä voisivat valita kumpaan menettelyyn hakeutuvat, ei pidetä perusteltuna, sillä se lisäisi menettelyn väärinkäyttö- ja pitkittämismahdollisuuksia. Valinnanmahdollisuuden antaminen tarkoittaisi käytännössä myös sitä, että velallinen voisi valita, mitä esteperusteita menettelyn aloittamiseen sovelletaan. Lisäksi uhkaavaa maksukyvyttömyyttä koskevien säännösten soveltaminen puoltojen perusteella aloitetussa menettelyssä aiheuttaisi epäjohtamukaisuuksia liittyen muun muassa menettelyn keskeyttämisperusteisiin ja mahdolliseen 4 d §:n mukaiseen siirtymään menettelystä toiseen.

Varhaisen saneerausmenettelyn hakemukseen olisi aina liitettävä selvitys uhkaavasta maksukyvyttömyydestä ja tuomioistuimen olisi tutkittava tähän liittyvät kysymykset menettelyn aloittamispäätöksen yhteydessä. On kuitenkin oletettavaa, etteivät sellaiset velalliset, jotka eivät ole vielä edes uhkaavaan maksukyvyttömyyden tilassa, ha-keudu saneerausmenettelyyn muun muassa siihen liittyvien julkisuusvaikutusten ja menettelyn kustannusten vuoksi.

Estettä ei olisi sille, että velkojat voisivat ilmoittaa puoltavansa velallisen hakemusta ehdotetun pykälän nojalla aloitettavaan menettelyyn, mutta se ei yksinään riittäisi perusteeksi aloittaa menettelyä. Tuomioistuimen olisi nimittäin silti tutkittava, että velallinen on uhkaavasti maksukyvytön. Puolloilla saattaisi kuitenkin olla merkitystä saneerausmenettelyn aloittamisharkinnassa.

Kun menettely olisi aloitettu ehdotetun pykälän nojalla, saneeraukseen sovellettaisiin edelleen varhaista saneerausmenettelyä koskevia säännöksiä, vaikka velallinen tulisi menettelyn kuluessa maksukyvyttömäksi. Maksukyvyttömyys on kuitenkin säädetty varhaisen saneerausmenettelyn este- ja keskeyttämisperusteeksi jäljempänä 4 c §:ssä. Menettelyn kuluessa maksukyvyttömäksi tulleella velallisella olisi myös mahdollisuus siirtyä 4 d §:ssä säädettyyn edellytyksin maksukyvyttömän velallisen saneerausta koskevien säännösten piiriin, mikä voi olla tarpeen esimerkiksi tilanteessa, jossa saneerausmenettely on edistynyt myönteisesti mutta 14 d §:n 2 momentissa tarkoitettu kieltoja koskeva 12 kuukauden enimmäisaika osoittautuu kyseisen saneerausmenettelyn laatuun ja laajuuteen nähden riittämättömäksi.

4 c §. Esteet ja keskeyttämisperusteet varhaisessa saneerausmenettelyssä. Pykälässä säädettäisiin esteistä varhaisen saneerausmenettelyn aloittamiselle. Esteperusteet olisivat direktiivin 4 artiklan sääntelystä johtuen kapeammat kuin perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä, jota direktiivi ei koske.

Pykälän 1 momentin 1 kohta sisältäisi maksukyvyttömyyttä koskevan esteperusteen. Direktiivissä maksukyvyttömyyden käsite on nimenomaisesti jätetty määrittämään kansallisen oikeuden mukaan (2 artiklan 2 kohdan a alakohta), eikä sääntelyllä muu-

toinkaan ole tarkoitettu vaikuttaa maksukyvyttömyyden käsitteen tulkintaan. Jos velallinen osoittautuu esteiden tutkinnassa maksukyvyttömäksi, tuomioistuin ei voisi viran puolesta päättää aloittaa saneerausmenettelyä 6 §:n nojalla, jos velallisen hakemus ei ole edes toissijaisesti tätä koskenut. Estettä ei kuitenkaan ole sille, että velallinen laajentaa hakemustaan asian vireilläolon aikana, eikä sille, että maksukyvyttömän velallisen saneeraus aloitettaisiin mahdollisesti samaan aikaan vireillä olevasta velkojan hakemuksesta. Jos jo lähtötilanteessa olisi vireillä sekä velallisen hakemus varhaisen menettelyn aloittamisesta 4 b §:n nojalla että velkojan hakemus perusmuotoisen menettelyn aloittamisesta 6 §:n nojalla, tutkittaisiin ensin, täyttyvätkö edellytykset 4 b §:n mukaisen varhaisen saneerausmenettelyn aloittamiseksi. Direktiivin mukaista velallisen oikeutta päästä direktiivin mukaiseen puitteistoon uhkaavan maksukyvyttömyyden perusteella ei nimittäin saa kaventaa sillä, että vireillä on velkojen kilpaileva hakemus toisenlaisen menettelyn aloittamiseksi.

Momentin 2, 3 ja 4 kohdan mukaiset esteperusteet vastaisivat voimassa olevan 7 §:n 1 momentin 2, 3 ja 6 kohtaa. Mahdollisuus niiden säilyttämiseen perustuu direktiivin 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun elinkelpoisuustestiin.

Pykälästä puuttuisivat voimassa olevaan 7 §:ään verrattuna mainitun pykälän 1 momentin 4 ja 5 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitetut esteperusteet. Eräiltä osin niiden soveltamisalaan kuuluvia seikkoja voitaisiin kuitenkin ottaa huomioon arvioitaessa sitä, voidaanko velalliselle määrätä saneerausmenettelyn ajaksi 14 a §:n mukaiset kiellot.

Pykälän 2 momentissa olisi säännökset menettelyn keskeyttämisestä silloin, kun menettelyn aloittamisen jälkeen käy ilmi 1 momentissa tarkoitettu seikka. Sääntely ei poikkeaisi voimassa olevasta 7 §:n 3 momentista siltä osin kuin kysymys on menettelyn keskeyttämisestä 1 momentin 2–4 kohdan perusteella. Pelkkä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu maksukyvyttömyys taas olisi uutta sääntelyä niin menettelyn aloittamisen esteenä kuin menettelyn keskeyttämisperusteena. Tältä osin lakiin otettaisiin ensinnäkin vastaava rajausta kuin voimassa olevan 7 §:n 3 momentin toisessa virkkeessä on niitä tilanteita varten, joissa yrityksen varallisuus tai olennainen osa siitä on todennäköisesti luovutettavissa yhtenä kokonaisuutena tämän lain mukaisessa järjestyksessä (ns. realisaatiosaneeraus). Maksukyvyttömyys ei myöskään johtaisi menettelyn keskeyttämiseen tilanteessa, jossa velallisella olisi 4 d §:n nojalla oikeus saada menettely jatkumaan maksukyvyttömiä velallisia koskevien säännösten mukaan.

Kysymystä siitä, tutkitaanko voimassa olevan 7 §:n mukaiset esteperusteet viran puolesta vai ainoastaan väitteen johdosta, ei ole nimenomaisesti ratkaistu lain sanamuodossa, yrityssaneerailain säätämiseen johtaneissa vuoden 1992 esityksissä eikä korkeimman oikeuden julkaistussa ratkaisukäytännössä. Hovioikeuskäytännössä on pidetty mahdollisena esteperusteiden tutkimista viran puolesta (Vaasan hovioikeus

1995:3). Toisaalta vuoden 2007 uudistuksen esitöissä on todettu, että saneeraushakemus voidaan hylätä esteen vuoksi yleensä vain, jos velkoja tekee siitä väitteen, mikä seuraa dispositiivisissa asioissa noudatettavista yleisistä prosessioikeudellisista säännöistä (HE 152/2006 vp s. 18; näin myös Pauliine Koskelo: Yrityssaneeraus, Helsinki 1994, s. 100, jonka yhteydessä viitataan väittämistäakkaa koskevaan oikeudenkäymiskaaren säännökseen). Oikeuskirjallisuudessa on myös katsottu, että esteperusteet ovat periaatteessa viran puolesta tutkittavia, mutta tulevat todellisen, tehokkaan tutkinnan kohteeksi vasta, kun peruste käy ilmi tuomioistuimen hallussa olevasta aineistosta ja siihen kiinnitetään varta vasten huomio (Risto Koulu: Uudistettu yritys-saneeraus, Helsinki 2007, s. 90).

Käytäntö vaikuttaisi muodostuneen sellaiseksi, että tuomioistuimet eivät viran puolesta selvitä kaikkia mahdollisia esteperusteita, mutta niillä on ilman väitettäkin laajat mahdollisuudet ryhtyä selvittämään ja kiinnittää asianosaisten huomiota sellaisten esteperusteiden mahdolliseen käsilläoloon, jotka tuomioistuin ratkaisuaiheesta havaitsee.

Direktiivistä ei johdu vaikutuksia puheena olevaan kysymykseen, eikä esityksellä tarkoiteta muutenkaan vaikuttaa siihen sen enempää 7 §:n kuin myöskään sitä vastaavan uuden 4 c §:n osalta.

4 d §. *Varhaisen saneerausmenettelyn jatkaminen perusmuotoisena saneerausmenettelynä.* Pykälässä säädettäisiin tilanteesta, jossa varhaisen saneerausmenettelyn kuluessa käy ilmi, että velallinen on maksukyvytön. Varhaista saneerausmenettelyä olisi pykälässä säädettyin edellytyksin mahdollista jatkaa perusmuotoisena saneerausmenettelynä. Tämä voi olla tarpeen esimerkiksi tilanteessa, jossa saneerausmenettely on edistynyt myönteisesti, mutta 14 d §:n 2 momentissa tarkoitettu kieltoja koskeva 12 kuukauden enimmäisaika osoittautuu kyseisen saneerausmenettelyn laatuun ja laajuuteen nähden riittämättömäksi. Perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä ei ole varhaista saneerausmenettelyä vastaavaa 12 kuukauden enimmäisaikarajaa kielloille. Menettelystä toiseen siirtyminen voisi käytännössä tulla sovellettavaksi esimerkiksi silloin, kun saneerausohjelma ollaan pian saamassa valmiiksi ja menettelyn aikana on tapahtunut jotain odottamatonta, jonka johdosta velallinen on tullut maksukyvyttömäksi, tai maksukyvyttömyys on muuten käynyt ilmi menettelyn aikana. Estettä ei myöskään olisi hakemuksen tekemiselle aikaisemmassa vaiheessa saneerausmenettelyä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin jatkamisen edellytyksistä sekä siitä, kuka voi tehdä tuomioistuimelle hakemuksen menettelyn jatkamisesta. Momentin johdantokappaleen mukaan hakemuksen tekeminen olisi selvittäjän tehtävä. Selvittäjällä on parhaat mahdollisuudet arvioida saneerauksen onnistumisen mahdollisuuksia ja sitä, kannattaako menettelyä jatkaa.

Momentin 1 kohdan mukaan edellytettäisiin, että 6 §:n 2 kohdassa säädetty edellytykset perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittamiselle täyttyisivät. Direktiivistä johtuu, että velallisen on oltava maksukyvytön, jotta menettelyä voidaan jatkaa perusmuotoisena saneerausmenettelynä. Viittauksesta 6 §:n 2 kohtaan johtuisi, että jos velallinen olisi 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla syvästi maksukyvytön, edellytyksiä saneerausmenettelyn jatkamiselle perusmuotoisena saneerausmenettelynä ei kuitenkaan olisi. Tällaisessa tilanteessa selvittäjä hakisi menettelyn keskeyttämistä eikä sen jatkamista perusmuotoisena saneerausmenettelynä.

Momentin 2 kohdan mukaan lisäksi edellytettäisiin, että velkoja tai velkojat, joiden saatavat edustavat vähintään viidennestä velallisen tunnetuista veloista, ovat antaneet jatkamiseen hyväksyntänsä. Raja vastaisi voimassa olevan lain mukaista edellytystä menettelyn aloittamiselle puolto- tai yhteishakemuksella, mutta ilman läheisvelkoja koskevaa rajoitusta. Raja on asetettu melko matalaksi siksi, ettei velkojen hyväksynnän saaminen aiheuttaisi kohtuuttoman paljon vaivaa eikä veisi siten selvittäjän aikaa.

Momentin 3 kohdan mukaan menettelyn jatkaminen edellyttäisi velallisen suostumusta. Jos velallinen ei halua jatkaa menettelyä, ei saneerauksella ole käytännössä menestymismahdollisuuksia. Lisäksi direktiivi korostaa velallisen tahdon merkitystä muun muassa menettelyyn hakeutumisessa ja edellyttää, että velallinen voi pyrkiä saneerausohjelman aikaansaamiseen ilman kieltojen voimassaoloa.

Pykälän 2 momentin mukaan selvittäjän olisi kuultava suurimpia velkoja menettelyn jatkamisesta perusmuotoisena saneerausmenettelynä ennen hakemuksen tekemistä tuomioistuimelle. Suurimpia velkoja kuulemalla selvittäjä saisi riittävän laajan kuvan saneerauksen menestymismahdollisuuksista sekä mahdollisista 7 §:n mukaisista este- ja keskeyttämisperusteista. Jos selvittäjä kuulemisen jälkeen katsoisi, että käsillä on perusmuotoisen menettelyn este- tai keskeyttämisperuste, menettelyn jatkaminen ei olisi menettelyn tarkoituksen tai velkojen edun mukaista. Tällaisessa tilanteessa selvittäjä ei hakisi menettelyn jatkamista.

Selvittäjän tulisi liittää hakemukseen velallisen suostumus ja saadut suurimpien velkojen kirjalliset hyväksynnät menettelyn jatkamiseen. Jos joku velkojista toimittaisi selvittäjälle hyväksynnän sijasta lausuman, jossa esimerkiksi vastustaa tietyin perustein menettelyn jatkamista, olisi myös lausuma toimitettava tuomioistuimelle. Tarkoituksena on, että tuomioistuin ei kuulisi hakemuksen johdosta enää velallista eikä velkoja, vaan sille toimittaisiin hakemuksen yhteydessä kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittava aineisto.

Tuomioistuin ei automaattisesti tutkisi 7 §:n mukaisia esteitä käsitellessään hakemusta saneerausmenettelyn jatkamisesta. Koska 6 §:n 2 kohdassa viitataan 7 §:n 1

momentin 1 kohdan mukaiseen esteeseen korjauskelvottomasta maksukyvyttömydestä, ja se näin ollen on edellytys perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittamiselle, voisi tämä esteperuste kuitenkin tulla tutkittavaksi velkojan lausumassaan esittämän väitteen johdosta tai jos tuomioistuimien havaitsee. Myös muun 7 §:n mukaisen esteperusteen tutkiminen tuomioistuimessa voisi tulla tässä yhteydessä kysymykseen, jos velkoja tekisi menettelyn keskeyttämishakemuksen tai esteperusteeseen vedottaisiin tuomioistuimelle toimitetussa velkojan lausumassa.

Pykälän 3 *momentin* mukaan jatkettuun menettelyyn sovellettaisiin kaikilta osin perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn sovellettavia säännöksiä, mukaan lukien esimerkiksi kieltojen voimaantulo menettelyn jatkamispäätöksestä lukien. Näin ollen ajoissa tehty ja hyväksytty jatkohakemus varmistaisi kieltojen keskeytymättömän voimassaolon.

Jottei siirtymä varhaisesta saneerausmenettelystä perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn johda menettelyn perusteettomaan pitkittymiseen, olisi varhaista saneerausmenettelyä ja siinä kerättyä selvitystä hyödynnettävä täysimääräisesti perusmuotoisessa menettelyssä. Menettelyä tulisi jatkaa siitä pisteestä, johon varhaisessa saneerausmenettelyssä on päästy. Jos selvittäjä on nimetty varhaiseen saneerausmenettelyyn, jatkaisi sama selvittäjä myös jatkomenettelyssä, jollei ole 86 §:ssä tarkoitettuja perusteita poikkeuksellisesti vapauttaa häntä toimestaan. Myös 71 §:ssä tarkoitettujen määräpäivien tulisi lähtökohtaisesti pysyä samana, jollei niitä ole perusteltua siirtää myöhemmäksi.

2 luku Perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittaminen ja keskeyttäminen

5 §. *Vireillepanoon oikeutetut perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä.* Pykälän otsikkoa muutettaisiin, jotta 6 §:n nojalla aloitettavan perusmuotoisen menettelyn luonne kävisi ilmi erotuksena uuteen 4 a §:ään, joka koskisi varhaisen saneerausmenettelyn vireillepanoon oikeutettuja uhkaavan maksukyvyttömyyden tilanteessa. Pykälän johdantokappaleessa täsmennettäisiin, että pykälä koskee perusmuotoisia saneerausmenettelyjä.

6 §. *Perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittamisen edellytykset.* Pykälän otsikkoa muutettaisiin, ja pykälästä poistettaisiin uhkaavaan maksukyvyttömyyteen liittyvä aloittamisperuste sekä mainittuun perusteeseen liittyvä 2 momentti, koska uhkaavasta maksukyvyttömyydestä menettelyn aloittamisen perusteena säädettäisiin jatkossa 4 b §:ssä. Uhkaava maksukyvyttömyys ei siten jatkossa oikeuttaisi perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittamiseen 6 §:n nojalla. Pykälän 2 momenttia ei ole tarpeen siirtää 4 b §:ään ja se voidaan kumota, sillä jatkossa vain velallinen voisi hakea saneerausmenettelyä uhkaavan maksukyvyttömyyden perusteella lain 4 b §:n nojalla. Toisaalta maksukyvyttömyyden käsilläolo ei jatkossakaan olisi ehdoton edellytys 6 §:n

mukaisen perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittamiselle, sillä 1 kohdan edellytysten täytyessä maksukyvyttömyyttä ei tutkita eikä maksukyvyttömyyden puuttumista tai uhkaavan maksukyvyttömyyden käsilläoloa ole myöskään säädetty 7 §:n mukaiseksi esteperusteeksi.

7 §. Esteet ja keskeyttämisperusteet perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä. Pykälän otsikkoa muutettaisiin sen selventämiseksi, että pykälä koskee jatkossa vain 6 §:n mukaan aloitettua perusmuotoista saneerausmenettelyä. Perusmuotoinen saneerausmenettely voitaisiin aloittaa joko velkojien puollon tai yhteishakemuksen taikka velallisen maksukyvyttömyyden perusteella. Lisäksi pykälän *3 momentin* toiseen virkkeeseen sisältyvää säännöstä yhdenmukaistettaisiin 42 §:n 4 momentin ja 53 §:n 1 momentin 6 kohdan säännöksen kanssa siten, että ilmaisu ”yhtenä kokonaisuutena” korvattaisiin ilmaisulla ”toiminnallisena kokonaisuutena”. Olennaista on, että yrityksen varallisuus tai olennainen osa siitä voidaan luovuttaa toiminnallisena kokonaisuutena. Luovutus voi tapahtua yhtenä tai useampana luovutuksena.

3 luku Selvittäjä ja velkojatoimikunta sekä velallisen myötävaikutusvelvollisuus

8 §. Selvittäjä. Pykälän *1 momentin* johdantokappaletta muutettaisiin siten, ettei se sisältäisi selvittäjän määräämiseen velvoittavaa sanamuotoa. Ehdotuksen mukaan selvittäjän määräämistä koskevat säännökset koottaisiin 82 a ja 82 b §:ään.

Pykälän *4 momentissa* säädettyjä selvittäjän kelpoisuusvaatimuksia ehdotetaan yhtenäistettäväksi konkurssin pesänhoitajan kelpoisuusvaatimusten kanssa. Selvittäjällä ei voimassa olevan lain mukaan ole pesänhoitajaa vastaavaa vaatimusta olla muutoinkin tehtävään sopiva tehtävän edellyttämän kyvyn, taidon ja kokemuksen lisäksi. Selvittäjän sopivuus käsillä olevan tehtävän kannalta katsotaan kuitenkin olennaiseksi seikaksi myös yrityssaneerauksessa, minkä vuoksi vastaava vaatimus lisättäisiin lakiin. Lisäksi momenttiin ehdotetaan lisättäväksi selvittäjälle vaatimus toimittaa suostumuskirjeen yhteydessä tuomioistuimelle selvitys siitä, millä perusteilla hänellä on tehtävän vaatima kyky, taito ja kokemus ja hän on muutoinkin tehtävään sopiva. Tällaisena selvityksenä pidettäisiin esimerkiksi ansioluetteloa, listausta aiemmasta selvittäjäkokeemuksesta tai muuta selvitystä, jonka selvittäjä arvioi osoittavan hänen kykynsä, taitonsa ja kokemuksensa sekä sopivuutensa tehtävään. Jos yrityssaneeraus vaatisi erityisosaamista esimerkiksi sen laajuuden tai kansainvälisten yhteyksien vuoksi, selvittäjän tulisi perustella osaamisensa kyseisen yrityssaneerauksen hoitamiseen. Näin varmistettaisiin, että jos selvittäjäehdokkaista olisi useampi, tuomioistuimella olisi valinnan tueksi selvitystä selvittäjien kokemuksesta ja osaamisesta. Lisäyksillä selkeytettäisiin selvittäjän määräämismenettelyä direktiivin 26 artiklan 1 kohdan a alakohdan tavoitteen mukaisesti.

3 a luku Varhaisen saneerausmenettelyn oikeusvaikutukset

14 a §. Kieltojen määrääminen. Uusi 3 a luku sisältäisi säännökset varhaisen saneerausmenettelyn oikeusvaikutuksista. Samaa asiaa koskevat säännökset perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä sisältyisivät jatkossakin 4 lukuun. Pääasialliset erot lukujen välillä johtuisivat direktiivin 6 artiklasta ja koskisivat 17 §:ssä tarkoitettujen maksu- ja vakuudenasettamiskiellon, 19 §:ssä tarkoitetun perintäkiellon, 21 §:ssä tarkoitettujen ulosmittauksen sekä muiden täytäntöönpanotoimenpiteiden kiellon ja 23 §:ssä tarkoitetun turvaamistoimenpiteiden kiellon (jäljempänä *kiellot*) määräämistä ja voimassaoloa. Direktiivistä johtuu, että kieltojen voimaantulon edellytyksiä ei voida samastaa saneerausmenettelyyn pääsyn edellytyksiin ja esteisiin, vaan kieltojen määräämisestä on säädettävä erikseen. Velallisella on direktiivin mukaan esimerkiksi oltava oikeus pyrkiä saamaan saneerausohjelma vahvistetuksi 9–12 artiklan vaatimukset täyttävässä menettelyssä, vaikka kieltoja ei olisi määrätty.

Sääntelyn selkeyden vuoksi 3 a luku (14 a–14 h §) on laadittu itsenäiseksi ja kattavaksi 4 luvun (15–28 §) vastinpariksi siten, että varhaisen saneerausmenettelyn kaikki 4 luvun säännöksiä vastaavat säännökset löytyisivät 3 a luvusta. Viimeksi mainitun luvun eräissä säännöksissä viitattaisiin tiettyjen 4 luvun säännösten soveltamiseen sellaisinaan myös varhaisessa saneerausmenettelyssä, kun taas etenkin kieltojen osalta 3 a luku sisältäisi säännöksiä, joita sovellettaisiin vastaavan 4 luvun säännöksen sijasta tai joille ei välttämättä ole 4 luvun säännöksissä edes varsinaista vastinparia.

Luvun 14 a § perustuisi direktiivin 6 artiklan 1 kohtaan, joka sallii kieltojen määräämättä jättämisen silloin, kun ne eivät ole välttämättömiä tai kun niillä ei saavutettaisi saneerausneuvottelujen tukemisen tavoitetta. Direktiivi mahdollistaa suhteellisen laivan tulkinnan tällaiselle kieltojen epäämisperusteelle, eikä se velvoita sisällyttämään ilmaisua ”saneerausneuvottelut” kieltojen epäämistä koskevaan kansalliseen säännökseen. Esimerkiksi johdanto-osan kappaleen 32 mukaan kieltäytymisperusteisiin saattaisi kuulua se, että vaadittujen velkojen enemmistöjen kannatus puuttuu tai, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, ettei velallinen tosiasiaassa pysty maksamaan velkojaan niiden erääntyessä. Edelleen johdanto-osan kappaleen 33 mukaan jäsenvaltioiden olisi voitava ottaa käyttöön kumottavissa olevia olettamia keskeyttämisen kieltäytymisperusteiden olemassaolosta esimerkiksi silloin, kun velallinen toimii sellaiselle velalliselle tyypillisellä tavalla, joka ei pysty maksamaan velkojaan niiden erääntyessä eli ei esimerkiksi hoida työntekijöihin, verotukseen tai sosiaaliturvaan liittyviä velvollisuuksiaan, tai kun velallinen tai yrityksen nykyinen johto on syylistynyt talousrikokseen, minkä perusteella voidaan olettaa, ettei velkojen enemmistö kannattaisi neuvottelujen aloittamista.

Säännöksen sanamuotoon ei ehdoteta otettavaksi mitään näistä direktiivin johdanto-osassa mainituista konkreettisista esimerkeistä, vaan riittävän harkintavallan turvaamiseksi ehdotetaan 6 artiklan 1 kohtaa vastaten, että kiellot on määrättävä, jollei ole todennäköistä, että ne eivät ole tarpeen. Selvänä lähtökohtana olisi siten, että jos edellytykset saneerausmenettelyn aloittamiselle ovat 4 b ja 4 c §:n mukaan olemassa, menettelyn alkaessa määrättäisiin voimaan myös kiellot, jollei velkojen lausumista käy ilmi siinä määrin merkittävää epäluottamusta saneerausmenettelyn onnistumismahdollisuuksia tai itse velallista kohtaan, ettei kieltoja voida pitää tarpeellisina. Siten tarpeellisuudella viitattaisiin ennen kaikkea siihen, onko saneerausmenettelyllä varteenotettavia onnistumisenäkymiä.

Velallisen hakemuksen johdosta kuultaisiin muita velkoja 70 §:n mukaisesti, jolloin nämä voisivat tarvittaessa nostaa esiin seikkoja, joiden johdosta eivät katso kielloille olevan tarvetta. Kyse voisi tällöin olla esimerkiksi siitä, että velkoja ei katso velallisen saneeraamiselle eikä siten myöskään saneerausneuvotteluille tai muussa muodossa tapahtuvalle saneerausohjelman valmistelulle olevan ylipäänsä edellytyksiä. Näin voisi joskus olla silloinkin, kun edellytykset menettelyn aloittamiselle sinänsä olisivat 4 b ja 4 c §:n mukaan olemassa, sillä menettelyn aloittamisen esteperusteet olisivat varhaisessa saneerausmenettelyssä kapeammat kuin voimassa olevassa sääntelyssä.

Erityisesti 7 §:n 1 momentin 5 kohdan esteperuste, jonka mukaan on perusteltua syytä olettaa, että saneerausohjelman aikaansaamiselle tai vahvistamiselle ei ole edellytyksiä, vastaisi tarkoituksiltaan läheisesti kieltojen epäämiseen oikeuttavaa 6 artiklan 1 kohdan sääntelyä. Siten 4 c §:n mukaisten esteiden joukosta puuttuvaa 7 §:n 1 momentin 5 kohdan esteperustetta vastaavia seikkoja voitaisiin ottaa huomioon päätettäessä kieltojen määräämisestä.

Myös jos lausumissa esiin nostettujen seikkojen perusteella on syytä olettaa, että hakemuksen pääasiallisena tarkoituksena on velkojan perintätoimien estäminen tai muu velkojan taikka velallisen oikeuden loukkaaminen, kielloille ei välttämättä ole tarvetta (vrt. 7 §:n 1 momentin 4 kohta, jota vastaavaa säännöstä ei niin ikään voida sisällyttää 4 c §:ään). Direktiivin tarkoitusta vastaten kyse olisi kieltojen tarpeellisuuden arvioinnista eli tässä asiayhteydessä siitä, voidaanko velkojen arvioida olevan haluttomia saneerausmenettelyn läpivientiin velallisen oletettujen tarkoituserien johdosta. Kysymys ei siten olisi 7 §:n 1 momentin 4 kohtaa vastaavan oikeusohjeen soveltamisesta sellaisenaan.

Vastaavin tavoin kieltojen epääminen voisi tulla kysymykseen, jos velallisen tai velallisen nykyiseen johtoon kuuluvan henkilön rikostausta tai liiketoimintakiellon rikkomisen antaa aiheen pitää todennäköisenä, ettei velkojen enemmistö kannattaisi saneerausneuvottelujen aloittamista (direktiivin johdanto-osan kappale 33). Velkojen lausumissa

esitetyillä näkemyksillä olisi suuri merkitys, mutta pykälää ei ole tarkoitettu sovellettavaksi niin ahtaasti, että esimerkiksi ainoastaan velkojen enemmistön nimenomainen vastustus kieltojen määräämistä tai ylipäänsä saneerausmenettelyn aloittamista kohtaan oikeuttaisi epäämään kiellot.

Tuomioistuimen ei tarvitsisi enemmälti tutkia kieltojen tarvetta tilanteessa, jossa velkojen lausumien valossa ei vaikuttaisi olevan käsillä sellaisia seikkoja, jotka jo ennalta arvioiden todennäköisesti kariuttaisivat saneerauksen onnistumisen. Jos taas tällaisia seikkoja nousee lausumissa esiin, tuomioistuin päättäisi asiasta viime kädessä sen pohjalta, millainen todennäköisyysarvio kieltojen tarpeellisuudesta syntyy asianosaisten kannanottojen ja asianosaisten esittämän näytön pohjalta. Yleensä ei olisi tarvetta järjestää kieltojen määräämiseen liittyen erillistä kuulemistä, sillä velkojilla olisi tilaisuus ottaa kieltoihin kantaa samalla, kun nämä lausuvat saneerausmenettelyn aloittamista koskevasta hakemuksesta. Olettama nimittäin olisi, että kiellot määrätään aloittamispäätöksen yhteydessä, jollei velallinen ole hakemuksessaan nimenomaisesti toisin pyytänyt.

Direktiivi ei koske maksukieltoa eikä turvaamistoimenpiteiden kieltoa, mutta kieltojen ehdotettaisiin jatkossakin olevan sidoksissa toisiinsa siten, että tuomioistuin joko määräisi kaikki kiellot tai ei määräisi niistä yhtäkään. Kieltojen määräämistä koskeva kysymys olisi tarkoitettu ratkaistavaksi aloittamispäätöksen yhteydessä ja sen kanssa samanaikaisesti. Estettä ei kuitenkaan olisi sille, että vaikka kiellot olisi eväty aloittamisvaiheessa, ne määrätään velallisen myöhemmin tekemästä hakemuksesta menettelyn kuluessa.

Velallisella on direktiivin mukaan oikeus myös ilman kieltoja toteutettavaan saneerausmenettelyyn. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi silloin, jos hakemus on tehty muun saneeraustarpeen kuin velkajärjestelyn vuoksi ja velallinen arvioi kannattavamaksi sen vaihtoehdon, että maksu- ja perintäkielloja ei määrätä ja velkojen ehtoihin ei puututa ennen saneerausohjelman vahvistamista. Siten jos velallinen hakemuksessaan nimenomaisesti ilmoittaisi, ettei halua kieltoja voimaan, niitä ei olisi määrättävä. Tätä selvennettäisiin momentin viimeisessä virkkeessä. Velallisella ei kuitenkaan olisi tämän säännöksen nojalla oikeutta pyytää vain osaa kielloista voimaan, vaan kiellot määrättäisiin tällöinkin joko kaikilta osin tai niitä ei määrättäisi miltään osin.

14 b §. *Oikeusvaikutusten alkamisajankohta.* Koska varhaisessa saneerausmenettelyssä kiellot eivät tulisi voimaan saneerausmenettelyn aloittamisen automaattisena oikeusvaikutuksena, olisi tarpeen säätää siitä, että kiellot tulevat tällaisessa saneerausmenettelyssä voimaan siitä hetkestä, kun kiellot on määrätty. Käytännössä tämä hetki olisi yleensä kuitenkin menettelyn aloittamishetki, sillä päätös kieltojen määräämisestä

on tarkoitettu tehtäväksi yhdessä aloittamispäätöksen kanssa. Edellä 14 a §:n kohdalla todetuin tavoin estettä ei kuitenkaan olisi sille, että kiellot määrätään velallisen hakemuksesta menettelyn aikana.

14 c §. *Poikkeukset maksuikieltoon varhaisessa saneerausmenettelyssä.* Pykälä koskisi maksuikieltopoikkeuksia varhaisessa saneerausmenettelyssä ja sitä sovellettaisiin tällaisessa menettelyssä 18 §:n sijasta. Erona voimassa olevaan sääntelyyn olisi se, että *2 momentin 1 ja 3 kohdasta* poistettaisiin rajausta, jonka johdosta maksuikieltopoikkeusten ulkopuolelle ovat jääneet sellaiset työntekijöiden saatavat, jotka kohdistuvat varhaisempaan ajanjaksoon kuin hakemuksen vireilletuloa edeltäviin kolmeen kuukauteen. Muutostarve johtuu direktiivin 6 artiklan 5 kohdasta. Käytännössä muutoksen merkitys olisi pieni, sillä on epätodennäköistä, että etenkin saneerauskelpoisella ja vasta maksukyvyttömyyden uhkaamalla yrityksellä olisi työntekijöiden saatavia maksamatta näin pitkältä ajalta.

Lisäksi 2 momentin 2 kohtaan sekä sitä vastaavaan 18 §:n 2 momentin 2 kohtaan tehtäisiin tekninen selvennys, joka ei perustu direktiiviin ja jolla ei tarkoiteta muuttaa voimassa olevan säännöksen sisältöä. Voimassa olevassa säännöksessä käytetään sanamuotoa ”ennen hakemuksen vireilletuloa kertyneet työntekijöiden lomapalkat ja -korvaukset”, vaikka varsinainen oikeus lomapalkkaa tai -korvausta koskevaan rahasaamiseen ei välttämättä ole tuossa vaiheessa syntynyt. Työntekijälle ei varsinaisesti kerry lomapalkkaa tai -korvausta vaan tämä ansaitsee vuosilomaa lomapäivinä. Lomapalkka erääntyy maksettavaksi lomaa pidettäessä ja lomakorvaus työsuhteen päättyessä tai eräissä tapauksissa työsuhteen aikana siten kuin vuosilomalain (162/2005) 15–17 §:ssä tarkemmin säädetään. Yrityssaneerauslakia säädettäessä on tarkoitettu nimenomaan ennen hakemuksen vireilletuloa kertyneeseen vuosilomaan perustuvaa lomapalkkaa ja -korvausta, jotka itsessään erääntyvät maksettaviksi vasta myöhemmin (HE 182/1992 vp s. 30).

Verrattuna voimassa olevaan 18 §:ään, pykälän 2 momenttiin lisättäisiin uusi *4 kohta*, jonka mukaan ennen hakemuksen vireilletuloa kertyneet ammatilliset lisäeläkkeet on maksettava maksuikiellosta huolimatta. Muutostarve perustuu direktiivin 1 artiklan 6 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteet eivät vaikuta kertyneisiin ammatillista lisäeläkettä koskeviin oikeuksiin. Ammatilliset lisäeläkkeet ovat melko harvinaisia, joten säännöksen käytännön merkitys on vähäinen.

Verrattuna voimassa olevaan 18 §:ään, pykälän 2 momenttiin lisättäisiin myös uusi *9 kohta*, joka soveltuisi tilanteessa, jossa ainakin yksi konserniin kuuluva yhtiö on saneerausmenettelyn kohteena. Säännöksen tarkoituksena on, että niin sanotun konsernitilin (cash pool) käyttöä voitaisiin jatkaa tietyn aikaa, jotta konsernitilijärjestelmä eh-

ditään purkaa ja luoda muunlainen järjestely. Konsernitili on käytännössä yksi pankkitili, jonka piiriin kuuluvien kirjanpidollisten alatilien välillä voidaan siirrellä varoja konserniin kuuluvien yhtiöiden välillä. Jos esimerkiksi tytäryhtiön asiakkaat maksavat emoyhtiön nimissä olevan konsernitilin piiriin kuuluvalla tytäryhtiön alatilillä tytäryhtiön saatavan, varat siirtyvät tosiasiasa emoyhtiölle, mikä ilman ehdotettavaa poikkeussäännöstä merkitsisi maksukiellon vastaista suoritusta ja siten palautusvelvollisuutta. Tämä voisi puolestaan siirtymävaiheen aikana vaarantaa tytäryhtiön käyttöpääoman riittävyyden.

Edellytyksenä olisi ensinnäkin selvittäjän päätös. Jokaisen maksun suorittaminen ei vaatisi erillistä selvittäjän päätöstä, vaan päätös voisi säännökseen sisältyvien edellytysten rajoissa olla yleinen. Päätös voisi koskea vain konsernin tavanomaisen maksukäytännön mukaisia maksuja. Tarkoituksena on mahdollistaa se, että konsernitilijärjestelyn kautta voidaan jatkaa maksujen suorittamista samalla tavoin kuin ennen saneerausmenettelyä, jotta konsernitilijärjestelyn tilalle pystytään luomaan siirtymäaikana toisenlainen järjestely. Lisäksi edellytettäisiin, että maksujen suorittaminen on välttämätöntä saneerausmenettelyn jatkamisen edellyttämän velallisen käyttöpääoman turvaamiseksi. Kysymys olisi siitä, että ilman konsernitilijärjestelyn käytön jatkamista velallinen voisi siirtymäaikana jäädä ilman käyttöpääomaa, mikä vaarantaisi koko saneerausmenettelyn onnistumisen.

Säännös mahdollistaisi maksujen suorittamisen vain konsernitilijärjestelyn kautta konserniin kuuluvien yhtiöiden välillä. Säännöksessä ei edellytettäisi, että kaikki konsernitilijärjestelyn osapuolet olisivat saneerausmenettelyn kohteena.

Säännöstä voitaisiin soveltaa enintään kolmen viikon ajan saneerausmenettelyn alkamisesta. Vastaavalle säännökselle ei ole tarvetta saneerausmenettelyn aloittamista edeltävässä vaiheessa, sillä mahdollista väliaikaista kieltä saadaan vakiintuneen tulokinnan mukaan hakea rajoitettuna siten, että haetaan vain esimerkiksi täytäntöönpano- ja ulosmittauskieltoa, mutta ei maksukieltoa.

Uutta 9 kohtaa vastaava lisäys tehtäisiin myös 18 §:ään.

14 d §. Kieltojen kesto. Pykälä sisältäisi direktiivin 6 artiklan 6–9 kohtaan perustuvaa uutta sääntelyä. Pykälässä mainitut kiellot olisivat *1 momentin* mukaan voimassa kolme kuukautta niiden määrittämisestä, minkä jälkeen ne oletusarvoisesti lakkaisivat, jollei niiden jatkamiseksi ole tehty *2 momentin* mukaista pyyntöä. Kyseessä olisi eräänlainen välitarkistus siitä, ovatko saneerausmenettelyn ensimmäiset kuukaudet osoittaneet, että saneerausmenettelyn onnistumiselle on varteenotettavat näkymät ja että asiassa on tapahtunut edistystä. Direktiivin 6 artiklan 6 kohta sallisi enintään neljän kuukauden pituisen kieltojen alkuperäisen keston. Esityksessä kuitenkin ehdote-

taan kieltojen kestoksi kolmea kuukautta niiden määräämisestä. Varhaiseen saneerausmenettelyyn eivät sovellu kaikki perusmuotoiseen saneerausmenettelyn sovellettavat menettelyn aloittamisen esteet, minkä vuoksi lyhyempi alkuperäinen kesto on perusteltu. Tarkoituksena on myös kannustaa aktiiviseen toimintaan saneerausmenettelyn alkuvaiheessa, sillä kieltojen kokonaiskesto ei varhaisessa saneerausmenettelyssä voi missään tilanteessa ylittää 2 momentin mukaista 12 kuukautta. Käytännössä selvittäjän on kolmen kuukauden kuluessa joko haettava kieltojen pidentämistä 2 momentin mukaisesti tai menettelyn keskeyttämistä. Keskeyttämishakemus voidaan tehdä missä vaiheessa menettelyä tahansa.

Pykälän 2 momentin jatkamisen edellytystä koskeva säännös perustuisi direktiivin 6 artiklan 7 kohtaan, jonka mukaan tuomioistuin voi jatkaa kieltoja vain tarkkaan määritellyissä olosuhteissa, kun jatkaminen on asianmukaisesti perusteltua. Yhtenä esimerkkitalanteena kohdassa mainitaan se, että uudelleenjärjestelyohjelmaa koskevissa neuvotteluissa on edistytty.

Tarkoituksena ei ole, että tuomioistuimen tulisi kovin perusteellisesti ryhtyä selvittämään saneerausmenettelyn tilannetta, vaan yleensä kyseessä olisi pikemminkin verrattain summaarinen käsittely, jossa tuomioistuin voisi pitkälti nojautua pyynnössä kerrottuihin perusteisiin ja tilannekuvaan, jollei ilmene aihetta epäillä niitä. Jos pidennyksen perusteita, erityisesti saneerausmenettelyn edistymistä, ei ole pyynnössä asianmukaisesti kuvattu, tuomioistuin voisi tarvittaessa pyytää täydentämään pyyntöä. Muiden asianosaisten kuuleminen pyynnön johdosta olisi tuomioistuimen harkinnassa. Etenkään selvittäjän tekemän, asianmukaisesti perustellun pyynnön johdosta kuuleminen ei olisi yleensä tarpeen, sillä selvittäjällä voidaan lähtökohtaisesti olettaa olevan kattava ja puolueeton kuva saneerausmenettelyn tilanteesta. Jos tuomioistuin kuitenkin pitäisi kuulemista tarpeellisenä mutta pyyntö olisi esitetty niin myöhään, ettei kuulemiselle jää enää aikaa, tuomioistuin voisi esimerkiksi myöntää pidennyksen pyydettyä lyhemmäksi ajaksi ja järjestää tänä aikana kuulemisen, jotta kiellot eivät epäselvän tilanteen vuoksi pääsisi välillä katkeamaan.

Tarkoituksena olisi, että pidennystä pyydetäisiin sellaiseksi ajaksi, jonka arvioidaan riittävän saneerausmenettelyn loppuunsaattamiseen. Tuomioistuin voisi määrätä kielto pyydettyä lyhemmäksi mutta ei pyydettyä pidemmäksi ajaksi. Kieltoja ei voitaisi 2 momentin toisen virkkeen mukaan milloinkaan määrätä olemaan voimassa pidempään kuin yhteensä 12 kuukauden ajan (direktiivin 6 artiklan 8 kohta). Tämän enimmäisajan puitteissa jatkamispäätöksiä voitaisiin tehdä useampiakin, eikä estettä olisi sille, että jo ensimmäinen pidennyspyyntö koskisi koko 12 kuukauden enimmäisaikaa, jos tämän arvioidaan olevan tarpeen. Jos kielloille olisi tarvetta vielä 12 kuukauden enimmäisajan jälkeenkin, vaihtoehtoina olisivat lähinnä menettelyn jatkaminen 4 d §:n nojalla, jos velallinen on ehtinyt tulla maksukyvyttömäksi, tai menettelyn loppuvaiheiden toteuttaminen ilman kieltoja.

Pykälän 3 *momentti* perustuisi direktiivin 6 artiklan 9 kohdan ensimmäisen alakohdan a ja b alakohtaan. Tuomioistuin voisi määrätä kieltojen voimassaolon päättymään velkojan, velallisen tai selvittäjän hakemuksesta, jos ilmenee, ettei saneerausohjelman aikaansaamiselle tai vahvistamiselle ole edellytyksiä. Erilliselle kieltojen poistamista koskevalle hakemukselle ei olisi tarvetta silloin, kun on tehty vaatimus koko menettelyn keskeyttämisestä ilman saneerausohjelman vahvistamista tai kun menettely päättyy saneerausohjelman vahvistamiseen. Näissä tapauksissa nimittäin kiellot päättyisivät suoraan 28 §:ää vastaavan 14 h §:n nojalla. Käytännössä erilliselle kieltojen poistamista koskevalle hakemukselle ilmenisikin tarvetta vain sellaisissa varsin poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa hakemuksen tekijä pitäisi saneerausmenettelyn jatkamista edelleen perusteltuna mutta katsoisi kieltojen kuitenkin tulleen tarpeettomiksi. Tarvittaessa tuomioistuimen tulisi tiedustella, tarkoittaako hakemuksen esittäjä tosiasiaassa vaatia koko saneerausmenettelyn keskeyttämistä.

Koska kieltojen poistamisessa olisi kysymys koko saneerausmenettelyn kannalta merkittävästä päätöksestä, tällaisen hakemuksen käsittelyyn olisi sovellettava, mitä 78 §:n 1 momentissa säädetään menettelyn keskeyttämistä koskevan vaatimuksen käsitteystä. Kieltojen poistamista ei siis asiallisesti rinnastettaisi koko menettelyn keskeyttämistä koskevaan päätökseen, vaan säännöksessä olisi kysymys ainoastaan menettelysääntöjen soveltamista koskevasta viittauksesta.

14 e §. *Velallisen sitoumukset varhaisessa saneerausmenettelyssä.* Pykälän 1 *momentti* vastaisi 15 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin saneerauksen varalta laadittujen sopimusehtojen ja muiden sitoumusten, järjestelyjen ja toimenpiteiden pätemättömyydestä. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön direktiivin 7 artiklan 5 kohdan vaatimukset ja selkeytettäisiin nykyistä kansallista oikeustilaa, jossa asiasta ei ole säädetty. Säännöksessä mainitaan nimenomaisesti yrityssaneerauksen hakeminen ja aloittaminen, mutta säännöksen piiriin tulisivat käytännössä myös direktiivissä mainitut täytäntöönpanotoimien keskeyttämisen hakeminen ja keskeyttämisen myöntäminen. Tämä johtuu siitä, että yrityssaneerauslaissa tarkoitettuja kieltoja on mahdollista hakea menettelyyn hakemisen yhteydessä.

Pätemättömyys kattaisi paitsi sopimuksen irtisanomiseen tai purkamiseen oikeuttavat sitoumukset, myös sellaiset sitoumukset, jotka oikeuttavat velkojan tai velallisen muun sopimuskumppanin yksipuolisesti muuttamaan sopimusta esimerkiksi velallisen sopimusvelvoitteita lisäämällä tai omia sopimukseen perustuvia velvoitteitaan vähentämällä samoin kuin direktiivissä mainitut suorituksesta pidättymisen ja sen nopeuttamisen velallisen vahingoksi.

Pätemättömyys olisi käsillä silloin, kun tällainen sitoumus olisi laadittu nimenomaisesti yrityssaneerausmenettelyn hakemista tai aloittamista silmällä pitäen, mutta myös silloin, kun tällainen sitoumus vaikutuksiltaan rinnastuisi sanotun kaltaiseen sitoumukseen. Momentin toisen virkkeen tarkoituksena onkin estää ensimmäisen virkkeen säännöksen kiertäminen esimerkiksi vaihtoehtoisilla sopimusehtojen muotoiluilla. Merkitystä ei olisi myöskään sillä, onko kysymys yksilöllisesti laadituista vai yleisistä sopimusehdoista. Edelleen kyseessä ei tarvitsisi olla edes velallisen tekemä sitoumus, kuten sopimuksen ehto, vaan pätemättömyysseuraus liittyisi myös esimerkiksi erilaisiin velallista velvoittaviin viranomaispäätöksiin. Toiseen virkkeeseen sisältyvän säännöksen on tarkoitettu kattavan erilaisia järjestelyjä ja toimenpiteitä samaan tapaan laajasti kuin takaisinsaanista konkurssipesään annetun lain 1 §:ssä on tarkoitettu (ks. HE 102/1990 vp s. 42–43).

Vastaava säännös lisättäisiin myös perusmuotoista saneerausmenettelyä koskevaan 15 §:ään.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin viivästyskoron kertymisen keskeytymisestä. Viivästyskoron kertymisen keskeytyminen sidottaisiin 14 a §:ssä tarkoitettujen kieltojen voimassaoloon. Siinä poikkeuksellisessa tilanteessa, jossa menettely aloitettaisiin ilman kieltojen määräämistä, menettelyn aloittaminen ei vaikuttaisi viivästyskoron kertymiseen. Velallinen, joka pyytäisi menettelyn aloittamista ilman kieltojen määräämistä, joutuisi ottamaan harkinnassaan myös viivästyskoron kertymisen huomioon. Toisin kuin 15 §:n 2 momentissa säädetään, viivästyskoron keskeytyminen ei siten olisi automaattinen seuraus menettelyn aloittamisesta. Tämä johtuu siitä, että jos menettely aloitetaan ilman kieltojen ja siten myös maksukiellon määräämistä, velallisella ei ole perustetta olla maksamatta velkojaan, eikä viivästyskoron kertymisen keskeytymisellekään ole siten perustetta. Velallinen maksaisi velkaa viivästyskorkoineen myös menettelyn aikana. Velkojat voisivat kohdistaa saamiaan suorituksia velan viivästyskorolle ja pääomalle normaaliin tapaan. Menettelyn alkamisen jälkeen kertynyt viivästyskorko olisi 46 §:n 3 momenttiin ehdotettavan lisäyksen johdosta velkajärjestelyssä viimesijaista velkaa, jos viivästyskorko olisi edelleen maksamatta. Siinä tilanteessa, että menettely lakkaisi ilman ohjelman vahvistamista, menettelyn aikana kertynyt ja maksamatta jäänyt viivästyskorko voitaisiin valvoa velallisen jälkikonkurssissa (vrt. KKO 2015:63).

Pykälän 4 *momenttiin* otettaisiin voimassa olevaa 15 §:n 3 momenttia vastaava informatiivinen säännös.

14 f §. *Väliaikainen kiello varhaisessa saneerausmenettelyssä.* Myös varhaisessa saneerausmenettelyssä voitaisiin ehdotetun pykälän 1 *momentin* mukaan määrätä väliaikainen kiello ennen menettelyn alkamista, jos se on tarpeen. Tarpeellisuutta harkittaessa voitaisiin kiinnittää huomiota samoihin seikkoihin kuin 22 §:nkin mukaan. Esi- töissä on mainittu yhtenä esimerkkinä se, että saneerausmenettelyn kannalta voi olla

tärkeää, että kiellot saadaan voimaan jo välivaiheen aikana, jotta yrityksen toiminnan kannalta tarpeellisen, velan vakuutena olevan omaisuuden realisointi tai takaisinotto taikka sellaisen omaisuuden ulosmittaus voidaan estää (HE 182/1992 vp s. 77). Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan kannalta tällaista varsin avoimeksi säädettyä edellytystä ei voida pitää ongelmallisena, sillä väliaikaisenkin kiellon tarpeellisuuden taustalla on aina pohjimmiltaan pyrkimys itse saneerausmenettelyn onnistumismahdollisuuksien turvaamisesta.

Väliaikaista kieltoa voitaisiin vakiintuneen tulkinnan mukaisesti myös ehdotetun pykälän mukaan hakea rajoitettuna siten, että haetaan vain esimerkiksi täytäntöönpano- ja ulosmittauskieltoa, mutta ei maksukieltoa.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin 6 artiklan 6 ja 8 kohdan vaatimuksia vastaten väliaikaisen kiellon enimmäisajoista, sillä direktiivin vaatimukset soveltuvat siitä riippumatta, millä nimikkeellä kansallisessa lainsäädännössä kieltoja luonnehditaan. Väliaikaiset kiellot olisi siten määrättävä päättymään viimeistään kolmen kuukauden kuluessa niiden voimaantulosta. Kolmen kuukauden ylittävää pidennysmahdollisuutta ei 14 d §:n 2 momentista poiketen ehdoteta säädettäväksi väliaikaisen kiellon yhteyteen. Menettelyn aloittamista koskeva hakemus tulisi nimittäin pystyä ratkaisemaan kolmen kuukauden kuluessa sen vireilletulosta, ja toisaalta on tärkeää, että 12 kuukauden enimmäisajasta jää varsinaista saneerausmenettelyä varten käytettäväksi kaikissa tapauksissa vähintään yhdeksän kuukautta. Väliaikaisten kieltojen kesto tulisi nimittäin vähentää 12 kuukauden enimmäisajasta, mikä käy ilmi momentin toisesta virkkeestä.

Vaikka velalliselle olisi määrätty enintään kolmen kuukauden mittainen väliaikainen kielto, tuomioistuimen olisi silti menettelyn alkaessa sovellettava 14 d §:ää sellaiseenaan, toisin sanoen määrättävä varsinaiset kiellot menettelyn alussa voimaan kolmen kuukauden ajaksi, jolloin kieltoja voitaisiin pidentää myöhemmin 14 d §:n 2 momentin nojalla.

14 g §. *Varhaisen saneerausmenettelyn suhde konkurssiin.* Pykälän 1 momentin mukaan samoja 24 §:n 1–3 momentista ilmeneviä säännöksiä sovellettaisiin riippumatta siitä, onko velallinen maksukyvytön vai vasta sen uhkaama. Ainoastaan 24 §:n 4 momentin osalta olisi tarpeen tehdä joitakin muutoksia direktiivin 7 artiklan 2 ja 3 kohdan johdosta. Nämä muutokset kävisivät ilmi pykälän 2 ja 3 *momentista*, joita sovellettaisiin 24 §:n 4 momentin sijasta silloin, kun kysymys on varhaisesta saneerausmenettelystä. Näiltä osin kysymys on mahdollisuuksista asettaa velallinen konkurssiin velkojan hakemuksesta saneerausmenettelyn alettua.

Konkurssiin asettaminen on voimassa olevan 24 §:n 4 momentin mukaan mahdollista kahdella eri perusteella. Näistä ensimmäinen täyttyy, jos velallinen on jo menettelyn alkaessa ollut maksukyvytön ja jos sittemmin on osoittautunut todennäköiseksi, että

maksukyvyttömyyttä ei saneerausohjelman avulla voida poistaa tai että sen uusiutumista ei voida torjua muuten kuin lyhytaikaisesti. Direktiivi ei sinänsä estäisi tällaisen konkurssiperusteen säilyttämistä, sillä direktiivi asettaa vaatimuksia vain sellaisissa tilanteissa, joissa velallinen on menettelyä aloitettaessa vasta uhkaavasti maksukyvytön. Tälle konkurssiperusteelle ei kuitenkaan ole harkittu olevan tarvetta, sillä maksukyvytön velallinen ei pääse varhaiseen saneerausmenettelyyn.

Toisessa voimassa olevan 24 §:n 4 momentin mukaisessa konkurssiperusteessa, joka lisättiin lakiin vuoden 2007 uudistuksessa, on kysymys siitä, että konkurssihakemus perustuu saneeraushakemuksen vireilletulon jälkeen syntyneen velan maksun laiminlyöntiin. Edellytys itsessään on direktiivin vaatimusten mukainen ja se on tarpeen säilyttää. Direktiivi kuitenkin edellyttää, että tuomioistuin voi tällöin päättää pitää saneerausmenettelyyn liittyvät kiellot ja siten itse saneerausmenettelyn voimassa, jos konkurssin aloittaminen ei olisi kyseisen tapauksen olosuhteiden perusteella velkojien yleisen edun mukaista. Tältä osin kansallisen lain sanamuotoa olisi tarkistettava niin, että konkurssiin asettamista voidaan velallisen tai velkojan vaatimuksesta lykätä enintään kuukaudella, jos lykkäämistä voidaan pitää velkojien yleisen edun mukaisena. Erityisen painavaa syytä koskeva edellytys toisin sanoen muutettaisiin velkojien yleisen edun mukaisuutta koskevaksi edellytykseksi.

Kysymys olisi käytännössä siitä, että yksittäisen aggressiivisen velkojan konkurssihakemus ei saa estää saneerausmenettelyn jatkamista enintään kuukaudella, jos jatkamisen voidaan kuitenkin yleisen velkojakollektiivin kannalta ajatella olevan vielä perusteltua. Voimassa olevan säännöksen esitöissä on mainittu esimerkkinä erityisen painavan syyn edellytykseen liittyen, että jos velallinen esittää selvityksen siitä, että velalliselle on lähiaikoina tulossa velkojen maksuun tarvittavat varat, lykkäykselle voi olla perusteet. Lykkäyksen syy voi esitöiden mukaan liittyä sellaisiin keskeneräisiin rahoitusneuvotteluihin, joiden onnistuessa velalliselle on mahdollista laatia saneerausohjelma. Vastaavasti velallisen liiketoiminnan osan myynti voi joskus olla edellytys saneerausohjelmalle ja myyntineuvottelujen keskeneräisyys voisi olla peruste konkurssihakemuksen lykkäämiselle (HE 152/2006 vp s. 59). On todennäköistä, että tämän tyyppisissä tilanteissa myös velkojien yleisen edun mukaisuutta koskevan uuden edellytyksen voitaisiin monesti katsoa täyttyvän. Pikemminkin muutos saattaa vähäisissä määrin laventaa mahdollisuuksia konkurssin lykkäämiseen.

Lisäksi sääntely eroaisi voimassa olevasta 24 §:n 4 momentista siinä suhteessa, että konkurssin estävä vaikutus kytkettäisiin direktiivin sääntelyä vastaten siihen, ovatko perintäkielto ja ulosmittauksen sekä muiden täytäntöönpanotoimenpiteiden kielto voimassa. Saneerausmenettelyllä ei siten olisi konkurssin estävää vaikutusta silloin, kun menettelyä poikkeuksellisesti käytäisiin ilman kieltoja.

Edelleen erona 24 §:n 4 momenttiin olisi, että lykkääminen voisi perustua paitsi velallisen, myös velkojan pyyntöön.

14 h §. *Muut oikeusvaikutukset ja niihin liittyvät säännökset.* Pykälä sisältäisi viittauksen niihin 4 luvun pykäliin, joiden osalta 3 a luvussa ei olisi varsinaista auki kirjoitettua vastinparia ja joita sovellettaisiin siten sellaisenaan.

Välivaiheen aikana tehtyjen oikeustointen peräytymistä koskeva 16 § soveltuisi sellaisenaan riippumatta siitä, onko kyseinen välivaihe johtanut saneerausmenettelyn aloittamiseen 4 b vai 6 §:n nojalla, ja niin ikään riippumatta siitä, onko 4 b §:n mukaisen varhaisen saneerausmenettelyn aloittamisen yhteydessä määrätty kiellot vai ei. Edelleen poikkeuksen myöntämistä perintäkieltoon koskevaa 20 §:ää sovellettaisiin sellaisenaan myös perintäkieltoon, joka on voimassa 3 a luvun säännösten nojalla. Poikeus voitaisiin myöntää myös väliaikaiseen perintäkieltoon, kuten nykyisinkin.

Lain 25 §:ssä säädetään siitä, milloin saneerausvelka saadaan saneerausmenettelyn alkamisen estämättä periä takaajalta tai kolmannen antamasta vakuudesta taikka velka irtisanoa tai muuten eräännyttää hänen osaltaan, ja siitä, milloin näin ei voida menetellä. Erottelu tehdään sen perusteella, onko kyseinen takaussitoumus tai vakuus annettu liiketoiminnassa (1 momentti) vai ei (2 momentti). Direktiivi ei vaikuta 25 §:stä ilmeneviin kansallisiin ratkaisuihin, sillä johdanto-osan kappaleessa 32 todetaan, että jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, keskeyttämistä olisi voitava soveltaa myös ulkopuolisten vakuudenantajien, kuten takaajien ja pantinantajien, eduksi.

Lain 25 §:n 1 momentissa käytetään ilmaisua ”saneerausmenettelyn alkaminen”, sillä kiellot tulevat voimaan saneerausmenettelyn aloittamisen oikeusvaikutuksena. Varhaisessa saneerausmenettelyssä kielloista on määrättävä aloittamispäätöksen yhteydessä erikseen. Selvää on, että 14 a, 14 d ja 14 f §:n nojalla voimassa olevat kiellot eivät myöskään estä momentissa tarkoitettuja toimia.

Lain 26 §:ää, joka koskee velallisen oikeutta vakuusvelan ennenaikaiseen maksuun, ja 27 §:ää, joka koskee eräiden sopimusten asemaa, sovellettaisiin sellaisenaan myös varhaisessa saneerausmenettelyssä.

14 i §. *Oikeusvaikutusten voimassaolo varhaisessa saneerausmenettelyssä.* Pykälä koskisi oikeusvaikutusten voimassaoloa varhaisessa saneerausmenettelyssä ja sitä sovellettaisiin tällaisessa menettelyssä 28 §:n sijasta. Pykälän 1 momentin mukaan 28 §:ää sovellettaisiin tällaisessakin menettelyssä sellaisenaan. Koska kuitenkin 14 a §:n nojalla määrättyissä kielloissa ei olisi kysymys saneerausmenettelyn alkamisen oikeusvaikutuksista ja koska kieltojen kestoja koskeva direktiivin sääntely on

eräiltä osin ristiriidassa 28 §:n 1–3 momentin sääntelyn kanssa, kieltojen voimassaolosta ja niiden päättymisen vaikutuksesta säädettäisiin pykälän 2–4 momentissa.

Aloittamispäätöstä vastaan tehtävää muutoksenhakua koskeva *2 momentti* vastaisi 28 §:n 1 momenttia. Lain 14 a §:n nojalla määrätyt kiellot pysyisivät voimassa muutoksenhausta huolimatta. Kiellot lakkaisivat vasta, jos päätös menettelyn aloittamisesta lainvoimaisesti kumotaan tai tuomioistuin, jossa asia on muutoksenhaun vuoksi vireillä, niin määrää. Lisäksi kiellot lakkaisivat joka tapauksessa 14 d §:n 1 momentissa tarkoitetun määräajan umpeutuessa, jollei käräjäoikeus ole vireillä olevasta muutoksenhausta huolimatta pidentänyt kieltojen kestoja 14 d §:n 2 momentin nojalla. Pykälässä tarkoitettuihin määräaikoihin, kuten 12 kuukauden enimmäisaikaan, olisi laskettava mukaan myös muutoksenhaun vireilläoloon kulunut aika, sillä direktiivi ei mahdollista muutoksenhakuaikaa koskevia poikkeuksia.

Pykälän *3 momentti* vastaisi pitkälti 28 §:n 2 momentin sääntelyä. Kiellot jatkuisivat saneerausohjelman vahvistamiseen asti, jollei 14 d §:stä sitä ennen muuta johdu. Jos saneerausmenettely lakkaa ilman saneerausohjelman vahvistamista, kiellot lakkaisivat, kun tuomioistuimen päätös velallisen asettamisesta konkurssiin tai menettelyn lakkaamisesta on annettu. Jos velallinen menettelyn alettua asetetaan selvitystilaan, kiellot lakkaisivat selvitystilan alkaessa. Säännöksillä olisi merkitystä vain siltä osin kuin kiellot eivät olisi lakanneet jo aiemmin 14 d §:n johdosta. Mainittuun pykälään ehdotetaan direktiivistä johtuvia säännöksiä siitä, milloin kieltojen voimassaolo päättyisi määräajan umpeutumisen tai tiettyjen tahojen hakemuksesta tehdyn uudelleenarvioinnin johdosta.

Pykälän *4 momentti* vastaisi pitkälti 28 §:n 3 momentin sääntelyä. Aiemmin keskeytynyttä täytäntöönpanoa tai virka-apua voitaisiin jatkaa aikaisemman täytäntöönpano- tai virka-apuhakemuksen perusteella myös silloin, kun saneerausmenettely ei lakkaa kokonaan vaan vain kiellot lakkaavat 14 d §:n mukaisesti.

4 luku Perusmuotoisen saneerausmenettelyn alkamisen oikeusvaikutukset

15 §. Velallisen sitoumukset. Pykälän *1 momentti* säilyisi ennallaan. Pykälän uudessa *2 momentissa* säädettäisiin saneerauksen varalta laadittujen sopimusehtojen ja muiden sitoumusten, järjestelyjen ja toimenpiteiden pätemättömyydestä. Säännös vastaisi 14 e §:n 2 momenttia, ja sitä on tarkemmin selostettu 14 e §:n säännöskohtaisissa perusteluissa.

Pykälän 2 ja 3 momentti siirtyisivät muuttamattomina 3 ja 4 momentiksi.

18 §. Poikkeukset maksukieltoon. Pykälän 2 momentin 2 kohtaa muutettaisiin vastaamaan edellä selostettua 14 c §:n 2 kohtaa. Tältä osin kysymys on säännöksen sanamuodon selkeyttämisestä vastaamaan sen tarkoitusta. Momenttiin lisättäisiin uusi 7 kohta, joka vastaa ehdotettua 14 c §:n 9 kohtaa. Säännöksen tarkoituksena on, että niin sanotun konsernitilin (cash pool) käyttöä voitaisiin jatkaa tietyn ajan, jotta konsernitilijärjestelmä ehditään purkaa ja luoda muunlainen järjestely. Kyseinen mahdollisuus voi olla tarpeellinen myös perusmuotoisissa saneerausmenettelyissä.

7 luku Saneerausohjelma

41 §. Selvitykset. Pykälään lisättäisiin uusi 8 a kohta, jolla pantaisiin täytäntöön 8 artiklan 1 kohdan g alakohdan iii luetelma kohta, jonka mukaan uudelleenjärjestelyohjelmassa on mainittava järjestelyt, jotka koskevat työntekijöiden edustajille tiedottamista ja heidän kuulemistaan unionin oikeuden ja kansallisen oikeuden mukaisesti. Uudessa kohdassa edellytetään, että ohjelmassa mainittaisiin mahdollisista yhteistoimintaneuvotteluista henkilöstöä koskevien järjestelyjen toteuttamiseksi yrityssaneerauksen yhteydessä. Säännöstä sovellettaisiin sekä varhaisessa saneerausmenettelyssä että perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä.

Pykälään lisättäisiin myös uusi 8 b kohta, jonka mukaan saneerausohjelman tulisi sisältää selvitys syistä, joiden vuoksi ohjelmaan sisältyvä rahoitus on tarpeellista. Säännös perustuu direktiivin 8 artiklan 1 kohdan g alakohdan vi luetelma kohtaan, jonka mukaan ohjelman tulee sisältää tieto (direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 7 kohdassa tarkoitettua) uudesta rahoituksesta, joka on tarkoitus saada uudelleenjärjestelyohjelman perusteella, ja syyt, joiden vuoksi uutta rahoitusta tarvitaan ohjelman toteuttamiseksi. Kyse olisi direktiiviä vastaten tarpeellisuudesta saneerausohjelman toteuttamisen kannalta. Vaatimus koskisi ainoastaan varhaista saneerausmenettelyä. Säännöksellä olisi yhteys 10 artiklan 2 kohdan e alakohdan johdosta ehdotettavaan 53 §:n uuteen 3 momenttiin, jonka mukaan ohjelma olisi varhaisessa saneerausmenettelyssä jätettävä vahvistamatta myös, jos velkoja osoittaa, että ohjelmaan sisältyvä rahoitus on tarpeetonta tai vahingoittaa kohtuuttomasti velkojien etua. Käytännössä 53 §:n 3 momentin mukaisen väitteen tekemiselle olisi tarvetta hyvin harvoin, ja tarvetta vähentäisi osaltaan sekin, että uuden rahoituksen tarpeellisuus perusteltaisiin jo ohjelmaehdotuksessa.

46 §. Velkojien keskinäinen asema. Pykälän 3 momentin mukaan velkajärjestelyssä viimesijaisina velkoina on pidettävä menettelyn aikana muulle saneerausvelalle kuin vakuusvelalle kertyvää korkoa tai muita luottokustannuksia. Momenttiin lisättäisiin säännös viivästyskorkojen viimesijaisuudesta. Varhaisessa saneerausmenettelyssä kiellot, maksukielto mukaan lukien, eivät seuraa automaattisesti menettelyn aloittamispäätöksestä, vaan tuomioistuimien päättää aloittamispäätöksen yhteydessä, määrätäkö kiellot. Ehdotetun 14 e §:n mukaan myöskään viivästyskoron kertyminen ei

keskeytyisi automaattisesti menettelyn aloittamispäätöksellä, vaan olisi sidottu siihen, määrääkö tuomioistuin kiellot vai ei. Jos kieltoja ei määrätä, viivästyskorko kertyisi myös menettelyn aikana. On kuitenkin perusteltua ja saneerausohjelman laatimisen kannalta tarpeellista, että menettelyn aikana tällaisessa poikkeuksellisessa tilanteessa kertynyt viivästyskorko säädetään velkajärjestelyssä viimesijaiseksi velaksi, jos viivästyskorkoa on edelleen maksamatta. Viivästyskoron asema olisi näissä tilanteissa samanlainen kuin muulle kuin vakuusvelalle kertyvän koron tai muun luottokustannuksen asema. Myös vakuusvelalle kertynyt viivästyskorko olisi viimesijaista.

8 luku Saneerausohjelman vahvistaminen

53 §. Vahvistamisen esteet. Pykälän uuteen 3 momenttiin sisällytettäisiin direktiivin 10 artiklan 2 kohdan e alakohdasta johtuva este saneerausohjelman vahvistamiselle varhaisessa saneerausmenettelyssä. Direktiivin säännöksen mukaan saneerausohjelman vahvistaminen edellyttää, että uusi rahoitus on tarpeen uudelleenjärjestelyohjelman toteuttamiseksi eikä aiheuta velkojen eduille kohtuutonta haittaa. Direktiivin säännöksen tausta-ajatuksena on antaa mahdollisuus uuden rahoituksen hyväksyttävyyden kontrollointiin sen vuoksi, että uusi rahoitus saa eräissä myöhemmissä direktiivin säännöksissä tiettyä suojaa (17 artiklan 1 kohdan mukainen suoja takaisinsaantia sekä siviili-, hallinto- tai rikosoikeudellista vastuuta vastaan sekä saman artiklan 4 kohdan mukainen jäsenvaltioiden mahdollisuus säätää puheena olevan rahoituksen etusijasta maksunsaantijärjestyksessä).

Suomessa direktiivin 17 artiklan 1 kohdan vaatimus täyttyy jo sillä, ettei takaisinsaanti tai vastuun syntyminen ole säännöksessä tarkoitettulla tavalla ylipäänsä mahdollista pelkästään direktiivin kieltämällä perusteella (vahingollisuus velkojen kannalta); oikeustoimen peräytyminen samoin kuin siviili-, hallinto- tai rikosoikeudellisen vastuun syntyminen edellyttävät aina jonkin kansallisen lisäperusteen käsilläoloa. Yrityssaneerauslaissa ei myöskään ole säännöksiä saneerausohjelmaan sisältyvän rahoituksen etusijasta (vrt. 32 §:n 2 momentin ja 34 §:n säännökset, jotka soveltuvat menettelyn aikaiseen rahoitukseen mutta eivät direktiivin systematiikassa ”uuteen rahoitukseen”, jossa on kysymys saneerausohjelmaan sisältyvästä rahoituksesta).

Siten tarpeeton uusi rahoitus voisi aiheuttaa haittaa muille velkojille lähinnä pienentämällä niiden kanssa samalla etuoikeudella olevien velkojen suhteellisia jako-osuuksia jälkikonkurssissa. Käytännössä ehdotetun säännöksen edellytykset täytyisivät vain harvoin, koska lähtökohtaisesti saneerausohjelmaan sisältyvä rahoitus on tarpeellista saneerausohjelman toteuttamisen kannalta eikä rahoituksen aiheuttama jako-osuuksien pieneneminen yleensä olisi muiden velkojen etua kohtuuttomasti vahingoittava. Velkojalla olisi väittämis- ja todistustaakka kyseisestä esteperusteesta.

54 §. *Vahvistaminen ilman kaikkien ryhmäenemmistöjen suostumusta.* Pykälän uudessa 2 momentissa säädettäisiin esteistä saneerausohjelman vahvistamiselle ilman kaikkien ryhmäenemmistöjen suostumusta (ns. pakkovahvistaminen) varhaisessa saneerausmenettelyssä. Näitä esteperusteita sovellettaisiin tällaisessa saneerausmenettelyssä 1 momenttiin sisältyvien edellytysten lisäksi.

Momentin 1 kohdalla pantaisiin täytäntöön direktiivin 11 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii luetelmakohta. Viimeksi mainitun säännöksen keskeisenä sisältönä on se, että saneerausohjelman pakkovahvistaminen edellyttää vähintään yhden sellaisen ryhmän kannatusta, joka ei ole osakkaiden ryhmä eikä sellainen ns. out-of-the-money -ryhmä, jolle ei yrityksen going concern -arvotuksessakaan jäisi mitään suorituksia, jos tällainen hypoteettinen rahamäärä jaettaisiin normaalin maksunsaantijärjestyksen mukaisesti velkojen kesken. Säännöksellä pantaisiin samalla täytäntöön myös 14 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 3 kohdan vaatimukset siitä, että tuomioistuimelle on voitava esittää asiaa koskeva riitautus, jolloin tuomioistuin päättäisi velallisyriityksen going concern -arvosta tarkoituksin määrittää, onko saneerausohjelman pakkovahvistamiselle vähimmäiskannatuksen osalta edellytykset.

Velkojalla olisi väittämis- ja todistustaakka tällaista velallisyriityksen arvonmäärittästä koskevasta kysymyksestä ja siitä, ettei ainoalle ohjelmaa kannattaneelle velkojaryhmälle (tai ainoille sitä kannattaneille velkojaryhmille) jäisi mitään suorituksia, jos going concern -arvotuksen mukainen rahamäärä hypoteettisesti jaettaisiin normaalin maksunsaantijärjestyksen mukaisesti. Käytännössä säännöksen soveltamiselle olisi tarvetta hyvin harvoin. Siinä tavanomaisessa tilanteessa, jossa tavallisista vakuudettomista veloista ehdotetaan tehtäväksi leikkauksia, viimesijaiset velkojat saadaan 9 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla jättää huomioon ottamatta äänestysmenettelyssä nykyiseen, 52 §:n 2 momentissa säädettyyn tapaan. Tältä osin kyseeseen voisikin tulla lähinnä tilanne, jossa vakuudellisen saatavan velkoja väittäisi yrityksen olevan niin vähäarvoinen, ettei tavallisten vakuudettomien velkojen saataville jäisi mitään suorituksia, jos yrityksen going concern -arvo hypoteettisesti jaettaisiin velkojen kesken. Tällöin vakuudellisen saatavan velkoja voisi säännöksessä tarkoitettulla tavalla väittää, ettei ohjelmaa voida pakkovahvistaa yksin tavallisten vakuudettomien velkojen ryhmän kannatuksella.

Jos taas niin vakuudellisille kuin tavallisille vakuudettomille veloille ehdotetaan ohjelmassa poikkeuksellisesti täysiä suorituksia, voi ajankohtaistua kysymys mahdollisuudesta pakkovahvistaa ohjelma viimesijaisen velkojaryhmän kannatuksella. Vakuudellisten ja vakuudettomien velkojen ryhmät ovat nimittäin voineet heille ehdotetuista täysistä suorituksista huolimatta äänestää ohjelmaa vastaan esimerkiksi siihen sisältyvän pitkän maksuajan vuoksi. Tällöin vahvemalla etuoikeudella oleva velkoja voisi tehdä säännöksessä tarkoitettua väitteen siitä, ettei yksikään ohjelmaa kannattaneista

viimesijaisten velkojen ryhmistä kelpaa täyttämään pakkovahvistamisen vähimmäiskannatusta koskevaa edellytystä.

Direktiivissä ei ole sitovasti määritelty sitä, millä laskentaperusteella going concern -arvo olisi määritettävä. Johdanto-osan kappaleessa 49 annetaan joitakin yleisiä suuntaviivoja, joista on pääteltävissä, että kysymys on pikemminkin tavanomaisesta yrityskaupasta, jolla velallisen liiketoiminta luovutetaan toiminnallisena kokonaisuutena, kuin konkurssin yhteydessä toteutettavasta liiketoiminnan luovutuksesta. Säännöksessä ehdotetaan käytettäväksi ilmaisua ”jos velallisen liiketoiminta luovutettaisiin toiminnallisena kokonaisuutena”, joka antaisi riittävät puitteet arvonmäärittämiselle tarkempien kriteerien jäädessä oikeuskäytännön varaan. Säännöksestä ei ole tarkoitettu tehtäväksi päätelmiä sen suhteen, millä tavoin going concern -arvo olisi määritettävä muunlaisissa, kansalliseen oikeuteen perustuvissa asiayhteyksissä (esimerkiksi yrityskiinnitykseen liittyvät arvonmäärittämissäytymykset). Säännöksestä ei myöskään seuraa, että going concern -arvoa olisi alettava käyttää muussa kuin direktiivin tarkoittamassa asiayhteydessä. Säännös ei esimerkiksi koskisi sitä, millaisten laskelmien varaan saneerausohjelma laaditaan. Kyse olisi yksinomaan vähimmäiskannatusta koskevasta kriteeristä saneerausohjelmaa pakkovahvistettaessa.

Momentin 2 kohta johtuu direktiivin 11 artiklan 1 kohdasta, jonka mukaan saneerausohjelman pakkovahvistaminen edellyttää velallisen suostumusta. Suostumusta vaadittaisiin direktiivin 11 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan vähimmäisvaatimuksen mukaisesti vain mikro- ja pk-yrityksiltä. Suostumusvaatimus olisi uusi, ja siksi sen menettelyä hankaloittavia ja mahdollisesti hidastavia piirteitä pyrittäisiin rajoittamaan säätämällä se soveltamisalaltaan direktiivin mahdollistamalla tavalla rajattuna. Direktiivi ei määrittele mikro- ja pk-yrityksiä vaan jättää tarkemman määritelmän kansalliseen harkintaan. Mikro- ja pk-yritykset määriteltäisiin pykälän uudessa 3 momentissa sulkeamalla vaatimuksen soveltamisalasta pois kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 4 c §:n mukaiset suuryritykset.

Direktiivissä ei ole tarkemmin säännelty sitä, millä tavalla suostumus olisi annettava, eikä tältä osin ehdoteta myöskään kansallista sääntelyä. Jollei suostumusta olisi annettu, tuomioistuimen olisi tarvittaessa tiedusteltava asiaa velalliselta. Siitä, minkä elimen olisi annettava suostumus, ei säädettäisi erikseen. Näin ollen esimerkiksi osakeyhtiössä suostumuksen antaisi hallitus yleistoimivaltansa nojalla. Tästä on erotettava tilanteet, joissa saneerausohjelmaan sisältyy yhtiökokouksen päätöstä edellyttävä toimenpide. Tällöin edellytetään luonnollisesti, että päätös tällaisesta toimenpiteestä on tehty yhtiökokouksessa.

Momentin 3 kohdassa säädettäisiin, että ehdottoman etuoikeuden periaatetta sovellettaisiin tarvittaessa myös etuoikeusasemaltaan erilaisten viimesijaisten saatavien ryhmien keskinäisessä relaatiossa, sillä direktiivin 11 artiklan 2 kohdassa ei ole rajattu

viimesijaisten velkojen ryhmiä periaatteen soveltamisen ulkopuolelle. Jo voimassa olevan 54 §:n 5 kohdasta seuraa, ettei viimesijaisten saatavien ryhmälle saa tulla suorituksia, jos tavallisten vakuudettomien velkojen ryhmä on vastustanut ohjelmaa. On kuitenkin mahdollista, että niin vakuudellisille kuin tavallisille vakuudettomille saataville tulee ohjelmassa täydet suoritukset, jolloin useammalle kuin yhdelle viimesijaisten velkojen ryhmälle voisi tulla ohjelmassa suorituksia. Tällaisen tilanteen varalle on direktiivin vuoksi säädettävä siitä, ettei saneerausohjelmaa voida pakkovahvistaa, jos vastaan äänestänyttä viimesijaisten saatavien ryhmää heikommassa etuoikeus asemassa olevalle ryhmälle on ohjelman mukaan tulossa suorituksia.

9 luku Saneerausohjelman oikeusvaikutukset, toteuttaminen, muuttaminen ja raukeaminen

61 §. *Ohjelman toteuttamisen seuranta.* Pykälän 2 momenttiin sisältyviin säännösviitauksiin tehtäisiin teknisiä korjauksia.

10 luku Menettelysäännökset

69 §. *Hakemus.* Pykälän 1 momentti säilyisi muuttumattomana, ja 2 momenttia muutettaisiin 6 §:ään ehdotettujen muutosten huomioon ottamiseksi.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, joka olisi luonteeltaan lähinnä selventävä ja yleisiä prosessuaalisia periaatteita ilmentävä. Jo voimassa olevan lain mukaan on pidetty selvänä, että hakijan tulee ilmoittaa, mihin 6 §:n 1 momentin mukaisista aloittamisperusteista hakemus perustuu (Pauliine Koskelo: Yrityssaneeraus, Helsinki 1994, s. 58; Risto Koulu: Saneerausmenettelyn aloittaminen, Helsinki 1994, s. 166). Jotta tuomioistuimelle ja hakemuksen johdosta kuultaville olisi alusta selvää, kumpien säännösten mukaista saneerausmenettelyä velallinen hakee, velallisen tulisi jo hakemuksessaan yksilöidä sen peruste. Velallinen voisi hakea sekä varhaista saneerausmenettelyä että perusmuotoista saneerausmenettelyä, jolloin olisi ilmoitettava hakemuksen ensisijainen peruste. Olisi nimittäin tarkoituksenmukaista, että jos vasta maksukyvyttömyyden uhkaamana itseään pitävä velallinen osoittautuu aloittamisharkinnassa sittenkin maksukyvyttömäksi, voitaisiin samalla kertaa ratkaista myös toissijainen hakemus perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittamisesta Ehdotetulla säännöksellä ei käytännössä olisi merkitystä velkojan tai todennäköisen velkojan hakemuksen kannalta. Velkojalla tai todennäköisellä velkojalla olisi nimittäin jatkossa oikeus hakea vain perusmuotoista saneerausmenettelyä.

Pykälän nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyisivät muuttumattomina 4 ja 5 momentiksi.

70 §. *Välitoimenpiteet hakemuksen johdosta.* Pykälän 1 momentin sisältämä säännösviittaus korjattaisiin 6 §:ään tehtävien muutosten johdosta.

71 §. *Päätös menettelyn aloittamisesta.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaan sisältyvän säännösviittauksen kohteeksi muutettaisiin 82 a ja 82 b §. Mainituissa pykälissä säädetäisiin jatkossa 90 §:n sijasta siitä, missä tilanteissa selvittäjä jätetään määräämättä. Lisäksi momentin 2 kohdasta poistettaisiin tarpeettomaksi jäävä viittaus 90 §:ään.

11 luku Selvittäjän määrääminen ja velkojatoimikunnan asettaminen sekä niiden valvonta

82 a §. *Selvittäjän määrääminen varhaisessa saneerausmenettelyssä.* Uudessa pykälässä säädetäisiin siitä, milloin selvittäjä määrätään varhaisessa saneerausmenettelyssä. Pykälällä pantaisiin täytäntöön direktiivin 5 artikla, jonka 2 kohdassa säädetään siitä perusperiaatteesta, että selvittäjä määrätään vain tarvittaessa, ja jonka 3 kohdassa säädetään kolmesta tilanteesta, joissa selvittäjän määrääminen on kuitenkin aina pakollista. Artiklan 2 kohdan tulkintaa koskevassa johdanto-osan kappaleessa 30 mahdollistetaan se, että jäsenvaltiot voivat katsoa täytäntöönpanotoimien yleisen keskeyttämisen sellaiseksi 2 kohdassa tarkoitetuksi olosuhteeksi, jossa jäsenvaltio voi edellyttää selvittäjän määräämistä aina.

Artiklan 2 kohta pantaisiin täytäntöön pykälän 1 ja 2 momentissa. Pykälän 1 momenttiin sisältyvän pääsäännön mukaan selvittäjä olisi määrättävä aina silloin, kun velalliselle määrätään 14 a §:ssä tarkoitettut kiellot. Selvittäjä voitaisiin jättää määräämättä vain, jos kukaan ei ole tehnyt esitystä selvittäjän määräämisestä tai muuten vaatinut sitä. Jos kukaan ei vaadi selvittäjän määräämistä, selvittäjän määräämisen tarve olisi tuomioistuimen harkinnassa.

Pykälän 2 momentti koskisi niitä saneerausmenettelyjä, joissa 14 a §:ssä tarkoitettuja kieltoja ei määrätä. Tällöin tuomioistuimella olisi asiassa laajempi harkintavalta. Tuomioistuin voisi määrätä selvittäjän, jos se katsoo selvittäjän tarpeelliseksi saneerausohjelman valmistelun tai velkojien edun valvomisen kannalta. Tuomioistuin voisi säännöksen nojalla määrätä selvittäjän, vaikka kukaan asianosaisista ei olisi esittänyt selvittäjän määräämistä tai lausunut, että selvittäjä olisi saneerausohjelman valmistelun tai velkojien edun valvomisen kannalta tarpeellinen. Toisaalta asianosaisen sanotun kaltainen kannanottoakaan ei sellaisenaan velvoittaisi tuomioistuinta määräämään selvittäjää.

Artiklan 3 kohta pantaisiin täytäntöön pykälän 3 ja 4 momentissa.

Ensinnäkin artiklan 3 kohta velvoittaa varmistamaan selvittäjän määräämisen aina, kun menettelyyn on määrätty yksittäisten täytäntöönpanotoimien yleinen keskeyttäminen (14 a §:ssä tarkoitetut kiellot), jos tuomioistuimien lisäksi katsoo, että selvittäjä tarvitaan turvaamaan osapuolten edut. Tältä osin 3 momenttiin ei ole tarpeen ottaa erillistä 1 ja 2 momentin edelle menevää erityissäännöstä. Pykälän 2 momentissa on nimittäin kysymys tilanteesta, jossa kieltoja ei ole määrätty, ja 1 momentissa puolestaan selvittäjän määräämättä jättäminen on mahdollista vain, jos kukaan ei ole tehnyt esitystä selvittäjän määräämisestä tai muuten vaatinut sitä. Tällaisessa tilanteessa tuskin voidaan katsoa, että selvittäjää tarvittaisiin turvaamaan osapuolten edut. Joka tapauksessa 1 momentissa käytetään ilmaisua ”voidaan jättää määräämättä”, mikä jättää tuomioistuimelle jonkin verran harkintavaltaa.

Toiseksi artiklan 3 kohta velvoittaa varmistamaan selvittäjän määräämisen aina, kun velallinen tai velkojen enemmistö pyytää sitä edellyttäen, että viimeksi mainitussa tapauksessa velkojat huolehtivat selvittäjän kuluista. Direktiivissä ei täsmennetä, miten velkojen enemmistö määräytyy, joten asian on katsottavaa jäävän kansalliseen harkintavaltaan. Esityksessä ehdotetaan, että enemmistön määräytymisessä otettaisiin huomioon sekä velkojen että velkojen saatavien määrä. Tämän säännöksen osalta 3 momentissa ei ole tarpeen viitata 1 momenttiin, sillä viimeksi mainitun momentin mukaan selvittäjän määräämättä jättäminen on muutoinkin mahdollista vain silloin, kun kukaan asianosaisista ei ole tehnyt esitystä selvittäjän määräämisestä tai muuten vaatinut sitä. Sitä vastoin momentissa on tarpeen säätää, että selvittäjä on 2 momentista poiketen määrättävä aina, jos sitä vaatii velallinen taikka yhteisellä lausumallaan enemmän kuin puolet tunnetuista velkojista ja näiden velkojen yhteenlasketut saatavat edustavat enempää kuin puolta tunnettujen velkojen saatavien kokonaismäärästä. Vaatimus selvittäjän määräämisestä voitaisiin tehdä joko menettelyn aloittamisvaiheessa taikka myöhemmin menettelyn kuluessa silloin, kun selvittäjää ei ole menettelyn alkaessa määrätty.

Koska ehdotettu säännös perustuu direktiivin 5 artiklan 3 kohdan c alakohtaan, tällaiseen velkojen enemmistön vaatimukseen olisi liityttävä 87 §:ään ehdotettava velkojen vastuu selvittäjän palkkion maksamisesta ja kustannusten korvaamisesta. Vastuu liittyisi ainoastaan nimenomaan 3 momentin nojalla tehtyyn velkojen yhteiseen lausumaan, jonka olisi edustettava niin velkojen lukumäärän kuin niiden yhteenlaskettujen saatavien määrän perusteella laskettavaa enemmistöä. Enemmistö laskettaisiin tunnettujen velkojen perusteella, ja myös läheisvelkojen saatavat ja viimesijaiset saatavat otettaisiin huomioon. Käytännössä puheena oleva 3 momentin säännös tulisi sovellettavaksi vain poikkeuksellisesti eräänlaisena hätäjarruna, jonka nojalla velkojen enemmistöllä on ehdoton oikeus selvittäjän määräämiseen missä tahansa vaiheessa menettelyä tuomioistuinta sitovasti ja tuomioistuimen 2 momentin nojalla tekemästä arviosta riippumatta.

Kolmanneksi direktiivi velvoittaa selvittäjän määräämiseen aina, kun saneerausohjelma vahvistetaan 11 artiklan mukaisessa menettelyssä, jota yrityssaneerauslaissa vastaa 54 §:n mukainen vahvistaminen ilman kaikkien ryhmäenemmistöjen suostumusta. Direktiivin säännöksistä tai johdanto-osasta ei käy ilmi, mikä olisi selvittäjän tosiasiallinen merkitys näin myöhäisessä vaiheessa menettelyä. Direktiivin veloitteiden täytäntöönpanemiseksi pykälän *4 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi, että menettelyn kuluessa selvittäjä olisi 1 ja 2 momentista poiketen määrättävä aina, jos saneerausohjelma tulee vahvistettavaksi 54 §:n nojalla.

82 b §. *Selvittäjän määrääminen perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä.* Pykälä koskisi selvittäjän määräämistä 6 §:n nojalla aloitettavassa tai aloitetussa perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä, ja se vastaisi sisältönsä puolesta voimassa olevaa sääntelyä. Pykälän *1 momentista* ilmenisi voimassa olevaa 71 §:n 1 momentin 1 kohtaa ja 83 §:n 1 momenttia vastaava pääsääntö, jonka mukaan saneerausmenettelyyn on määrättävä selvittäjä. Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin voimassa olevaa 90 §:n 1 momenttia vastaten tilanteista, joissa selvittäjä voidaan pääsäännöstä poiketen jättää määräämättä, ja siitä, että menettelyn alettua selvittäjä voidaan kuitenkin määrätä velkojan tai velallisen vaatimuksesta. Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin voimassa olevan 90 §:n 2 momentin toista virkettä vastaten siitä, että vaikka selvittäjän määräämistä olisi vaadittu, tuomioistuim voi jättää selvittäjän määräämättä, jos on erityisiä syitä katsoa, ettei selvittäjän määrääminen ole saneerausohjelman valmistelun tai velkojen edun valvomisen kannalta tarpeellista.

Voimassa olevan 90 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan tuomioistuin voi määrätä selvittäjän, vaikka sitä ei olisi vaadittu, jos se erityisestä syystä katsotaan tarpeelliseksi. Tämän säännöksen säilyttäminen ei ole tarpeellista ottaen huomioon, että jo ehdotetun 1 momentin mukaisen pääsäännön mukaan selvittäjä on aina määrättävä, jollei sovelleta 2 tai 3 momentin mukaista poikkeusperustetta.

83 §. *Selvittäjän valitseminen.* Pykälän otsikkoa ja *1 momenttia* muutettaisiin siten, että jatkossa pykälä koskisi vain selvittäjäksi määrättävää henkilöä eikä kysymystä siitä, milloin selvittäjä ylipäänsä määrätään menettelyyn. Viimeksi mainittu kysymys ratkeaisi ehdotuksen mukaan yksinomaan 82 a tai 82 b §:n perusteella sen mukaan, onko kysymys varhaisesta vai perusmuotoisesta saneerausmenettelystä. Lain 83 § koskisi yhteisesti kaikkia saneerausmenettelyitä. Lisäksi pykälän *4 momentissa* korjattaisiin viittaus 8 §:n 3 momentin sijasta 8 §:n 4 momenttiin.

86 a §. *Menettely ilman selvittäjää.* Uusi pykälä sisältäisi kumottavaksi ehdotetun 90 §:n 4 momenttiin sisältyvän sääntelyn. Säännökseen sisältyvän luettelon 5 kohtaan lisättäisiin viittaus myös 14 c §:n 2 momentin 5 kohtaan. Lisäys on tarpeellinen siksi, että varhaisessa saneerausmenettelyssä sovellettavista poikkeuksista maksukieltoon säädettäisiin uudessa 14 c §:ssä.

Luetteloon lisättäisiin uusi *9 kohta*, joka koskisi 4 d §:n soveltamista tilanteessa, jossa selvittäjää ei ole määrätty. Ehdotetussa 4 d §:ssä säädettäisiin varhaisen saneerausmenettelyn jatkamisesta perusmuotoisena saneerausmenettelynä tilanteessa, jossa velallinen on maksukyvytön. Hakemuksen tekeminen kuuluisi 4 d §:n mukaan selvittäjän tehtäviin. Jos selvittäjää ei poikkeuksellisesti olisi määrätty, voisi velallinen tehdä hakemuksen. Velallisen olisi tällöin liitettävä hakemukseen 4 d §:ssä edellytetyt velkojan tai velkojen kirjalliset hyväksynnät ja muut lausumat.

12 luku Menettelystä aiheutuvat kustannukset

87 §. Selvittäjän palkkio ja kustannusten korvaaminen. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi *6 momentti*, jolla pannaan täytäntöön direktiivin 5 artiklan 3 kohdan c alakohtaan sisältyvä vaatimus velkojen kuluvastuusta. Kuluvastuu koskisi ainoastaan tilannetta, jossa velkojen lukumäärästä ja saatavista laskettava enemmistö olisi nimenomaan 82 a §:n 3 momentin mukaisella yhteisellä lausumalla vaatinut selvittäjän määräämistä. Jos sen sijaan velkoja olisi tavanomaiseen tapaan esittänyt tai vaatinut selvittäjän määräämistä mainitun pykälän 1 tai 2 momentin mukaisen arvioinnin yhteydessä taikka ilmaissut pitävänsä selvittäjän määräämistä tarpeellisenä tai esittänyt tiettyä henkilöä selvittäjäksi, kuluvastuuta ei syntyisi silloinkaan, kun tällainen velkoja edustaisi saatavamääränsä perusteella enemmistöä. Ehdotetun momentin perusteella vastuu selvittäjän palkkion maksamisesta ja kustannusten korvaamisesta syntyisi vain niille velkojille, jotka ovat 82 a §:n 3 momentin nojalla vaatineet selvittäjää. Ehdotettu säännös ei tulisi milloinkaan sovellettavaksi perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä eikä sellaisessa varhaisessa saneerausmenettelyssä, jossa on määrätty 14 a §:ssä tarkoitetut kiellot.

13 luku Yksinkertaistettu saneerausmenettely

90 §. Menettely ilman selvittäjää. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Pykälän *1–2 momentti* jäävät tarpeettomiksi sen johdosta, että selvittäjän määräämistä koskevat säännökset sisältyisivät jatkossa 82 a ja 82 b §:ään. Myös pykälän *3 momentti* jää tarpeettomaksi. Viimeksi mainitun säännöksen perusteella velkojatoimikunnan asettamiseen sovelletaan 1 momentin säännöksiä selvittäjän määräämisestä ja määräämättä jättämisestä. Säännöksen säilyttäminen ei ole tarpeen, sillä jo 10 §:n 1 momentin sanamuodosta johtuu, että velkojatoimikunta asetetaan hakijan, selvittäjän tai velkojan vaatimuksesta.

Pykälän *4 momentin* säännös siirrettäisiin vähäisesti muutettuna uuteen 86 a §:ään.

7.2 Osakeyhtiölaki

20 luku Yhtiön purkaminen

24 §. Yrityksen saneeraus. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että hakemuksen yrityksen saneerauksesta tekisi lähtökohtaisesti hallitus. Muutoksella pyritäisiin nopeuttamaan ja helpottamaan saneerausmenettelyyn hakeutumista. Säännöksen mukaan hallitus voisi myös saattaa asian yhtiökokouksen päätettäväksi. Ehdotuksen mukaan päätöksen edellytykset määräytyisivät samalla tavalla kuin hallituksen yleistoimivaltaan kuuluvissa asioissa. Nimenomaista säännöstä ehdotetaan lain lukemisen helpottamiseksi. Yleistä toimivallanjakoa vastaavasti ehdotuksessa on myös osakeyhtiölain 5 luvun 2 §:n 2 momenttia vastaava mahdollisuus siihen, että yksimieliset osakkeenomistajat tekevät päätöksen hallituksen sijasta.

Hallituksella on yleinen huolellisuus- ja lojaliteettivelvoite edistää yhtiön etua. Muutoksella ei vaikutettaisi siihen, että yhtiökokous tekee edelleen varsinaiset osakkeenomistajien oikeuksiin vaikuttavat yrityssaneeraukseen liittyvät päätökset, kuten päättää mahdollisesta velkojille suunnatusta osakeannista. Säännös koskisi sekä varhaisen saneerausmenettelyn että perusmuotoisen saneerausmenettelyn hakemista.

7.3 Osuuskuntalaki

23 luku Osuuskunnan purkaminen

24 §. Yrityksen saneeraus. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että hakemuksen yrityksen saneerauksesta tekisi lähtökohtaisesti hallitus. Muutoksella pyritäisiin nopeuttamaan ja helpottamaan saneerausmenettelyyn hakeutumista. Säännöksen mukaan hallitus voisi myös saattaa asian osuuskunnan kokouksen päätettäväksi. Ehdotuksen mukaan päätöksen edellytykset määräytyisivät samalla tavalla kuin hallituksen yleistoimivaltaan kuuluvissa asioissa. Nimenomaista säännöstä ehdotetaan lain lukemisen helpottamiseksi. Yleistä toimivallanjakoa vastaavasti ehdotuksessa on myös osuuskuntalain 5 luvun 3 §:n 2 momenttia vastaava mahdollisuus siihen, että yksimieliset jäsenet tekevät päätöksen hallituksen sijasta.

Hallituksella on yleinen huolellisuus- ja lojaliteettivelvoite edistää osuuskunnan etua. Muutoksella ei vaikutettaisi siihen, että osuuskunnan kokous tekee edelleen varsinaiset jäsenten oikeuksiin vaikuttavat yrityssaneeraukseen liittyvät päätökset, kuten päättää mahdollisesta velkojille suunnatusta osuus- tai osakeannista. Säännös koskisi

sekä varhaisen saneerausmenettelyn että perusmuotoisen saneerausmenettelyn hakemista.

7.4 Konkurssilaki

8 luku Pesähoitaja

5 §. Pesähoitajan kelpoisuus. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi pesähoitajalle vaatimus toimittaa suostumuskirjeen yhteydessä tuomioistuimelle selvitys siitä, millä perusteilla hänellä on 1 momentissa tarkoitettu tehtävän vaatima kyky, taito ja kokemus ja hän on muutoinkin tehtävään sopiva. Tällaisena selvityksenä pidettäisiin esimerkiksi ansioluetteloa, listausta aiemmasta pesähoitokokemuksesta tai muuta selvitystä, jonka pesähoitaja arvioi osoittavan hänen kykynsä, taitonsa ja kokemuksensa sekä sopivuutensa tehtävään. Jos konkurssipesän selvittäminen vaatisi erityisosaamista esimerkiksi sen laajuuden tai kansainvälisten yhteyksien vuoksi, pesähoitajan tulisi perustella osaamisensa kyseisen pesän hoitamiseen. Näin varmistettaisiin, että jos pesähoitajaehdokkaita olisi useampi, tuomioistuimella olisi valinnan tueksi selvitystä pesähoitajien kokemuksesta ja osaamisesta. Lisäyksellä selkeytetäisiin pesähoitajan määräämismenettelyä direktiivin 26 artiklan 1 kohdan a alakohdan tavoitteen mukaisesti.

7.5 Laki konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä

6 §. Muut yrityssaneerausasioista merkittävät tiedot. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 a–1 c kohta yrityssaneerauslakiin ehdotettujen muutosten ja erityisesti uuden varhaisen saneerausmenettelyn erityispiirteiden huomioon ottamiseksi. Rekisteristä ilmenisi näin ollen kummassa menettelyväylässä velallinen on ja varhaisen saneerausmenettelyn osalta ne tiedot, joiden arvioidaan olevan olennaisia rekisteriä käyttäville viranomaisille, velkojille ja sivullisille.

Uuden 1 a kohdan nojalla rekisteriin merkittäisiin, onko aloitettu menettely varhainen vai perusmuotoinen saneerausmenettely. Uuden 1 b kohdan nojalla rekisteriin merkittäisiin varhaisen saneerausmenettelyn kohdalla tieto siitä, onko kielloja määrätty, ja jos on, kiellon päättymispäivä ja mahdollinen lakkaaminen. Jos kiellon voimassaoloa jatkettaisiin menettelyn aikana, merkittäisiin rekisteriin uusi päättymispäivä. Uuden 1 c kohdan nojalla rekisterissä olisi myös tieto siitä, että tuomioistuin on päättänyt jatkaa

varhaista saneerausmenettelyä perusmuotoisena saneerausmenettelynä ehdotetun yrityssaneerauslain 4 d §:n mukaisesti.

8 Voimaantulo

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2022, mutta kuitenkin viimeistään 17.7.2022.

Lakien voimaantulon hetkellä vireillä olevien saneeraushakemusten ja aloitettujen saneerausmenettelyiden osalta on tarpeen säätää siirtymäsäännös, sillä myös ehdotettu perusmuotoinen saneerausmenettely eroaa tietyiltä osin nykyisestä voimassa olevasta saneerausmenettelystä. Jos hakemus on tullut vireille tai menettely on aloitettu, menettelyyn sovellettaisiin nyt ehdotettujen säännösten asemasta lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Soveltamiskäytännön kannalta arvioidaan olevan yksinkertaisinta, että menettelyyn soveltuvat säännökset määrittyvät hakemuksen vireilletuloajankohdan mukaan. Näin menettelyyn soveltuva laki ei vaihtuisi kesken menettelyn.

9 Toimeenpano ja seuranta

Direktiivin 33 artiklan mukaan komissio esittää Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle viimeistään 17.7.2026 ja sen jälkeen viiden vuoden välein direktiivin soveltamista ja vaikutuksia koskevan kertomuksen, jossa käsitellään myös ryhmien muodostamista ja äänestyssääntöjä muita heikommassa asemassa olevien velallisten, kuten työntekijöiden, osalta. Kyseisen arvioinnin perusteella komissio antaa tarvittaessa säädösehdotuksen, jossa tarkastellaan tarvetta toteuttaa lisätoimia uudelleenjärjestelyjä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevan oikeudellisen kehyksen lujittamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi.

Lisäksi direktiivin 29 artiklan nojalla komissio kerää jatkossa vuosittain jäsenvaltioilta tietoja niiden maksukyvyttömyysmenettelyistä ja niiden tehokkuudesta. Komissio myös julkaisee tiedot verkkosivustollaan.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslakivaliokunta arvioi yrityssaneerauslainsäädännön suhdetta perustuslakiin yrityssaneerauslakia säädettäessä (PeVL 23/1992 vp, HE 182/1992 vp). Valtiosääntö-oikeudellisesti esitystä arvioitiin perustuslain 15 §:ssä tarkoitetun omaisuuden suojan kannalta sen vuoksi, että laki rajoittaa velkojan oikeutta saada suoritus saatavalleen alkuperäisten ehtojen mukaisesti ja menettelyyn liittyy myös maksu-, perintä- ja täytäntöönpanokiellot. Sääntelyn katsottiin asialliselta luonteeltaan kuuluvan täytäntöönpano-oikeudelliseen lainsäädäntöön, jonka sääntelevä kuuluu tavallisen lain alaan. Yrityssaneerauslainsäädännön edellisten uudistusten suhdetta perustuslakiin on arvioitu vuonna 2006, tuolloinkin omaisuuden suojan näkökulmasta (HE 152/2006 vp).

Perustuslain 15 §:n 1 momentissa turvatun omaisuuden suojan asianmukainen huomioon ottaminen merkitsee perustuslakivaliokunnan mukaan yrityssaneerauslainsäädäntelyn yhteydessä sitä, että sinänsä väistämätön velkojan aseman heikentyminen ei saa olla velkojan kannalta kohtuutonta (PeVL 23/1992 s. 2). Omaisuuden suojaan kohdistuvan sääntelyn on oltava riittävän tarkkarajaista ja täsmällistä. Sääntelyn on lisäksi otettava eri osapuolten oikeudet ja velvollisuudet oikeasuhtaisesti huomioon esimerkiksi niin, ettei se muodostu jonkun osapuolen kannalta kohtuuttomaksi taikka perusteettomasti jotakuta syrjiväksi tai suosivaksi (PeVL 22/2002 vp s. 2–3; PeVL 13/2003 vp, s. 2/I; PeVL 69/2018 vp, s. 2).

Esityksessä ei ehdoteta olennaisia muutoksia velkojan tai velallisen asemaan verrattuna nykyiseen saneerausmenettelyyn. Uudessa direktiivinmukaisessa varhaisessa saneerausmenettelyssä on velkojan näkökulmasta joitain eroavaisuuksia nykytilaan verrattuna esimerkiksi yllä mainittujen kieltojen määrittämiseen ja keston, esteperusteisiin sekä vireillepanon edellytyksiin liittyen. Pääpiirteissään velkojan asema pysyy kuitenkin samana. Nykyinen saneerausmenettely pysyy edelleen vaihtoehtoisena menettelyväylänä.

Esityksessä ehdotetaan, että päätöksen hakea osakeyhtiön tai osuuskunnan saneerauslaista tekisi jatkossa lähtökohtaisesti hallitus. Tämän ei arvioida vaikuttavan myöskään osakkeenomistajan tai osuuskunnan jäsenten omaisuuden suojaan, sillä yhtiökokous tai osuuskunnan kokous tekisi myös jatkossa osakkeenomistajan tai jäsenten varallisuus oikeuksien näkökulmasta olennaiset päätökset.

Ehdotettuja muutoksia voidaan kokonaisuudessaan pitää perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla sellaisina, etteivät ne ole velkojan kannalta kohtuuttomia.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Koska direktiivissä on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

LAKIEHDOTUKSET

1.

Laki

yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 90 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 247/2007,
muutetaan 5–7 §, 8 §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 momentti, 15 §, 18 §:n 2 momentin 2 ja 6 kohta, 46 §:n 3 momentti, 61 §:n 2 momentti, 69 §, 70 §:n 1 momentti, 71 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 83 §:n 1 ja 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat, 6, 7 ja 15 § osaksi laissa 247/2007, 8 §:n 4 momentti, 18 §:n 2 momentin 2 kohta, 70 §:n 1 momentti ja 83 §:n 1 momentti laissa 247/2007, 8 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 71 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta laissa 365/2017 sekä 69 § osaksi laeissa 247/2007 ja 365/2017,
lisätään lakiin uusi 1 a luku ja sen alle 4 a–4 d §, 18 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 247/2007, uusi 7 kohta, uusi 3 a luku ja sen alle 14 a–14 i §, 41 §:ään uusi 8 a ja 8 b kohta, 53 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 247/2007, uusi 3 momentti, 54 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, lakiin uusi 82 a, 82 b ja 86 a § sekä 87 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 247/2007, uusi 6 momentti seuraavasti:

1 a luku

Varhaisen saneerausmenettelyn aloittaminen, keskeyttäminen ja jatkaminen

4 a §

Vireillepanoon oikeutettu varhaisessa saneerausmenettelyssä

Hakemuksen varhaisen saneerausmenettelyn aloittamisesta voi tehdä velallinen.

4 b §

Varhaisen saneerausmenettelyn aloittamisen edellytykset

Jollei varhaisen saneerausmenettelyn aloittamiselle ole 4 c §:ssä tarkoitettua estettä, saneerausmenettely on aloitettava, jos velallista uhkaa maksukyvyttömyys.

4 c §

Esteet ja keskeyttämisperusteet varhaisessa saneerausmenettelyssä

Varhaista saneerausmenettelyä ei voida aloittaa, jos:

- 1) velallinen on maksukyvytön;
- 2) on todennäköistä, että velallisen varat eivät riitä saneerausmenettelystä aiheutuvien kustannusten kattamiseen eikä kukaan muu ole sitoutunut vastaamaan näistä kustannuksista;

3) on todennäköistä, että velallinen ei kykene maksamaan menettelyn alkamisen jälkeen syntyviä velkoja; tai

4) velallisen kirjanpito on olennaisesti puutteellinen tai virheellinen, paitsi jos osoitetaan, että kirjanpito voidaan vaikeuksitta saattaa asianmukaiseen ja luotettavaan tilaan.

Jos menettelyn aloittamisen jälkeen käy ilmi 1 momentissa tarkoitettu seikka, menettely voidaan 8 §:ssä tarkoitetun selvittäjän taikka velkojan tai velallisen vaatimuksesta määrätä lakkaamaan. Tilanne, jota tarkoitetaan 1 momentin 1 kohdassa, ei kuitenkaan estä menettelyn jatkamista, jos on todennäköistä, että yrityksen varallisuus tai olennainen osa siitä voidaan luovuttaa tämän lain mukaisessa järjestyksessä toiminnallisena kokonaisuutena, tai jos menettelyä päätetään 4 d §:n nojalla jatkaa perusmuotoisena saneerausmenettelynä.

4 d §

Varhaisen saneerausmenettelyn jatkaminen perusmuotoisena saneerausmenettelynä

Tuomioistuin voi selvittäjän hakemuksesta päättää saneerausmenettelyn jatkamisesta perusmuotoisena saneerausmenettelynä, jos:

1) jäljempänä 6 §:n 2 kohdassa säädetyt edellytykset perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittamiselle täyttyvät;

2) velkoja tai velkojat, joiden saatavat edustavat vähintään viidennestä velallisen tunnetuista veloista, ovat antaneet jatkamiseen hyväksyntänsä; ja

3) velallinen suostuu menettelyn jatkamiseen.

Ennen hakemuksen tekemistä tuomioistuimelle selvittäjän on kuultava suurimpia velkojia hakemuksesta. Hakemukseen on liitettävä velallisen suostumus, velkojan tai velkojien kirjalliset hyväksynnit menettelyn jatkamiseen ja muut velkojien antamat lausumat.

Kun tuomioistuimen päätös varhaisen saneerausmenettelyn jatkamisesta perusmuotoisena saneerausmenettelynä on annettu, saneerausmenettelyyn sovelletaan, mitä perusmuotoisesta saneerausmenettelystä ja sen alkamisen oikeusvaikutuksista säädetään.

2 luku

Perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittaminen ja keskeyttäminen

5 §

Vireillepanoon oikeutetut perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä

Hakemuksen perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittamisesta voi tehdä:

1) velallinen;

2) velkoja tai useampi velkoja yhdessä, ei kuitenkaan velkoja, jonka saatava on riittävä perusteeltaan tai olennaiselta osin määrältään taikka muusta syystä epäselvä;

3) se, jolle velallisen maksukyvyttömyys muun seikan kuin osakkuuden vuoksi todennäköisesti tulisi aiheuttamaan saamisoikeuteen perustuvia taloudellisia menetyksiä (*todennäköinen velkoja*).

6 §

Perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittamisen edellytykset

Perusmuotoinen saneerausmenettely voidaan aloittaa, jos:

- 1) vähintään kaksi velkojaa, joiden yhteenlasketut saatavat edustavat vähintään viidennestä velallisen tunnetuista veloista ja jotka eivät ole takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain (758/1991) 3 §:ssä tarkoitettuja velallisen läheisiä, tekevät velallisen kanssa yhdessä hakemuksen tai ilmoittavat puoltavansa velallisen hakemusta; tai
- 2) velallinen on maksukyvytön eikä 7 §:n 1 momentin 1 kohdasta johdu muuta.

7 §

Esteet ja keskeyttämisperusteet perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä

Perusmuotoista saneerausmenettelyä ei voida aloittaa, jos:

- 1) velallinen on maksukyvytön ja on todennäköistä, että maksukyvyttömyyttä ei saneerausohjelman avulla voida poistaa tai että sen uusiutumista ei voida torjua muuten kuin lyhytaikaisesti;
- 2) on todennäköistä, että velallisen varat eivät riitä saneerausmenettelyä aiheutuvien kustannusten kattamiseen eikä kukaan muu ole sitoutunut vastaamaan näistä kustannuksista;
- 3) on todennäköistä, että velallinen ei kykene maksamaan menettelyn alkamisen jälkeen syntyviä velkoja;
- 4) on perusteltua syytä olettaa, että hakemuksen pääasiallisena tarkoituksena on velkojan perintätoimien estäminen tai muu velkojan taikka velallisen oikeuden loukkaaminen;
- 5) on perusteltua syytä olettaa, että saneerausohjelman aikaansaamiselle tai vahvistamiselle ei ole edellytyksiä; tai
- 6) velallisen kirjanpito on olennaisesti puutteellinen tai virheellinen, paitsi jos osoitetaan, että kirjanpito voidaan vaikeuksitta saattaa asianmukaiseen ja luotettavaan tilaan.

Ellei erityisiä vastasyitä ole, saneerausmenettelyä ei voida myöskään aloittaa, jos:

- 1) velallisen tai jonkun velallisen puolesta toimineen syyksi on luettu saneerausmenettelyn kohteena olevassa toiminnassa tehty rikoslain (39/1889) 39 luvun 1–3 tai 6 §:ssä tarkoitettu velallisen rikos taikka kirjanpitorikos tai törkeä kirjanpitorikos taikka hän on syytteessä tällaisesta rikoksesta tai on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen tällaiseen rikokseen;
- 2) velallinen, velallisyhtiön henkilökohtaisesti vastuunalainen yhtiömies tai velallisyhteisön johtoon kuuluva henkilö on saneerausmenettelyn kohteena olevassa toiminnassa rikkonut liiketoimintakiellon tai on syytteessä tällaisesta rikoksesta taikka on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen tällaiseen rikokseen; tai
- 3) velallinen, velallisyhtiön henkilökohtaisesti vastuunalainen yhtiömies tai velallisyhteisön johtoon kuuluva henkilö on syyllistynyt tai on perusteltua syytä epäillä hänen

syyllistyneen menettelyyn, jonka perusteella hänet voitaisiin määrätä liiketoimintakieltoon.

Jos menettelyn aloittamisen jälkeen käy ilmi 1 tai 2 momentissa tarkoitettu seikka, menettely voidaan 8 §:ssä tarkoitetun selvittäjän taikka velkojan tai velallisen vaatimuksesta määrätä lakkaamaan. Tilanne, jota tarkoitetaan 1 momentin 1 kohdassa, ei kuitenkaan estä menettelyn jatkamista, jos on todennäköistä, että yrityksen varallisuus tai olennainen osa siitä voidaan luovuttaa tämän lain mukaisessa järjestyksessä toiminnallisena kokonaisuutena.

3 luku

Selvittäjä ja velkojatoimikunta sekä velallisen myötävaikutusvelvollisuus

8 §

Selvittäjä

Tuomioistuimen määräämän selvittäjän tehtävänä on menettelyn tarkoituksen toteuttamiseksi ja velkojen edun valvomiseksi:

Selvittäjän on oltava rehelliseksi tunnettu täysi-ikäinen henkilö, joka ei ole konkursissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hänellä tulee olla tehtävän edellyttämä kyky, taito ja kokemus ja hänen tulee olla muutoinkin tehtävään sopiva. Hän ei saa olla velalliseen eikä keneenkään velkojaan sellaisessa suhteessa, joka voi olla omiaan vaarantamaan hänen riippumattomuuttaan velalliseen nähden tai hänen tasapuolisuuttaan velkojiin nähden, ellei 83 §:n 4 momentista johdu muuta. Sen, joka on suostunut selvittäjäksi, tulee ilmoittaa tuomioistuimelle kaikki ne seikat, jotka voivat olla omiaan vaarantamaan hänen tasapuolisuuttaan ja riippumattomuuttaan selvittäjänä tai aiheuttamaan perusteltuja epäilyksiä hänen tasapuolisuudestaan ja riippumattomuudestaan selvittäjänä. Lisäksi hänen tulee ilmoittaa tuomioistuimelle ne seikat, joiden perusteella hänellä on edellä tarkoitettu tehtävän vaatima kyky, taito ja kokemus ja hän on muutoinkin tehtävään sopiva.

3 a luku

Varhaisen saneerausmenettelyn oikeusvaikutukset

14 a §

Kieltojen määrääminen

Päättyessään varhaisen saneerausmenettelyn aloittamisesta tuomioistuimen tulee päättää 17 §:ssä tarkoitettujen maksu- ja vakuudenasettamiskiellon, 19 §:ssä tarkoitetun perintäkiellon, 21 §:ssä tarkoitetun ulosmittauksen sekä muiden täytäntöönpanotoimenpiteiden kiellon ja 23 §:ssä tarkoitetun turvaamistoimenpiteiden kiellon määräämisestä. Kiellot on määrättävä, jollei ole todennäköistä, että ne eivät ole tarpeen. Kiellot on jätettävä määräämättä, jos velallinen hakemuksessaan näin pyytää.

14 b §

Oikeusvaikutusten alkamisajankohta

Mitä 17 §:ssä säädetään maksu- ja vakuudenasettamiskiellosta, 19 §:ssä perintäkiellosta 21 §:ssä ulosmittauksen sekä muiden täytäntöönpanotoimenpiteiden kiellosta ja 23 §:ssä turvaamistoimenpiteiden kiellosta, sovelletaan varhaisessa saneerausmenettelyssä siitä hetkestä, kun kiellot on määrätty.

14 c §

Poikkeukset maksukieltoon varhaisessa saneerausmenettelyssä

Vakuusvelkojalla on 17 §:ssä säädetyn kiellon estämättä oikeus saada maksu velan ehtojen mukaisista, hakemuksen vireilletulon jälkeen erääntyvistä koroista ja muista luottokustannuksista. Velkoja ei voi saattaa voimaan ehtoa luottokustannusten ennenaikaisesta maksamisesta.

Jäljempänä 17 §:ssä säädetyn kiellon estämättä:

- 1) on maksettava työntekijöiden palkat ja työstä aiheutuneiden kustannusten korvaukset, paitsi jos selvittäjä ilmoittaa pitävänsä tällaisen velan perustetta tai määrää riittaisena;
- 2) on maksettava ennen hakemuksen vireilletuloa ansaittuun vuosilomaan perustuvat työntekijöiden lomapalkat ja -korvaukset;
- 3) on maksettava työnantajan huoltokonttoritoimintaan perustuvasta työntekijän saatavasta määrä, joka vastaa työsuhteesta johtuneesta palkasta tai eläkkeestä erotettuja varoja;
- 4) on maksettava ennen hakemuksen vireilletuloa kertyneet ammatilliset lisäeläkkeet;
- 5) on maksettava velallisen lapselle suoritettava elatusapu siltä osin kuin elatusavulla olisi ollut etuoikeus hakemuksen vireille tullessa toimitetussa ulosmittauksessa;
- 6) voidaan selvittäjän päätöksellä suorittaa maksu velkojille, joiden saatavat ovat määrältään vähäisiä, jos se menettelyn kannalta on tarkoituksenmukaista, sekä käyttää velallisen saatava saneerausvelan kuittaukseen, jos velkojalla olisi kuittaukseen vastaava oikeus;

7) voidaan, jollei selvittäjä toisin päättä, jatkaa pankissa olevan luotollisen maksuliikennetilin tilisuhdetta ja velalliselle tulevien maksujen ohjaamista tällaiselle tilille sekä lukea tilille kertyvät suoritukset pankin tiliin liittyvän luottosaatavan lyhennykseksi;

8) on maksettava velallisen perustamalta eläkesäätiöltä otetun lainan lyhennykset ja korot sikäli kuin se on välttämätöntä säätiön maksuvalmiuden turvaamiseksi;

9) voidaan selvittäjän päätöksellä enintään kolmen viikon ajan saneerausmenettelyn alkamisesta jatkaa konsernitilijärjestelyn kautta maksujen suorittamista samaan konserniin kuuluvalla yhtiöllä konsernin tavanomaisen maksukäytännön mukaisesti, jos maksujen suorittaminen on välttämätöntä saneerausmenettelyn jatkamisen edellyttämän velallisen käyttöpääoman turvaamiseksi.

14 d § *Kieltojen kesto*

Maksu- ja vakuudenasettamiskielto, perintäkielto ja ulosmittauksen sekä muiden täytäntönpanotoimenpiteiden kielto ja turvaamistoimenpiteiden kielto on voimassa kolme kuukautta kiellon määrittämisestä.

Tuomioistuin voi velallisen, velkojan tai selvittäjän pyynnöstä jatkaa 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa, jos tämä on perusteltua ottaen huomioon erityisesti saneerausmenettelyn edistyminen. Kiellot eivät kuitenkaan voi olla voimassa yli 12 kuukautta.

Tuomioistuin voi määrätä kieltojen voimassaolon päättymään velkojan, velallisen tai selvittäjän hakemuksesta, jos ilmenee, ettei saneerausohjelman aikaansaamiselle tai vahvistamiselle ole edellytyksiä. Tällaisen hakemuksen käsittelyssä on noudatettava, mitä 78 §:n 1 momentissa säädetään menettelyn keskeyttämistä koskevan vaatimuksen käsittelystä.

14 e § *Velallisen sitoumukset varhaisessa saneerausmenettelyssä*

Saneerausmenettelyn alkaminen ei vaikuta velallisen jo tekemiin sitoumuksiin, ellei jäljempänä toisin säädetä.

Velallisen tekemä sitoumus, jonka nojalla velkoja tai muu velallisen sopimuskumppani saa irtisanoa tai purkaa sopimuksen taikka muuttaa yksipuolisesti sopimusehtoa sillä perusteella, että yrityssaneerausta on haettu tai yrityssaneerausmenettely on aloitettu, on pätemätön. Sama koskee tällaiseen sitoumukseen vaikutuksiltaan rinnastettavaa sitoumusta, järjestelyä tai muuta toimenpidettä.

Edellä 14 a §:ssä tarkoitettujen kieltojen määrittäminen keskeyttää viivästyskoron kertymisen saneerausvelalle kieltojen voimassaolon ajaksi. Sama koskee muunlaisia maksuviivästyksen seuraamuksia, jotka riippuvat viivästyksen kestosta.

Hakemuksen vireilletulon jälkeen syntyvistä veloista säädetään 32 §:ssä ja maksun takaisinsaannin johdosta uudelleen syntyvästä velasta 38 §:ssä.

14 f §

Väliaikainen kiello varhaisessa saneerausmenettelyssä

Jäljempänä 22 §:ssä tarkoitettu väliaikainen kiello voidaan määrätä jo ennen varhaisen saneerausmenettelyn alkamista, jos se on tarpeen.

Väliaikainen kiello voi olla voimassa enintään kolme kuukautta. Kun väliaikainen kiello on määrätty, 14 d §:n 2 momentissa tarkoitettu 12 kuukauden määräaika lasketaan väliaikaisen kiellon määäämisestä.

14 g §

Varhaisen saneerausmenettelyn suhde konkurssiin

Mitä 24 §:n 1–3 momentissa säädetään, sovelletaan myös varhaisessa saneerausmenettelyssä.

Kun tuomioistuin on määrännyt perintäkiellon tai ulosmittauksen sekä muiden täytäntöönpanotoimenpiteiden kiellon, velallinen voidaan asettaa konkurssiin vain, jos konkurssihakemus perustuu saneeraushakemuksen vireilletulon jälkeen syntyneen velan maksun laiminlyöntiin. Tuomioistuimen on kuultava selvittäjää ennen hakemuksen ratkaisemista.

Konkurssiin asettamista voidaan velallisen tai velkojan vaatimuksesta lykätä enintään kuukaudella, jos lykkäämistä voidaan pitää velkojen yleisen edun mukaisena. Lykkäämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta. Jos velallinen asetetaan konkurssiin, määrätty kiellot ja saneerausmenettely lakkaavat.

14 h §

Muut oikeusvaikutukset ja niihin liittyvät säännökset

Mitä 16, 20, ja 25–27 §:ssä säädetään, sovelletaan myös varhaisessa saneerausmenettelyssä.

14 i §

Oikeusvaikutusten voimassaolo varhaisessa saneerausmenettelyssä

Mitä 28 §:ssä säädetään saneerausmenettelyn oikeusvaikutusten voimassaolosta, sovelletaan myös varhaisessa saneerausmenettelyssä. Tämän lain 14 a §:n nojalla määrättyjen kieltojen osalta sovelletaan, mitä 2–4 momentissa säädetään.

Jos varhaisen saneerausmenettelyn aloittamisesta tehtyyn päätökseen haetaan muutosta, 14 a §:n nojalla määrätty kiellot pysyvät tästä huolimatta voimassa. Kiellot lakkaavat, jos päätös menettelyn aloittamisesta lainvoimaisesti kumotaan tai tuomioistuin, jossa asia on muutoksenhaun vuoksi vireillä, niin määrää.

Tämän lain 14 a §:n nojalla määrättyjen kieltojen voimassaolo jatkuu, kunnes saneerausohjelma vahvistetaan, jollei 14 d §:stä muuta johdu. Jos saneerausmenettely

lakkaa ilman saneerausohjelman vahvistamista, kiellot lakkaavat, kun tuomioistuimen päätös velallisen asettamisesta konkurssiin tai menettelyn lakkaamisesta on annettu. Jos velallinen menettelyn alettua asetetaan selvitystilaan, kiellot lakkaavat selvitystilan alkaessa.

Jos saneerausmenettely lakkaa ilman saneerausohjelman vahvistamista muusta syystä kuin velallisen konkurssin vuoksi, 21 §:n nojalla estynyttä tai keskeytynyttä täytäntöönpanoa tai virka-apua voidaan saneerausmenettelyn oikeusvaikutusten lakattua jatkaa aikaisemman täytäntöönpano- tai virka-apuhakemuksen perusteella. Samoin voidaan menetellä, jos 21 §:ssä tarkoitettu kielto päättyy 14 d §:n mukaisesti.

4 luku

Perusmuotoisen saneerausmenettelyn alkamisen oikeusvaikutukset

15 §

Velallisen sitoumukset

Saneerausmenettelyn alkaminen ei vaikuta velallisen jo tekemiin sitoumuksiin, ellei jäljempänä toisin säädetä.

Velallisen tekemä sitoumus, jonka nojalla velkoja tai muu velallisen sopimuskumppani saa irtisanoa tai purkaa sopimuksen taikka muuttaa yksipuolisesti sopimusehtoa sillä perusteella, että yrityssaneerausta on haettu tai yrityssaneerausmenettely on aloitettu, on pätemätön. Sama koskee tällaiseen sitoumukseen vaikutuksiltaan rinnastettavaa sitoumusta, järjestelyä tai muuta toimenpidettä.

Menettelyn alkaminen keskeyttää viivästyskoron kertymisen saneerausvelalle. Sama koskee muunlaisia maksuviivästyksen seuraamuksia, jotka riippuvat viivästyksen kestosta.

Hakemuksen vireilletulon jälkeen syntyvistä veloista säädetään 32 §:ssä ja maksun takaisinsaannin johdosta uudelleen syntyvästä velasta 38 §:ssä.

18 §

Poikkeukset maksukieltoon

Edellä 17 §:ssä säädetyn kiellon estämättä:

2) on maksettava ennen hakemuksen vireilletuloa ansaittuun vuosilomaan perustuvat työntekijöiden lomapalkat ja -korvaukset;

6) on maksettava velallisen perustamalta eläkesäätiöltä otetun lainan lyhennykset ja korot sikäli kuin se on välttämätöntä säätiön maksuvalmiuden turvaamiseksi;

7) voidaan selvittäjän päätöksellä enintään kolmen viikon ajan saneerausmenettelyn alkamisesta jatkaa konsernitilijärjestelyn kautta maksujen suorittamista samaan konserniin kuuluvalla yhtiöllä konsernin tavanomaisen maksukäytännön mukaisesti, jos maksujen suorittaminen on välttämätöntä saneerausmenettelyn jatkamisen edellyttämän velallisen käyttöpääoman turvaamiseksi.

7 luku **Saneerausohjelma**

41 § *Selvitykset*

Saneerausohjelmaan on sisällytettävä eritelty selvitys:

8 a) yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (334/2007) tai sen 5 §:ssä mainitun lain mukaisista menettelyistä henkilöstöä koskevien järjestelyjen toteuttamiseksi;

8 b) varhaisessa saneerausmenettelyssä syistä, joiden vuoksi ohjelmaan sisältyvä rahoitus on tarpeellista;

46 § *Velkojen keskinäinen asema*

Velkajärjestelyssä on viimesijaisina velkoina pidettävä menettelyn aikana muulle saneerausvelalle kuin vakuusvelalle kertyvää korkoa ja muita luottokustannuksia sekä varhaisessa saneerausmenettelyssä menettelyn alkamisen jälkeen kertyviä viivästyskorjoja. Niiden jälkeen viimesijaisina velkoina on pidettävä sellaisia velkoja, jotka konkurssissa ovat viimeiseksi suoritettavia.

8 luku **Saneerausohjelman vahvistaminen**

53 § *Vahvistamisen esteet*

Ohjelma on varhaisessa saneerausmenettelyssä jätettävä vahvistamatta myös, jos velkoja osoittaa, että ohjelmaan sisältyvä rahoitus on tarpeetonta tai vahingoittaa kohtuuttomasti velkojen etua.

54 §

Vahvistaminen ilman kaikkien ryhmäenemmistöjen suostumusta

Varhaisessa saneerausmenettelyssä saneerausohjelmaa ei voida vahvistaa tämän pykälän nojalla, jos:

1) velkoja saattaa todennäköiseksi, että yksikään ohjelmaa kannattaneista velkojaryhmistä ei ole sellainen, jolle tulisi suorituksia, jos velallisen liiketoiminta luovutettaisiin toiminnallisena kokonaisuutena ja näin saadut varat jaettaisiin maksunsaantijärjestyksen mukaisesti;

2) velallinen ei anna suostumustaan saneerausohjelman vahvistamiseen tämän pykälän nojalla; tai

3) jokin 51 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista velkojaryhmistä on äänestänyt ohjelmaa vastaan ja tämän velkojaryhmän saatavia huonommassa etuoikeusasemassa olevien saatavien velkojille ehdotetaan ohjelmassa suorituksia.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua suostumusta ei vaadita kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 4 c §:ssä tarkoitetuilta suuryrityksiltä.

9 luku

Saneerausohjelman oikeusvaikutukset, toteuttaminen, muuttaminen ja raukeaminen

61 §

Ohjelman toteuttamisen seuranta

Valvojaksi voidaan määrätä selvittäjä taikka muu henkilö. Valvojaan sovelletaan vastaavasti, mitä 8 §:n 4 momentissa sekä 9, 12, 14, 83, 85–86 ja 87 §:ssä säädetään selvittäjästä.

10 luku

Menettelysäännökset

69 §

Hakemus

Hakemus saneerausmenettelyn aloittamisesta on toimitettava tuomioistuimen kansliaan kirjallisena. Jos hakemus tehdään velallista koskevan konkurssihakemuksen viireillä ollessa, se voidaan antaa tuomioistuimelle istunnossa, jossa käsitellään konkurssihakemusta.

Hakemukseen on liitettävä tarpeellinen selvitys velallisesta ja siitä, millä perusteella tuomioistuin on toimivaltainen. Velallisen on lisäksi liitettävä hakemukseensa selvitys

velkojistaan, veloistaan ja niiden vakuuksista sekä taloudellisesta tilanteestaan. Jollei kyseessä ole 6 §:n 1 kohdassa tarkoitettu hakemus, velallisen on selvitettävä taloudellisten vaikeuksiensa keskeiset syyt, miten velallisen toimintaa on tarkoitus tulevaisuudessa jatkaa sekä millä varoilla saneerausmenettelystä aiheutuvat kustannukset ketaan ja miten velallinen kykenee maksamaan saneerausvelkoihin kuulumattomat velkansa.

Hakemuksessa on ilmoitettava, minkä 4 b tai 6 §:n mukaisen perusteen nojalla saneerausmenettelyä haetaan aloitettavaksi. Tarvittaessa on ilmoitettava hakemuksen ensisijainen peruste.

Hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja vaadittavasta selvityksestä säädetään tarkemmin asetuksella.

Hakemusta saneerausmenettelyn aloittamisesta ei voida ottaa tutkittavaksi vahvistetun saneerausohjelman voimassa ollessa.

70 §

Välitoimenpiteet hakemuksen johdosta

Tuomioistuimen on annettava velallisen hakemus tiedoksi saataviensa suuruuden perusteella merkittävänä pidettäville velkojille sekä muillekin velkojille, joita tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi kuulla hakemuksesta, sekä varattava näille tilaisuus antaa määräpäivään mennessä kirjallinen lausuma. Jos kyseessä on 6 §:n 1 kohdassa tarkoitettu hakemus, saneerausmenettely voidaan aloittaa muita velkojia kuulematta.

71 §

Päätös menettelyn aloittamisesta

Päättyessään saneerausmenettelyn aloittamisesta tuomioistuimen tulee:

1) määrätä selvittäjä siten kuin 83 §:ssä säädetään, jollei 82 a tai 82 b §:stä johdu muuta;

2) asettaa velkojatoimikunta siten kuin 84 §:ssä säädetään, jollei 10 §:stä johdu muuta;

11 luku

Selvittäjän määrääminen ja velkojatoimikunnan asettaminen sekä niiden valvonta

82 a §

Selvittäjän määrääminen varhaisessa saneerausmenettelyssä

Tuomioistuimen on määrättävä selvittäjä, jos tuomioistuin varhaisessa saneerausmenettelyssä määrää 14 a §:ssä tarkoitetut kiellot. Selvittäjä voidaan kuitenkin jättää

määräämättä, jos kukaan ei ole tehnyt esitystä selvittäjän määräämisestä tai muuten vaatinut sitä.

Jos 14 a §:ssä tarkoitettuja kieltoja ei ole määrätty, tuomioistuin voi määrätä selvittäjän, jos se katsoo selvittäjän tarpeelliseksi saneerausohjelman valmistelun tai velkojen edun valvomisen kannalta.

Selvittäjä on 2 momentista poiketen määrättävä aina, jos sitä vaatii:

- 1) velallinen; tai
- 2) yhteisellä lausumallaan enemmän kuin puolet tunnetuista velkojista ja näiden velkojen yhteenlasketut saatavat edustavat enempää kuin puolta tunnettujen velkojen saatavien kokonaismäärästä.

Menettelyn kuluessa selvittäjä on 1 ja 2 momentista poiketen määrättävä aina, jos saneerausohjelma vahvistetaan 54 §:n nojalla.

82 b §

Selvittäjän määrääminen perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä

Tuomioistuimen on määrättävä selvittäjä saneerausmenettelyn aloittamisesta päätettäessä, jollei 2 ja 3 momentista johdu muuta.

Kun velallinen on tehnyt hakemuksen saneerausmenettelyn aloittamisesta, selvittäjä voidaan jättää määräämättä, jos kukaan ei ole tehnyt esitystä selvittäjän määräämisestä tai muuten vaatinut sitä. Kun hakemuksen on tehnyt velkoja, selvittäjä voidaan jättää määräämättä, jos velallisen tunnetuille velkojille ennen menettelyn aloittamista koskevan päätöksen tekemistä varataan tilaisuus määrääjässä antaa asiassa kirjallinen lausuma eikä kukaan vaadi selvittäjän määräämistä. Menettelyn alettua selvittäjä voidaan määrätä velkojan tai velallisen vaatimuksesta.

Vaikka selvittäjän määräämistä olisi vaadittu, tuomioistuin voi jättää selvittäjän määräämättä, jos on erityisiä syitä katsoa, ettei selvittäjän määrääminen ole saneerausohjelman valmistelun tai velkojen edun valvomisen kannalta tarpeellista.

83 §

Selvittäjän valitseminen

Selvittäjäksi määrätään saneerausmenettelyn aloittamisesta päätettäessä velkojan tai velallisen esittämä henkilö. Jollei hyväksymiskelpoista esitystä ole, tuomioistuimen on määrättävä selvittäjäksi tehtävään soveltuva ja halukas henkilö.

Selvittäjän on aina täytettävä 8 §:n 4 momentissa säädetyt vaatimukset. Henkilö, joka on mainitussa säännöksessä tarkoitetussa suhteessa velalliseen tai velkojaan, voidaan kuitenkin määrätä selvittäjäksi, jos vähintään kaksi kolmasosaa kuhunkin velkojaryhmään kuuluvista tunnetuista velkojista kannattaa hänen määräämistään. Velkojaa, joka ei käytä tilaisuutta kantansa ilmaisemiseen, ei oteta enemmistöä laskettaessa huomioon.

86 a §

Menettely ilman selvittäjää

Jos selvittäjää ei ole määrätty:

- 1) edellä 13 §:ssä tarkoitetut velallisen velvollisuudet kohdistuvat velkoihin;
- 2) tämän lain 20 §:ää sovellettaessa on kuultava velallista;
- 3) edellä 21 §:n 1 momentissa tarkoitetut varat on luovutettava velalliselle;
- 4) velallinen ei ilman tunnettujen velkojen suostumusta saa ryhtyä oikeustoimiin, jotka tämän lain mukaan vaatisivat selvittäjän suostumuksen;
- 5) tuomioistuin voi määrätä, missä laajuudessa velallinen saa maksaa 18 §:n 2 momentin 4 kohdassa ja 14 c §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja pienvelkoja;
- 6) edellä 27 §:n 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus on pyydettävä velalliselta, jonka on kohtuullisessa ajassa esitettävä tunnettujen velkojen suostumus sopimuksessa pysymiseen;
- 7) velallinen voi 29 §:n estämättä luovuttaa omaisuutensa konkurssiin;
- 8) selvittäjän tehtäviin kuuluvista tiedoksiannoista sekä äänestys selvityksen laatimisesta huolehtii tuomioistuin;
- 9) edellä 4 d §:ssä tarkoitetun hakemuksen voi tehdä velallinen, jonka on liitettävä 4 d §:ssä tarkoitetut kirjalliset hyväksynnät ja lausumat hakemukseen.

12 luku

Menettelystä aiheutuvat kustannukset

87 §

Selvittäjän palkkio ja kustannusten korvaaminen

Jos selvittäjä on määrätty 82 a §:n 3 momentissa tarkoitetun velkojen yhteisen lausuman johdosta, mainitut velkojat vastaavat selvittäjän palkkion maksamisesta ja kustannusten korvaamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

osakeyhtiölain 20 luvun 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osakeyhtiölain (624/2006) 20 luvun 24 § seuraavasti:

20 luku

Yhtiön purkaminen

24 §

Yrityksen saneeraus

Hakemus yrityksen saneerauksesta annetussa laissa tarkoitetun menettelyn aloittamisesta voidaan tehdä hallituksen päätöksellä. Hallitus voi myös saattaa asian yhtiökokouksen päätettäväksi tai osakkeenomistajat voivat yksimielisinä tehdä päätöksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

osuuskuntalain 23 luvun 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osuuskuntalain (421/2013) 23 luvun 24 § seuraavasti:

23 luku

Osuuskunnan purkaminen

24 §

Yrityksen saneeraus

Hakemuksen yrityksen saneerauksesta annetussa laissa tarkoitetun menettelyn aloittamisesta voi tehdä hallituksen päätöksellä. Hallitus voi myös saattaa asian osuuskunnan kokouksen päätettäväksi tai jäsenet voivat yksimielisinä tehdä päätöksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

konkurssilain 8 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan konkurssilain (120/2004) 8 luvun 5 §:n 2 momentti seuraavasti:

8 luku Pesäinhoitaja

5 § Pesäinhoitajan kelpoisuus

Sen, joka on antanut suostumuksensa pesäinhoitajan tehtävään, tulee ilmoittaa tuomioistuimelle kaikki ne seikat, jotka voivat olla omiaan vaarantamaan hänen tasapuolisuuttaan ja riippumattomuuttaan pesäinhoitajana tai aiheuttamaan perusteltuja epäilyksiä hänen tasapuolisuudessaan ja riippumattomuudessaan pesäinhoitajana. Lisäksi hänen tulee ilmoittaa tuomioistuimelle ne seikat, joiden perusteella hänellä on 1 momentissa tarkoitettu tehtävän vaatima kyky, taito ja kokemus ja hän on muutoinkin tehtävään sopiva.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä annetun lain (137/2004) 6 §:n
2 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 367/2017, uusi 1a–1c kohta seuraavasti:

6 §

Muut yrityssaneerausasioista merkittävät tiedot

Kun yrityssaneerausmenettely on aloitettu, tuomioistuimen on merkittävä rekisteriin:

1a) tieto siitä, onko menettely varhainen saneerausmenettely vai perusmuotoinen saneerausmenettely;

1b) varhaisessa saneerausmenettelyssä tieto siitä, onko maksu- ja vakuudenasettamiskielto, perintäkielto, ulosmittauksen sekä muiden täytäntöönpanotoimenpiteiden kielto sekä turvaamistoimenpiteiden kielto määrätty, kiellon päättymispäivä sekä lakkaaminen;

1c) varhaisen saneerausmenettelyn jatkaminen perusmuotoisena saneerausmenettelynä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

LAGFÖRSLAG

1.

Lag

om ändring av lagen om företagssanering

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om företagssanering (47/1993) 90 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 247/2007,

ändras 5–7 §, det inledande stycket i 8 § 1 mom. och 8 § 4 mom., 15 §, 18 § 2 mom. 2 och 6 punkten, 46 § 3 mom., 61 § 2 mom., 69 §, 70 § 1 mom., 71 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 83 § 1 och 4 mom.,

av dem 6, 7 och 15 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 247/2007, 8 § 4 mom., 18 § 2 mom. 2 punkten, 70 § 1 mom. och 83 § 1 mom. sådana de lyder i lag 247/2007, det inledande stycket i 8 § 1 mom. och 71 § 1 mom. 1 och 2 punkten sådana de lyder i lag 365/2017 samt 69 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 247/2007 och 365/2017,

fogas till lagen ett nytt 1 a kap. och under det 4 a–4 d §, till 18 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 247/2007, en ny 7 punkt, ett nytt 3 a kap. och under det 14 a–14 i §, till 41 § nya 8 a- och 8 b-punkter, till 53 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 247/2007, ett nytt 3 mom., till 54 § nya 2 och 3 mom., till lagen nya 82 a, 82 b och 86 a § samt till 87 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 247/2007, ett nytt 6 mom. som följer:

1 a kap.

Inledande, avbrytande och fortsättande av tidigt saneringsförfarande

4 a §

Rätt att ansöka om att ett tidigt saneringsförfarande ska inledas

Ansökan om inledande av ett tidigt saneringsförfarande kan göras av gäldenären.

4 b §

Förutsättningar för inledande av ett tidigt saneringsförfarande

Om det inte finns ett i 4 c § avsett hinder för inledande av ett tidigt saneringsförfarande, ska saneringsförfarandet inledas, om gäldenären hotas av insolvens.

4 c §

Hinder och grunder för avbrott i ett tidigt saneringsförfarande

Ett tidigt saneringsförfarande kan inte inledas, om

- 1) gäldenären är insolvent,
- 2) det är sannolikt att gäldenärens tillgångar inte räcker till för att täcka kostnaderna för saneringsförfarandet och ingen annan har förbundit sig att svara för dessa kostnader,
- 3) det är sannolikt att gäldenären inte förmår betala skulder som uppkommer efter att förfarandet inletts, eller

4) gäldenärens bokföring är behäftad med väsentliga brister eller fel, utom om det kan visas att bokföringen utan svårigheter kan försättas i behörigt och tillförlitligt skick.

Om en omständighet som avses i 1 mom. framgår efter det att förfarandet har inletts, kan det på yrkande av en utredare som avses i 8 § eller på yrkande av en borgenär eller gäldenären bestämmas att förfarandet ska upphöra. En situation som avses i 1 mom. 1 punkten hindrar dock inte att förfarandet fortsätts, om det är sannolikt att företagets förmögenhet eller en väsentlig del av den kan överlåtas som en funktionell helhet i den ordning som anges i denna lag, eller om det med stöd av 4 d § fattas beslut om att förfarandet ska fortsättas som ett normalt saneringsförfarande.

4 d §

Fortsättning på ett tidigt saneringsförfarande som ett normalt saneringsförfarande

Domstolen kan på ansökan av utredaren besluta att saneringsförfarandet ska fortsättas som ett normalt saneringsförfarande, om

- 1) förutsättningarna enligt 6 § 2 punkten för inledande av ett normalt saneringsförfarande uppfylls,
- 2) borgenären eller borgenärer vilkas fordringar motsvarar minst en femtedel av gäldenärens kända skulder har gett sitt godkännande till att förfarandet fortsätts, och
- 3) gäldenären samtycker till att förfarandet fortsätts.

Innan ansökan lämnas in till domstolen ska utredaren höra de största borgenärerna om ansökan. Till ansökan ska fogas gäldenärens samtycke, borgenärens eller borgenärernas skriftliga samtycke till att förfarandet fortsätts och borgenärernas övriga yttranden.

När domstolens beslut om att ett tidigt saneringsförfarande ska fortsättas som ett normalt saneringsförfarande har delgivits, tillämpas på saneringsförfarandet vad som föreskrivs om ett normalt saneringsförfarande och om rättsverkningarna av att ett sådant inleds.

2 kap.

Inledande och avbrytande av ett normalt saneringsförfarande

5 §

Rätt att ansöka om att ett normalt saneringsförfarande ska inledas

Ansökan om inledande av ett normalt saneringsförfarande kan göras av

- 1) gäldenären,
- 2) en borgenär eller flera borgenärer tillsammans, dock inte av en borgenär vars fordran till sin grund är stridig eller om beloppet till väsentlig del är stridigt eller om hans eller hennes fordran av andra orsaker är oklar,
- 3) den som gäldenärens insolvens av andra orsaker än delägarskap sannolikt skulle åsamka ekonomiska förluster som grundar sig på fordringsrätt (*sannolik borgenär*).

6 §

Förutsättningar för inledande av ett normalt saneringsförfarande

Ett normalt saneringsförfarande kan inledas, om

1) minst två borgenärer vilkas sammanlagda fordringar företräder minst en femtedel av gäldenärens kända skulder och som inte är sådana närstående till gäldenären som avses i 3 § i lagen om återvinning till konkursbo (758/1991) tillsammans med gäldenären ansöker om det eller meddelar att de förordar gäldenärens ansökan, eller

2) gäldenären är insolvent och något annat inte följer av 7 § 1 mom. 1 punkten.

7 §

Hinder och grunder för avbrott i ett normalt saneringsförfarande

Ett normalt saneringsförfarande kan inte inledas, om

1) gäldenären är insolvent och det är sannolikt att insolvensen inte kan undanröjas med hjälp av saneringsprogrammet eller att ny insolvens kan förhindras endast för en kort tid,

2) det är sannolikt att gäldenärens tillgångar inte räcker till för att täcka kostnaderna för saneringsförfarandet och ingen annan har förbundit sig att svara för dessa kostnader,

3) det är sannolikt att gäldenären inte förmår betala skulder som uppkommer efter att förfarandet inletts,

4) det finns grundad anledning att anta att det huvudsakliga syftet med ansökan är att förhindra borgenärens individsåtgärder eller att på något annat sätt kränka borgenärens eller gäldenärens rättigheter,

5) det finns grundad anledning att anta att det inte finns förutsättningar för att få till stånd eller fastställa ett saneringsprogram, eller

6) gäldenärens bokföring är behäftad med väsentliga brister eller fel, utom om det kan visas att bokföringen utan svårigheter kan försättas i behörigt och tillförlitligt skick.

Finns det inte särskilda motskäl, kan saneringsförfarandet inte heller inledas, om

1) gäldenären eller någon för hans eller hennes räkning i den verksamhet som saneringsförfarandet gäller har gjort sig skyldig till ett gäldenärsbrott som avses i 39 kap. 1–3 eller 6 § i strafflagen (39/1889) eller ett bokföringsbrott eller ett grovt bokföringsbrott eller är åtalad för ett sådant brott eller om det finns grundad anledning att misstänka att han eller hon gjort sig skyldig till ett sådant brott,

2) gäldenären, en personligt ansvarig bolagsman i gäldenärsbolaget eller någon som hör till gäldenärsbolagets ledning i den verksamhet som saneringsförfarandet gäller har brutit mot ett näringsförbud eller är åtalad för ett sådant brott eller om det finns grundad anledning att misstänka att han gjort sig skyldig till ett sådant brott, eller

3) gäldenären, en personligt ansvarig bolagsman i gäldenärsbolaget eller någon som hör till gäldenärsbolagets ledning har gjort sig skyldig till eller det finns grundad anledning att misstänka att han eller hon gjort sig skyldig till ett förfarande för vilket han kan meddelas näringsförbud.

Om en omständighet som avses i 1 eller 2 mom. framgår efter det att förfarandet har inletts, kan det på yrkande av en utredare som avses i 8 § eller på yrkande av en borgenär eller gäldenären bestämmas att förfarandet ska upphöra. En situation som avses i 1

mom. 1 punkten hindrar dock inte att förfarandet fortsätts, om det är sannolikt att företags förmögenhet eller en väsentlig del av den kan överlåtas som en funktionell helhet i den ordning som anges i denna lag.

3 kap.

Utredare och borgenärsdelegation samt gäldenärens samarbetsskyldighet

8 §

Utredare

Utredaren som domstolen har förordnat har, för att syftet med förfarandet ska kunna nås och borgenärernas intressen bevakas, till uppgift att

Utredaren ska vara myndig och känd som en hederlig person som inte har försatts i konkurs eller vars handlingsbehörighet inte har begränsats. Utredaren ska ha den skicklighet, förmåga och erfarenhet som uppdraget kräver och även i övrigt vara lämplig för uppdraget. Utredaren får inte stå i ett sådant förhållande till gäldenären eller någon borgenär som kan vara ägnat att äventyra utredarens oberoende i förhållande till gäldenären eller utredarens opartiskhet gentemot borgenärerna, om inte något annat följer av 83 § 4 mom. Den som har samtyckt till att bli utredare ska underrätta domstolen om alla de omständigheter som kan vara ägnade att äventyra eller väcka befogade misstankar om hans eller hennes opartiskhet och oberoende som utredare. Utredaren ska dessutom underrätta domstolen om de omständigheter på basis av vilka han eller hon har sådan ovan avsedd skicklighet, förmåga och erfarenhet som uppdraget kräver och även i övrigt är lämplig för uppdraget.

3 a kap.

Rättsverkningar av ett tidigt saneringsförfarande

14 a §

Meddelande av förbud

När domstolen fattar beslut om att ett tidigt saneringsförfarande ska inledas ska den besluta om förbud mot betalning och ställande av säkerhet enligt 17 §, indrivningsförbud enligt 19 §, förbud mot utmätning och andra verkställighetsåtgärder enligt 21 § samt förbud mot säkringsåtgärder enligt 23 §. Förbuden ska meddelas, om det inte är sannolikt att de inte behövs. Förbuden ska inte meddelas, om gäldenären begär det i sin ansökan.

14 b §

Tidpunkt när rättsverkningarna börjar

Vad som i 17 § föreskrivs om förbud mot betalning och ställande av säkerhet, i 19 § om indrivningsförbud, i 21 § om förbud mot utmätning och andra verkställighetsåtgärder och i 23 § om förbud mot säkringsåtgärder tillämpas i ett tidigt saneringsförfarande från den tidpunkt då förbuden har meddelats.

14 c §

Undantag från betalningsförbudet i ett tidigt saneringsförfarande

En säkerhetsborgenär har trots förbudet enligt 17 § rätt att få betalning för räntor och andra kreditkostnader som motsvarar villkoren för skulden och som förfaller efter att ansökan blivit anhängig. Borgenären kan inte göra gällande ett villkor om förtida betalning av kreditkostnader.

Trots förbudet i 17 §

1) ska arbetstagarnas löner och ersättningar för kostnader för arbetet betalas, utom när utredaren meddelar att han eller hon anser grunden för eller beloppet av en sådan skuld vara stridig

2) ska de semesterlöner och semesterersättningar till arbetstagarna som grundar sig på semester som har tjänats in innan ansökan blivit anhängig betalas,

3) ska av en arbetstgares fordran som grundar sig på arbetsgivarens intressekon-
torsverksamhet betalas ett belopp som motsvarar de medel som har avskilts från lön
eller pension som betalas med anledning av anställningsförhållandet,

4) ska de tjänstepensioner som tjänats in innan ansökan blev anhängig betalas,

5) ska underhållsbidrag till gäldenärens barn betalas till den del bidraget skulle ha
haft förmånsrätt vid en utmätning vid den tidpunkt då ansökan blev anhängig,

6) kan genom beslut av utredaren betalning erläggas till borgenärer vars fordringar
uppgår till mindre belopp, om det är ändamålsenligt med tanke på förfarandet, samt gäl-
denärens fordran användas för kvittning av saneringsskuld, om borgenären skulle ha
haft motsvarande rätt till kvittning,

7) kan, om inte utredaren beslutar något annat, ett betalningsrörelsekonto med kre-
dit bibehållas och betalningarna till gäldenären även i fortsättningen styrs till ett sådant
konto samt betalningar som inflyter på kontot räknas som amortering på bankens kre-
ditfordran i anslutning till kontot,

8) ska amorteringar och räntor på lån som tagits hos en pensionsstiftelse som grun-
dats av gäldenären betalas i den mån det är nödvändigt för tryggnad av stiftelsens
likviditet,

9) kan genom beslut av utredaren under högst tre veckor från det att saneringsför-
farandet inleddes betalningen av avgifter till ett bolag som hör till samma koncern genom
koncernkontoarrangemang fortsättas i enlighet med koncernens sedvanliga betalnings-
praxis, om betalningen av avgifterna är nödvändig för att trygga gäldenärens driftskapital
som krävs för att saneringsförfarandet ska kunna fortsätta.

14 d §

Förbudens varaktighet

Förbudet mot betalning och ställande av säkerhet, indrivningsförbudet och förbudet mot utmätning och andra verkställighetsåtgärder samt förbudet mot säkringsåtgärder gäller i tre månader från det att förbudet meddelades.

Domstolen kan på begäran av gäldenären, en borgenär eller utredaren fortsätta den tidsfrist som avses i 1 mom., om detta är motiverat med beaktande särskilt av hur saneringsförfarandet framskrider. Förbuden får dock inte gälla längre än 12 månader.

Domstolen kan bestämma att förbuden ska upphöra att gälla på ansökan av en borgenär, gäldenären eller utredaren, om det framgår att det inte finns förutsättningar för att få till stånd eller fastställa ett saneringsprogram. Vid behandlingen av en sådan ansökan ska iakttas vad som i 78 § 1 mom. föreskrivs om behandlingen av ett yrkande på att ett förfarande ska avbrytas.

14 e §

Gäldenärens förpliktelser i ett tidigt saneringsförfarande

Att ett saneringsförfarande inleds inverkar inte på förbindelser som gäldenären redan ingått, om inte något annat föreskrivs nedan.

En förbindelse som ingåtts av gäldenären med stöd av vilken en borgenär eller någon annan avtalspart till gäldenären får säga upp eller häva avtalet eller ensidigt ändra ett avtalsvillkor på den grund att företagssanering har sökts eller ett företagssaneringsförfarande har inletts är ogiltig. Detsamma gäller en förbindelse, ett arrangemang eller någon annan åtgärd som till sina verkningar kan jämföras med en sådan förbindelse.

Meddelandet av de förbud som avses i 14 a § avbryter inflödet av dröjsmålsränta på saneringsskulden för den tid förbuden är i kraft. Detsamma gäller andra sådana påföljder för dröjsmål med betalning som är beroende av hur länge dröjsmålet pågår.

Bestämmelser om skulder som uppstår efter att ansökan blivit anhängig ansökan finns i 32 § och om en skuld som uppkommer på nytt på grund av återvinning av betalning i 38 §.

14 f §

Temporärt förbud i ett tidigt saneringsförfarande

Ett temporärt förbud enligt 22 § kan meddelas redan innan ett tidigt saneringsförfarande inleds, om det behövs.

Ett temporärt förbud kan gälla högst tre månader. När ett temporärt förbud har meddelats, räknas den tidsfrist på 12 månader som avses i 14 d § 2 mom. från det att det temporära förbudet meddelades.

14 g §

Förhållandet mellan ett tidigt saneringsförfarande och konkurs

Vad som föreskrivs i 24 § 1–3 mom. tillämpas också i ett tidigt saneringsförfarande.

När domstolen har meddelat ett indrivningsförbud eller förbud mot utmätning och andra verkställighetsåtgärder, kan gäldenären försättas i konkurs endast om konkursansökan grundar sig på försummelse att betala en skuld som uppstått efter det att saneringsansökan blivit anhängig. Domstolen ska höra utredaren innan ansökan avgörs.

Försättandet i konkurs kan på yrkande av gäldenären eller borgenären skjutas upp med högst en månad, om uppskovet kan anses vara förenligt med borgenärernas allmänna intresse. Ändring får inte sökas i ett beslut om uppskjutande. Om gäldenären försätts i konkurs, upphör förbuden och saneringsförfarandet.

14 h §

Övriga rättsverkningar och anknytande bestämmelser

Vad som föreskrivs i 16, 20 och 25–27 § tillämpas också i ett tidigt saneringsförfarande.

14 i §

Rättsverkningarnas giltighet i ett tidigt saneringsförfarande

Vad som i 28 § föreskrivs om rättsverkningarnas giltighet i ett saneringsförfarande tillämpas också i ett tidigt saneringsförfarande. I fråga om förbud som har meddelats med stöd av 14 a § tillämpas 2–4 mom.

Om ändring söks i beslutet om inledande av ett tidigt saneringsförfarande, förblir de förbud som har meddelats med stöd av 14 a § trots det i kraft. Förbuden upphör, om beslutet om att inleda förfarandet upphävs genom ett beslut som har vunnit laga kraft eller om den domstol där ärendet är anhängigt på grund av ändringssökande så bestämmer.

De förbud som har meddelats med stöd av 14 a § fortsätter att gälla tills saneringsprogrammet fastställs, om inte något annat följer av 14 d §. Om saneringsförfarandet upphör utan att ett saneringsprogram fastställs, upphör förbuden när domstolens beslut om att gäldenären försätts i konkurs eller förfarandet upphör har meddelats. Om gäldenären efter det att förfarandet har inletts försätts i likvidation, upphör förbuden när likvidationen börjar.

Om saneringsförfarandet upphör utan att något saneringsprogram fastställs och det sker utan att gäldenären försätts i konkurs, kan verkställighet eller handräckning som förhindrats eller avbrutits med stöd av 21 § fortsätta på basis av en tidigare ansökan om verkställighet eller handräckning. Detsamma gäller om ett förbud som avses i 21 § upphör i enlighet med 14 d §.

4 kap.

Rättsverkningarna av att ett normalt saneringsförfarande inleds

15 §

Gäldenärens förpliktelser

Att ett saneringsförfarande inleds inverkar inte på förbindelser som gäldenären redan ingått, om inte något annat föreskrivs nedan.

En förbindelse som ingåtts av gäldenären med stöd av vilken borgenären eller någon annan avtalspart till gäldenären får säga upp eller häva avtalet eller ensidigt ändra ett avtalsvillkor på den grund att företagssanering har sökts eller ett företagssaneringsförfarande har inletts är ogiltig. Detsamma gäller en förbindelse, ett arrangemang eller någon annan åtgärd som till sina verkningar kan jämföras med en sådan förbindelse.

När förfarandet inleds upphör dröjsmålsräntan att löpa på saneringsskulderna. Detsamma gäller andra sådana påföljder för dröjsmål med betalningen som är beroende av hur länge dröjsmålet pågår.

Bestämmelser om skulder som uppkommer efter att ansökan blivit anhängig ingår i 32 § och om skuld som uppkommer på nytt på grund av återvinning av betalning i 38 §.

18 §

Undantag från betalningsförbudet

Trots förbudet i 17 §

2) ska de semesterlöner och semesterersättningar till arbetstagarna som grundar sig på semester som har tjänats in innan ansökan blivit anhängig betalas,

6) ska amorteringar och räntor på lån som tagits hos en pensionsstiftelse som grundats av gäldenären betalas i den mån det är nödvändigt för trygghet av stiftelsens likviditet,

7) kan genom beslut av utredaren under högst tre veckor från det att saneringsförfarandet inleddes betalningen av avgifter till ett bolag som hör till samma koncern genom koncernkontoarrangemang fortsätta i enlighet med koncernens sedvanliga betalningspraxis, om betalningen av avgifterna är nödvändig för att trygga gäldenärens driftskapital som krävs för att saneringsförfarandet ska kunna fortsätta.

7 kap.
Saneringsprogram

41 §
Utredningar

I saneringsprogrammet ska ingå en specificerad utredning om

- 8 a) förfaranden enligt lagen om samarbete inom företag (334/2007) eller den lag som nämns i 5 § i den lagen för genomförande av arrangemang som gäller personalen,
8 b) i ett tidigt saneringsförfarande, orsakerna till att den finansiering som ingår i programmet är nödvändig,

46 §
Borgenärens inbördes ställning

I saneringsprogrammet ska som efterställda skulder anses ränta eller andra kreditkostnader som under förfarandet löper på annan saneringsskuld än en säkerhetsskuld samt i ett tidigt saneringsförfarande dröjsmålsräntor som löper efter det att förfarandet inletts. Efter dem ska som efterställda skulder anses sådana skulder som i konkurs ska betalas sist.

8 kap.
Fastställande av saneringsprogram

53 §
Hinder för fastställande

Programmet ska inte heller fastställas i ett tidigt saneringsförfarande, om borgenären visar att den finansiering som ingår i programmet är onödig eller oskäligt skadar borgenärernas intressen.

54 §
Fastställelse utan samtycke av alla gruppmajoriteter

I ett tidigt saneringsförfarande kan saneringsprogrammet inte fastställas med stöd av denna paragraf, om

- 1) borgenären gör det sannolikt att ingen av de borgenärsgupper som understött programmet kommer att få prestationer, om gäldenärens affärsverksamhet överläts som en funktionell helhet och de medel som erhålls på detta sätt skulle fördelas enligt betalningsordningen,

2) gäldenären inte samtycker till att saneringsprogrammet fastställs med stöd av denna paragraf, eller

3) någon av de borgenärsgrupper som avses i 51 § 3 mom. 4 punkten har röstat mot programmet och det i programmet föreslås prestationer för borgenärerna för fordringar som har sämre förmånsställning än denna borgenärsgrupps fordringar.

Samtycke enligt 2 mom. 2 punkten krävs inte av stora företag som avses i 1 kap. 4 c § i bokföringslagen (1336/1997).

9 kap.

Saneringsprogrammets rättsverkningar samt genomförande och ändringar av det samt när programmet förfaller

61 §

Kontroll av hur programmet genomförs

Till övervakare kan förordnas utredaren eller någon annan person. På övervakaren tillämpas i motsvarande mån vad som i 8 § 4 mom. samt i 9, 12, 14 och 83, 85–86 och 87 § föreskrivs om utredare.

10 kap.

Procedurstadganden

69 §

Ansökan

Ansökan om inledande av ett saneringsförfarande ska skriftligen lämnas till domstolens kansli. Om ansökan görs medan konkursansökan beträffande gäldenären är anhängig, kan den lämnas in till domstolen vid ett sammanträde där konkursansökan behandlas.

Till ansökan ska fogas en behövlig utredning om gäldenären och uppgifter om på vilken grund domstolen är behörig. Gäldenären ska dessutom till sin ansökan foga en utredning om sina borgenärer, skulder och säkerheterna för skulderna samt om sin ekonomiska ställning. Om det inte är fråga om en sådan ansökan som avses i 6 § 1 punkten, ska gäldenären redogöra för de främsta orsakerna till sina ekonomiska svårigheter, hur gäldenärens verksamhet avses fortsätta samt med vilka medel de kostnader som saneringsförfarandet medför ska täckas och hur gäldenären förmår betala de skulder som inte är saneringsskulder.

I ansökan ska anges på vilka grunder enligt 4 b eller 6 § det ansöks om inledande av saneringsförfarande. Vid behov ska den primära grunden för ansökan anges.

Om de handlingar som ska fogas till ansökan och om den utredning som krävs föreskrivs närmare genom förordning.

En ansökan om inledande av ett saneringsförfarande kan inte tas upp till prövning medan det finns ett fastställt gällande saneringsprogram.

70 §

Förberedande åtgärder med anledning av ansökan

Gäldenärens ansökan ska av domstolen delges de borgenärer som på grundval av storleken av sina fordringar anses vara betydande samt även andra borgenärer, om domstolen anser att de behöver höras om ansökan, samt ge dem tillfälle att inom en utsatt tid avge ett skriftligt yttrande. Om det är fråga om en ansökan som avses i 6 § 1 punkten, kan saneringsförfarandet inledas utan att de övriga borgenärerna hörs.

71 §

Beslut om att inleda förfarandet

När domstolen fattar beslut om att inleda ett saneringsförfarande ska den

- 1) utse en utredare i enlighet med 83 §, om inte något annat följer av 82 a eller 82 b §,
- 2) tillsätta en borgenärsdelegation i enlighet med 84 §, om inte något annat följer av 10 §,

11 kap.

Förordnande av utredare och tillsättande av borgenärsdelegationen samt övervakningen av dem

82 a §

Förordnande av utredare i ett tidigt saneringsförfarande

Domstolen ska utse en utredare, om domstolen i ett tidigt saneringsförfarande meddelar de förbud som avses i 14 a §. En utredare behöver dock inte förordnas, om ingen har gjort en framställning om förordnande av en utredare eller annars yrkat det.

Om de förbud som avses i 14 a § inte har meddelats, kan domstolen förordna en utredare, om den anser att en utredare behövs för beredningen av saneringsprogrammet eller bevakningen av borgenärernas intressen.

Med avvikelse från 2 mom. ska en utredare alltid förordnas, om det yrkas

- 1) av gäldenären, eller
- 2) genom ett gemensamt yttrande av över hälften av de kända borgenärerna och deras sammanlagda fordringar företräder över hälften av det sammanlagda beloppet av de kända borgenärernas fordringar.

Under förfarandets gång ska en utredare med avvikelse från 1 och 2 mom. alltid förordnas, om saneringsprogrammet fastställs med stöd av 54 §.

82 b §

Förordnande av utredare i ett normalt saneringsförfarande

Domstolen ska förordna en utredare när det fattas beslut om inledande av ett saneringsförfarande, om inte något annat följer av 2 och 3 mom.

När gäldenären har gjort en ansökan om inledande av ett saneringsförfarande behöver en utredare dock inte utses, om ingen har gjort framställning om förordnande av en utredare eller annars yrkat det. När ansökan har gjorts av en borgenär behöver en utredare inte utses, om gäldenärens kända borgenärer innan beslutet om inledande av förfarandet fattas ges tillfälle att inom utsatt tid avge ett skriftligt yttrande, och ingen yrkar att en utredare ska utses. Efter det att förfarandet har inletts kan en utredare utses, om någon av borgenärerna eller gäldenärerna kräver det.

Även om det yrkats att en utredare ska förordnas, kan domstolen låta bli att förordna en utredare, om det finns särskilda skäl att anse att det med tanke på beredningen av saneringsprogrammet eller bevakningen av borgenärernas intressen inte är behövt att förordna en utredare.

83 §

Val av utredare

Utredaren utses på framställning av en borgenär eller av gäldenären i samband med att beslutet om att inleda saneringsförfarandet fattas. Om inget godtagbart förslag framställs, ska domstolen till utredare utse en för uppdraget lämplig som är villig att åta sig det.

Utredaren ska alltid uppfylla kraven enligt 8 § 4 mom. Den som står i ett sådant förhållande till gäldenären eller till en borgenär som avses i den nämnda bestämmelsen kan dock utses till utredare, om minst två tredjedelar av de kända borgenärerna i varje borgenärsgrupp understöder valet av honom eller henne. En borgenär som inte utnyttjar möjligheten att framföra sin åsikt beaktas inte när majoriteten räknas ut.

86 a §

Förfarande utan utredare

Om en utredare inte har förordnats

- 1) hänför sig gäldenärens skyldigheter enligt 13 § till borgenärerna,
- 2) ska gäldenären höras när 20 § tillämpas,
- 3) ska tillgångar som avses i 21 § 1 mom. överlämnas till gäldenären,
- 4) får gäldenären inte utan samtycke av de kända borgenärerna företa rättshandlingar som enligt denna lag kräver samtycke av utredaren,
- 5) kan domstolen bestämma i vilken omfattning gäldenären får betala sådana små skulder som avses i 18 § 2 mom. 4 punkten och i 14 c § 2 mom. 5 punkten,

- 6) ska ett meddelande som avses i 27 § 3 mom. begäras av gäldenären, som inom skälig tid ska visa att de kända borgenärerna har samtyckt till att hålla fast vid avtalet,
- 7) får gäldenären trots 29 § överlämna sin egendom till konkurs,
- 8) ska domstolen ha hand om delgivning som hör till utredaren samt om uppgörande av omröstningsutredning,
- 9) kan en ansökan enligt 4 d § göras av gäldenären, som ska foga de skriftliga godkännanden och yttranden som avses i 4 d § till ansökan.

12 kap.

Kostnaderna för förfarandet

87 §

Utredarens arvode och ersättning för kostnader

Om en utredare har förordnats med anledning av ett gemensamt yttrande av borgenärerna som avses i 82 a § 3 mom., svarar de nämnda borgenärerna för betalningen av utredarens arvode och för ersättandet av kostnaderna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ärenden som inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av 20 kap. 24 § i aktiebolagslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i aktiebolagslagen (624/2006) 20 kap. 24 § som följer:

20 kap. **Upplösning av bolag**

24 § *Företagssanering*

Ansökan om inledande av ett sådant förfarande som avses i lagen om företagssanering kan göras genom beslut av styrelsen. Styrelsen kan också föra ärendet till bolagsstämman för avgörande eller aktieägarna kan enhälligt fatta beslut.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 23 kap. 24 § i lagen om andelslag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om andelslag (421/2013) 23 kap. 24 § som följer:

23 kap. **Upplösning av andelslag**

24 § *Företagssanering*

Ansökan om inledande av ett sådant förfarande som avses i lagen om företagssanering kan göras genom beslut av styrelsen. Styrelsen kan också föra ärendet till andelsstämman för avgörande eller medlemmarna kan enhälligt fatta beslut.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 8 kap. 5 § i konkurslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konkurslagen (120/2004) 8 kap. 5 § 2 mom. som följer:

8 kap.
Boförvaltare

5 §
Boförvaltarens behörighet

Den som har samtyckt till uppdraget som boförvaltare ska underrätta domstolen om alla de omständigheter som kan vara ägnade att äventyra eller väcka befogade miss-tankar om hans eller hennes opartiskhet och oberoende som boförvaltare. Boförvaltaren ska dessutom underrätta domstolen om de omständigheter på basis av vilka han eller hon har sådan i 1 mom. avsedd skicklighet, förmåga och erfarenhet som uppdraget krä-ver och även i övrigt är lämplig för uppdraget.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 6 § 2 mom. i lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret (137/2004), sådant det lyder i lag 367/2017, nya 1 a–1 c-punkter som följer:

6 §

Övriga uppgifter om företagssaneringsärenden som ska föras in i registret

När ett företagssaneringsförfarande har inletts, ska domstolen i registret föra in uppgifter om

1 a) huruvida förfarandet är ett tidigt saneringsförfarande eller ett normalt saneringsförfarande,

1 b) i ett tidigt saneringsförfarande, huruvida ett förbud mot betalning och ställande av säkerhet, indrivningsförbud, förbud mot utmätning och andra verkställighetsåtgärder samt förbud mot säkringsåtgärder har meddelats, datum då förbudet upphör samt upphörande av förbudet,

1 c) att ett tidigt saneringsförfarande fortsätts som ett normalt saneringsförfarande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

RINNAKKAISTEKSTIT

1.

Laki

yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 90 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 247/2007,
muutetaan 5–7 §, 8 §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 momentti, 15 §, 18 §:n 2 momentin 2 ja 6 kohta, 46 §:n 3 momentti, 61 §:n 2 momentti, 69 §, 70 §:n 1 momentti, 71 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 83 §:n 1 ja 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat, 6, 7 ja 15 § osaksi laissa 247/2007, 8 §:n 4 momentti, 18 §:n 2 momentin 2 kohta, 70 §:n 1 momentti ja 83 §:n 1 momentti laissa 247/2007, 8 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 71 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta laissa 365/2017 sekä 69 § osaksi laissa 247/2007 ja 365/2017,
lisätään lakiin uusi 1 a luku ja sen alle 4 a–4 d §, 18 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 247/2007, uusi 7 kohta, uusi 3 a luku ja sen alle 14 a–14 i §, 41 §:ään uusi 8 a ja 8 b kohta, 53 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 247/2007, uusi 3 momentti, 54 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, lakiin uusi 82 a, 82 b ja 86 a § sekä 87 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 247/2007, uusi 6 momentti seuraavasti:

1 a luku

Varhaisen saneerausmenettelyn aloittaminen, keskeyttäminen ja jatkaminen

Voimassa oleva laki	Ehdotus
(uusi)	<p>4 a §</p> <p>Vireillepanoon oikeutettu varhaisessa saneerausmenettelyssä</p> <p><i>Hakemuksen varhaisen saneerausmenettelyn aloittamisesta voi tehdä velallinen.</i></p>
(uusi)	<p>4 b §</p> <p>Varhaisen saneerausmenettelyn aloittamisen edellytykset</p> <p><i>Jollei varhaisen saneerausmenettelyn aloittamiselle ole 4 c §:ssä tarkoitettua estettä, saneerausmenettely on aloitettava, jos velallista uhkaa maksukyvyttömyys.</i></p>

(uusi)	<p style="text-align: center;">4 c §</p> <p>Esteet ja keskeyttämisperusteet varhaisessa saneerausmenettelyssä</p> <p><i>Varhaista saneerausmenettelyä ei voida aloittaa, jos:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>velallinen on maksukyvytön;</i> 2) <i>on todennäköistä, että velallisen varat eivät riitä saneerausmenettelystä aiheutuvien kustannusten kattamiseen eikä kukaan muu ole sitoutunut vastaamaan näistä kustannuksista;</i> 3) <i>on todennäköistä, että velallinen ei kykene maksamaan menettelyn alkamisen jälkeen syntyviä velkoja; tai</i> 4) <i>velallisen kirjanpito on olennaisesti puutteellinen tai virheellinen, paitsi jos osoitetaan, että kirjanpito voidaan vaikeuksitta saat- taa asianmukaiseen ja luotettavaan tilaan.</i> <p><i>Jos menettelyn aloittamisen jälkeen käy ilmi 1 momentissa tarkoitettu seikka, menettely voidaan 8 §:ssä tarkoitetun selvittäjän taikka velkojan tai velallisen vaatimuksesta määrätä lakkaamaan. Tilanne, jota tarkoitetaan 1 momentin 1 kohdassa, ei kuitenkaan estä menettelyn jatkamista, jos on todennäköistä, että yrityksen varallisuus tai olennainen osa siitä voidaan luovuttaa tämän lain mukaisessa järjestyksessä toiminnallisena kokonaisuutena, tai jos menettelyä päätetään 4 d §:n nojalla jatkaa perusmuotoisena saneerausmenettelynä.</i></p>
(uusi)	<p style="text-align: center;">4 d §</p> <p>Varhaisen saneerausmenettelyn jatkaminen perusmuotoisena saneerausmenettelynä</p> <p><i>Tuomioistuिन voi selvittäjän hakemuksesta päättää saneerausmenettelyn jatkamisesta perusmuotoisena saneerausmenettelynä, jos:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>jäljempänä 6 §:n 2 kohdassa säädetty edellytykset perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittamiselle täyttyvät;</i>

	<p>2) velkoja tai velkojat, joiden saatavat edustavat vähintään viidennestä velallisen tunnetuista veloista, ovat antaneet jatkamiseen hyväksyntänsä; ja</p> <p>3) velallinen suostuu menettelyn jatkamiseen.</p> <p><i>Ennen hakemuksen tekemistä tuomioistuimelle selvittäjän on kuultava suurimpia velkoja hakemuksesta. Hakemukseen on liitettävä velallisen suostumus, velkojan tai velkojien kirjalliset hyväksynnät menettelyn jatkamiseen ja muut velkojien antamat lausumat.</i></p> <p><i>Kun tuomioistuimen päätös varhaisen saneerausmenettelyn jatkamisesta perusmuotoisena saneerausmenettelynä on annettu, saneerausmenettelyyn sovelletaan, mitä perusmuotoisesta saneerausmenettelystä ja sen alkamisen oikeusvaikutuksista säädetään.</i></p>
--	---

2 luku

Perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittaminen ja keskeyttäminen

<p>5 § Vireillepanoon oikeutetut</p> <p>Hakemuksen saneerausmenettelystä voi tehdä:</p> <p>1) velallinen;</p> <p>2) velkoja tai useampi velkoja yhdessä, ei kuitenkaan velkoja, jonka saatava on riittävä perusteeltaan tai olennaiselta osin määrältään taikka muusta syystä epäselvä;</p> <p>3) se, jolle velallisen maksukyvyttömyys muun seikan kuin osakkuuden vuoksi todennäköisesti tulisi aiheuttamaan saamisoikeuteen perustuvia taloudellisia menetyksiä (<i>todennäköinen velkoja</i>).</p>	<p>5 § Vireillepanoon oikeutetut <i>perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä</i></p> <p>Hakemuksen <i>perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittamisesta</i> voi tehdä:</p> <p>1) velallinen;</p> <p>2) velkoja tai useampi velkoja yhdessä, ei kuitenkaan velkoja, jonka saatava on riittävä perusteeltaan tai olennaiselta osin määrältään taikka muusta syystä epäselvä;</p> <p>3) se, jolle velallisen maksukyvyttömyys muun seikan kuin osakkuuden vuoksi todennäköisesti tulisi aiheuttamaan saamisoikeuteen perustuvia taloudellisia menetyksiä (<i>todennäköinen velkoja</i>).</p>
--	---

<p style="text-align: center;">6 § Edellytykset</p> <p>Saneerausmenettely voidaan aloittaa, jos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) vähintään kaksi velkojaa, joiden yhteenlasketut saatavat edustavat vähintään viidennestä velallisen tunnetuista veloista ja jotka eivät ole takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain (758/1991) 3 §:ssä tarkoitettuja velallisen läheisiä, tekevät velallisen kanssa yhdessä hakemuksen tai ilmoittavat puoltavansa velallisen hakemusta; 2) <i>velallista uhkaa maksukyvyttömyys</i>; tai 3) velallinen on maksukyvytön eikä 7 §:n 1 momentin 1 kohdasta johdu muuta. <p><i>Uhkaavan maksukyvyttömyyden perusteella saneerausmenettely voidaan velkojan tai todennäköisen velkojan hakemuksesta aloittaa vain, jos se on tarpeen hakijan huomattavan taloudellisen edun turvaamiseksi tai sen vaarantumisen torjumiseksi.</i></p>	<p style="text-align: center;">6 § <i>Perusmuotoisen saneerausmenettelyn aloittamisen edellytykset</i></p> <p><i>Perusmuotoinen saneerausmenettely</i> voidaan aloittaa, jos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) vähintään kaksi velkojaa, joiden yhteenlasketut saatavat edustavat vähintään viidennestä velallisen tunnetuista veloista ja jotka eivät ole takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain (758/1991) 3 §:ssä tarkoitettuja velallisen läheisiä, tekevät velallisen kanssa yhdessä hakemuksen tai ilmoittavat puoltavansa velallisen hakemusta; <i>tai</i> 2) velallinen on maksukyvytön eikä 7 §:n 1 momentin 1 kohdasta johdu muuta.
<p style="text-align: center;">7 § Esteet ja keskeyttämisperusteet</p> <p>Saneerausmenettelyä ei voida aloittaa, jos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) velallinen on maksukyvytön ja on todennäköistä, että maksukyvyttömyyttä ei saneerausohjelman avulla voida poistaa tai että sen uusiutumista ei voida torjua muuten kuin lyhytaikaisesti; 2) on todennäköistä, että velallisen varat eivät riitä saneerausmenettelystä aiheutuvien kustannusten kattamiseen eikä kukaan muu ole sitoutunut vastaamaan näistä kustannuksista; 3) on todennäköistä, että velallinen ei kykene maksamaan menettelyn alkamisen jälkeen syntyviä velkoja; 	<p style="text-align: center;">7 § Esteet ja keskeyttämisperusteet <i>perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä</i></p> <p><i>Perusmuotoista saneerausmenettelyä</i> ei voida aloittaa, jos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) velallinen on maksukyvytön ja on todennäköistä, että maksukyvyttömyyttä ei saneerausohjelman avulla voida poistaa tai että sen uusiutumista ei voida torjua muuten kuin lyhytaikaisesti; 2) on todennäköistä, että velallisen varat eivät riitä saneerausmenettelystä aiheutuvien kustannusten kattamiseen eikä kukaan muu ole sitoutunut vastaamaan näistä kustannuksista; 3) on todennäköistä, että velallinen ei kykene maksamaan menettelyn alkamisen jälkeen syntyviä velkoja;

<p>4) on perusteltua syytä olettaa, että hake- muksen pääasiallisena tarkoituksena on vel- kojan perintätoimien estäminen tai muu velko- jan taikka velallisen oikeuden loukkaaminen;</p> <p>5) on perusteltua syytä olettaa, että sa- neerausohjelman aikaansaamiselle tai vah- vistamiselle ei ole edellytyksiä; tai</p> <p>6) velallisen kirjanpito on olennaisesti puutteellinen tai virheellinen, paitsi jos osoite- taan, että kirjanpito voidaan vaikeuksista saat- taa asianmukaiseen ja luotettavaan tilaan.</p> <p>Ellei erityisiä vastasyitä ole, saneeraus- menettelyä ei voida myöskään aloittaa, jos:</p> <p>1) velallisen tai jonkun velallisen puolesta toimineen syyksi on luettu saneerausmenette- lyn kohteena olevassa toiminnassa tehty ri- koslain (39/1889) 39 luvun 1–3 tai 6 §:ssä tar- koitettu velallisen rikos taikka kirjanpitorikos tai törkeä kirjanpitorikos taikka hän on syyt- teessä tällaisesta rikoksesta tai on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen tällaiseen ri- kokseen;</p> <p>2) velallinen, velallisyhtiön henkilökohtai- sesti vastuunalainen yhtiömies tai velallisyh- teisön johtoon kuuluva henkilö on saneeraus- menettelyn kohteena olevassa toiminnassa rikkonut liiketoimintakiellon tai on syytteessä tällaisesta rikoksesta taikka on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen tällaiseen ri- kokseen; tai</p> <p>3) velallinen, velallisyhtiön henkilökohtai- sesti vastuunalainen yhtiömies tai velallisyh- teisön johtoon kuuluva henkilö on syyllistynyt tai on perusteltua syytä epäillä hänen syyllis- tyneen menettelyyn, jonka perusteella hänet voitaisiin määrätä liiketoimintakieltoon.</p> <p>Jos menettelyn aloittamisen jälkeen käy ilmi 1 tai 2 momentissa tarkoitettu seikka, me- nettely voidaan 8 §:ssä tarkoitettua selvittäjän taikka velkojan tai velallisen vaatimuksesta määrätä lakkaamaan. Tilanne, jota tar- koitetaan 1 momentin 1 kohdassa, ei kuitenkaan estä menettelyn jatkamista, jos on todennä- köistä, että yrityksen varallisuus tai olennai- nen osa siitä voidaan luovuttaa tämän lain mu- kaisessa järjestyksessä <i>yhtenä</i> kokonaisuutena.</p>	<p>4) on perusteltua syytä olettaa, että hake- muksen pääasiallisena tarkoituksena on vel- kojan perintätoimien estäminen tai muu velko- jan taikka velallisen oikeuden loukkaaminen;</p> <p>5) on perusteltua syytä olettaa, että sa- neerausohjelman aikaansaamiselle tai vah- vistamiselle ei ole edellytyksiä; tai</p> <p>6) velallisen kirjanpito on olennaisesti puutteellinen tai virheellinen, paitsi jos osoite- taan, että kirjanpito voidaan vaikeuksista saat- taa asianmukaiseen ja luotettavaan tilaan.</p> <p>Ellei erityisiä vastasyitä ole, saneeraus- menettelyä ei voida myöskään aloittaa, jos:</p> <p>1) velallisen tai jonkun velallisen puolesta toimineen syyksi on luettu saneerausmenette- lyn kohteena olevassa toiminnassa tehty ri- koslain (39/1889) 39 luvun 1–3 tai 6 §:ssä tar- koitettu velallisen rikos taikka kirjanpitorikos tai törkeä kirjanpitorikos taikka hän on syyt- teessä tällaisesta rikoksesta tai on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen tällaiseen ri- kokseen;</p> <p>2) velallinen, velallisyhtiön henkilökohtai- sesti vastuunalainen yhtiömies tai velallisyh- teisön johtoon kuuluva henkilö on saneeraus- menettelyn kohteena olevassa toiminnassa rikkonut liiketoimintakiellon tai on syytteessä tällaisesta rikoksesta taikka on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen tällaiseen ri- kokseen; tai</p> <p>3) velallinen, velallisyhtiön henkilökohtai- sesti vastuunalainen yhtiömies tai velallisyh- teisön johtoon kuuluva henkilö on syyllistynyt tai on perusteltua syytä epäillä hänen syyllis- tyneen menettelyyn, jonka perusteella hänet voitaisiin määrätä liiketoimintakieltoon.</p> <p>Jos menettelyn aloittamisen jälkeen käy ilmi 1 tai 2 momentissa tarkoitettu seikka, menettely voidaan 8 §:ssä tarkoitettua selvit- täjän taikka velkojan tai velallisen vaatimuk- sesta määrätä lakkaamaan. Tilanne, jota tar- koitetaan 1 momentin 1 kohdassa, ei kuiten- kaan estä menettelyn jatkamista, jos on to- dennäköistä, että yrityksen varallisuus tai olennainen osa siitä voidaan luovuttaa tämän lain mukaisessa järjestyksessä <i>toiminnalli- sena</i> kokonaisuutena.</p>
---	--

3 luku

Selvittäjä ja velkojatoimikunta sekä velallisen myötävaikutusvelvollisuus

8 § Selvittäjä	8 § Selvittäjä
<p>Tuomioistuimen on määrättävä selvittäjä, jonka tehtävänä on menettelyn tarkoituksen toteuttamiseksi ja velkojien edun valvomiseksi:</p> <p>-----</p> <p>Selvittäjän on oltava rehelliseksi tunnettu täysi-ikäinen henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hänellä tulee olla tehtävän edellyttämä kyky, taito ja kokemus. Hän ei saa olla velalliseen eikä keneenkään velkojaan sellaisessa suhteessa, joka voi olla omiaan vaarantamaan hänen riippumattomuuttaan velalliseen nähden tai hänen tasapuolisuuttaan velkojiin nähden, ellei 83 §:n 4 momentista johdu muuta. Sen, joka on suostunut selvittäjäksi, tulee ilmoittaa tuomioistuimelle kaikki ne seikat, jotka voivat olla omiaan vaarantamaan hänen tasapuolisuuttaan ja riippumattomuuttaan selvittäjänä tai aiheuttamaan perusteltuja epäilyksiä hänen tasapuolisuudestaan ja riippumattomuudestaan selvittäjänä.</p> <p>-----</p>	<p>Tuomioistuimen <i>määräämän selvittäjän</i> tehtävänä on menettelyn tarkoituksen toteuttamiseksi ja velkojien edun valvomiseksi:</p> <p>-----</p> <p>Selvittäjän on oltava rehelliseksi tunnettu täysi-ikäinen henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hänellä tulee olla tehtävän edellyttämä kyky, taito ja kokemus <i>ja hänen tulee olla muutoinkin tehtävään sopiva</i>. Hän ei saa olla velalliseen eikä keneenkään velkojaan sellaisessa suhteessa, joka voi olla omiaan vaarantamaan hänen riippumattomuuttaan velalliseen nähden tai hänen tasapuolisuuttaan velkojiin nähden, ellei 83 §:n 4 momentista johdu muuta. Sen, joka on suostunut selvittäjäksi, tulee ilmoittaa tuomioistuimelle kaikki ne seikat, jotka voivat olla omiaan vaarantamaan hänen tasapuolisuuttaan ja riippumattomuuttaan selvittäjänä tai aiheuttamaan perusteltuja epäilyksiä hänen tasapuolisuudestaan ja riippumattomuudestaan selvittäjänä. <i>Lisäksi hänen tulee ilmoittaa tuomioistuimelle ne seikat, joiden perusteella hänellä on edellä tarkoitettu tehtävän vaatima kyky, taito ja kokemus ja hän on muutoinkin tehtävään sopiva.</i></p> <p>-----</p>

3 a luku

Varhaisen saneerausmenettelyn oikeusvaikutukset

(uusi)	<p style="text-align: center;">14 a § Kieltojen määrääminen</p> <p><i>Päättyessään varhaisen saneerausmenettelyn aloittamisesta tuomioistuimen tulee päättää 17 §:ssä tarkoitettujen maksu- ja vakuudenasettamiskiellon, 19 §:ssä tarkoitetun perintäkiellon, 21 §:ssä tarkoitetun ulosmittauksen sekä muiden täytäntöönpanotoimenpiteiden kiellon ja 23 §:ssä tarkoitetun turvaamistoimenpiteiden kiellon määräämisestä. Kiellot on määrättävä, jollei ole todennäköistä, että ne eivät ole tarpeen. Kiellot on jätettävä määräämättä, jos velallinen hakemuksessaan näin pyytää.</i></p>
(uusi)	<p style="text-align: center;">14 b § Oikeusvaikutusten alkamisajankohta</p> <p><i>Mitä 17 §:ssä säädetään maksu- ja vakuudenasettamiskiellosta, 19 §:ssä perintäkiellosta 21 §:ssä ulosmittauksen sekä muiden täytäntöönpanotoimenpiteiden kiellosta ja 23 §:ssä turvaamistoimenpiteiden kiellosta, sovelletaan varhaisessa saneerausmenettelyssä siitä hetkestä, kun kiellot on määrätty.</i></p>
(uusi)	<p style="text-align: center;">14 c § Poikkeukset maksukieltoon varhaisessa saneerausmenettelyssä</p> <p><i>Vakuusvelkojalla on 17 §:ssä säädetyn kiellon estämättä oikeus saada maksu velan ehtojen mukaisista, hakemuksen vireilletulon jälkeen erääntyvistä koroista ja muista luottokustannuksista. Velkoja ei voi saattaa voimaan ehtoa luottokustannusten ennenaikaisesta maksamisesta.</i></p> <p><i>Jäljempänä 17 §:ssä säädetyn kiellon estämättä:</i></p>

	<p>1) on maksettava työntekijöiden palkat ja työstä aiheutuneiden kustannusten korvaukset, paitsi jos selvittäjä ilmoittaa pitävänsä tällaisen velan perustetta tai määrää riitaisena;</p> <p>2) on maksettava ennen hakemuksen vireilletuloa ansaittuun vuosilomaan perustuvat työntekijöiden lomapalkat ja -korvaukset;</p> <p>3) on maksettava työnantajan huoltokonttoritoimintaan perustuvasta työntekijän saatavasta määrä, joka vastaa työsuhteesta johtuneesta palkasta tai eläkkeestä erotettuja varoja;</p> <p>4) on maksettava ennen hakemuksen vireilletuloa kertyneet ammatilliset lisäeläkkeet;</p> <p>5) on maksettava velallisen lapselle suoritettava elatusapu siltä osin kuin elatusavulla olisi ollut etuoikeus hakemuksen vireille tullessa toimitetussa ulosmittauksessa;</p> <p>6) voidaan selvittäjän päätöksellä suorittaa maksu velkojille, joiden saatavat ovat määrältään vähäisiä, jos se menettelyn kannalta on tarkoituksenmukaista, sekä käyttää velallisen saatava saneerausvelan kuittaukseen, jos velkojalla olisi kuittaukseen vastaava oikeus;</p> <p>7) voidaan, jollei selvittäjä toisin päättä, jatkaa pankissa olevan luotollisen maksuliikennetilin tilisuhdetta ja velalliselle tulevien maksujen ohjaamista tällaiselle tilille sekä lukea tilille kertyvät suoritukset pankin tiliin liittyvän luottosaatavan lyhennykseksi;</p> <p>8) on maksettava velallisen perustamalta eläkesäätiöltä otetun lainan lyhennykset ja korot sikäli kuin se on välttämätöntä säätiön maksuvalmiuden turvaamiseksi;</p> <p>9) voidaan selvittäjän päätöksellä enintään kolmen viikon ajan saneerausmenettelyn alkamisesta jatkaa konsernitilijärjestelyn kautta maksujen suorittamista samaan konserniin kuuluvalla yhtiöllä konsernin tavanomaisen maksukäytännön mukaisesti, jos maksujen suorittaminen on välttämätöntä saneerausmenettelyn jatkamisen edellyttämän velallisen käyttö pääoman turvaamiseksi.</p>
--	---

(uusi)	<p>14 d § Kieltojen kesto</p> <p><i>Maksu- ja vakuudenasettamiskielto, perintäkielto ja ulosmittauksen sekä muiden täytäntöönpanotoimenpiteiden kiello ja turvaamistoimenpiteiden kiello on voimassa kolme kuukautta kiellon määrittämisestä.</i></p> <p><i>Tuomioistuin voi velallisen, velkojan tai selvittäjän pyynnöstä jatkaa 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa, jos tämä on perusteltua ottaen huomioon erityisesti saneerausmenettelyn edistyminen. Kiellot eivät kuitenkaan voi olla voimassa yli 12 kuukautta.</i></p> <p><i>Tuomioistuin voi määrätä kieltojen voimassaolon päättymään velkojan, velallisen tai selvittäjän hakemuksesta, jos ilmenee, ettei saneerausohjelman aikaansaamiselle tai vahvistamiselle ole edellytyksiä. Tällaisen hakemuksen käsittelyssä on noudatettava, mitä 78 §:n 1 momentissa säädetään menettelyn keskeyttämisestä koskevan vaatimuksen käsittelystä.</i></p>
(uusi)	<p>14 e § Velallisen sitoumukset varhaisessa saneerausmenettelyssä</p> <p><i>Saneerausmenettelyn alkaminen ei vaikuta velallisen jo tekemiin sitoumuksiin, ellei jäljempänä toisin säädetä.</i></p> <p><i>Velallisen tekemä sitoumus, jonka nojalla velkoja tai muu velallisen sopimuskumppani saa irtisanoa tai purkaa sopimuksen taikka muuttaa yksipuolisesti sopimusehtoa sillä perusteella, että yrityssaneerausta on haettu tai yrityssaneerausmenettely on aloitettu, on pätemätön. Sama koskee tällaiseen sitoumuksen vaikutuksiltaan rinnastettavaa sitoumusta, järjestelyä tai muuta toimenpidettä.</i></p> <p><i>Edellä 14 a §:ssä tarkoitettujen kieltojen määrittäminen keskeyttää viivästyskoron kertymisen saneerausvelalle kieltojen voimassaolon ajaksi. Sama koskee muunlaisia maksuviivästyksen seuraamuksia, jotka riippuvat viivästyksen kestosta.</i></p>

	<p><i>Hakemuksen vireilletulon jälkeen syntyvistä veloista säädetään 32 §:ssä ja maksun takaisinsaannin johdosta uudelleen syntyvästä velasta 38 §:ssä.</i></p>
(uusi)	<p>14 f § Väliaikainen kiello varhaisessa saneerausmenettelyssä</p> <p><i>Jäljempänä 22 §:ssä tarkoitettu väliaikainen kiello voidaan määrätä jo ennen varhaisen saneerausmenettelyn alkamista, jos se on tarpeen.</i></p> <p><i>Väliaikainen kiello voi olla voimassa enintään kolme kuukautta. Kun väliaikainen kiello on määrätty, 14 d §:n 2 momentissa tarkoitettu 12 kuukauden määräaika lasketaan väliaikaisen kiellon määäämisestä.</i></p>
(uusi)	<p>14 g § Varhaisen saneerausmenettelyn suhde konkurssiin</p> <p><i>Mitä 24 §:n 1–3 momentissa säädetään, sovelletaan myös varhaisessa saneerausmenettelyssä.</i></p> <p><i>Kun tuomioistuin on määrännyt perintäkiellon tai ulosmittauksen sekä muiden täytöntöönpanotoimenpiteiden kiellon, velallinen voidaan asettaa konkurssiin vain, jos konkurssihakemus perustuu saneeraushakemuksen vireilletulon jälkeen syntyneen velan maksun laiminlyöntiin. Tuomioistuimen on kuultava selvittäjää ennen hakemuksen ratkaisemista.</i></p> <p><i>Konkurssiin asettamista voidaan velallisen tai velkojan vaatimuksesta lykätä enintään kuukaudella, jos lykkäämistä voidaan pitää velkojen yleisen edun mukaisena. Lykkäämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta. Jos velallinen asetetaan konkurssiin, määrätty kiellot ja saneerausmenettely lakkaavat.</i></p>

(uusi)	<p>14 h § Muut oikeusvaikutukset ja niihin liittyvät säännökset</p> <p><i>Mitä 16, 20, ja 25–27 §:ssä säädetään, sovelletaan myös varhaisessa saneerausmenettelyssä.</i></p>
(uusi)	<p>14 i § Oikeusvaikutusten voimassaolo varhaisessa saneerausmenettelyssä</p> <p><i>Mitä 28 §:ssä säädetään saneerausmenettelyn oikeusvaikutusten voimassaolosta, sovelletaan myös varhaisessa saneerausmenettelyssä. Tämän lain 14 a §:n nojalla määrättyjen kieltojen osalta sovelletaan, mitä 2–4 momentissa säädetään.</i></p> <p><i>Jos varhaisen saneerausmenettelyn aloittamisesta tehtyyn päätökseen haetaan muutosta, 14 a §:n nojalla määrätty kiellot pysyvät tästä huolimatta voimassa. Kiellot lakkaavat, jos päätös menettelyn aloittamisesta lainvoimaisesti kumotaan tai tuomioistuim, jossa asia on muutoksenhaun vuoksi vireillä, niin määrää.</i></p> <p><i>Tämän lain 14 a §:n nojalla määrättyjen kieltojen voimassaolo jatkuu, kunnes saneerausohjelma vahvistetaan, jollei 14 d §:stä muuta johdu. Jos saneerausmenettely lakkaa ilman saneerausohjelman vahvistamista, kiellot lakkaavat, kun tuomioistuimen päätös velallisen asettamisesta konkurssiin tai menettelyn lakkaamisesta on annettu. Jos velallinen menettelyn alettua asetetaan selvitystilaan, kiellot lakkaavat selvitystilan alkaessa.</i></p> <p><i>Jos saneerausmenettely lakkaa ilman saneerausohjelman vahvistamista muusta syystä kuin velallisen konkurssin vuoksi, 21 §:n nojalla estynyttä tai keskeytynyttä täytäntöönpanoa tai virka-apua voidaan saneerausmenettelyn oikeusvaikutusten lakattua jatkaa aikaisemman täytäntöönpano- tai virka-apuhakemuksen perusteella. Samoin voidaan menetellä, jos 21 §:ssä tarkoitettu kiello päättyy 14 d §:n mukaisesti.</i></p>

4 luku

Perusmuotoisen saneerausmenettelyn alkamisen oikeusvaikutukset

<p style="text-align: center;">15 § Velallisen sitoumukset</p> <p>Saneerausmenettelyn alkaminen ei vaikuta velallisen jo tekemiin sitoumuksiin, ellei jäljempänä toisin säädetä.</p> <p style="text-align: center;">(uusi)</p> <p>Menettelyn alkaminen keskeyttää viivästyksen kertymisen saneerausvelalle. Sama koskee muunlaisia maksuviivästyksen seuraamuksia, jotka riippuvat viivästyksen kestosta.</p> <p>Hakemuksen vireilletulon jälkeen syntyvistä veloista säädetään 32 §:ssä ja maksun takaisinsaannin johdosta uudelleen syntyvästä velasta 38 §:ssä.</p>	<p style="text-align: center;">15 § Velallisen sitoumukset</p> <p>Saneerausmenettelyn alkaminen ei vaikuta velallisen jo tekemiin sitoumuksiin, ellei jäljempänä toisin säädetä.</p> <p><i>Velallisen tekemä sitoumus, jonka nojalla velkoja tai muu velallisen sopimuskumppani saa irtisanoa tai purkaa sopimuksen taikka muuttaa yksipuolisesti sopimusehtoa sillä perusteella, että yrityssaneerausta on haettu tai yrityssaneerausmenettely on aloitettu, on pätemätön. Sama koskee tällaiseen sitoumukseen vaikutuksiltaan rinnastettavaa sitoumusta, järjestelyä tai muuta toimenpidettä.</i></p> <p>Menettelyn alkaminen keskeyttää viivästyksen kertymisen saneerausvelalle. Sama koskee muunlaisia maksuviivästyksen seuraamuksia, jotka riippuvat viivästyksen kestosta.</p> <p>Hakemuksen vireilletulon jälkeen syntyvistä veloista säädetään 32 §:ssä ja maksun takaisinsaannin johdosta uudelleen syntyvästä velasta 38 §:ssä.</p>
<p style="text-align: center;">18 § Poikkeukset maksukieltoon</p> <p>-----</p> <p>Edellä 17 §:ssä säädetyn kiellon estämättä:</p> <p>-----</p> <p>2) on maksettava ennen hakemuksen vireilletuloa kertyneet työntekijöiden lomapalkat ja -korvaukset;</p> <p>-----</p> <p>6) on maksettava velallisen perustamalta eläkesäätiöltä otetun lainan lyhennykset ja korot sikäli kuin se on välttämätöntä säätiön maksuvalmiuden turvaamiseksi.</p> <p style="text-align: center;">(uusi)</p>	<p style="text-align: center;">18 § Poikkeukset maksukieltoon</p> <p>-----</p> <p>Edellä 17 §:ssä säädetyn kiellon estämättä:</p> <p>-----</p> <p>2) on maksettava ennen hakemuksen vireilletuloa <i>ansaittuun vuosilomaan perustuvat</i> työntekijöiden lomapalkat ja -korvaukset;</p> <p>-----</p> <p>6) on maksettava velallisen perustamalta eläkesäätiöltä otetun lainan lyhennykset ja korot sikäli kuin se on välttämätöntä säätiön maksuvalmiuden turvaamiseksi;</p> <p>7) <i>voidaan selvittää päätöksellä enintään kolmen viikon ajan saneerausmenettelyn alkamisesta jatkaa konsernitilijärjestelyn</i></p>

	<i>kautta maksujen suorittamista samaan konserniin kuuluvalla yhtiöllä konsernin tavantomaisen maksukäytännön mukaisesti, jos maksujen suorittaminen on välttämätöntä saneerausmenettelyn jatkamisen edellyttämän velallisen käyttöpääoman turvaamiseksi.</i>
--	---

7 luku
Saneerausohjelma

<p>41 § Selvitykset</p> <p>Saneerausohjelmaan on sisällytettävä eritelty selvitys:</p> <p>-----</p> <p>(uusi)</p> <p>(uusi)</p>	<p>41 § Selvitykset</p> <p>Saneerausohjelmaan on sisällytettävä eritelty selvitys:</p> <p>-----</p> <p><i>8 a) yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (334/2007) tai sen 5 §:ssä mainitun lain mukaisista menettelyistä henkilöstöä koskevien järjestelyjen toteuttamiseksi;</i></p> <p><i>8 b) varhaisessa saneerausmenettelyssä syistä, joiden vuoksi ohjelmaan sisältyvä rahoitus on tarpeellista;</i></p> <p>-----</p>
--	--

<p>46 § Velkojen keskinäinen asema</p> <p>-----</p> <p>Velkajärjestelyssä on viimesijaisina velkoina pidettävä menettelyn aikana muulle saneerausvelalle kuin vakuusvelalle kertyvää korkoa tai muita luottokustannuksia sekä niiden jälkeen sellaisia velkoja, jotka konkurssissa ovat viimeiseksi suoritettavia.</p>	<p>46 § Velkojen keskinäinen asema</p> <p>-----</p> <p>Velkajärjestelyssä on viimesijaisina velkoina pidettävä menettelyn aikana muulle saneerausvelalle kuin vakuusvelalle kertyvää korkoa ja muita luottokustannuksia <i>sekä varhaisessa saneerausmenettelyssä menettelyn alkamisen jälkeen kertyviä viivästyskorkoja. Niiden</i> jälkeen viimesijaisina velkoina on pidettävä sellaisia velkoja, jotka konkurssissa ovat viimeiseksi suoritettavia.</p>
--	---

8 luku

Saneerausohjelman vahvistaminen

<p>53 § Vahvistamisen esteet</p> <p>----- (uusi)</p>	<p>53 § Vahvistamisen esteet</p> <p>----- <i>Ohjelma on varhaisessa saneerausmenettelyssä jätettävä vahvistamatta myös, jos velkoja osoittaa, että ohjelmaan sisältyvä rahoitus on tarpeetonta tai vahingoittaa kohtuuttomasti velkojien etua.</i></p>
<p>54 § Vahvistaminen ilman kaikkien ryhmäenemmistöjen suostumusta</p> <p>----- (uusi)</p> <p>(uusi)</p>	<p>54 § Vahvistaminen ilman kaikkien ryhmäenemmistöjen suostumusta</p> <p>----- <i>Varhaisessa saneerausmenettelyssä saneerausohjelmaa ei voida vahvistaa tämän pykälän nojalla, jos:</i></p> <p><i>1) velkoja saattaa todennäköiseksi, että yksikään ohjelmaa kannattaneista velkojaryhmistä ei ole sellainen, jolle tulisi suorituksia, jos velallisen liiketoiminta luovutettaisiin toiminnallisena kokonaisuutena ja näin saadut varat jaettaisiin maksunsaantijärjestyksen mukaisesti;</i></p> <p><i>2) velallinen ei anna suostumustaan saneerausohjelman vahvistamiseen tämän pykälän nojalla; tai</i></p> <p><i>3) jokin 51 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista velkojaryhmistä on äänestänyt ohjelmaa vastaan ja tämän velkojaryhmän saatavia huonommassa etuoikeusasemassa olevien saatavien velkojille ehdotetaan ohjelmassa suorituksia.</i></p> <p><i>Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua suostumusta ei vaadita kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 4 c §:ssä tarkoitetuilta suuryrityksiltä.</i></p>

9 luku

Saneerausohjelman oikeusvaikutukset, toteuttaminen, muuttaminen ja raukeaminen

61 § Ohjelman toteuttamisen seuranta	61 § Ohjelman toteuttamisen seuranta
<p>-----</p> <p>Valvojaksi voidaan määrätä selvittäjä taikka muu henkilö. Valvojaan sovelletaan vastaavasti, mitä 8 §:n 3 momentissa sekä 9, 12, 14, 83–87 §:ssä säädetään selvittäjästä.</p> <p>-----</p>	<p>-----</p> <p>Valvojaksi voidaan määrätä selvittäjä taikka muu henkilö. Valvojaan sovelletaan vastaavasti, mitä 8 §:n <i>4 momentissa</i> sekä 9, 12, 14, 83, <i>85–86 ja 87</i> §:ssä säädetään selvittäjästä.</p> <p>-----</p>

10 luku

Menettelysäännökset

69 § Hakemus	69 § Hakemus
<p>Hakemus saneerausmenettelyn aloittamisesta on toimitettava tuomioistuimen kansliaan kirjallisena. Jos hakemus tehdään velallista koskevan konkurssihakemuksen vireillä ollessa, se voidaan antaa tuomioistuimelle istunnossa, jossa käsitellään konkurssihakemusta.</p> <p>Hakemukseen on liitettävä tarpeellinen selvitys velallisesta ja siitä, millä perusteella tuomioistuin on toimivaltainen. Velallisen on lisäksi liitettävä hakemukseensa selvitys velkojistaan, veloistaan ja niiden vakuuksista sekä taloudellisesta tilanteestaan. Jollei velallinen ole tehnyt hakemusta 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin tavoin yhdessä velkojiensa kanssa eivätkä velkojat ole puoltaneet hakemusta, velallisen on selvitettävä taloudellisten vaikeuksiensa keskeiset syyt, miten velallisen toimintaa on tarkoitus tulevaisuudessa jatkaa sekä millä varoilla saneerausmenettelystä aiheutuvat kustannukset katetaan ja miten velallinen kykenee maksamaan saneerausvelkoihin kuulumattomat velkansa.</p>	<p>Hakemus saneerausmenettelyn aloittamisesta on toimitettava tuomioistuimen kansliaan kirjallisena. Jos hakemus tehdään velallista koskevan konkurssihakemuksen vireillä ollessa, se voidaan antaa tuomioistuimelle istunnossa, jossa käsitellään konkurssihakemusta.</p> <p>Hakemukseen on liitettävä tarpeellinen selvitys velallisesta ja siitä, millä perusteella tuomioistuin on toimivaltainen. Velallisen on lisäksi liitettävä hakemukseensa selvitys velkojistaan, veloistaan ja niiden vakuuksista sekä taloudellisesta tilanteestaan. Jollei <i>kyseessä ole 6 §:n 1 kohdassa tarkoitettu hakemus</i>, velallisen on selvitettävä taloudellisten vaikeuksiensa keskeiset syyt, miten velallisen toimintaa on tarkoitus tulevaisuudessa jatkaa sekä millä varoilla saneerausmenettelystä aiheutuvat kustannukset katetaan ja miten velallinen kykenee maksamaan saneerausvelkoihin kuulumattomat velkansa.</p>

<p>(uusi)</p> <p>Hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja vaadittavasta selvityksestä säädetään tarkemmin asetuksella.</p> <p>Hakemusta saneerausmenettelyn aloittamisesta ei voida ottaa tutkittavaksi vahvistetun saneerausohjelman voimassa ollessa.</p>	<p><i>Hakemuksessa on ilmoitettava, minkä 4 b tai 6 §:n mukaisen perusteen nojalla saneerausmenettelyä haetaan aloitettavaksi. Tarvittaessa on ilmoitettava hakemuksen ensisijainen peruste.</i></p> <p>Hakemukseen liitettävistä asiakirjoista ja vaadittavasta selvityksestä säädetään tarkemmin asetuksella.</p> <p>Hakemusta saneerausmenettelyn aloittamisesta ei voida ottaa tutkittavaksi vahvistetun saneerausohjelman voimassa ollessa.</p>
<p>70 § Välitoimenpiteet hakemuksen johdosta</p> <p>Tuomioistuimen on annettava velallisen hakemus tiedoksi saataviensa suuruuden perusteella merkittävänä pidettävälle velkojille sekä muillekin velkojille, joita tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi kuulla hakemuksesta, sekä varattava näille tilaisuus antaa määräpäivään mennessä kirjallinen lausuma. Jos velallisen hakemus on 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tavoin tehty yhdessä velkojien kanssa tai velkojat ovat puoltaneet velallisen hakemusta, saneerausmenettely voidaan aloittaa muita velkojia kuulematta.</p> <p>-----</p>	<p>70 § Välitoimenpiteet hakemuksen johdosta</p> <p>Tuomioistuimen on annettava velallisen hakemus tiedoksi saataviensa suuruuden perusteella merkittävänä pidettävälle velkojille sekä muillekin velkojille, joita tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi kuulla hakemuksesta, sekä varattava näille tilaisuus antaa määräpäivään mennessä kirjallinen lausuma. Jos <i>kyseessä on 6 §:n 1 kohdassa tarkoitettu hakemus</i>, saneerausmenettely voidaan aloittaa muita velkojia kuulematta.</p> <p>-----</p>
<p>71 § Päätös menettelyn aloittamisesta</p> <p>Päätäessään saneerausmenettelyn aloittamisesta tuomioistuimen tulee:</p> <p>1) määrätä selvittäjä siten kuin 83 §:ssä säädetään, jollei 90 §:stä johdu muuta;</p> <p>2) asettaa velkojatoimikunta siten kuin 84 §:ssä säädetään, jollei 10 tai 90 §:stä johdu muuta;</p> <p>-----</p>	<p>71 § Päätös menettelyn aloittamisesta</p> <p>Päätäessään saneerausmenettelyn aloittamisesta tuomioistuimen tulee:</p> <p>1) määrätä selvittäjä siten kuin 83 §:ssä säädetään, jollei <i>82 a tai 82 b §:stä</i> johdu muuta;</p> <p>2) asettaa velkojatoimikunta siten kuin 84 §:ssä säädetään, jollei 10 §:stä johdu muuta;</p> <p>-----</p>

11 luku

Selvittäjän määrääminen ja velkojatoimikunnan asettaminen sekä niiden valvonta

(uusi)	<p style="text-align: right;">82 a §</p> <p>Selvittäjän määrääminen varhaisessa saneerausmenettelyssä</p> <p><i>Tuomioistuimen on määrättävä selvittäjä, jos tuomioistuin varhaisessa saneerausmenettelyssä määrää 14 a §:ssä tarkoitetut kielot. Selvittäjä voidaan kuitenkin jättää määräämättä, jos kukaan ei ole tehnyt esitystä selvittäjän määräämisestä tai muuten vaatinut sitä.</i></p> <p><i>Jos 14 a §:ssä tarkoitettuja kieltoja ei ole määrätty, tuomioistuin voi määrätä selvittäjän, jos se katsoo selvittäjän tarpeelliseksi saneerausohjelman valmistelun tai velkojien edun valvomisen kannalta.</i></p> <p><i>Selvittäjä on 2 momentista poiketen määrättävä aina, jos sitä vaatii:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) velallinen; tai</i> <i>2) yhteisellä lausumallaan enemmän kuin puolet tunnetuista velkojista ja näiden velkojien yhteenlasketut saatavat edustavat enempää kuin puolta tunnettujen velkojien saatavien kokonaismäärästä.</i> <p><i>Menettelyn kuluessa selvittäjä on 1 ja 2 momentista poiketen määrättävä aina, jos saneerausohjelma vahvistetaan 54 §:n nojalla.</i></p>
(uusi)	<p style="text-align: right;">82 b §</p> <p>Selvittäjän määrääminen perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä</p> <p><i>Tuomioistuimen on määrättävä selvittäjä saneerausmenettelyn aloittamisesta päätettäessä, jollei 2 ja 3 momentista johdu muuta.</i></p> <p><i>Kun velallinen on tehnyt hakemuksen saneerausmenettelyn aloittamisesta, selvittäjä voidaan jättää määräämättä, jos kukaan ei ole tehnyt esitystä selvittäjän määräämisestä tai muuten vaatinut sitä. Kun hakemuksen on tehnyt velkoja, selvittäjä voidaan jättää määräämättä, jos velallisen tunnetuille velkojille en-</i></p>

	<p><i>nen menettelyn aloittamista koskevan päätöksen tekemistä varataan tilaisuus määrääjassa antaa asiassa kirjallinen lausuma eikä kukaan vaadi selvittäjän määräämistä. Menettelyn alettua selvittäjä voidaan määrätä velkojan tai velallisen vaatimuksesta.</i></p> <p><i>Vaikka selvittäjän määräämistä olisi vaadittu, tuomioistuimien voi jättää selvittäjän määräämättä, jos on erityisiä syitä katsoa, ettei selvittäjän määrääminen ole saneerausohjelman valmistelun tai velkojen edun valvomisen kannalta tarpeellista.</i></p>
<p>83 § Selvittäjän määrääminen</p> <p>Selvittäjä määrätään saneerausmenettelyn aloittamisesta päätettäessä velkojan tai velallisen esityksestä. Jollei hyväksymiskelpoista esitystä ole, tuomioistuimen on määrättävä selvittäjäksi tehtävään soveltuva ja halukas henkilö</p> <p>-----</p> <p>Selvittäjän on aina täytettävä 8 §:n 3 momentissa säädetyt vaatimukset. Henkilö, joka on mainitussa säännöksessä tarkoitetussa suhteessa velalliseen tai velkojaan, voidaan kuitenkin määrätä selvittäjäksi, jos vähintään kaksi kolmasosaa kuhunkin velkojaryhmään kuuluvista tunnetuista velkojista kannattaa hänen määräämistään. Velkojaa, joka ei käytä tilaisuutta kantansa ilmaisemiseen, ei oteta enemmistöä laskettaessa huomioon.</p>	<p>83 § Selvittäjän valitseminen</p> <p><i>Selvittäjäksi</i> määrätään saneerausmenettelyn aloittamisesta päätettäessä velkojan tai velallisen <i>esittämä henkilö</i>. Jollei hyväksymiskelpoista esitystä ole, tuomioistuimen on määrättävä selvittäjäksi tehtävään soveltuva ja halukas henkilö.</p> <p>-----</p> <p>Selvittäjän on aina täytettävä 8 §:n 4 momentissa säädetyt vaatimukset. Henkilö, joka on mainitussa säännöksessä tarkoitetussa suhteessa velalliseen tai velkojaan, voidaan kuitenkin määrätä selvittäjäksi, jos vähintään kaksi kolmasosaa kuhunkin velkojaryhmään kuuluvista tunnetuista velkojista kannattaa hänen määräämistään. Velkojaa, joka ei käytä tilaisuutta kantansa ilmaisemiseen, ei oteta enemmistöä laskettaessa huomioon.</p>
(uusi)	<p>86 a § Menettely ilman selvittäjää</p> <p><i>Jos selvittäjää ei ole määrätty:</i></p> <p><i>1) edellä 13 §:ssä tarkoitetut velallisen velvollisuudet kohdistuvat velkojiin;</i></p> <p><i>2) tämän lain 20 §:ää sovellettaessa on kuultava velallista;</i></p> <p><i>3) edellä 21 §:n 1 momentissa tarkoitetut varat on luovutettava velalliselle;</i></p>

	<p>4) velallinen ei ilman tunnettujen velkojen suostumusta saa ryhtyä oikeustoimiin, jotka tämän lain mukaan vaatisivat selvittäjän suostumuksen;</p> <p>5) tuomioistuin voi määrätä, missä laajuudessa velallinen saa maksaa 18 §:n 2 momentin 4 kohdassa ja 14 c §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja pienvelkoja;</p> <p>6) edellä 27 §:n 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus on pyydettävä velalliselta, jonka on kohtuullisessa ajassa esitettävä tunnettujen velkojen suostumus sopimuksessa pysymiseen;</p> <p>7) velallinen voi 29 §:n estämättä luovuttaa omaisuutensa konkurssiin;</p> <p>8) selvittäjän tehtäviin kuuluvista tiedoksiannoista sekä äänestys selvityksen laatimisesta huolehtii tuomioistuin;</p> <p>9) edellä 4 d §:ssä tarkoitetun hakemuksen voi tehdä velallinen, jonka on liitettävä 4 d §:ssä tarkoitetut kirjalliset hyväksynnät ja lausumat hakemukseen.</p>
--	---

12 luku

Menettelystä aiheutuvat kustannukset

<p>87 § Selvittäjän palkkio ja kustannusten korvaaminen</p> <p>----- (uusi)</p>	<p>87 § Selvittäjän palkkio ja kustannusten korvaaminen</p> <p>-----</p> <p>Jos selvittäjä on määrätty 82 a §:n 3 momentissa tarkoitetun velkojen yhteisen lausuman johdosta, mainitut velkojat vastaavat selvittäjän palkkion maksamisesta ja kustannusten korvaamisesta.</p>
---	--

13 luku

Yksinkertaistettu saneerausmenettely

<p style="text-align: center;">90 §</p> <p style="text-align: center;">Selvittäjän ja velkojatoimikunnan määräämättä jättäminen</p> <p><i>Kun velallinen on tehnyt hakemuksen saneerausmenettelyn aloittamisesta, selvittäjä voidaan jättää määräämättä, jos kukaan ei ole tehnyt esitystä selvittäjän määräämisestä tai muuten vaatinut sitä. Kun hakemuksen on tehnyt velkoja, selvittäjä voidaan jättää määräämättä, jos velallisen tunnetuille velkojille ennen menettelyn aloittamista koskevan päätöksen tekemistä varataan tilaisuus määräajassa antaa asiassa kirjallinen lausuma eikä kukaan vaadi selvittäjän määräämistä. Menettelyn alettua selvittäjä voidaan määrätä velkojan tai velallisen vaatimuksesta.</i></p> <p><i>Tuomioistuim voi määrätä selvittäjän, vaikka sitä ei olisi vaadittu, jos se erityisestä syystä katsotaan tarpeelliseksi. Vaikka selvittäjän määräämistä olisi vaadittu, tuomioistuim voi jättää selvittäjän määräämättä, jos on erityisiä syitä katsoa, ettei selvittäjän määrääminen ole saneerausohjelman valmistelun tai velkojien edun valvomisen kannalta tarpeellista.</i></p> <p><i>Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti velkojatoimikunnan asettamiseen.</i></p> <p><i>Jos selvittäjää ei ole määrätty:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) edellä 13 §:ssä tarkoitetut velallisen velvollisuudet kohdistuvat velkojiin;</i> <i>2) tämän lain 20 §:ää sovellettaessa on kuultava velallista;</i> <i>3) edellä 21 §:n 1 momentissa tarkoitetut varat on luovutettava velalliselle;</i> <i>4) velallinen ei ilman tunnettujen velkojien suostumusta saa ryhtyä oikeustoimiin, jotka tämän lain mukaan vaatisivat selvittäjän suostumuksen;</i> <i>5) tuomioistuim voi määrätä, missä laajuudessa velallinen saa maksaa 18 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja pienvelkoja;</i> 	<p>(kumotaan)</p>
--	-------------------

<p>6) edellä 27 §:n 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus on pyydetty velalliselta, jonka on kohtuullisessa ajassa esitettävä tunnettujen velkojien suostumus sopimuksessa pysymiseen;</p> <p>7) velallinen voi 29 §:n estämättä luovuttaa omaisuutensa konkurssiin;</p> <p>8) selvittäjän tehtäviin kuuluvista tiedoksiantoista sekä äänestys selvityksen laatimisesta huolehtii tuomioistuin.</p>	
---	--

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

osakeyhtiölain 20 luvun 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osakeyhtiölain (624/2006) 20 luvun 24 § seuraavasti:

20 luku Yhtiön purkaminen

<i>Voimassa oleva laki</i>	<i>Ehdotus</i>
<p>24 § Yrityksen saneeraus</p> <p>Hakemus yrityksen saneerauksesta annetussa laissa tarkoitetun menettelyn aloittamisesta voidaan tehdä yhtiökokouksen päätöksellä. Myös hallitus voi tehdä hakemuksen, jos asia on kiireellinen. Hallituksen on tällöin viipymättä kutsuttava yhtiökokous koolle käsittelemään hakemuksen jatkamista.</p>	<p>24 § Yrityksen saneeraus</p> <p>Hakemus yrityksen saneerauksesta annetussa laissa tarkoitetun menettelyn aloittamisesta voidaan tehdä <i>hallituksen</i> päätöksellä. <i>Hallitus voi myös saattaa asian yhtiökokouksen päätettäväksi tai osakkeenomistajat voivat yksimielisinä tehdä päätöksen.</i></p>

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

osuuskuntalain 23 luvun 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osuuskuntalain (421/2013) 23 luvun 24 § seuraavasti:

23 luku Osuuskunnan purkaminen

<i>Voimassa oleva laki</i>	<i>Ehdotus</i>
<p>24 § Yrityksen saneeraus</p> <p>Hakemuksen yrityksen saneerauksesta annetussa laissa tarkoitetun menettelyn aloittamisesta voi tehdä osuuskunnan kokouksen päätöksellä. Myös hallitus voi tehdä hakemuksen, jos asia on kiireellinen. Hallituksen on tällöin viipymättä kutsuttava osuuskunnan kokous koolle käsittelemään hakemuksen jatkamista.</p>	<p>24 § Yrityksen saneeraus</p> <p>Hakemuksen yrityksen saneerauksesta annetussa laissa tarkoitetun menettelyn aloittamisesta voi tehdä <i>hallituksen</i> päätöksellä. <i>Hallitus voi myös saattaa asian osuuskunnan kokouksen päätettäväksi tai jäsenet voivat yksimielisinä tehdä päätöksen.</i></p>

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

konkurssilain 8 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan konkurssilain (120/2004) 8 luvun 5 §:n 2 momentti seuraavasti:

8 luku Pesähoitaja

Voimassa oleva laki	Ehdotus
<p>5 § Pesähoitajan kelpoisuus</p> <p>-----</p> <p>Sen, joka on antanut suostumuksensa pesähoitajan tehtävään, tulee ilmoittaa tuomioistuimelle kaikki ne seikat, jotka voivat olla omiaan vaarantamaan hänen tasapuolisuuttaan ja riippumattomuuttaan pesähoitajana tai aiheuttamaan perusteltuja epäilyksiä hänen tasapuolisuudessaan ja riippumattomuudessaan pesähoitajana.</p>	<p>5 § Pesähoitajan kelpoisuus</p> <p>-----</p> <p>Sen, joka on antanut suostumuksensa pesähoitajan tehtävään, tulee ilmoittaa tuomioistuimelle kaikki ne seikat, jotka voivat olla omiaan vaarantamaan hänen tasapuolisuuttaan ja riippumattomuuttaan pesähoitajana tai aiheuttamaan perusteltuja epäilyksiä hänen tasapuolisuudessaan ja riippumattomuudessaan pesähoitajana. <i>Lisäksi hänen tulee ilmoittaa tuomioistuimelle ne seikat, joiden perusteella hänellä on 1 momentissa tarkoitettu tehtävän vaatima kyky, taito ja kokemus ja hän on muutoinkin tehtävään sopiva.</i></p>

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä annetun lain (137/2004) 6 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 367/2017, uusi 1a–1c kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki	Ehdotus
<p>6 § Muut yrityssaneerausasioista merkittävät tiedot</p> <p>-----</p> <p>Kun yrityssaneerausmenettely on aloitettu, tuomioistuimen on merkittävä rekisteriin:</p> <p>-----</p> <p>(uusi)</p> <p>(uusi)</p> <p>(uusi)</p> <p>-----</p>	<p>6 § Muut yrityssaneerausasioista merkittävät tiedot</p> <p>-----</p> <p>Kun yrityssaneerausmenettely on aloitettu, tuomioistuimen on merkittävä rekisteriin:</p> <p>-----</p> <p>1a) tieto siitä, onko menettely varhainen saneerausmenettely vai perusmuotoinen saneerausmenettely;</p> <p>1b) varhaisessa saneerausmenettelyssä tieto siitä, onko maksu- ja vakuudenasettamiskielto, perintäkielto, ulosmittauksen sekä muiden täytäntöönpanotoimenpiteiden kielto sekä turvaamistoimenpiteiden kielto määrätty, kiellon päättymispäivä sekä lakkaaminen;</p> <p>1c) varhaisen saneerausmenettelyn jatkaminen perusmuotoisena saneerausmenettelynä.</p> <p>-----</p>

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi

ISSN 2490-1172 (PDF)
ISBN 978-952-259-817-2 (PDF)